

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 60.

Vydána dne 23. listopadu 1950.

Cena Kčs 27.—.

O B S A H :

(141. a 142.) 141. Občanský zákoník. — 142. Zákon o konaní v občianskych právnych veciach (občiansky súdny poriadok).

141.

Občanský zákoník ze dne 25. října 1950.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Č Á S T P R V Á.**ÚVODNÍ USTANOVENÍ.****§ 1.**

Základem občanských práv je ústavou zaručený společenský řád lidově demokratické republiky a její socialistická výstavba.

§ 2.

Občanská práva jsou chráněna zákonem.

§ 3.

Nikdo nesmí zneužívat občanských práv ke škodě celku.

Č Á S T D R U H Á.**O B E C N Á U S T A N O V E N Í.****H L Á V A P R V Á.****O S O B Y.****O s o b y f y s i c k é.**

Způsobilost k právům a povinnostem.

§ 4.

Způsobilost člověka mít v mezích právního řádu práva a povinnosti vzniká narozením a zaniká smrtí.

§ 5.

(1) Dítě, které je počato, posuzuje se, pokud jde o jeho práva, jako by se již bylo narodilo, narodí-li se pak živé.

(2) Jsou-li pochyby, zdali se dítě narodilo živé či mrtvé, má se za to, že se narodilo živé.

§ 6.

Jsou-li pochyby, kdo z několika lidí zemřel dříve, má se za to, že všichni zemřeli současně.

P r o h l á š e n í z a m r t v é h o.**§ 7.**

(1) Nezvěstný může být na návrh prokurátora nebo každého, kdo má na tom právní zájem, prohlášen soudem za mrtvého, jestliže uplynulo pět let od konce roku, v kterém podle poslední zprávy ještě žil, anebo pohřešuje-li se v souvislosti se zvláště nebezpečnou událostí, jestliže od ní uplynul alespoň rok.

(2) Prohlásí-li soud někoho za mrtvého, určí den, který se považuje za den smrti. Není-li možno zjistit den, kterého nezvěstný pravděpodobně zemřel nebo který pravděpodobně nepřežil, určí soud za den smrti poslední den uvedené doby pětileté nebo roční.

§ 8.

(1) Bude-li za mrtvého prohlášen manžel, zaniká jeho manželství dnem, kdy rozhodnutí o prohlášení za mrtvého nabude právní moci. Při počítání času, který je rozhodující pro zjištění otcovství, má se však za to, že manželství zaniklo dnem, který byl v rozhodnutí o prohlášení za mrtvého určen jako den smrti.

(2) Bude-li prohlášení za mrtvého zrušeno, neobnoví se manželství zaniklé, jestliže mezitím manžel osoby prohlášené za mrtvou uzavřel manželství nové.

Způsobilost k právním úkonům.

§ 9.

Způsobilost vlastními úkony nabývat práv a zavazovat se (svéprávnost) vzniká v plném rozsahu dosažením zletilosti.

§ 10.

(1) Zletilosti se dosahuje dovršením osmnáctého roku.

(2) Nezletilec se stane zletilým také uzavřením manželství; zletilosti nepozbude ani zánikem manželství, ani bude-li manželství prohlášeno za neplatné.

§ 11.

Kdo je mladší než šest let, je k právním úkonům naprosto nezpůsobilý; za něj jedná jeho zákonný zástupce.

§ 12.

(1) Kdo dovršil šestý rok, je sám způsobilý jen k právním úkonům, které jsou výhradně k jeho prospěchu, a k uzavírání smluv, při nichž se plní hned při jejich uzavření a které jsou přiměřené jeho věku.

(2) Kdo dovršil patnáctý rok, je sám způsobilý také k uzavírání smluv pracovních a k nakládání s odměnou za vlastní práci.

§ 13.

(1) Kdo je zcela zbaven svéprávnosti anebo pro duševní poruchu není vůbec schopen obstarat si své věci sám, je k právním úkonům naprosto nezpůsobilý; za něj jedná jeho zákonný zástupce.

(2) Kdo je zbaven svéprávnosti jen částečně anebo není pro duševní poruchu schopen obstarat si sám své věci náležitě, je co do způsobilosti k právním úkonům roven tomu, kdo dovršil patnáctý rok.

§ 14.

Pokud nejde o právní úkony, k nimž jsou osoby uvedené v předchozích ustanoveních samy způsobilé, jednají za nezletilce mladší než patnáct let jejich zákonní zástupci; nezletilci, kteří dovršili patnáctý rok, jakož i ti, kte-

ří jsou zbaveni svéprávnosti jen částečně, jednají s přivolením svých zákonných zástupců.

Zbavení svéprávnosti.

§ 15.

Svéprávnosti může být soudem zcela zbaven, kdo je starší než šest let a není vůbec schopen sám si své věci obstarávat pro duševní poruchu, která není jen přechodná.

§ 16.

Svéprávnosti může být soudem částečně zbaven, kdo je zletilý a není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, nebo pro navyklé nadměrné požívání alkoholických nápojů anebo omamných prostředků nebo jedů schopen obstarávat si sám své věci náležitě.

§ 17.

Příbuzenství, švagrovství a osoby blízké.

(1) Stupně příbuzenství mezi dvěma lidmi určují se podle počtu zrození, jimiž v pokolení přímém jeden pochází od druhého a v pokolení pobočném oba od svého nejbližšího společného předka. V jakém pokolení a v kterém stupni je někdo spřízněn s manželem jedním, v takovém pokolení a v tom stupni je sešvagřen s manželem druhým.

(2) Osobami někomu blízkými jsou jeho manžel, osoby, které jsou s ním nebo s jeho manželem příbuzné buď v pokolení přímém anebo v pokolení pobočném až do bratrance (sestřenice) včetně, a jiné osoby, které s ním žijí ve společné domácnosti jako členové rodiny; poměru příbuzenskému se rovná poměr založený osvojením.

Osoby právnické.

§ 18.

(1) Způsobilost k právům a povinnostem mohou mít i osoby rozdílné od osob fyzických — osoby právnické.

(2) K vzniku právnické osoby, která nebude zřízena přímo zákonem, je třeba; aby byla zřízena orgánem k tomu příslušným anebo s jeho přivolením.

§ 19.

(1) Právnické osoby mají svůj vlastní název.

(2) Jejich právní poměry jsou upraveny právními předpisy nebo stanovami, které také určují, kdo jménem právnické osoby jedná.

§ 20.

Pokud má právnická osoba členy, neodpovídají členové za její závazky, ledaže zvláštní předpisy stanoví jinak.

§ 21.

Právníckým osobám socialistickým, zejména dobrovolným organizacím vytvářeným lidem a národními nebo komunálními podnikům, přísluší zvláštní ochrana.

§ 22.

Ochrana jména.

Je-li někdo zkrácen ve svých právech tím, že někdo jiný neprávem užívá jeho jména, příjmení, názvu nebo krycího jména, může se domáhat, aby od toho bylo upuštěno.

HLAVA DRUHÁ.

VĚCI A PRÁVA.

Věci.

§ 23.

Věci v právním smyslu jsou ovladatelné hmotné předměty a přírodní síly, které slouží lidské potřebě.

§ 24.

Součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc anebo její oddělitelná část poškodila nebo podstatně znehodnotila.

§ 25.

Součástí pozemku je všechno, co na něm vzejde. Stavby nejsou součástí pozemku.

§ 26.

Pozemky a stavby, s výjimkou staveb dočasných, jsou věci nemovitě.

§ 27.

Příslušenství jsou vedlejší věci, které náležejí vlastníku věci hlavní a jsou jím určeny k tomu, aby se jich s touto věcí trvale užívalo.

Práva.

§ 28.

(1) Předmětem právního poměru může být i právo, pokud to povaha jich obou dopouští; v těchto případech platí přiměřeně ustanovení o právních poměrech, jejichž předmětem jsou věci.

(2) Práva k nemovitostem se řídí ustanoveními o věcech nemovitých.

§ 29.

Má-li právo k věci nemovité, zřízené právním úkonem, být právem věcným, je třeba, neplyne-li to již z povahy práva, aby z listiny o jeho zřízení bylo patrné, že má mít právní následky i vůči osobám třetím; v pochybnostech se má za to, že působí jen mezi stranami.

HLAVA TŘETÍ.

PRÁVNÍ ÚKONY.

Projev vůle a jeho výklad.

§ 30.

Právním úkonem je zejména také projev vůle založit, změnit anebo zrušit právo nebo povinnost.

§ 31.

(1) Projev vůle je třeba vykládat tak, jak to se zřetelem k okolnostem, za kterých byl učiněn, odpovídá pravidlům socialistického soužití.

(2) Jde-li o právní úkon, který má význam pro plnění jednotného hospodářského plánu, je třeba projev vůle vyložit v souladu s úkoly plánem uloženými.

Neplatnost.

§ 32.

Projev, který byl učiněn osobou nezpůsobilou k právnímu úkonu nebo který není srozumitelný anebo vážný, je neplatný.

§ 33.

(1) Projev vůle, k němuž byl někdo druhou stranou přiveden lstí nebo bezprávnou vyhrůžkou vzbuzující důvodnou bázeň, je neplatný. Totéž platí, jestliže některou ze stran takto přivedl k projevu vůle někdo jiný a druhá strana o tom věděla.

(2) Vyhrůžka, třeba odůvodněná, je bezprávná, bylo-li jí vynucováno něco, čeho jí došazeno být nesmělo.

§ 31.

Má-li být právním úkonem učiněným na oko zastřen úkon jiný, buď posuzován podle podstaty úkonu zastřeného.

§ 35.

(1) Omyl čím právní úkon neplatným, týká-li se jeho podstaty. Týká-li se omyl jen okolnosti vedlejší, je právní úkon platný, ledaže je ona okolnost podle projevené vůle okolností rozhodující.

(2) Omyl v osobě je podstatný, pokud by se bez něho nebyl právní úkon uskutečnil.

§ 36.

(1) Neplatný je právní úkon, který se přičí zákonu nebo obecnému zájmu.

(2) Je-li právní úkon neplatný, protože se přičí zákonu nebo důležitému zájmu obecnému, může soud na návrh prokurátora vyslovit, že to, co bylo plněno straně, která o neplatnosti věděla, propadá ve prospěch státu.

§ 37.

Neplatný je také právní úkon učiněný v tísni, za nápadně nevýhodných podmínek.

§ 38.

Není-li zákonem stanoveno jinak, není k platnosti právního úkonu třeba, aby byl učiněn ve zvláštní formě, a vůli lze projevit nejen výslovně, nýbrž i jinak, není-li vzhledem k okolnostem o projevené vůli pochybnosti.

§ 39.

Formy úředního zápisu vyžadují písemné právní úkony, při nichž osobně jednají slepí, anebo hluší, kteří nemohou číst, nebo němí, kteří nemohou psát.

§ 40.

(1) Písemné formy je třeba u právních úkonů o právech k nemovitostem, ledaže jde o nájem rodinného domku nebo jiné podobné stavby anebo jen části budovy. Totéž platí u majetkových právních úkonů mezi manžely, pokud nejde jen o obvyklá darování přiměřená jejich výdělečným a majetkovým poměrům. Písemné formy je dále třeba u právních úkonů, pro něž je zákonem písemná forma zvlášť předepsána.

(2) Z listiny o právním úkonu, kterým se zřizuje věcné právo k nemovitosti, má být také

patrné, kdy právo vznikne; obdobně platí pro listiny o změně, převodu anebo zániku takového práva.

§ 41.

(1) Právní úkon, pro který zákon nebo dohoda stran vyžadují písemnou formu, působí od podpisu stran; podpisy nemusí být na téže listině. Podpis toho, kdo neumí nebo nemůže psát, nahradí potvrzení dvou svědků na listině samé o jeho souhlasu.

(2) Napodobení podpisu mechanickými prostředky stačí jen tam, kde je to obvyklé.

§ 42.

Dohodnou-li se strany o určité formě právního úkonu, má se za to, že nechtějí být vázány před naplněním této formy.

§ 43.

Právní úkon, jehož předmětem je plnění nemožné, je neplatný.

§ 44.

Postihuje-li důvod neplatnosti jen část právního úkonu, není tím dotčena platnost části zbývající, ledaže z povahy nebo z obsahu právního úkonu anebo z okolností, za kterých k němu došlo, je zřejmé, že jedna část nemá být oddělována od druhé.

§ 45.

Kdo zavinił neplatnost právního úkonu, je povinen nahradit škodu, kterou někdo utrpěl, protože důvěřoval v platnost právního úkonu.

Odporovatelnost.

§ 46.

Věřitel se může domáhat, aby bylo soudem prohlášeno; že vůči němu nemají právních následků dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení věřitelovy vymahatelné pohledávky. Právo odporovat má věřitel i tehdy, je-li nárok proti dlužníkovi z jeho odporovatelného úkonu již vymahatelný anebo byli již uspokojeni.

§ 47.

Odporovat lze:

1. právním úkonům, které dlužník učinil v posledních pěti letech v úmyslu zkrátit své věřitele, byl-li tento úmysl druhé straně znám;

právním úkonům, kterými byli dlužníci věřitelé zkráceni a k nimž došlo v posledních dvou letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 17 odst. 2), nebo které dlužník vykonal v uvedené době ve prospěch těchto osob, ledaže druhá strana tehdy dlužníkův úmysl zkrátit věřitele neznala.

§ 48.

Odporovat lze smlouvám kupním a směnným, které byly dlužníkem sjednány v posledních dvou letech, pokud druhá strana věděla, že jednání je mrhání majetkem, kterým jsou dlužníkovi věřitelé zkracováni.

§ 49.

Odporovat lze do dvou let:

1. bezplatným právním úkonům dlužníkovým, pokud nejde o splnění zákonné povinnosti nebo o obvyklé příležitostné dary nebo o věnování v přiměřené výši, která byla učiněna k účelům obecně prospěšným nebo kterými bylo vyhověno mravnímu závazku nebo zřetelům slušnosti;
2. nabytím dlužníkových věcí výrokem úředním (§ 114) nebo ve veřejné dražbě i mimo úřad provedené, byla-li úplata dána z dlužníkovy jmění. Jestliže nabyly těchto věcí osoby dlužníkovi blízké (§ 17 odst. 2), má se za to, že úplata byla dána z dlužníkovy jmění.

§ 50.

Odpor se uplatňuje proti tomu, kdo měl z odporovatelného právního úkonu dlužníkovy prospěch.

§ 51.

Vyhradí-li si věřitel před tím, než se jeho pohledávka stane vymahatelnou, uplatnit odpor tím, že učiní oznámení prostřednictvím soudu nebo notáře tomu, proti komu má odpor být uplatněn, neběží potom lhůta k odporu dále, dokud se věřitelova pohledávka nestane vymahatelnou.

§ 52.

Právní úkon, kterému věřitel pro zkrácení své vymahatelné pohledávky s úspěchem odporoval, nemá vůči věřiteli právních následků potud, že věřitel může uspokojení své pohledávky požadovat z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkovy jmění. Neměly-li to dobře možné, buď dána náhrada.

Podmínky.

§ 53.

(1) Vznik, změnu anebo zrušení práva nebo povinnosti lze v právním úkonu učinit závislými na splnění podmínky.

(2) Podmínka je odkládací, jestliže na jejím splnění závisí, zdali právní následky úkonu nastanou. Podmínka je rozvazovací, jestliže na jejím splnění závisí, zdali následky již nastalé pominou.

§ 54.

(1) Zmaří-li splnění podmínky záměrně strana, které je na prospěch její nesplnění, platí podmínka za splněnou.

(2) Způsobí-li splnění podmínky záměrně strana, které je na prospěch její splnění, ačkoli k jejím splnění působit neměla, platí podmínka za nesplněnou.

§ 55.

Nepřípustná podmínka a nemožná podmínka odkládací činí právní úkon neplatným. Na nemožnou podmínku rozvazovací se nehledí.

HLAVA ČTVRTÁ.

ZASTOUPENÍ A PLNÁ MOC.

Z a s t o u p e n í.

§ 56.

Oprávnění někoho zastupovat zakládá se na zákonu, na úředním výroku nebo na zmocnění.

§ 57.

Jedná-li zástupce jménem zastoupeného v mezích oprávnění, vzniknou tím práva nebo povinnosti přímo zastoupenému. Zvláštní pokyny dané zástupci nemají vliv na práva a povinnosti jiných osob, jestliže jim nebyly známy.

§ 58.

Překročí-li zástupce meze oprávnění, je zastoupený vázán, jen pokud bude takové překročení schváleno. Totéž platí, jedná-li někdo jménem jiného, ačkoli není vůbec oprávněn jej zastupovat.

§ 59.

Zástupce má zpravidla jednat osobně; je-li však oprávněn, aby si sám ustanovil zástupce, postihují zastoupeného právní následky úkonu takového dalšího zástupce stejně, jako kdyby jednal jeho zástupce přímý.

Opatrovnictví.**§ 60.**

Opatrovníka ustanoví soud tomu, kdo ho potřebuje, aby jeho věci mohly být spravovány nebo aby jeho práva mohla být hájena.

§ 61.

(1) Opatrovník budiž ustanoven osobám zba-veným svéprávnosti (§§ 15, 16).

(2) Osobám nepřítomným, osobám, které jsou zúčastněny na určitém právním poměru, ale nejsou známy, dětem, které jsou počaty, ale nejsou dosud zrozeny, jakož i osobám, o nichž je zahájeno řízení o zbavení svéprávnosti anebo které byly se souhlasem soudu přijaty do psychiatrické léčebny, buď opatrovník ustanoven, je-li toho třeba k ochraně jejich práv.

§ 62.

Jde-li o právní úkon mezi osobami, které mají téhož opatrovníka, anebo mezi opatrovníkem nebo jeho příbuznými v pokolení přímém nebo jeho sourozenci nebo manželem se strany jedné a jeho chráněncem se strany druhé, budiž ustanoven chráněné osobě zvláštní opatrovník, ledaže jde o právní úkon, který je výhradně k prospěchu chráněnce. Totéž platí, jde-li mezi uvedenými osobami o řízení před soudem nebo před úřadem.

§ 63.

Osobám, jimž tělesná vada působí obtíže při spravování jejich věcí nebo hájení jejich práv, budiž ustanoven opatrovník, jestliže o to požádají. Meze oprávnění opatrovníka určí soud podle žádosti o jeho ustanovení.

§ 64.

(1) Opatrovnictví, které podle povahy věci nepomině samo sebou, zruší soud, jakmile pomínou příčiny, pro které byl opatrovník ustanoven.

(2) Opatrovník ustanovený osobě stížené tělesnou vadou bude odvolán, jakmile o to tato osoba požádá.

§ 65.

Jinak se na opatrovnictví užije přiměřeně ustanovení o poručenství, obsažených v zákoně o právu rodinném; tento zákon také stanoví, kdy opatrovník zastoupí dítě v moci rodičovské a kdy zastoupí poručenca.

Plná moc.**§ 66.**

(1) Plnou moc lze udělit písemně nebo jiným způsobem, kterým lze projevit vůli.

(2) Zvláštní plné moci pro jednotlivý právní úkon nebo pro druh právních úkonů je třeba, jen je-li tak výslovně stanoveno.

§ 67.

Je-li plná moc udělena společně několika zmocněncům a není-li v ní jednomu nebo několika z nich dáno oprávnění jednat samostatně, je třeba, má-li jednání vázat zmocnitele, aby všichni zmocněnci jednali společně.

§ 68.

I když zmocnitel udělí plnou moc někomu, kdo není způsobilý zavazovat se samostatně, zavazuje jednání v mezích plné moci jak zmocnitele, tak i osobu třetí.

§ 69.

Plná moc zanikne, odvolá-li ji zmocnitel nebo vypoví-li ji zmocněnec anebo zemře-li některý z nich, a je-li zmocnitelem nebo zmocněncem osoba právnická, zánikem právnické osoby.

§ 70.

Jestliže plná moc zanikne výpovědí zmocněnce nebo smrtí (zánikem) zmocnitele, je zmocněnec povinen učinit vše, co nelze odložit, pokud zmocnitel nebo jeho dědicové nezařídí něco jiného.

§ 71.

Pokud zmocněnec je povinen i po zániku plné moci vykonat nějaké právní úkony pro zastoupeného, mají stejné právní následky, jako kdyby plná moc ještě trvala.

§ 72.

Jestliže třetí osoby nevěděly, že plná moc zanikla, jsou právní úkony jim svědící závazné.

Plné moci při provozování podniku:**1. prokura:****§ 73.**

(1) Udělení prokury zmocňuje ke všem úkonům, k nimž dochází při provozu jakékoli pod-

nikové činnosti, i když je k nim jinak třeba zvláštní plné moci.

(2) V prokure není zahrnuto oprávnění zcizovat a zatěžovat nemovitosti, ani oprávnění ustanovovat a odvolávat prokuristu.

§ 74.

(1) Prokuru mohou udělit jen podniky zapsané v podnikovém rejstříku.

(2) Prokuru lze udělit jen písemně; výslovně musí být uvedeno, že jde o prokuru.

§ 75.

Omezení prokury nemá právní následky proti osobám třetím.

§ 76.

(1) Má-li být prokura udělena jen pro některý z několika závodů téhož podniku, je třeba v udělení prokury tento závod výslovně označit.

(2) Několika osobám lze prokuru udělit buď tak, že jsou k zastupování a podpisování oprávněny každá samostatně, nebo tak, že je přítomná součinnost všech prokuristů anebo několika z nich.

§ 77.

Prokurista podpisuje tím způsobem, že k názvu podniku připojí dodatek označující prokuru a svůj podpis.

§ 78.

Prokuru nelze přenést na někoho jiného.

§ 79.

Prokuru lze kdykoliv odvolat; odvolání se musí stát písemně.

§ 80.

2. podniková plná moc.

(1) Kdo byl pověřen vedením podniku (závodu), je zmocněn činit vše, čeho si provozování podniku toho druhu žádá a co je s tím zpravidla spojeno.

(2) Kdo byl pověřen provádět při provozu podniku určité úkoly, je zmocněn ke všem úkolům, k nimž při tom obvykle dochází.

§ 81.

Z á k a z s o u t ě ž e.

Ani prokurista ani jiný podnikový zmocněnec nesmí bez souhlasu podniku činit na svůj nebo cizí účet jednání spadající do oboru podniku. Stane-li se tak, může se podnik domáhat náhrady škody tím způsobené, a jde-li o jed-

nání učiněné na účet zmocněncův, může se domáhat, aby bylo jednání prohlášeno za jednání učiněné na účet podniku, a jde-li o jednání na účet cizí, aby mu byl postoupen nárok na odměnu anebo mu byla vydána odměna již zapravená.

HLAVA PÁTÁ.

POČÍTÁNÍ ČASU.

§ 82.

(1) Lhůta určená podle dní počíná běžet dnem, který následuje po události, která je rozhodující pro její počátek.

(2) Konec lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná; není-li takového dne v posledním měsíci, připadá konec lhůty na poslední den měsíce.

§ 83.

(1) Polovinou měsíce se rozumí patnáct dní a středem měsíce jeho patnáctý den.

(2) Je-li lhůta určena na jeden nebo několik měsíců a půl měsíce, počítá se patnáct dní naposled.

§ 84.

Byla-li lhůta prodloužena, má se v pochybnostech za to, že nová lhůta počíná běžet dnem, který následuje po uplynutí lhůty původní.

§ 85.

(1) Práva, jehož nabytí je vázáno na určitý den, nabývá se již počátkem tohoto dne. Právní následky prodlení nebo zmeškání nastanou teprve uplynutím posledního dne lhůty. Je-li však k projevu nebo k plnění určena anebo obvyklá jen určitá doba denní, lze takový projev učinit nebo plnění poskytnout včas jen v oné denní době.

(2) Případne-li poslední den lhůty určené k projevu nebo k plnění na den pracovního klidu, je posledním dnem lhůty nejbližší příští den pracovní.

HLAVA ŠESTÁ.

PROMLČENÍ.

§ 86.

(1) Právo se promlčí, nebude-li vykonáno v době zákonem vyměřené.

(2) Promlčené právo nelze uplatnit, jestliže se druhá strana promlčení dovolá.

§ 87.

Nepromlčují se ani osobní práva z poměrů rodinných, ani nezczitelná práva socialistických právnických osob.

§ 88.

Právo vlastnické se nepromlčí, dokud ho někdo jiný nenabude vydržením.

§ 89.

Promlčecí doba počíná, jakmile právo mohlo být vykonáno po prvě.

§ 90.

Nestanoví-li zákon jinak, trvá doba promlčecí tři léta.

§ 91.

(¹) Práva zapsaná v knize pozemkové nebo železniční, nároky přiznané rozhodnutím soudu, úřadu nebo orgánu veřejné správy, které nabylo právní moci, a pohledávky dlužníkem uznané promlčují se v deseti letech.

(²) Právo odpovídající věcnému břemenu se však promlčí vždy ve třech letech. Také pohledávky plnění se opětuujících promlčují se vždy ve třech letech.

§ 92.

Nároky proti prokuristovi nebo jinému podnikovému zmocněnci z jednání proti zákazu soutěže (§ 81) promlčují se v šesti měsících potom, kdy podnik o jednání zví, nejpozději však ve třech letech potom, kdy k jednání došlo.

§ 93.

Nároky podle ustanovení o nekalé soutěži (§ 352) promlčují se v šesti měsících potom, kdy oprávněný zví o jednání soutěžitele nebo o škodě a osobě povinné, nejpozději však ve třech letech potom, kdy došlo k onomu jednání.

§ 94.

Změnou v osobách, jichž se promlčení týká, není běh promlčecí doby dotčen.

§ 95.

Proti osobám, které potřebují zákonného zástupce, nepočíná promlčení, dokud se jim takový zástupce neustanoví. Promlčení již započaté probíhá dále, neskončí však, dokud neuplyne rok potom, kdy jim bude ustanoven zákonný zástupce nebo kdy jinak překážka pomine. Jde-li o promlčecí dobu kratší než rok, platí tato kratší doba místo uvedené doby roční.

§ 96.

Mezi manžely, jakož i mezi dětmi a jinými chráněnci na straně jedné a jejich zákonnými zástupci na straně druhé, promlčení ani nepočíná, ani dále neprobíhá.

§ 97.

Domáhá-li se někdo nároku v době promlčecí a v soudním řízení náležitě pokračuje, neskončí promlčení, dokud řízení trvá. Obdobně platí, jde-li o jiné úkony, které vedou k uspokojení nároku nebo k jeho určení mocí úřední.

§ 98.

Bude-li nárok přiznan rozhodnutím soudu, úřadu nebo orgánu veřejné správy, které nabylo právní moci, anebo uzná-li zavázaný svůj závazek před uplynutím promlčecí doby, počíná se potom promlčecí doba nová (§ 91)..

§ 99.

Promlčení se nelze předem vzdát, ani nelze ujednat delší dobu promlčecí, než jaká je vyměřena zákonem.

ČÁST TŘETÍ.

PRÁVA VĚCNÁ.

HLAVA SEDMÁ.

PRÁVO VLASTNICKÉ.

Druhy vlastnictví.

Socialistické vlastnictví.

§ 100.

Společenské, socialistické vlastnictví je nedotknutelný zdroj bohatství a síly republiky a blahobytu pracujícího lidu.

§ 101.

Socialistické vlastnictví má buď formu státního vlastnictví anebo formu vlastnictví družstevního.

§ 102.

Národní majetek je výhradně v státním socialistickém vlastnictví.

§ 103.

(1) Aby národní majetek sloužil co nejúčelněji svému společenskému poslání, zejména k plnění jednotného hospodářského plánu, svěřuje stát jeho částí národním a komunálním podnikům nebo jiným socialistickým právnickým osobám.

(2) V zájmu rozvoje národního hospodářství a obecného blahobytu lze také části národního majetku odevzdat socialistickým právníckým osobám, zejména lidovým družstvům, do trvalého užívání.

§ 104.

Nakládat s věcmi, které jsou v socialistickém vlastnictví, zejména takové věci zcizovat, lze jen v rámci obvyklého hospodaření, jinak jen tehdy, jsou-li pro to dány podmínky stanovené ve zvláštních předpisech.

§ 105.

Osobní vlastnictví.

V osobním vlastnictví jsou zejména předměty domácí a osobní spotřeby, rodinné domky a úspory nabyté prací (osobní majetek). Osobní majetek je nedotknutelný.

§ 106.

Soukromé vlastnictví.

Soukromé vlastnictví se spravuje ustanoveními danými pro právo vlastnické, pokud z nich neplyne, že platí jen o vlastnictví socialistickém nebo osobním.

Obsah vlastnického práva.

§ 107.

Vlastník smí s věcí v mezích právního řádu nakládat, ji požadovat od každého, kdo ji má neprávem v své moci, a neoprávněnému zásahu se opřít.

§ 108.

Vlastník je povinen strpět, aby se v nouzi za náhradu užilo jeho věci v míře nezbytné. Totéž platí, žádá-li toho důležitý zájem obecný, který jinak uspokojit nelze; kdyby však šlo o takové omezení vlastníka, které takto nelze dobře žádat, je povinen je snášet jen po provedeném řízení, jehož je jinak třeba k tomu, aby v obecném zájmu byla něčí práva omezena anebo aby i vlastnictví věci bylo odňato.

§ 109.

Vlastník věci se musí zdržet všeho, čím by své sousedy obtěžoval nad míru přiměřenou poměrům anebo čím by vážně ohrožoval výkon jejich práv. Proto nesmí zejména zbavit sousední stavbu nebo půdu náležitě opory, aniž provede jiné dostatečné upevnění, anebo nesetřné nebo v nevhodné roční době vytrhat ze své pudy kořeny cizího stromu nebo oklestit větve přesahující na jeho pozemek.

§ 110.

Vlastnictví k půdě.

Vlastnické poměry k půdě, založené na zásadě „půda patří těm, kdož na ni pracují“, spravují se občanským zákoníkem, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak.

Nabytí vlastnictví:

1. smlouvou;

§ 111.

(1) Vlastnictví k věcem jednotlivě určeným převádí se už samou smlouvou, není-li umluveno jinak anebo nevyplývá-li nic jiného ze zvláštních předpisů.

(2) Jde-li o věci určené podle druhu, je k převodu vlastnictví třeba jejich odevzdání.

§ 112.

Převod vlastnictví k věcem nemovitým, zapísaným v knize pozemkové nebo železniční, zapíše se do těchto knih.

§ 113.

(1) O převodu vlastnictví k věcem nemovitým, nezapsaným v knize pozemkové nebo železniční, uloží se u soudu listina. Listina musí obsahovat označení nemovitosti, převodce a nabyvatele, právní důvod převodu a místo a čas smlouvy.

(2) Listinu o převodu vlastnictví lze u soudu uložit také, jde-li o stavbu dočasnou.

§ 114.

2. ze zákona anebo výrokem úředním;

V případech, v kterých tak zákon stanoví, přechází vlastnictví přímo ze zákona anebo výrokem soudu, úřadu nebo orgánu veřejné správy. Jde-li o věc nemovitou, zapíše se také přechod vlastnictví v knize pozemkové nebo železniční, anebo se u soudu uloží listina.

3. vydržením;

§ 115.

Vydržením lze nabýt vlastnického práva, nejde-li o nezcizitelné věci, které jsou v socialistickém vlastnictví.

§ 116.

(1) Práva vlastnického k věci movité nabude, kdo ji drží oprávněně (§ 145) a nepřetržitě po tři léta; jde-li o věc nemovitou, je třeba vydržecí doby desetileté.

(2) Kdo nabude oprávněné držby od držitele oprávněného, může si započítat vydržecí dobu předchůdce.

§ 117.

O běhu doby vydržecí platí přiměřeně tytéž zásady, které platí o běhu doby promlčecí.

§ 118.

Ustanovení o vydržení práva vlastnického platí obdobně o vydržení jiných práv věcných.

4. jinými způsoby nabyvacími:

§ 119.

a) věci, které nikomu nenáleží;

Věci, které nenáleží nikomu jinému, jsou ve vlastnictví státu, nemají-li cenu jen nepatrnou. K věcem nepatrné ceny, které nikomu nenáleží, může nabýt vlastnického práva každý tím, že si je přivlastní.

b) věci ztracených nebo skrytých;

§ 120.

Nalezne-li někdo věc, nechť ji vydá po srážce nebo po zaplacení nákladů a nálezného jejímu vlastníku nebo tomu, kdo ji ztratil, ledaže ví, že ten k věci nemá práva. Neučini-li tak a jde-li o nález, který nemá jen nepatrnou cenu, je nálezce povinen nález bez odkladu ohlásit u místního národního výboru.

§ 121.

(1) Přihlásí-li se vlastník věci nebo ten, kdo ji ztratil, do roka od vyhlášení nálezu, vydá se mu věc i s užitky nebo peněžitá částka za ni stržená po srážce nebo po zaplacení nákladů a nálezného.

(2) Jestliže se o věc do roka nikdo nepřihlásí, nabude vlastnictví k věci ceny nikoli jen nepatrné stát, k věci nepatrné ceny nálezce. Stane-li se takto vlastníkem stát, přísluší nárok na zaplacení nákladů a nálezného proti státu.

§ 122.

Nálezne činí deset procent ceny nálezu. Soud však může nálezne přiměřeně snížit, přihlížíže k poměrům nálezce a vlastníka nebo toho, kdo věc ztratil, anebo kdyby plné nálezne bylo nepřiměřeným ziskem.

§ 123.

Nebrání-li tomu zvláštní předpis, platí ustanovení o nálezu věci ztracené také pro nález věcí zakopaných, zazděných nebo jinak skrytých, o nichž není známo, čím jsou.

§ 124.

e) přírůstkem;

Co se na pozemku urodí, přibude tomu, čím je pozemek; mláďata a jiné užitky pocházející od zvířete přibudou tomu, čím je zvíře.

d) zpracováním.

§ 125.

Zpracuje-li cizí věc v dobré víře socialistická právnická osoba, je výrobek v socialistickém vlastnictví, jinak se věc, lze-li tak učinit, uvede v předešlý stav.

§ 126.

(1) Není-li uvedení věci v předešlý stav dobře možné, zejména brání-li tomu povaha výrobku anebo obecný zájem, stane se vlastníkem výrobku ten, jehož podíl oceněný v penězích je největší. Při určení ceny podílu se přihlédne i k hodnotě vytvořené práci.

(2) Jsou-li si podíly rovny anebo brání-li zvláštní ustanovení nebo obecný zájem tomu, aby se vlastníkem stal ten, jehož podíl je největší, určí vlastníka soud; přitom dá zpravidla přednost tomu, kdo k vzniku výrobku přispěl prací.

§ 127.

Zpracuje-li někdo cizí věc vědomě, může soud po uvážení všech okolností případu a s přihlédnutím k obecnému zájmu rozhodnout jinak; zejména může uložit, aby se navrátilo každému, co jeho jest, i když tím výrobek bude porušen, nebo jej přitknout tomu, jehož podíl je menší.

§ 128.

Kdo se stane vlastníkem výrobku, je povinen ostatním poskytnout náhradu. Nároky na náhradu škody nejsou tím dotčeny.

§ 129.

Ustanovení o nabytí vlastnictví k výrobkům z cizí věci platí obdobně, jestliže se věci různých vlastníků smísí nebo jinak sloučí anebo užije-li se cizí hmoty jen na opravu věci.

Právní následky nabytí vlastnictví.

§ 130.

Kdo nabude vlastnictví k věci, nabude také jejího příslušenství, jakož i práv s jejím vlastnictvím spojených, pokud nejsou omezena na předchůdce.

§ 131.

Kdo nabude vlastnictví k věci, přejme spolu i závady na ní vázající. Jde-li však o přechod vlastnictví ze zákona nebo výrokem úředním (§ 114), platí totéž, jen pokud zákon nestanoví jinak.

§ 132.

Pozbytí vlastnictví.

(1) Vlastnictví se pozbývá zejména také tím, že ho nabude někdo jiný nebo že se ho vlastník vzdá.

(2) Vzdání se nelze vlastnictví k věcem, které podle předpisů o tom vydaných nelze volně zcizit.

Spoluvlastnictví.

§ 133.

(1) Náleží-li věc několika osobám společně, jsou jejími spoluvlastníky. V pochybnostech se má za to, že podíly spoluvlastníků jsou si rovné.

(2) Spoluvlastník smí se svým podílem nakládat, neruší-li tím práva ostatních spoluvlastníků, samostatně a stejně jako vlastník se svou věcí. Může se kdykoli přesvědčit, jak se hospodaří, a může v obvyklých obdobích nebo z důležitých důvodů kdykoli žádat vyúčtování.

§ 134.

Pokud jde o práva a povinnosti, týkající se věci jako celku, jsou spoluvlastníci oprávněni a zavázáni vůči jiným osobám rukou společnou a nerozdílnou. Ve vzájemném poměru spoluvlastníků je rozhodující poměr jejich podílů.

§ 135.

(1) O hospodaření se společnou věcí rozhoduje většina hlasů spoluvlastnických, počítaná podle velikosti podílů. Hlasuje-li při rovnosti hlasů pro jeden z obou názorů spoluvlastník socialistický, platí tento názor za přijatý; jinak při rovnosti hlasů, nebo nedosáhne-li se většiny, rozhodne soud.

(2) Jde-li o důležitou změnu společné věci, mohou přehlasování spoluvlastníci buď požadovat na většině, aby jim dala jistotu (§§ 295, 296) proti budoucí škodě, nebo žádat, aby o změně rozhodl soud. Na socialistickém spoluvlastníkovi jistotu žádat nelze.

§ 136.

Povinnost setrvat v poměru spoluvlastnickém nebo vyžádat si souhlas k zcizení podílu lze smluvit jen na čas. Tato povinnost nepřechází

na jiné osoby, ani nemá vůči nim právních následků. Zrušení této povinnosti lze se domáhat, změní-li se poměry natolik, že na tom, kdo žádá o zrušení, nelze spravedlivě požadovat, aby setrval v poměru spoluvlastnickém.

§ 137.

Zcizuje-li se podíl, mají spoluvlastníci předkupní právo (§§ 375 a násl.), ledaže jde o zcizení osobě blízké (§ 17 odst. 2). Nedohodnou-li se spoluvlastníci o výkonu předkupního práva, mají právo vykoupit podíl rovným dílem.

§ 138.

Spoluvlastník může žádat zrušení spoluvlastnictví a rozdělení společné věci. Nedohodnou-li se o způsobu rozdělení všichni spoluvlastníci, rozhodne soud.

§ 139.

(1) Při dělení věci buď dbáno o zájem obecný a o to, aby řešení bylo hospodářsky účelné a pro spoluvlastníky co možná nejméně tíživé. Rozdělení společné věci nemůže být na újmu osobám, kterým přísluší práva na ní vázající.

(2) Dělí-li věc soud, rozhodne i o závadách na ní vázajících a o právech, která jsou spojena s vlastnictvím k dělené nemovitosti; může také zřídit věcné břemeno k některému dílu věci nemovité pro vlastníka dílce jiného.

§ 140.

Není-li možno společnou věc rozdělit vůbec, byl-li by jejím rozdělením ohrožen obecný zájem anebo vznikla-li by jejím rozdělením ostatním spoluvlastníkům újma nepoměrná k zájmu žadatelovu, může soud za náhradu přikázat podíl žadatelův spoluvlastníkům ostatním, a to především spoluvlastníkům socialistickým. Může také věc prodat ve veřejné dražbě a rozvrhnout výtěžek.

§ 141.

O mezích, plotech, zdech a podobných rozhradách má se za to, že jsou sousedům společné rovným dílem, není-li možno ze zřetelných znaků nebo jiných pomůcek anebo se zřetelem k místním zvyklostem usoudit jinak. Strom, jehož kmen vyrůstá na hranicích pozemků různých vlastníků, je jim společný rovným dílem.

§ 142.

Ustanovení o spoluvlastnictví platí přiměřeně i o společenství jiných práv věcných.

Držba.

Pojem a obsah.

§ 143.

Držitelem je, kdo s věcí nakládá jako se svou anebo kdo vykonává právo pro sebe.

§ 144.

Držeti lze věci, jakož i práva, která dopouštějí trvalý nebo opětovný výkon.

Držba oprávněná.

§ 145.

(1) Je-li držitel se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu věc nebo právo náleží, je držitelem oprávněným.

(2) V pochybnostech se má za to, že držba je oprávněná.

§ 146.

Oprávněný držitel věci má, pokud zákon nestanoví jinak, stejná práva jako vlastník, i když není jejím vlastníkem. To platí obdobně o oprávněném držiteli práva.

§ 147.

Všechny v době oprávněné držby vytěžené užítky věci a plody od ní oddělené jsou vlastnictvím držitele.

§ 148.

(1) Oprávněnému držiteli nahradí vlastník náklad účelně na věc učiněný, a to podle jeho ceny v době, kdy mu věc vrátí, nejvýše však náklad skutečný. Obyčejné náklady udržovací nehradí.

(2) Z nákladu učiněného ze záliby nebo pro okrasu hradí vlastník oprávněnému držiteli jen tolik, o kolik věc získala na ceně; držitel má však na vůli, aby si oddělil a vzal, co takto pořídil, pokud je to možné bez zhoršení podstaty věci a pokud se tím poměrům nepřiměřeně neztíží její užívání.

§ 149.

Držba neoprávněná.

(1) Neoprávněný držitel je povinen s věcí vydat i všechny užitek a nahradit škodu, která vznikla z jeho držby.

(2) Z nákladu učiněného neoprávněným držitelem nahradí se jen tolik, kolik bylo třeba pro trvalý zachování věci; držitel má však na vůli, aby si oddělil a vzal, co pořídil nákladem nad to učiněným, pokud je to možné bez zhoršení podstaty věci a pokud se tím poměrům nepřiměřeně neztíží její užívání.

Ochrana držby a vlastnictví.**§ 150.**

Držitel se smí, je-li jeho držba svémocně rušena, rušení vzepřít přiměřenou svépomocí.

§ 151.

(1) Kdo byl svémocně v své držbě rušen nebo držby zbaven, může do třiceti dnů potom, kdy zví o rušení a o rušiteli, žádat u místního národního výboru, aby rušení zakázal, a odpovídá-li to povaze věci, aby nařídil uvést vše v předešlý stav.

(2) O právních poměrech mezi stranami a o povinnosti k náhradě škody rozhoduje soud.

§ 152.

(1) Vlastník může každého, kdo jeho věc neprávem zadržuje, žalovat, aby ji vydal, jakož i žalobou se domáhat ochrany proti každému, kdo neprávem do jeho vlastnického práva zasahuje nebo je ruší jinak než tím, že mu věc zadržuje.

(2) Obdobné ochrany požívá také oprávněný držitel věci a také ten, kdo je vůbec oprávněn mít věc u sebe.

§ 153.

Nejde-li o věc, která je osobním majetkem, má se v pochybnostech za to, že věc je v socialistickém vlastnictví, a je-li pochybné, zdali je jejím vlastníkem stát či lidové družstvo, má se za to, že vlastníkem je stát.

§ 154.

(1) O vydání věci nelze žalovat oprávněného držitele (§ 145), který věci nabyt výrokem úředním (§ 114) nebo ve veřejné dražbě i mimo úřad provedené, a jde-li o věc movitou, ani tehdy, nabyt-li jí za plat buď od někoho, kdo je oprávněn s takovými věcmi obchodovat, anebo od toho, komu ji žalobce sám svěřil. V těchto případech nabývá oprávněný držitel práva vlastnického.

(2) Tato ustanovení však neplatí, žaluje-li o vydání věci socialistická právnická osoba a je-li na vrácení věci obecný zájem.

HLAVA OSMÁ.**VLASTNICTVÍ K STAVBĚ A PRÁVO STAVBY.****§ 155.**

Vlastníkem stavby může být osoba rozdílná od vlastníka pozemku.

§ 156.

Není-li ustanoveno nic jiného, mají vlastníci stavby a vlastník pozemku navzájem oprávnění vykonávat vlastnická práva v míře přiměřené poměrům; nedohodnou-li se, upraví oprávnění soud.

§ 157.

Není-li nic jiného ujednáno, má vlastník stavby předkupní právo (§§ 375 a násl.) na stavební pozemek a vlastník tohoto pozemku předkupní právo na stavbu.

§ 158.

Socialistická právnická osoba může si zřídit a mít vlastní stavbu na pozemku, který jí byl odevzdán do trvalého užívání (§ 103 odst. 2).

§ 159.

V ostatních případech lze na cizím pozemku zřídit trvalou stavbu jen na základě práva stavby.

§ 160.

Právo zřídit si trvalou stavbu na cizím pozemku (právo stavby) vzniká ze zákona nebo výrokem úředním (§ 114) anebo smlouvou. K zřízení práva stavby smlouvou je třeba přivolení okresního národního výboru.

§ 161.

Právo stavby nemohou v pořadí předcházet práva zástavní a jiné závady, které jdou na platy peněžité nebo se přiči účelu práva stavby. Nedohodnou-li se účastníci o tom, aby takové závady právo stavby nepředcházely, učiní potřebná opatření okresní národní výbor; žádá-li si toho obecný zájem, může vyslovit i jejich zánik.

§ 162.

Podmínky pro přivolení k zřízení práva stavby smlouvou a pro jeho odvolání, jakož i druh opatření o závadách vážnících na pozemku stanoví zvláštní předpis; upraví i podrobnosti.

§ 163.

Právo stavby lze zřídit za plat nebo bezplatně. Záleží-li plat v opětujičích se dávkách, nemohou být jeho výměra a splatnost učiněny závislými na nejistých událostech budoucích.

§ 164.

Právo stavby lze získat jen s přivolením okresního národního výboru; podrobnosti upraví zvláštní předpis.

§ 165.

Právo stavby se zapisuje v knize pozemkové nebo železniční, a to i tehdy, je-li právo stavby zřízeno přímo zákonem nebo výrokem úředním (§ 114).

HLAVA DEVÁTÁ.

VĚCNÁ BŘEMENA.

Obecná ustanovení.

§ 166.

Věcná břemena omezují vlastníka věci ve prospěch někoho jiného, a to tak, že vlastník je povinen buď něco trpět, nebo se něčeho zdržet, anebo něco činit.

§ 167.

Práva odpovídající věcným břemenům jsou buď spojena s vlastnictvím k určité nemovitosti, anebo svědčí určité osobě.

§ 168.

(1) O tom, jak se nabývá práv odpovídajících věcným břemenům, platí přiměřeně ustanovení o nabývání vlastnictví (§§ 111 a násl.).

(2) Tato práva působí proti socialistickým právnickým osobám, jakmile jsou zapsána v knize pozemkové nebo jakmile je o jejich zřízení uložena u soudu listina. Je-li však smluvní stranou socialistická právnická osoba anebo je-li věcné břemeno zřízeno přímo zákonem nebo výrokem úředním, působí již samo zřízení takových práv i proti jiným socialistickým právnickým osobám.

§ 169.

Je-li právo odpovídající věcnému břemenu spojeno s vlastnictvím nemovitosti, nelze je vykonávat ve prospěch nemovitosti jiné, a svědčí-li určité osobě, nelze je převést na jinou osobu; záleží-li věcné břemeno v povinnosti plnění se opětujičích. Lze na jinou osobu převést nárok na dávky již dospělé.

§ 170.

Kdo je oprávněn užívat cizí věci, je také povinen nést náklad na její zachování a opravu. Užívá-li však věci i její vlastník, je povinen na náklad poměrně přispívat; nechce-li přispívat, musí užívání zanechat.

§ 171.

Je-li obsah nebo rozsah věcného břemena pochybný, rozhoduje místní zvyklost, a není-li

ji, má se za to, že obtížený je zavázán spíše méně než více.

Právo požívání a právo užívání k vlastní potřebě.

Požívání.

§ 172.

Poživatel má právo na výnos cizí věci, je však povinen šetřit při jejím užívání její podstaty.

§ 173.

Poživatel přejímá všechny povinnosti plynoucí ze závad, které na věci vážnou v době, kdy se požívání zřizuje.

§ 174.

Poživatel je povinen udržovat věc v tom stavu, v jakém ji převzal, a nésti náklady na obvyklé pojištění proti škodám. Zmenší-li se přesto řádným užíváním věci její cena bez viny poživatele, není za to poživatel odpověden.

Užívání k vlastní potřebě.

§ 175.

(1) Kdo je oprávněn užívat cizí věci k vlastní potřebě, nesmí měnit její podstatu. V mezích vlastní potřeby má právo i na výnos věci.

(2) Potřeba se určuje podle doby, kdy se užívání zřídilo.

§ 176.

Vlastníku věci náleží všechny užitky, které může bráti, aniž uživatele v jeho právu zkracuje. Vlastník nese všechny závady vážnoucí na věci a je povinen věc na svůj náklad udržovat v dobrém stavu. Pokud náklady přesahují užitek, který vlastníkovu zbývá, je uživatel povinen nést tyto přesahující náklady; nechce-li je nést, musí užívání zanechat.

§ 177.

Je-li zřízeno právo užívat bytu, má se v pochybnostech za to, že jde o právo užívat bytu k vlastní potřebě uživatele a příslušníků jeho domácnosti.

Společná ustanovení.

§ 178.

Právo požívání a právo užívání k vlastní potřebě mohou býti zřízena toliko ve prospěch určité osoby.

§ 179.

(1) Hrozí-li z užívání věci nebezpečí jejího zničení nebo zhoršení její podstaty, může vlastník na poživateli nebo uživateli žádat, aby mu dali přiměřenou jistotu (§§ 295, 296). Nebude-li mu jistota dána, může se vlastník domáhat, aby právo užívat věci bylo za přiměřenou náhradu zrušeno.

(2) Na socialistické právnické osobě jistotu takto žádat nelze.

§ 180.

(1) Když se skončí požívání, náležejí plody ještě neoddělené vlastníkovu, pokud to neodporuje jednotnému hospodářskému plánu. Vlastník je však povinen poživateli nahradit, co na ně vynaložil podle ustanovení o oprávněném držiteli (§ 148). Právo poživatele na jiné užitky řídí se tím, jak dlouho požívání trvalo.

(2) Totéž platí, když se skončí užívání k vlastní potřebě.

V ý m ě n e k.

§ 181.

Při postoupení zemědělské nemovitosti může být zřízen výměnek ve prospěch dosavadního vlastníka. Ve prospěch někoho jiného lze výměnek zřídit, jen pokud je se svou výživou odkázán na dosavadního vlastníka, a nejdéle na dobu této jeho potřeby.

§ 182.

(1) Není-li jinak ustanoveno nebo ujednáno, řídí se výměnek ustanoveními o právech, z kterých se skládá.

(2) I když to nebylo ujednáno, je osoba k plnění výměnku zavázaná povinna přispět výměnkáři pomocnými úkony, kterých nezbytně potřebuje, zejména v nemoci nebo při úrazu.

§ 183.

Jestliže plnění výměnku znemožňuje anebo značně ztěžuje splnění úkolů vyplývajících z jednotného hospodářského plánu, může rozsah a způsob plnění výměnku upravit soud.

§ 184.

Změní-li se poměry tak, že nelze spravedlivě trvat na plnění věcném, může je soud na dobu změněných poměrů nahradit zcela nebo zčásti peněžitým důchodem.

§ 185.

Je-li výměnkář zaopatřen ve veřejném ústavu a nejde-li o ústavní zaopatření podle před-

pisů o národním pojištění, je osoba k plnění výměnku zavázaná povinná platit ústavu peněžité částky odpovídající výměnkovým dárkám, a to až do výše zaopatřovacích nákladů. Co zůstane, náleží výměnkáři.

Zánik věcných břemen.

§ 186.

(1) Věcné břemeno zaniká, nastanou-li takové změny, že věc nemůže již sloužit potřebám oprávněné osoby nebo prospěšnějšímu užívání její nemovitosti. Přejídná nemožnost vykonávat právo nezpůsobí zánik věcného břemena.

(2) Octne-li se věcné břemeno změnou poměrů v hrubém nepoměru k výhodě oprávněné osoby nebo její nemovitosti, lze se domáhat, aby za přiměřenou náhradu bylo omezeno, a není-li to dobře možné, aby bylo zrušeno.

§ 187.

Jestliže právo odpovídající věcnému břemenu svědčí určité osobě fyzické, zanikne věcné břemeno nejpozději její smrtí, a svědčí-li osobě právnické, nejpozději jejím zánikem.

HLAVA DESÁTÁ.

PRÁVO ZÁSTAVNÍ A PRÁVO ZADRŽOVACÍ.

Právo zástavní.

§ 188.

Účel a rozsah práva zástavního.

Zástavní právo slouží k zajištění pohledávky a v rozsahu určeném ustanoveními o exekuci také k zajištění příslušenství pohledávky; vztahuje se nejen na zastavenou věc (zástavu), ale i na její přírůstek a příslušenství, avšak z plodů jen na ty, které nejsou odděleny.

Vznik práva zástavního.

§ 189.

(1) K vzniku práva zástavního je třeba, nejde-li o případy, kdy jeho vznik je podle zákona spojen se skutečnostmi jinými, aby věc byla zastavena písemnou smlouvou.

(2) Jde-li o zastavení k zajištění pohledávky peněžité, musí být pohledávka ve smlouvě určena číselně.

§ 190.

(1) Jde-li o zastavení věcí zapsaných v knize pozemkové nebo železniční, zapíše se právo zástavní v těchto knihách. Jde-li o zastavení věcí nemovitých v těchto knihách nezapsaných, uloží se smlouva zástavní u soudu; smlouva musí obsahovat označení zástavy a pohledávky.

(2) Zastavení věci nemovité působí proti socialistickým právnickým osobám, jakmile je zástavní právo zapsáno v knize pozemkové nebo jakmile je o jeho zřízení uložena u soudu listina. Je-li však smluvní stranou socialistická právnická osoba, působí již samo zastavení i proti jiným socialistickým právnickým osobám.

§ 191.

(1) K zastavení věcí movitých je třeba, aby věc byla odevzdána zástavnímu věřiteli anebo označena tak, že její zastavení může být každému patrné. Místo toho mohou zástavce a zástavní věřitel dát věc pod společnou uzávěru nebo jiné osobě, aby ji pro ně uschovala.

(2) K zastavení věci, které nelze užívat bez listiny, v níž je uvedeno, čím se věc rozeznává od jiných, postačí, vyznačí-li se její zastavení v této listině.

§ 192.

K zastavení pohledávky je třeba, aby o něm byl zpraven dlužník této pohledávky (poddlužník). Je-li věřitelství spjato s vlastnictvím cenného papíru, řídí se zastavení ustanoveními o zastavení věcí movitých.

§ 193.

Zastaví-li někdo movitou věc cizí bez souhlasu vlastníka, vznikne právo zástavní, jen jsou-li dány podmínky, za kterých se nabývá vlastnictví od nevládníka (§ 154).

Práva a povinnosti ze zástavního práva:

1. před splatností pohledávky;

§ 194.

Zástavní věřitel je povinen zástavu jemu svěřenou pečlivě opatřovat a má nárok na náhradu nákladů, které učinil, aby této své povinnosti dostál.

§ 195.

Zástavce je povinen zdržet se všeho, čím se zástava zhoršuje na újmu zástavního věřitele.

§ 196.

Ztratí-li zástava na ceně tak, že se zajištění pohledávky stane nedostatečným, může věřitel na dlužníkovi žádat, aby svůj dluh přiměřeně uplatil. Dlužník se tomu může vyhnout, jestliže zajištění přiměřeně doplní.

2. při splatnosti pohledávky.

§ 197.

(1) Jakmile je zajištěná pohledávka splatná a není uspokojena, může se zástavní věřitel domáhat uspokojení ze zástavy.

(2) Dokud má věřitel movitou zástavu v rukou, může se z ní domáhat uspokojení, i když je zajištěná pohledávka promlčena; zástavu lze však vyplatit splněním pohledávky anebo cenou zástavy, je-li nižší než pohledávka.

§ 198.

Věřitel, který je zapsán v podnikovém rejstříku, může, byla-li mu movitá věc někým zastavena k zajištění pohledávky z jejich vzájemného hospodářského styku, požádat soud o prodej zástavy, aniž dlužníka žaluje.

§ 199.

(1) Věřitel zapsaný v podnikovém rejstříku může, jde-li o zástavní právo a pohledávku uvedené v předchozím ustanovení a bylo-li písemně ujednáno, že se lze uspokojit ze zástavy bez soudního řízení, sám dát zástavu prodat ve veřejné dražbě. Má-li zástava úředně stanovenou cenu, může ji za tuto cenu prodat i jinak.

(2) O výkonu prodeje je věřitel povinen dlužníka bez odkladu zpravit.

§ 200.

Zanikne-li pohledávka anebo pomine-li její zajištění zástavním právem, je věřitel povinen vrátit zástavu nebo vydat listinu, podle které lze zapsat v knize pozemkové nebo železniční zánik zástavního práva, nebo jde-li o nemovitosti v těchto knihách nezapsané, vyznačit, že zástavní právo zaniklo. Není-li zástavní právo v knize zapsáno anebo není-li uložena u soudu smlouva zástavní, je věřitel povinen smlouvu zástavní vydat.

§ 201.

Neplatné úmluvy.

Neplatné jsou úmluvy, kterými se zástavec ukládá více povinností, než zákon dovoluje. Zejména nelze smluvit, že dlužník nesmí zá-

stavu nikdy vyplatit nebo že nesmí věc nemovitou zastavit někomu jinému, že zástava propadne věřiteli, jakmile se pohledávka stane splatnou a nebude uspokojena, že věřitel může zástavu zpeněžit libovolným způsobem nebo že si ji může ponechat za libovolnou nebo napřed určenou cenu. Neplatná je také úmluva, že věřiteli náleží výnos ze zástavy; lze však smluvit, že věřitel může užívat movité zástavy za přiměřený plat.

§ 202.

Zástavní právo vespolné.

K zajištění téže pohledávky lze zastavit nedílně i několik věcí. Věřitel je pak oprávněn domáhat se uspokojení celé pohledávky nebo její části z kterékoli zástavy.

Právo nadzástavní.

§ 203.

(1) Pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitosti může věřitel i bez souhlasu vlastníka nemovitosti zastavit svému věřiteli. Tím vznikne k nemovitosti právo nadzástavní.

(2) Také zástavní právo k pohledávce se zapíše v knize pozemkové nebo železniční anebo se uloží u soudu listina o jejím zastavení.

§ 204.

O tom, kdy zastavení pohledávky zajištěné zástavním právem k nemovitosti působí proti socialistickým osobám právnickým, platí obdobně ustanovení o tom, kdy proti nim působí zastavení věci nemovité (§ 190 odst. 2).

Právo zadržovací.

§ 205.

Kdo je jinak povinen vydat věc, může ji zadržet, aby zajistil svou splatnou pohledávku za náklad pro věc anebo na náhradu škody věci mu způsobenou.

§ 206.

Zadržovací právo nelze však vykonat, je-li tu povinnost vrátit věc svémocně nebo listivě odňatou, vypůjčenou, vzatou do úschovy anebo najatou.

§ 207.

Kdo věc zadržuje, má, pokud jde o opatrování věci a náhradu nákladů na věc učiněných, stejné postavení jako zástavní věřitel (§ 194).

§ 208.

Dá-li se jistota (§§ 295, 296), právo zadržovací zanikne.

**Zadržovací právo věřitele zapsaného
v podnikovém rejstříku.**

§ 209.

(1) Věřitel, který je zapsán v podnikovém rejstříku, může k zajištění splatných pohledávek z hospodářského styku zadržet peníze, cenné papíry a jiné movité věci svého dlužníka, které má z jeho vůle u sebe. Zadržovací právo však nemá k věcem, stran nichž mu dlužník anebo někdo jiný před jejich odevzdáním nebo při něm uložil, aby s nimi naložil způsobem, který se s výkonem zadržovacího práva nesnáší.

(2) Bude-li však na dlužníka vedena bezvýsledná exekuce nebo bude-li jinak úředně zjištěna jeho neschopnost platit a nastanou-li tyto skutečnosti anebo dozví-li se o nich věřitel až po odevzdání věcí, má věřitel zadržovací právo, a to i k zajištění pohledávky dosud nesplatné, a nevádí, ani bylo-li věřiteli uloženo, jak má s věcmi naložit.

§ 210.

O výkonu zadržovacího práva podle předchozího ustanovení je věřitel povinen dlužníka bez odkladu zpravit a má právo na uspokojení z výtěžku soudního prodeje zadržené věci před každým jiným věřitelem.

ČÁST ČTVRTÁ.

PRÁVO ZÁVAZKOVÉ.

HLAVA JEDENÁCTÁ.

VZNIK A OBSAH ZÁVAZKŮ.

Vznik závazků.

§ 211.

Důvody závazků.

Závazky vznikají z provádění jednotného hospodářského plánu, z právních úkonů, zejména ze smluv, dále ze způsobení škody, z bezdůvodného obohacení a z jiných v zákonech uvedených skutečností.

§ 212.

**Závazky z provádění jednotného
hospodářského plánu.**

(1) Provádění jednotného hospodářského plánu zabezpečuje se smlouvami zvláště při-

způsobenými potřebám hospodářského plánování (hospodářskými smlouvami). Podle potřeb hospodářského plánování mohou orgány k tomu příslušné uložit určitý závazek.

(2) Právní poměry takto vzniklé řídí se tímto zákonem, pokud není ustanoveno jinak.

Závazky ze smluv.

§ 213.

Smlouva je uzavřena, jakmile se strany shodly o tom, co má být obsahem smlouvy.

§ 214.

(1) Nabídku k uzavření smlouvy je třeba přijmout ve lhůtě určené nabízejícím. Není-li lhůta určena, je třeba nabídku učiněnou mezi přítomnými nebo mezi osobami jinak přímo jednajícími přijmout bez zbytečného odkladu; jinou nabídku je třeba přijmout nejdéle do doby, do které nabízející může očekávat odpověď, počítaje s tím, že nabídka došla včas a že také odpověď byla vypravena včas a řádně.

(2) Smlouva je uzavřena i tehdy, dojde-li projev o přijetí nabídky po lhůtě určené nabízejícím, jestliže nabízející musil poznat, že přijetí nabídky bylo vypraveno včas, a přesto bez zbytečného odkladu neprohlásí, že přijetí nabídky odmítá jako opožděné.

§ 215.

Na přijetí nabídky s odchylkami nebo výhradami hledí se jako na odmítnutí a na nabídku novou.

§ 216.

Nabídka zanikne odvoláním, jen když odvolání dojde nejpozději s nabídkou. Zemře-li některá ze stran anebo pozbude-li svéprávnosti, nabídka nezanikne, není-li z nabídky samé nebo z povahy a účelu smlouvy zřejmý opak.

§ 217.

V případech, kdy není obvyklé výslovné přijetí nabídky, stačí k uzavření smlouvy, jestliže se strana, které nabídka svědčí, podle ní zachová ve lhůtě k tomu určené nebo okolnostem přiměřené.

Obsah závazků.

§ 218.

Z platného závazku je dlužník povinen něco dát, činit, opominout nebo snášet a věřitel je oprávněn to na něm požadovat.

§ 219.

Platnosti závazků nepřekáží, že není vyjádřen důvod, z kterého je dlužník povinen plnit. Věřitel je však povinen prokázat důvod závazku, ledaže jde o cenné papíry hromadně vydané nebo o jiné cenné papíry, pro které je zákonem stanoveno, že věřitel této povinnosti nemá.

§ 220.

Mají-li si ze smlouvy plnit obě strany navzájem, může se domáhat splnění závazku jen ten, kdo sám splnil dříve závazek svůj nebo je hotov jej splnit. I ten, kdo je povinen plnit napřed, může své plnění odepřít až do té doby, kdy bude poskytnuto nebo zajištěno plnění vzájemné, jestliže je plnění druhé strany ohroženo okolnostmi vyskytnuvšími se u druhé strany, které mu nebyly známy, když smlouvu ujednal.

§ 221.

(1) Lze-li závazek plnit několikerým způsobem, má právo volby dlužník, nebylo-li ujednáno jinak. Od vykonané volby nelze však odstoupit.

(2) Byla-li volba zmařena nahodilou zkázkou některé věci, může strana, která měla právo volby, od smlouvy odstoupit.

§ 222.

Je-li dlužník povinen plnit jisté množství věcí určených podle druhu, je povinen plnit věci prostřední jakosti.

§ 223.

(1) Každá ze stran si může vymínit odstoupení od smlouvy a smluvit pro ten případ peněžitou částku jako odstupné. Kdo smlouvu splní aspoň zčásti nebo přijme třeba jen částečné plnění, nemůže již od smlouvy odstoupit, ani když zaplatí odstupné.

(2) Nepřiměřeně vysoké odstupné může soud snížit, přihlížející k významu řádného splnění smlouvy; práva domáhat se snížení nelze se předem vzdát.

§ 224.

Na to, co je dáno při uzavření smlouvy některou stranou napřed, hledí se jako na splátku.

Odpovědnost za vady.

§ 225.

Kdo jinému přenechá věc za úplatu, odpovídá za to, že věc v době plnění má vlastnosti

výslovně vymíněné a jaké obvykle mívá, že jí lze upotřebit podle povahy a účelu smlouvy nebo podle toho, co strany ujednaly, a že bez právních závad.

§ 226.

(1) Jde-li o vady zjevné nebo o takové závady, které lze poznat z knihy pozemkové nebo železniční, nelze uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady, ledaže vady byly zatajeny nebo zcizitel výslovně ujistil, že věc je bez velikých vad a závad.

(2) Z dluhů na věci váznoucích je odpověden zcizitel.

§ 227.

Nároku z odpovědnosti za vady lze se předem vzdát jen písemně.

§ 228.

Přenechají-li se věci, jak stojí a leží (úhrnkem), neodpovídá zcizitel za jejich vady, ledaže věci nemají vlastnost, o níž zcizitel ujistil, že ji mají, nebo kterou si nabyvatel výslovně vymínil.

§ 229.

K odpovědnosti za vady, které se vyskytnou do určené doby, může se zcizitel zavázat jen písemně.

§ 230.

Chce-li nabyvatel uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady, protože si třetí osoba činí nárok na věc, má to bez zbytečného odkladu oznámit svému předchůdci. Neučiní-li tak, nepozbude sice svého nároku z odpovědnosti za vady, ale jeho předchůdce může proti němu užít všech námitek, jichž nebylo užito proti třetí osobě.

§ 231.

Nabyvatel může uplatňovat nárok z odpovědnosti za vady pouze tehdy, jestliže zciziteli oznámí vady bez zbytečného odkladu potom, kdy měl možnost věc prohlédnout. Neučiní-li tak, platí, že nemá námitek.

§ 232.

(1) Jde-li však o vady, které nemohly být nabyvatelem zjištěny při obvyklé pozornosti nebo které zcizitel zatajil, nutno je oznámit nejpozději ve lhůtách stanovených pro podání žaloby z odpovědnosti za vady (§ 235).

(2) Jde-li o věci zcizené se zárukou do určené doby (§ 229), musí být vady oznámeny bez zbytečného odkladu po jejich zjištění.

§ 233.

(1) Jakmile nabyvatel zjistí vadu převzaté věci, je povinen uschovat věc po přiměřenou dobu, kterou určí zciziteli k přezkoumání vad.

(2) Jde-li o věc podléhající rychlé zkáze, může ji, upozorniv zcizitele, neprodleně dát prodat ve veřejné dražbě.

§ 234.

(1) Zvláštní předpisy mohou stanovit, kdy se má za to, že zvíře bylo již v době plnění vadné (nemocné), objeví-li se některé vady do určité doby.

(2) Takových předpisů může se však nabyvatel dovolávat jen tehdy, jestliže bez zbytečného odkladu oznámí vadu zciziteli, nebo není-li zcizitel přítomen, místnímu národnímu výboru anebo dá zvíře prohlédnout znalecm nebo požádá soud o zajištění důkazu.

§ 235.

(1) Nárok z odpovědnosti za vady musí být uplatněn u soudu, jde-li o nemovité věci, do jednoho roku, jde-li o věci movité, do šesti měsíců, a jde-li o vady zvířat, do šesti neděl. Jde-li však o podvod zcizitele, prodlužují se uvedené lhůty, nejde-li o vady zvířat, na dobu tří let.

(2) Lhůta počíná, jakmile nabyvatel měl možnost věc prohlédnout, po případě přezkoušet, a jde-li o odpovědnost za vady zvířat, při nichž platí určitá doba pro domněnku vadnosti, uplynutím této doby. Jde-li o odpovědnost proto, že třetí osoba vznesla na věc nárok, počíná lhůta, jakmile se nabyvatel o nároku dozvěděl. Jde-li o věci zcizené se zárukou, počíná tato lhůta, jakmile uplyne záruční doba (§ 229).

§ 236.

Námítkou může nabyvatel uplatnit nárok z odpovědnosti za vady i později, když ve lhůtě pro žalobu oznámí vady zciziteli.

§ 237.

(1) Nelze-li vadu odstranit a nelze-li pro ni věci užívat smluveným způsobem nebo řádně, je nabyvatel oprávněn domáhat se zrušení smlouvy. Jinak se může nabyvatel domáhat buď přiměřené slevy s úplaty anebo opravy nebo doplnění toho, co chybí. K nepatrnému snížení ceny se nepřihlíží.

(2) Vyžaduje-li toho potřeba splnění jednotného hospodářského plánu, může se nabyvatel v případě, že jde o odstranitelnou vadu, domáhat zrušení smlouvy nebo dodání věci náležité jakosti, nebo může sám dát vadu opravit na účet zcizitele.

§ 238.

Uplatnění nároku z odpovědnosti za vady nevylučuje nárok na náhradu škody z vady vzešlé.

Práva a závazky společné:

1. několika dlužníkům;

§ 239.

Je-li několik dlužníků zavázáno k témuž plnění, jsou všichni zavázáni rukou společnou a nerozdílnou a věřitel může požadovat celé plnění na kterémkoli z nich, pokud není jinak stanoveno smlouvou nebo zákonem anebo pokud z povahy závazku nelyne, že může být splněn jen společnou činností všech.

§ 240.

Ve vzájemném poměru jsou spoludlužníci zavázáni rovným dílem, není-li jinak stanoveno; pokud nemůže některý ze spoludlužníků svůj závazek splnit, rozdělí se podíl na něj připadající rovným dílem na ostatní.

§ 241.

(1) Spoludlužník, proti němuž byl uplatněn celý nárok, může se domáhat na ostatních, aby ho zprostili podílů dluhu na ně připadajících. Práva věřitelova nejsou tím dotčena.

(2) Splnil-li spoludlužník závazek, může požadovat na ostatních náhradu podílů dluhu na ně připadajících.

§ 242.

Předchozí ustanovení platí obdobně, byl-li proti jednomu spoludlužníku uplatněn nárok, aby plnil více než podíl naň připadající, anebo plnil-li více, než naň připadá.

§ 243.

Nemůže-li věřitel požadovat celé plnění na kterémkoli dlužníku zavázaném k témuž plnění, odpovídá každý zavázaný samostatně jen svým podílem, a nejsou-li podíly stanoveny, rovným dílem.

2. několika věřitelům.

§ 244.

Je-li někdo zavázán k témuž dělitelnému plnění několika věřitelům, může každý věřitel požadovat toliko svůj podíl; v pochybnostech se má za to, že podíly spoluvěřitelů jsou si rovny.

§ 245.

(1) Je-li dlužník zavázán k témuž splnění několika věřitelům a bylo-li ujednáno, že kterýkoli z věřitelů může žádat celé splnění, je dlužník povinen plnit celek tomu, který o splnění požádá první.

(2) Splnil-li dlužník celý závazek jednonu ze spoluvěřitelů, nemohou již ostatní na něm nic požadovat.

§ 246.

Je-li splnění nedělitelné, není dlužník povinen plnit jednomu ze svých spoluvěřitelů, dokud se mu nedostane jistoty (§§ 295, 296); jinak, nedohodnou-li se všichni věřitelé, může to, co je dlužen, uložit do soudní úschovy (§§ 316, 317).

§ 247.

(1) Zdali je spoluvěřitel, který obdržel splnění nedělitelné anebo celé splnění, jež mohl žádat kterýkoli ze spoluvěřitelů, ostatním spoluvěřitelům něčím povinen a čím je povinen, rozhodne se podle poměru mezi spoluvěřiteli.

(2) Obdobně platí, jestliže spoluvěřitel obdržel více, než naň připadá.

Závazky ze smluv ve prospěch třetího.

§ 248.

Ze smlouvy ve prospěch třetí osoby může žádat splnění, není-li jinak smlouveno, nejen druhá strana, nýbrž i tato třetí osoba. Námitky ze smlouvy má dlužník též proti této třetí osobě.

§ 249.

Dokud třetí osoba neprojevila vůči dlužníku úmysl žádat plnění ze smlouvy, mohou smluvní strany, není-li smlouvou jinak stanoveno, smlouvu zrušit nebo změnit.

§ 250.

Vzdá-li se třetí osoba svého nároku, může plnění žádat, neodporuje-li to smyslu smlouvy, druhá strana pro sebe.

HLAVA DVANÁCTÁ.

ZMĚNY V OBSAHU ZÁVAZKŮ.

§ 251.

1. Úředním opatřením;

Vyžadují-li toho potřeby hospodářského plánování, mohou orgány k tomu příslušné

změnit závazky z právních poměrů důležitých pro splnění jednotného hospodářského plánu.

2. prodlením dlužníkovým;

§ 252.

Dlužník je v prodlení, nesplní-li závazek včas a řádně.

§ 253.

(1) Od dlužníka, který prodlení zavinil, může věřitel žádat vedle splnění i náhradu škody prodlením vzniklé. Jde-li o dluh peněžitý, může věřitel náhradu škody žádat, jen pokud není kryta úroky z prodlení.

(2) Při úplatných smlouvách může věřitel také stanovit přiměřenou dodatečnou lhůtu ke splnění s tím, že pro případ marného jejího uplynutí od smlouvy odstoupuje.

§ 254.

Je-li při úplatných smlouvách přesně stanoveno, kdy nebo do kdy je třeba smlouvu splnit, a to tak, že jinak může jedna ze stran od smlouvy odstoupit, musí strana k odstupu oprávněná, chce-li trvat na splnění, po uplynutí lhůty oznámit to bez zbytečného odkladu straně druhé; jestliže tak neučiní, nemůže již později trvat na splnění. Totéž platí, lze-li z povahy smlouvy nebo z účelu splnění, který je dlužníku znám, usoudit, že příjemce nemá zájem na opožděném splnění, nebo opozdí-li se dlužník s plněním částečným, na plněních ještě zbývajících.

§ 255.

Dlužník, který je v prodlení se splněním závazku peněžitého, je povinen zaplatit zákonné úroky z prodlení, nebyly-li smlouveny úroky nižší. Výši zákonných úroků upravuje zvláštní předpis.

§ 256.

Je-li splnění dělitelné a dlužník prodlevá s částí splnění, může věřitel odstoupit buď co do jednotlivých nebo všech ještě dluhovaných částí, když lze z povahy smlouvy nebo z účelu splnění, dlužníku známého, usoudit, že věřitel nemůže mít zájem na plnění zbývajícím.

§ 257.

Odstoupení od smlouvy se nedotýká nároků na náhradu škody vzniklé nesplněním.

§ 258.

Dlužník, který je v prodlení, odpovídá i za nahodilou zkázu věci, ledaže by věc propadla zkáze i při včasém splnění.

3. prodlením věřitelovým;

§ 259.

Věřitel je v prodlení, jestliže nepřijal plnění řádně nabídnuté nebo neposkytl v čase plnění potřebného spolupůsobení ke splnění závazku. V těchto případech je věřitel zejména povinen nahradit dlužníku náklady, které z toho vznikly. Dále na něj přechází nebezpečí nahodilé zkázy věci. Kromě toho je dlužník oprávněn požadovat od věřitele náhradu jiných škod způsobených prodlením, je-li věřiteli možno přičíst vinu.

§ 260.

Za dobu věřitelova prodlení není dlužník povinen platit úroky.

§ 261.

4. zaviněnou nemožností splnění.

Jestliže dlužník zavinil nemožnost splnění, závazek zaniká a věřitel je oprávněn požadovat náhradu škody nesplněním vzniklé. Zavinil-li dlužník nemožnost jenom části splnění, zaniká závazek jen co do této části a věřitel může odstoupit od smlouvy co do zbývajících plnění bez újmy nároku na náhradu škody, když lze z povahy smlouvy nebo z účelu splnění, dlužníku známého, usoudit, že věřitel nemůže mít zájem na plnění zbývajícím.

HLAVA TRINÁCTÁ.

ZMĚNA V OSOBĚ VĚŘITELE
NEBO DLUŽNÍKA.

Postup pohledávky.

§ 262.

(1) Věřitel může smlouvou postoupit pohledávku jiné osobě.

(2) K platnosti postupu se vyžaduje platný právní důvod. Je-li postupitelem nebo postupníkem socialistická právnická osoba, má se za to, že tu takový důvod je.

§ 263.

Postoupit nelze pohledávky, jejichž obsah by se změnou věřitele změnil nebo které zanikají nejpozději smrtí věřitelovou; postoupit nelze ani pohledávky, pokud nemohou být zabaveny, ani pohledávky, jichž postup odporuje dohodě s dlužníkem.

§ 264.

S postoupenou pohledávkou přechází veškeré její příslušenství a všechna práva s ní spo-

jená. Postupitel je povinen vydat postupníku a na něj převést všechny právní pomůcky a zajišťovací prostředky, které má.

§ 265.

(1) Dokud dlužník neví o postupu, může pohledávku vyrovnat s původním věřitelem.

(2) Postupitel může pohledávku vymáhat sám ve prospěch postupníka, souhlasí-li s tím postupník a sám ji nevymáhá.

§ 266.

Námítky proti pohledávce, které měl dlužník v době postupu, zůstávají mu zachovány i po postupu; své vzájemné pohledávky může namítat, i když v době postupu ještě nebyly splatné.

§ 267.

Byla-li pohledávka postoupena za úplatu, odpovídá postupitel postupníkovi za to, že v době postupu trvala a byla dobytá, a to jen do výše přijaté úplaty s úroky a náklady spojenými s bezvýsledným vymáháním.

Převzetí dluhu.

§ 268.

(1) Kdo se dohodne s dlužníkem, že přejímá jeho dluh, nastoupí jako dlužník na jeho místo, přivolí-li k tomu věřitel. Přivolení věřitele může být dáno buď původnímu dlužníku nebo přejímateli dluhu.

(2) Kdo bez dohody s dlužníkem převezme dluh smlouvou s věřitelem, stane se dlužníkem vedle původního dlužníka a nikoli na jeho místě.

§ 269.

Projev nového dlužníka o převzetí dluhu musí se stát písemně.

§ 270.

Obsah závazku se převzetím dluhu nemění, avšak zajištění dluhu poskytnutá třetími osobami trvají jen tehdy, když tyto osoby přivolí k výměně dlužníka.

§ 271.

Převezme-li při zcizení nemovitosti nabyvatel zástavní právo na ní vážnoucí, má se za to, že převzal dluh, i když o tom nebylo dáno písemné prohlášení; zcizitel může, jakmile je vlastnictví převedeno, vyzvat věřitele písemně, aby za něho přijal nového dlužníka.

Nebude-li přivolení odepřeno do šesti měsíců, platí za dané; na to je třeba ve výzvě výslovně upozornit.

§ 272.

(1) Převezme-li někdo smlouvou jmění nebo podnik, je zavázán vedle původního dlužníka, i když to neprohlásí písemně, co do dluhů, které náležejí k jmění nebo k podniku a o kterých při uzavření smlouvy věděl nebo vědět musil. Nabyvatel odpovídá toliko do výše ceny nabytého majetku.

(2) Úmluvy mezi zcizitelem a nabyvatelem, které se tomu příší a které by byly na újmu věřitelů, nemají proti nim právních následků.

§ 273.

Převezme-li smlouvou jmění nebo podnik osoba zciziteli blízká (§ 17 odst. 2), je zavázána vedle zcizitele i bez písemného prohlášení co do dluhů, které náležejí ke jmění nebo k podniku bez omezení na cenu majetku, ledaže o nich při převzetí ani nevěděla, ani vědět nemusila.

§ 274.

Kdo se dohodne s dlužníkem, že opatří splnění jeho věřiteli, odpovídá dlužníkovi za to, že nebude musit splnit. Věřiteli z toho přímé právo nevznikne.

Poukázka.

§ 275.

Poukázkou se zmocňuje poukazník vybrat splnění u poukázaného a poukázaný se zmocňuje, aby mu splnil na účet poukazatelův. Přímého nároku nabude poukazník proti poukázanému teprve tehdy, až ho dojde projev poukázaného, že poukázku přijímá.

§ 276.

(1) Pokud je poukázaný to, co má plnit, již poukazateli dlužen, je vůči němu povinen poukázce vyhovět. Jeho závazek zanikne, není-li jinak smlouveno, teprve tím, že splní podle poukázky poukazníku. Má-li poukázkou být splněn dluh poukazatelův u poukazníka, který k tomu přivoli, je poukazník povinen poukázaného vybědnout, aby plnil.

(2) Nechce-li poukazník užít poukázky nebo odpírá-li poukázaný poukázku přijmout nebo podle ní plnit, je poukazník povinen oznámit to bez zbytečného odkladu poukazateli.

§ 277.

Přijme-li poukázaný poukázku vůči poukazníku, může mu činit jen takové námitky, které se týkají platnosti přijetí nebo které vyplývají z obsahu poukázky anebo z jeho vlastních vztahů k poukazníku.

§ 278.

(1) Dokud poukázaný ještě nepřijal poukázku vůči poukazníku, může ji poukazatel odvolat.

(2) Není-li mezi poukazatelem a poukázaným jiného právního důvodu, platí o právním poměru mezi oběma ustanovení o smlouvě příkazní; avšak poukázka nezanikne smrtí poukazatele nebo poukázaného. Zdali a pokud zrušení poukázky působí také proti poukazníku, řídí se právním poměrem mezi ním a poukazatelem.

§ 279.

Promlčení nároku poukazníka proti poukázanému počíná, jakmile poukazníka došel projev o přijetí poukázky.

Poukázka na cenné papíry.

§ 280.

Peněžní ústav může vystavit na třetí osobu nebo na sebe písemnou poukázku, znějící na plnění cenných papírů, aniž v ní uvede důvod závazku.

§ 281.

(1) Zní-li taková poukázka na řad, může být převedena rubopisem.

(2) Rubopisem přecházejí všechna práva z poukázky na osobu z rubopisu oprávněnou.

§ 282.

(1) Kdo poukázku vystavenou peněžním ústavem přijme, je povinen plnit tomu, v jehož prospěch byla vystavena nebo na něhož byla převedena.

(2) Osoba z poukázky zavázaná je povinna plnit, jen vydá-li se jí kvitovaná poukázka. Proti osobě z poukázky rubopisem oprávněné může činit jen takové námitky, které vyplývají z obsahu poukázky nebo z vlastních vztahů k oprávněnému.

§ 283.

O náležitostech přijetí a rubopisu, jakož i o tom, kdo je z rubopisu oprávněn a jak toto oprávnění prokazuje, platí ustanovení o směnce. Podle těchto ustanovení se také posoudí, na kom může požadovat poukázku ten, kdo jí pozbyl.

HLAVA ČTRNÁCTÁ. ZAJIŠTĚNÍ ZÁVAZKŮ.

Smluvní pokuta.

§ 284.

(1) Sjednají-li strany pro případ nesplnění smlouvy místo náhrady škody smluvní pokutu a bude-li smluvní povinnost vinou dlužníkovou porušena, může věřitel požadovat buď splnění smluvních povinností nebo smluvní pokutu. Je-li smluvní pokuta sjednána pro případ nedodržení času nebo místa splnění, může být žádána vedle dodržení ostatních smluvních povinností, ledaže věřitel přijme splnění bez výhrady.

(2) K smluvní pokutě se lze zavázat jenom písemně a jen v penězích.

§ 285.

Ujednáním smluvní pokuty nevzniká dlužníku právo osvobodit se od smluvní povinnosti zaplacením smluvní pokuty.

§ 286.

Nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud přiměřeně snížit, přihlížeje k významu řádného splnění smlouvy; práva domáhat se snížení nelze se předem vzdát.

§ 287.

Jde-li o smlouvu hospodářskou (§ 212 odst. 1), užije se předchozích ustanovení, jen pokud nebylo ujednáno jinak.

Rukojemství.

§ 288.

Kdo se zaručí věřiteli písemným prohlášením za splnění cizího závazku, stává se dlužníkovým rukojmím a je věřiteli zavázán, pokud není ujednáno nic jiného, stejně jako dlužník.

§ 289.

Věřitel může splnění vymáhat na rukojmím teprve tehdy, když dlužník, ač upomenut, závazek nesplnil, ledaže je ujednáno jinak.

§ 290.

Věřitel je povinen na požádání zpravit rukojmího bez zbytečného odkladu o výši a o zajištění dlužníkovy závazku.

§ 291.

Rukojmí má vůči ostatním zavázaným stejná práva jako spoludlužník

§ 292.

Rukojmí může odepřít splnění věřiteli pokud, pokud věřitel zavinil, že nelze dosáhnout uspokojení od dlužníka.

§ 293.

Smlouva zástavní.

Pohledávku lze zajistit také smlouvou zástavní. Jak se zajišťuje pohledávka zastavením věci nebo práva, je ustanoveno v části o právech věcných.

§ 294.

Zajišťovací postup pohledávek.

Pohledávka může být zajištěna také postupem pohledávek dlužníka nebo pohledávek osoby třetí. Ustanovení o neplatných úmluvách při smlouvě zástavní (§ 201) platí přiměřeně i zde.

Jistota.

§ 295.

Závazek dát jistotu lze splnit zejména zřízením práva zástavního anebo způsobilými rukojmími.

§ 296.

Nikdo není povinen přijmout věc nebo právo jako jistotu do částky vyšší, než kolik činí dvě třetiny odhadní ceny. Vklady u peněžních ústavů a státní cenné papíry jsou způsobilou jistotou do celé své výše.

§ 297.

Uznání dluhu.

Uzná-li někdo písemně, že zaplatí svůj dluh určený co do důvodu a rozsahu, má se za to, že dluh v době uznání trval. Při promlčeném dluhu má takové uznání tento právní následek, jen když ten, kdo dluh uzná, o promlčení věděl.

HLAVA PATNÁCTÁ.

ZÁNIK ZÁVAZKŮ.

§ 298.

1. Úředním opatřením;

Vyžadují-li toho potřeby hospodářského plánování, mohou orgány k tomu příslušné zrušit závazky z právních poměrů důležitých pro splnění jednotného hospodářského plánu.

2. splněním;

§ 299.

Závazek zaniká splněním.

Z p ů s o b, m í s t o a č a s s p l n ě n í.

§ 300.

Věřitel nesmí odmítnout částečné plnění závazku, nabídnuté mu dlužníkem, pokud neodporuje povaze závazku nebo dohodě stran.

§ 301.

(1) Mají-li být věřiteli splněny různé závazky nebo různé položky téhož závazku a plnění nepostačuje k jejich vyrovnání, je vyrovnáno to, o čem dlužník při plnění prohlásí, že to chce zapravit.

(2) Jinak se započte plnění nejprve na úroky, pak na jiné vedlejší pohledávky věřitele a teprve potom na jistinu. Z několika jistin se vyrovná nejprve ta, o kterou dlužník byl nejdříve upomenut, nebo která nejdříve dospěla, po ní ona, která dlužníka nejvíce tíží, a z několika jistin stejně obtížných jistina nezajištěná nebo méně zajištěná.

§ 302.

Splnění se musí stát na místě, které je určeno dohodou stran nebo které vyplývá z povahy právního úkonu nebo z účelu splnění. Nelze-li takto místo splnění zjistit, je dlužník povinen plnit v místě, kde měl v době vzniku závazku své bydliště (sídlo) nebo svůj závod, z jehož provozu závazek vznikl. Míra a váha se určují místem splnění.

§ 303.

Peněžité platy je dlužník v pochybnostech povinen dodat na své nebezpečí a náklady věřiteli do jeho bydliště (sídla) nebo závodu. Jestliže se po vzniku pohledávky toto místo změní, nese věřitel tím nastalé zvýšení nebezpečí a nákladů.

§ 304.

(1) Ve všech případech, ve kterých je stanoven den dospělosti pohledávky, je třeba z povahy právního úkonu a úmyslu stran usoudit, zdali je stanoven ve prospěch obou nebo jen ve prospěch jedné z nich.

(2) Jestliže dlužník má právo splnit svůj závazek přede dnem dospělosti, není oprávněn si bez svolení věřitelova srazit částku odpovídající úrokům za mezidobí (diskont).

§ 305.

Je-li dlužníku ponecháno na vůli, aby plnil, až bude chtít nebo moci, určí soud, požádá-li o to věřitel, čas splnění podle zásad slušnosti.

§ 306.

Není-li čas splnění určen jinak, může věřitel požadovat splnění ihned. Povinnost dlužníkovy splnit nastane pak dnem následujícím po tom, kdy byl o splnění požádán.

§ 307.

(1) Dávky na úhradu osobních potřeb jsou splatné vždy aspoň na měsíc předem.

(2) Totéž platí o splatnosti důchodu, není-li ujednáno jinak.

S p l n ě t e l a p ř í j e m c e s p l n ě n í.

§ 308.

Věřitel musí přijmout plnění od osoby od dlužníka rozdílné, jestliže tato osoba ručí za dlužníka osobně nebo určitými kusy majetkovými. Splněním vstupuje tato osoba do práva uspokojeného věřitele a je oprávněna domáhat se na dlužníkovu náhrady zapraveného dluhu. Uspokojený věřitel je povinen vydat jí a na ni převést všechny právní pomůcky a zajišťovací prostředky, které má.

§ 309.

Nabídne-li třetí osoba, která neručí za závazek, plnění v dohodě s dlužníkem, musí věřitel přijmout plnění a je povinen splniteli, žádá-li o to nejpozději při splnění, postoupit svá práva za dlužníkem. Neodpovídá však mimo případ podvodu za to, že závazek trvá a je dobytý.

§ 310.

Splní-li dlužník osobě, která předloží stvrzenku věřitele, vyrovná závazek, ledaže věděl, že ona osoba není oprávněna splnění přijmout.

§ 311.

Jestliže někdo splní závazek věřiteli, ačkoli ví, že věřiteli nepřisluší správa jeho jmění, je povinen splnit závazek znovu potud, pokud to, co bylo splněno, již není, anebo pokud se to nedostalo oprávněnému příjemci.

P o t v r z e n í o s p l n ě n í.

§ 312.

Kdo splnil závazek, je oprávněn žádat od příjemce stvrzenku (kvitanci) o tom, že zá-

vazek byl splněn. Plní-li jej dlužník po částkách, je věřitel povinen vydat mu na jeho žádost stvrzenku o plnění částečném. Náklady stvrzenky, není-li ujednáno nic jiného, nese dlužník.

§ 313.

Nechce-li věřitel vydat stvrzenku, může dlužník odepřít splnění; věřitel bude posuzován tak, jako by byl v prodlení.

§ 314.

Je-li vydána stvrzenka na jistinu, má se za to, že byly zapraveny také úroky.

§ 315.

Je-li mezi stranami obvyklé, že se čas od času provádí vyúčtování, má se za to, že ten, kdo má stvrzenku o zaplacení dluhu z doby pozdější, má vyrovnány i dluhy starší.

3. uložení do soudní úschovy;

§ 316.

Nelze-li závazek splnit z důležitého důvodu, zejména je-li věřitel neznám, nepřítomen nebo v prodlení, je dlužník nebo ten, kdo má za něho plnit, oprávněn uložit dluhovanou věc do soudní úschovy.

§ 317.

Uložení, které se stalo po právu, zprošťuje dlužníka závazku a nebezpečí nahodilé zkázy uložené věci přechází na věřitele.

4. dohodou stran:

a) zřízením nového závazku;

§ 318.

(¹) Závazek zaniká tím, že se dohodou věřitele a dlužníka nahradí závazkem jiným.

(²) K platnosti takové dohody se vyžaduje, aby původní závazek byl závazkem platným a žalovatelným. Nevadí však, je-li promlčen; v tomto případě musí být projev dlužníka písemný.

§ 319.

V pochybnostech se nepokládá dosavadní závazek za zaniklý, pokud s novým může obstát.

§ 320.

Rukojemská, zástavní a jiná práva, spojená se zaniklým závazkem, při takové dohodě zanikají, jestliže se účastníci nedohodnou jinak.

b) narovnáním;

§ 321.

Dosavadní závazek lze nahradit novým tím, že si strany dohodou upraví práva mezi nimi dosud sporná nebo pochybná.

§ 322.

Omyl v tom, co bylo mezi stranami sporné nebo pochybné, platnosti narovnání nevedí, ledaže omyl vyvolala některá strana lstí. Ani tehdy, je-li ze skutečností nově najevo vyšlých zřejmé, že ta neb ona strana žádné právo neměla, nepozbývá platnosti narovnání učiněné v dobré víře.

§ 323.

Narovnání, kterým mají být mezi stranami upraveny veškeré nároky, nedotýká se nároku, na který strana nemohla pomýšlet.

§ 324.

Rukojmí, kteří zajišťují původní práva sporná nebo pochybná, zajišťují i závazek z narovnání; totéž platí o zástavách. Avšak rukojmí a zástavce, který je osobou od dlužníka rozdílnou, mohou, jestliže nepřistoupili k narovnání, namítat věřiteli vše, co by mohli namítat proti pohledávce, kdyby narovnání nebylo.

§ 325.

c) prominutím dluhu;

Věřitel může dlužníkovi prominout dluh smlouvou s ním uzavřenou; věřitelův projev se musí stát písemně.

5. započtením;

§ 326.

Vzájemné pohledávky směřující k plnění stejného druhu zrušují se započtením, pokud se vzájemně kryjí, když některá z obou stran, třeba i proti vůli strany druhé, učiní projev směřující k započtení. Zrušení pohledávek nastane pak okamžikem, kdy se započitatelné pohledávky setkají.

§ 327.

K započtení se nehodí pohledávky promlčené, neplatné pro nedostatek formy nebo vůbec nežalovatelné.

§ 328.

Proti pohledávce dospělé nelze započíst pohledávku nedospělou.

§ 329.

Proti pohledávkám na vrácení věci svémocně nebo lstivě odňatých, vypůjčených, daných do úschovy nebo pronajatých nebo na peněžitou náhradu za ně není započtení přípustné.

§ 330.

Proti pohledávkám na úhradu osobních potřeb, proti pohledávkám vyloučeným z exekuce, jakož i proti pohledávkám na náhradu škody způsobené na životě nebo zdraví není započtení přípustné.

§ 331.

Byla-li pohledávka převedena postupně na několik osob, může dlužník sice započíst pohledávku, kterou měl v době prvního převodu za prvním převodcem, jakož i svoji pohledávku, kterou má za věřitelem posledním, nemůže však započíst svoji pohledávku, kterou má za některým z převodců prostředních.

§ 332.

Dohodnou-li se strany, lze započtením vyrovnat jakékoli vzájemné pohledávky.

§ 333.

6. splynutím;

Splyne-li jakýmkoli způsobem v jedné osobě právo se závazkem, zanikne právo i závazek, nestanoví-li zákon jinak.

§ 334.

7. nezaviněnou nemožností splnění;

Nelze-li splnit závazek pro skutečnost, za kterou dlužník neodpovídá, zejména podlehe-li dluhovaná určitá věc takto zkáze, zanikne tím závazek. Závazky z bezdůvodného obohacení nejsou tím dotčeny.

§ 335.

8. smrtí;

Závazek zaniká smrtí dlužníka, mělo-li být splnění provedeno osobně dlužníkem, nebo smrtí věřitele, bylo-li splnění omezeno pouze na jeho osobu. Závazek k náhradě bolestného a k náhradě za zohyždění nezaniká smrtí oprávněného, byl-li nárok již oprávněným uplatněn.

§ 336.

9. uplynutím doby.

(1) Závazek zaniká, když uplyne doba, na kterou je omezen. Jak se závazky promlčují,

je ustanoveno v části o obecných ustanoveních.

(2) Zanikne-li nárok na opětuji se plnění splatná předem, buďtež zaplacený dávky před tím dospělé; z poslední dávky buď však zaplacená jen ta částka, která připadá na dobu do konce měsíce, v němž nárok zanikl.

HLAVA ŠESTNÁCTÁ.

ZÁVAZKY K NÁHRADĚ ŠKODY.

Odpovědnost za škodu způsobenou:

1. zaviněním;

§ 337.

Kdo úmyslně nebo z nedbalosti poškodí jiného porušením závazku nebo jiné právní povinnosti, je povinen škodu nahradit.

§ 338.

(1) Za škodu odpovídá i ten, kdo ji způsobí úmyslným úkonem proti zásadám slušnosti.

(2) Kdo poškodí jiného výkonem práva, je povinen nahradit škodu tehdy, jestliže vykonával právo záměrně, aby ho poškodil.

§ 339.

Uvede-li se někdo svou vinou do přechodné duševní poruchy, odpovídá za škodu v tomto stavu způsobenou.

§ 340.

Byla-li škoda zaviněna několika osobami, odpovídají všechny rukou společnou a nerozdílnou. Mezi sebou se vypořádají podle povahy a míry zavinění.

§ 341.

2. náhodou;

Za škodu způsobenou náhodou odpovídá ten, kdo dá ze své viny k náhodě podnět, zejména tím, že poruší předpis nebo zařízení, které mají zabránit nahodilým škodám.

§ 342.

3. v nutné obraně;

Kdo způsobí v nutné obraně škodu útočníkovi, není za ni odpověden.

§ 343.

4. v krajní nouzi;

Kdo způsobí škodu v krajní nouzi, aby odvrátil od sebe nebo od jiných nebezpečí přímo

hrozící, je povinen škodu nahradit; tuto povinnost nelze však uložit osobě, která poškodila nebo zničila věc ohrožující bezpečnost a sama toto nebezpečí nevyvolala.

5. jinými osobami;

§ 344.

Kdo je zavázán někomu něco vykonat, odpovídá mu za zavinění svého zákonného zástupce a osob, jichž užije k splnění svého závazku.

§ 345.

Kdo užije osoby nezdatné nebo, ač o tom ví, osoby nebezpečné k obstarání svých záležitostí, odpovídá za škodu, kterou tyto osoby způsobí ve svém posláních.

§ 346.

Zdali a kdo odpovídá za škodu způsobenou nesprávným postupem v úředním výkonu, stanoví zvláštní zákony.

§ 347.

Způsobí-li škodu osoba mladší než patnáct let nebo osoba v duševní poruše, nahradí ji ti, kdož zanedbali náležitý dohled. Náhrady škody lze se však domáhat i na škůdcích samých, mohli-li předvídat následky svého jednání; stejně tak, je-li to spravedlivé se zřetelem k sociálním poměrům škůdce a poškozeného.

§ 348.

Byla-li škoda způsobena také zaviněním poškozeného, nese škodu poměrně.

§ 349.

Nahradit škodu je povinna i třetí osoba, která zavinila krajní nouzi nebo přechoďnou duševní poruchu škůdce.

§ 350.

6. věcí;

(1) Za škodu způsobenou věcí (§ 23) odpovídá ten, čí je věc nebo komu slouží, ledaže dbal potřebné péče o její opatrování nebo o dohled na ni.

(2) Tak odpovídá zejména za škodu způsobenou zvířetem jeho chovatel a za škodu způsobenou zřícením, pádem věci anebo uvolněním přírodní síly uživatel stavby nebo majitel bytu.

§ 351.

7. při provozu zvláště nebezpečném;

(1) Při provozu zvláště nebezpečném: odpovídá provozovatel za škodu vyvolanou takovým

působením zdroje zvýšeného nebezpečí, kterým se navenek projevuje nebezpečnost provozu, ledaže byla způsobena neodvratitelnou náhodou, nemající původ v provozu, nebo vlastním jednáním poškozeného anebo neodvratitelným jednáním osoby třetí.

(2) Za třetí osobu se nepovažuje osoba zaměstnaná nebo užitá v provozu; ta odpovídá za škodu vedle provozovatele podle svého zavinění.

§ 352.

8. při nekalé soutěži v hospodářském styku.

(1) Na tom, kdo se octne v hospodářském styku v rozporu s dobrými mravy soutěže jedním způsobit poškodit soutěžitele, může se každý soutěžitel, který tímto jednáním utrpěl škodu, nebo jemuž škoda přímo hrozí, domáhat, aby se zdržel takového jednání a odstranil závadný stav jím způsobený. Kdo věděl, že jeho jednání je způsobit poškodit soutěžitele, je povinen mu nahradit způsobenou škodu.

(2) Jde-li o jednání zaměstnance při provozu podniku, lze se zdržení a odstranění závadného stavu domáhat i na podniku.

§ 353.

Ochrana před hroící škodou.

V případech vážného ohrožení může se ohrožený domáhat, aby soud ohrožovateli zakázal jednání, které by mohlo vést ke škodě, nebo aby mu uložil provést opatření k odvrácení hroící škody. Této ochrany nelze se domáhat, jde-li o činnost úředně schválenou.

Obsah a rozsah náhrady škody.

§ 354.

Škoda se nahrazuje uvedením v předešlý stav, a není-li to dobře možné, v penězích. Nahrazuje se nejen škoda skutečná, nýbrž i to, co poškozenému ušlo.

§ 355.

Při ublížení na zdraví je škůdce povinen nahradit náklady léčení, ušlý a budoucně ucházející výdělek, jakož i přiměřené bolestné a odškodnění za zohydění, které překáží životnímu uplatnění poškozeného.

§ 356.

Vzešla-li z poškození smrt, je škůdce povinen nahradit náklady léčení a pohřbu tomu, kdo je vynaložil, a osobám odkázaným svou výživou na usmrčeného, co jim ušlo.

§ 357.

Jako náhrada výdělku nebo dávek na úhradu osobních potřeb budoucně ucházejících se vyměří peněžitý důchod.

§ 358.

V případech zvláštního zřetele hodných může soud náhradu škody přiměřeně snížit; přitom přihlédne zejména k poměrům stran, k významu škody a její náhrady, k osobním vlastnostem škůdce, jakož i k povaze a míře zavinění. Náhradu škody nelze takto snížit, jde-li o škodu způsobenou úmyslně a nikoli v krajní nouzi.

§ 359.

Postih.

Kdo odpovídá za škodu způsobenou zaviněním jiné osoby, má vůči ní postih.

HLAVA SEDMNÁCTÁ.

ZÁVAZKY Z BEZDŮVODNÉHO
OBOHACENÍ.

Plnění bez právního důvodu.

§ 360.

Závazky z bezdůvodného obohacení vznikají plněním, pro které nebylo právního důvodu, nebo plněním, jehož právní důvod se neuskutečnil nebo odpadl.

§ 361.

Kdo byl takto bezdůvodně obohacen, je povinen vrátit předmět plnění s příslušenstvím, nebo není-li to dobře možné, zejména byly-li provedeny výkony, nahradit jejich cenu. Mimoto je povinen vrátit užítky od té doby, kdy poznal bezdůvodnost svého obohacení. Má však nárok na náhradu nákladů jako jednatel bez příkazu (§§ 443 a násl.).

§ 362.

Nemůže však být žádáno zpět, co bylo plněno před dospělostí platného dluhu nebo na dluh neplatný jen pro nedostatek formy, na dluh prohlášený nebo nezálovatelný, pokud nebyl dluh plněn osobou, která se k němu nemůže zavázat sama.

Upotřebení věci
pro jiného.

§ 363.

Byla-li mimo případ jednatelství bez příkazu upotřebena věc pro jiného, může se na něm vlastník, není-li vrácení věci dobře možné, domáhat její ceny, jakou měla v době upotřebení,

i když sledovaný prospěch nenastal nebo byl zmařen.

§ 364.

Byla-li věc v společné nouzi obětována, aby byla odvrácena větší škoda, je každý, komu to prospělo, povinen dát vlastníku poměrnou náhradu.

§ 365.

Náklad učiněný za jiného.

(1) Kdo učiní náklad za někoho, kdo jej měl po právu učinit sám, je oprávněn domáhat se náhrady.

(2) Náhrada však nenáleží tomu, kdo učinil náklad proti vůli povinného, který by jej byl sám rádně vynaložil.

HLAVA OSMNÁCTÁ.

SMLOUVA KUPNÍ A SMĚNNÁ.

Smlouva kupní.

§ 366.

Kupní smlouvou se prodávající zavazuje odevzdat kupujícímu předmět koupě a kupující se zavazuje jej odebrat a zaplatit ujednanou cenu.

§ 367.

Byla-li v kupní smlouvě ujednána běžná cena, rozumí se tím cena v místě a čase plnění.

§ 368.

Není-li nic jiného ujednáno, přechází na kupujícího nebezpečí nahodilé zkázy a nahodilého zhoršení předmětu koupě, jakož i jeho užítky zároveň s nabytím vlastnictví (§ 111). Nabude-li kupující vlastnictví dříve, než se předmět koupě odevzdá, má prodávající až do odevzdání práva a povinnosti schovatele.

§ 369.

Není-li nic jiného ujednáno ani obvyklé, jsou strany povinny plnit bez zbytečného odkladu. Prodávající je oprávněn odevzdání předmětu koupě odeprít, nezaplatí-li mu kupující kupní cenu včas. Odesílá-li se předmět koupě na místo splnění nebo určení, není kupující povinen zaplatit kupní cenu, dokud nemá možnost si předmět prohlédnout.

§ 370.

Prodlévá-li kupující s odebráním, může prodávající předmět koupě uložit na náklad kupu-

jícího ve veřejném skladišti nebo u jiného vhodného schovatele nebo jej může po upozornění dát prodat na účet kupujícího ve veřejné dražbě. Jde-li o věc podléhající rychlé zkáze a není-li čas na upozornění, není upozornění třeba.

§ 371.

Není-li nic jiného ujednáno, nese náklady spojené s odevzdáním věci, zejména náklady změření, zvážení a zabalení, prodávající, náklady spojené s odebráním kupující; odesílá-li se věc na místo, které není místem splnění, nese náklady odeslání kupující.

§ 372.

Má-li být předmět koupě odeslán prodávajícím na místo splnění nebo určení, platí, pokud nebylo ujednáno jinak, že věc byla odevzdána v době, kdy byla odevzdána k dopravě.

§ 373.

Tomu, kdo koupí budoucí užitky nějaké věci úhrnkem (§ 228) nebo naději na nejisté budoucí užitky, náleží všechny užitky řádně vytěžené. Nese však ztrátu, bylo-li jeho očekávání zmařeno.

§ 374.

Výhrada vlastnictví.

Má-li vlastnictví k prodané věci movité přejít na kupujícího až po zaplacení kupní ceny, musí být tato výhrada ujednána písemně. Neplyne-li ze smlouvy nic jiného, přechází nebezpečí nahodilé zkázy a nahodilého zhoršení na kupujícího odevzdáním věci.

Právo předkupní a jiné výhrady při smlouvě kupní.

§ 375.

(1) Kdo prodá věc s výhradou, že mu ji kupující nabídne k výkupu, kdyby ji chtěl prodat, má předkupní právo.

(2) Takové právo lze smluvit, i když se věc neprodává, a také pro případ jiného zcizení věci než prodejem.

§ 376.

Předkupní právo ukládá povinnost jen tomu, kdo slíbil věc nabídnout k výkupu. Má-li předkupní právo povahu práva věcného, působí však také proti jeho nástupci; podle toho, byla-li věc zcizena způsobem, pro který bylo předkupní právo umluveno, či jiným způsobem, může se oprávněný buď na nabyvateli domáhat, aby mu věc přenechal, anebo mu zůstane předkupní právo zachováno.

§ 377.

Předkupní právo nepřechází na dědice oprávněné osoby a nelze je převést na osobu jinou.

§ 378.

Není-li ujednána doba, do kdy se má provést výkup, musí oprávněná osoba movitosti vyplatit do osmi dnů, nemovitosti do třiceti dnů po nabídce. Uplyne-li tato doba marně, právo předkupní zanikne. Nabídka se děje ohlášením veškerých podmínek; při nemovitostech písemně.

§ 379.

Kdo je oprávněn vykoupit věc, musí zaplatit cenu nabídnutou někým jiným, není-li ujednáno jinak. Nemůže-li věc vykoupit nebo nemůže-li splnit podmínky nabídnuté vedle ceny a nelze-li je vyrovnat ani odhadní cenou, předkupní právo zanikne.

§ 380.

(1) Předkupní právo socialistické právnické osoby předchází všechna ostatní předkupní práva.

(2) Právo předkupní nebrání nikdy, aby věc byla zcizena socialistické právnické osobě.

§ 381.

Vedlejší úmluvy mající povahu podmínek a výhrad, připouštějících zánik právního poměru založeného kupní smlouvou, nepůsobí proti socialistickým právnickým osobám ani proti dědicům; zanikají za deset let.

§ 382.

Smlouva směnná.

Ustanovení o smlouvě kupní budiž přiměřeně užito také na smlouvu, kterou si strany vyměňují věc za věc, a to tak, že každá ze stran se považuje u věci, kterou výměnou dává, za stranu prodávající a u věci, kterou výměnou přijímá, za stranu kupující.

HLAVA DEVATENÁCTÁ.

SMLOUVA DAROVACÍ.

§ 383.

Darovací smlouvou dárce něco bezplatně přenechává anebo slibuje obdarovanému a ten dar nebo slib přijímá.

§ 384.

Nebude-li dar při darování odevzdán, je třeba, aby darovací smlouva byla ujednána písemně.

§ 385.

Darovací smlouva je neplatná, pokud má být podle ní plněno až po dárcově smrti.

§ 386.

Dárce může darovací smlouvu zrušit, dopustí-li se obdarovaný úmyslného trestného činu proti dárci, jeho manželovi, dětem nebo rodičům.

HLAVA DVACÁTÁ.

SMLOUVA NÁJEMNÍ.

Práva a povinnosti pronajimatele a nájemce.

§ 387.

Smlouvou nájemní přenechává pronajimatel za úplatu nájemci věc, aby jí dočasně užíval anebo z ní bral užítky.

§ 388.

Pronajimatel je povinen odevzdat pronajatou věc nájemci ve stavu způsobilém k smluvenému užívání, a nebyl-li způsob užívání smluven, k užívání obvyklému, a v tomto stavu ji svým nákladem udržovat. Drobné opravy a obyčejné náklady spojené s užíváním nese však nájemce.

§ 389.

Nájemce je oprávněn užívat najaté věci podle smlouvy, a pokud smlouva o tom neustanovuje, přiměřeně povaze a určení věci. Stejně se posuzuje, zdali nájemce má povinnost věci užívat a jakou měrou.

§ 390.

(1) Nájemce je povinen ohlásit pronajimateli bez zbytečného odkladu potřebu oprav, které má provést pronajimatel, jinak odpovídá za škodu a nemůže žádat o slevu s nájemného ani odstoupit od smlouvy.

(2) Nájemce je povinen připustit tyto i jiné nutné opravy.

§ 391.

Učiní-li nájemce na věc náklad, který náleží pronajimateli, přísluší mu náhrada podle ustanovení o jednatelství bez příkazu (§§ 443 a násl.). Nárok na náhradu musí ohlásit pronajimateli do třiceti dnů po provedení práci a domáhat se ho může jen do třiceti dnů po vrácení věci; jinak nárok zanikne.

§ 392.

Podnájem.

(1) Nestanoví-li smlouva jinak, může nájemce dát najatou věc do podnájmu.

(2) Dá-li nájemce věc do podnájmu smluvně, má pronajimatel právo od smlouvy odstoupit.

Nájemné.

§ 393.

Není-li ujednáno nebo zvláštními předpisy stanoveno jinak, platí se nájemné z pozemků, zemědělských nebo lesních pololetně po začátku 1. dubna a 1. října, u ostatních nájmu měsíčně předem.

§ 394.

(1) K zajištění nájemného má pronajimatel nemovitosti zástavní právo k věcem movitým, které jsou na pronajaté věci a náleží nájemci nebo osobám, které s ním žijí ve společné domácnosti jako členové jeho rodiny, ledaže věci jsou z exekuce vyloučeny.

(2) Zástavní právo zanikne, odstraní-li se věci dříve, než budou zájemně popsány, ledaže budou odstraněny z úředního příkazu a pronajimatel ohlásí svá práva u soudu do osmi dnů po výkonu. Stěhuje-li se nájemce nebo zavlékají-li se věci, ačkoli nájemné není zapraveno nebo zajištěno, může pronajimatel zadržet věci na vlastní nebezpečí, musí však do osmi dnů požádat o zájemně popsání nebo věci vydat.

§ 395.

Nájemce není povinen platit nájemné, pokud pro mimořádné události nebo vady věci jím nezaviněné nemohl najaté věci užívat způsobem smluveným, nebo nebyl-li způsob užívání smluven, přiměřeně povaze a určení věci, anebo nemohl-li z uvedených příčin při nájmu zemědělských nebo lesních pozemků dosáhnout žádného výnosu.

§ 396.

(1) Může-li nájemce užívat najaté věci jen omezeně anebo jestliže při nájmu zemědělských nebo lesních pozemků užítky z věci klesly mimořádnou událostí pod polovinu obyčejného výnosu, má nájemce nárok na poměrnou slevu s nájemného.

(2) Nemůže-li nájemce užívat věci jen pro překážku, která se vyskytla na jeho straně, nemá nárok na prominutí ani na slevu s nájemného. Pronajimatel si však musí započíst náklad, který uspořil, a cenu výhod, které měl z toho, že nájemce věci neužíval, anebo z toho, že věci bylo užíváno jinak.

§ 397.

(1) Chce-li se nájemce domáhat prominutí nebo slevy s nájemného, musí bez zbytečného odkladu ohlásit pronajimateli událost, která zakládá jeho nárok; jinak jeho nárok zanikne.

(2) Nároku na prominutí nebo na slevu s nájemného nelze se předem vzdát.

Skončení nájmu.

§ 398.

(1) Nájem skončí uplynutím doby, na kterou byl ujednan.

(2) Užívá-li nájemce věci i po skončení nájmu a pronajimatel do patnácti dnů proti tomu u soudu nezakročí, obnovuje se nájemní smlouva za týchž podmínek, za kterých byla ujednána původně. Nájem ujednaný na dobu delší než rok se obnovuje vždy na rok, nájem ujednaný na dobu kratší, na tuto dobu.

§ 399.

(1) Plní-li nájemce správně své závazky ze smlouvy, má přednostní nárok na uzavření nové nájemní smlouvy.

(2) Tento nárok nemá, věděl-li při uzavření nájemní smlouvy, že věc je pro další dobu pronajata již jiné osobě, nebo má-li novým nájemcem být osoba pronajimateli blízká (§ 17 odst. 2) anebo socialistická právnícká osoba.

§ 400.

(1) K zrušení nájemní smlouvy ujednané na neurčitou dobu je třeba výpovědi.

(2) Nájemní smlouvu lze vypovědět: u nájmu zemědělských nebo lesních pozemků na půl roku, a to ke dni 1. října; u nájmu jiných nemovitostí čtvrtletně, nejpozději patnáctého dne měsíce ledna, dubna, července a října, a to ke konci příslušného kalendářního čtvrtletí; u nájmu věcí movitých na měsíc kdykoli.

§ 401.

(1) Najaté místnosti nutno vyklidit a odevzdat tak, aby vlastníku nebo novému nájemci mohlo být na jeho žádost poskytnuto přiměřené místo, nejméně však polovina místností, ke složení jeho věcí movitých, a to u nájmu zemědělských nebo lesních pozemků 10. října, u nájmu jiných nemovitostí 10. ledna, 10. dubna, 10. července a 10. října.

(2) Vyklizení a odevzdání nájemního předmětu musí být skončeno u nájmu zemědělských nebo lesních pozemků do 15. října, u nájmu jiných nemovitostí do 15. ledna, 15. dubna, 15. července a 15. října.

§ 402.

Ustanovení o době výpovědi, vyklizení a odevzdání platí jen tehdy, není-li smlouvou nebo zvláštními předpisy stanoveno jinak.

§ 403.

(1) Nájemce je oprávněn odstoupit od smlouvy kdykoli, když byla najatá věc odevzdána ve stavu nezpůsobilém buď k užívání smlouvenému nebo obvyklému, anebo když se později bez viny nájemcovy stane nezpůsobilou k smlouvenému nebo obvyklému užívání, když se stane neopřebitelnou, anebo když mu bude odňata taková část věci, že by tím byl zmařen účel smlouvy.

(2) Jsou-li místnosti najaté k bydlení nebo k tomu, aby se v nich lidé zdržovali, zdraví škodlivé, má nájemce toto právo i tehdy, když při uzavření smlouvy o tom věděl. Práva odstoupit od smlouvy nelze se tu předem vzdát.

§ 404.

Pronajimatel může kdykoliv odstoupit od smlouvy, jestliže nájemce přes výstrahu užívá najaté věci nebo trpí, aby se věci užívalo tak, že pronajimateli vzniká značná škoda, nebo jestliže nájemce, ač upomenut, nezaplatil dlužné nájemné ani do splatnosti dalšího nájemného, a je-li tato doba kratší než tři měsíce, do tří měsíců, nebo jestliže vzhledem k úřednímu příkazu musí být najatá věc vyklizena.

§ 405.

Zkázou najaté věci nájemní smlouva zaniká.

§ 406.

Po dané výpovědi nebo nejdéle ve třech měsících před skončením nájmu je nájemce nemovitě věci povinen, není-li ujednáno jinak, až do doby odevzdání dovolit, aby ten, kdo hodlá věc najmout, si ji prohlédl za přítomnosti pronajimatele nebo jeho zástupce, a to tak, aby nájemce nebyl prohlídkou zbytečně obtěžován.

§ 407.

Když se nájem skončí, je nájemce povinen vrátit najatou věc ve stavu, jaký odpovídá právu a povinnosti věci užívat, obyčejně tedy ve stavu, v jakém ji převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení.

§ 408.

(1) Byla-li najatá věc poškozena nebo zneužíváním opotřebena, odpovídá nájemce i za osoby, které měly příležitost věc poškodit nebo zneužívat, protože náležejí k jeho domácnosti nebo k podnikání; za náhodu však neodpovídá.

(2) Náhrady lze se domáhat jen do šesti měsíců po vrácení najaté věci; jinak nárok zanikne.

§ 409.

Dojde-li k změně vlastnictví k věci nemovité, má toliko nájemce právo rozvázat nájemní smlouvu řádnou výpovědí, a to i když byla uzavřena na určitou dobu; výpověď však musí dát v nejbližším výpovědním období (§ 400). Při změně vlastnictví k věci movité má právo smlouvu takto vypovědět i nabyvatel.

HLAVA DVACÁTÁ PRVÁ.

VÝPŮJČKA.

§ 410.

Smlouvou o výpůjčce přenechává půjčitel věc vypůjčitelovi k bezplatnému dočasnému užívání.

§ 411.

Vypůjčitel je oprávněn užívat věci způsobem smlouveným nebo přiměřeným podle určení věci.

§ 412.

(1) Vypůjčitel je povinen věc vrátit ve smlouvený čas. Nebyl-li čas k vrácení smlouven, je povinen neprodávát v užívání, aby mohl věc po splnění účelu bez zbytečného odkladu vrátit.

(2) Nebyla-li smlouvena ani doba, po kterou se má věc užívat, ani účel, ke kterému se jí má užívat, může půjčitel žádat vrácení věci kdykoli.

§ 413.

Vypůjčitel má právo vrátit věc předčasně; kdyby však půjčitelovi vznikly z předčasného vrácení obtíže, nemůže se tak stát proti jeho vůli.

§ 414.

Užívá-li vypůjčitel věci neoprávněným způsobem, může půjčitel žádat, aby mu byla věc vrácena ihned.

§ 415.

Byla-li věc poškozena, zničena nebo ztracena, je vypůjčitel povinen nahradit i škodu nahodilou, ke které dal ze své viny podnět, ledaže by nahodilá škoda stihla věc i jinak.

§ 416.

Vypůjčitel je oprávněn domáhat se na půjčitelovi náhrady škody, která mu byla způsobena věcí danou v užívání, jestliže půjčitel zatajil vypůjčitelovi její skryté vady.

§ 417.

Obyčejné náklady spojené s užíváním věci nese vypůjčitel. Na vynaložení mimořádných nákladů na zachování věci nemá nárok žádná ze stran.

§ 418.

Vzájemných nároků z výpůjčky lze se domáhat jen do šesti měsíců po vrácení věci; jinak zaniknou.

HLAVA DVACÁTÁ DRUHÁ.

PŮJČKA.

§ 419.

Smlouvou o půjčce přenechává věřitel dlužníkovi věci určené podle druhu, zejména peníze, a dlužník se zavazuje vrátit po čase věci stejného druhu.

§ 420.

Není-li čas k vrácení smlouven, je dlužník povinen splnit dluh bez zbytečného odkladu, jakmile je o to požádán.

§ 421.

(1) Byly-li ujednány úroky, nesmějí převyšovat úroky placené z vkladů ústavy lidového peněžnictví.

(2) Při půjčce nepeněžitě lze ujednat jako úroky plnění přiměřeného většího množství nebo věci lepší jakosti, ale téhož druhu.

HLAVA DVACÁTÁ TŘETÍ.

SMLOUVA SCHOVACÍ.

§ 422.

Smlouvou schovací přejímá někdo věc movitou, aby ji opatroval.

§ 423.

(1) Schovatel je povinen převzatou věc opatrovat podle dohody, a není-li dohody o způsobu úschovy, opatrovat pečlivě, zejména dát ji pojistit, pokud je to obvyklé, a když čas úschovy projde, převzatou věc vrátit spolu s tím, co k ní přibylo.

(2) Schovatel je povinen věc vrátit ukladateli na požádání i dříve, než čas úschovy projde, ale sám není oprávněn vrátit ji dříve, ledaže ji pro nepředvídanou okolnost nemůže opatrovat bezpečně nebo bez vlastní škody.

§ 424.

Není-li ujednáno ani z okolností patrné, jak dlouho má věc být v úschově, může ukladatel

kdykoli žádat o vrácení věci a schovatel ji kdykoli vrátit.

§ 425.

Jestliže schovatel převzaté věci užije nebo dá užít jinému, jestliže ji dá bez přivolení ukladatele nebo bez nutné potřeby někomu jinému do úschovy anebo je-li v prodlení s jejím vrácením, odpovídá i za nahodilou škodu, ledaže by tato škoda stihla uschovanou věc i jinak.

§ 426.

Ukladatel je povinen, není-li ujednáno jinak, nahradit schovateli podle obecných předpisů škodu, která mu vznikla z úschovy, jakož i náklad, který schovatel na věc učinil, aby splnil svou povinnost. Odměna za úschovu mu přísluší, jen když byla smluvena nebo když to odpovídá povolání schovatele nebo zvyklostem.

§ 427.

Vzájemných nároků z úschovy lze se domáhat jen do šesti měsíců po vrácení věci; jinak zaniknou.

§ 428.

(1) Za věci, které byly vneseny od přijatých hostů nebo pro ně, odpovídá provozovatel ubytovacího podniku jako schovatel.

(2) Neodpovídá však, když škoda není zaviněna ani jím, ani zaměstnanci podniku, ani není způsobena jinými osobami, které do domu vešly vzhledem k jeho obecné přístupnosti.

§ 429.

Vnesené jsou věci, které byly osobě odpovědné za provoz podniku anebo některému z jeho zaměstnanců odevzdány nebo přineseny na místo jimi vykázané nebo k uložení věci určené.

§ 430.

Za skvosty a podobné drahocenné věci, peníze a cenné papíry odpovídá provozovatel v takových případech jen do částky určené zvláštním předpisem, ledaže je přijal do úschovy, znaje jejich povahu, nebo že škodu zavinil sám, anebo že ji zavinily osoby užité v provozu nebo patřící k domácnosti provozovatele.

§ 431.

Nárok na náhradu zanikne, jestliže poškozená osoba, jakmile zví o škodě, ji neohlásí provozovateli podniku bez zbytečného odkladu. To však neplatí, jestliže provozovatel přijme věci do úschovy.

§ 432.

Provozovatel má právo vnesené věci zadržet k zajištění svých pohledávek, které mu vznikly ubytováním a stravováním hosta, hotovými výdaji a úschovou věci.

§ 433.

Ustanovení o odpovědnosti provozovatele ubytovacího podniku platí obdobně o provozovatelích podniků se stájemi nebo garážemi, co do ustájených zvířat, umístěných vozidel a věcí, které obvykle jsou na nich. Totéž platí také o provozovatelích jiných podniků, ústavů a zařízení, jejichž provoz s sebou pravidelně přináší odkládání svršků, co do věcí návštěvníky odložených na místě vyhrazeném k jejich uložení, a není-li takového místa, i co do věcí, které se zpravidla vnášejí a odkládají, když byly uloženy na jiném obvyklém místě.

HLAVA DVACÁTÁ ČTVRTÁ.

SMLOUVA PŘÍKAZNÍ.

Povinnosti příkazníka.

§ 434.

Smlouvou příkazní zavazuje se příkazník obstarat pro příkazce nějakou záležitost nebo provést jinou činnost.

§ 435.

Příkazník je povinen jednat při plnění příkazu poctivě a podle svých schopností a znalostí. Od pokynů příkazcových se může odchýlit jen tehdy, jestliže je to nezbytné v zájmu příkazce a nemůže-li včas obdržet jeho souhlas; jinak odpovídá za škodu.

§ 436.

Příkazník je povinen vykonat příkaz osobně. Svěřil-li provedení příkazu bez nutné potřeby někomu jinému, odpovídá, jako by příkaz provedl sám; jestliže však příkazce dovolil, aby si ustanovil zástupce, nebo jestliže ho bylo nezbytně třeba, odpovídá příkazník pouze za zavinění při volbě zástupce.

§ 437.

Příkazník je povinen podat příkazci na jeho žádost veškeré zprávy o postupu plnění příkazu a převést na příkazce všechny užitek z provedeného příkazu; po provedení příkazu předloží příkazci vyúčtování.

Povinnosti příkazce.**§ 438.**

Příkazce je povinen, není-li ujednáno jinak, poskytnout příkazníku na jeho žádost předem přiměřené prostředky, nezbytné k splnění příkazu, a nahradit příkazníku nutný a užitečný náklad, který učinil při provádění příkazu, a to i tehdy, jestliže se výsledek nedostavil.

§ 439.

(1) Příkazce je dále povinen nahradit příkazníkovi mimo škodu zaviněnou i tu škodu, která vznikla v souvislosti s prováděním příkazu.

(2) Utrpí-li příkazník při provádění příkazu škodu jen náhodou, může se pouze tehdy domáhat náhrady, jestliže se zavázal provést příkaz bezplatně; nedostane však více, než by mu náleželo na obvyklé odměně, kdyby byla ujednána.

§ 440.

(1) Příkazce je povinen poskytnout příkazníkovi odměnu pouze tehdy, je-li smluvena nebo obvyklá, zejména vzhledem k povolení příkazníka.

(2) Odměnu je příkazce povinen zaplatit, i když se výsledek nedostaví, ledaže byl nezdar jednání způsoben vinou příkazníka.

Zánik příkazní smlouvy.**§ 441.**

Pro zánik příkazní smlouvy platí přiměřeně ustanovení o zániku plné moci (§§ 69 až 72).

§ 442.

Zanikla-li příkazní smlouva odvoláním, je příkazce povinen nahradit příkazníku náklady, které do odvolání měl, utrpěnou škodu, a přísluší-li příkazníku odměna, také část odměny, přiměřenou vykonané práci. To platí i tehdy, bylo-li dokončení příkazního jednání zmařeno náhodou, k níž příkazník nedal podnět.

HLAVA DVACÁTÁ PÁTÁ.**JEDNATELSTVÍ BEZ PŘÍKAZU.****§ 443.**

(1) Obstará-li někdo, aniž k tomu je oprávněn, cizí záležitost, aby odvrátil hrozící škodu, je ten, jehož záležitost byla obstarána, povinen nahradit jednateli bez příkazu nutný náklad, i když se výsledek bez viny jednatele nedostavil.

(2) Zakročí-li však někdo z občanské povinnosti, aby odvrátil významnou škodu, má proti

tomu, v jehož záležitosti jednal, nárok na náhradu škody jako příkazník, pokud mu škoda nebude nahrazena jinak.

§ 444.

(1) Nejde-li o odvrácení hrozící škody, musí ten, kdo chce obstarat záležitost jiného, zpravit jej o tom a vyčkat jeho souhlasu.

(2) Neučiní-li tak a jde-li o jednání k prospěchu jiného, má jednatel bez příkazu nárok na náhradu nákladů, jimiž byl ten, v jehož zájmu jednal, v době skončení jednání obohacen.

§ 445.

(1) Kdo zasáhne do záležitosti jiného, aniž jde o odvrácení hrozící škody, odpovídá i za náhodu, ledaže by nastala také bez jeho zásahu.

(2) Totéž platí, vmísí-li se někdo do záležitosti jiného proti jeho platně projevené vůli, ledaže jde o odvrácení významné škody z občanské povinnosti.

§ 446.

Nemá-li jednatel bez příkazu nárok na náhradu nákladů, je oprávněn vzít si, pokud je to možné (§ 148 odst. 2), co pořídil svým nákladem.

§ 447.

Jednatel bez příkazu je povinen dokončit jednání, podat o něm vyúčtování a převést vše, co získal, na toho, jehož záležitost obstaral.

HLAVA DVACÁTÁ ŠESTÁ.**SMLOUVA O DÍLO.****Pojem a obsah.****§ 448.**

Smlouvou o dílo se zavazuje objednateli ten, komu bylo dílo zadáno, že je za odměnu provede na své nebezpečí.

§ 449.

Na obsahu smlouvy a na povaze díla záleží, zdali je ten, komu bylo dílo zadáno, povinen provést je osobně, nebo zda je oprávněn dát dílo provést za své osobní odpovědnosti.

§ 450.**Odpovědnost za vady.**

(1) Má-li dílo vady, které je činí neupotřebitelným nebo které odporují úmluvě, může objednatel od smlouvy odstoupit. Nechce-li tak učinit nebo má-li dílo jinou vadu, může se domáhat bezplatné opravy — nevyžaduje-li při-

lišného nákladu — nebo přiměřené slevy s odměny. K opravě musí poskytnout přiměřenou lhůtu s upozorněním, že po jejím uplynutí opravu nepřijme.

(²) Jinak platí obecná ustanovení o odpovědnosti za vady (§§ 225 a násl.).

Zmar díla nebo jeho provedení.

§ 451.

Nezdaří-li se dílo proto, že hmota objednatelům dodaná byla zřejmě nevhodná, nebo proto, že objednatel dal zřejmě nesprávné příkazy, odpovídá ten, komu bylo dílo zadáno, za škodu jen tehdy, jestliže na to objednatele neupozornil.

§ 452.

(1) Je-li k provedení díla třeba spolupůsobení objednatele, je ten, komu bylo dílo zadáno, oprávněn stanovit k tomu přiměřenou lhůtu a po jejím marném uplynutí může od smlouvy odstoupit, jestliže na tento následek upozornil.

(²) Totéž platí, provádí-li se dílo u objednatele a ten neučiní potřebná zdravotní a bezpečnostní opatření pro osoby dílo provádějící.

§ 453.

Bylo-li dílo zmařeno náhodou před časem spinění, pozbývá ten, komu bylo dílo zadáno, nároku na odměnu.

§ 454.

I když nebylo dílo provedeno, náleží tomu, komu bylo zadáno, odměna, jestliže byl ochoten dílo provést a zabránily mu v tom okolnosti na straně objednatele. Je však povinen dát si započíst to, co ušetřil neprovedením díla, co vydělal jinak nebo co vydělat úmyslně zameškal.

§ 455.

Byl-li ten, komu bylo dílo zadáno, zdržen v provádění díla okolnostmi na straně objednatele, náleží mu za to přiměřená náhrada.

§ 456.

Objednatel je oprávněn odstoupit od smlouvy také tehdy, je-li zřejmé, že dílo nebude hotovo včas nebo nebude provedeno řádně, a ten, komu bylo zadáno, neučiní nápravu ani v přiměřené lhůtě k tomu dané.

Odměna.

§ 457.

(1) Není-li výše odměny stanovena smlouvou nebo zvláštními předpisy, buď poskytnuta odměna přiměřená.

(²) Není-li ujednáno jinak, zapravuje se odměna až po skončení díla. Provádí-li se však dílo po částech nebo vyžaduje-li náklady, je ten, komu bylo zadáno, oprávněn domáhat se už za provádění díla na objednateli přiměřené části odměny a náhrady nákladů.

§ 458.

(1) Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu a byla-li závaznost rozpočtu zaručena, nemůže se ten, komu bylo zadáno, domáhat zvýšení odměny, ani když se rozpočtené práce projeví nepředvídaně velké nebo nákladné.

(²) Byla-li zaručena úplnost rozpočtu, nemůže se ten, komu bylo dílo zadáno, domáhat zvýšení odměny, objeví-li se potřeba dalších prací k dokončení díla.

§ 459.

Bylo-li dílo zadáno podle rozpočtu, jehož závaznost nebyla zaručena, a ukáže-li se, že je nevyhnutelné jej značně překročit, může objednatel od smlouvy odstoupit, poskytne-li přiměřenou náhradu za vykonanou práci a vzniklé náklady. Ten, komu bylo dílo zadáno, musí však, jakmile se ukáže, že je překročení rozpočtu nevyhnutelné, oznámit to bez zbytečného odkladu objednateli, jinak pozbude nároku na náhradu za práce rozpočet převyšující.

§ 460.

(1) Nehlásí-li se neznámý nebo nesnadno dosažitelný objednatel o objednané dílo po dobu šesti měsíců a nemá-li předmět, který má být objednateli vydán, cenu převyšující částku určenou zvláštním předpisem, může se ten, komu bylo dílo zadáno, domáhat, aby věc mohl dát prodat ve veřejné dražbě. Z výtěžku dražby se mu uhradí odměna a náklady.

(²) Doba šesti měsíců se počítá ode dne, kdy dílo mělo být podle smlouvy převzato, a bylo-li provedeno později, ode dne, kdy bylo dokončeno.

§ 461.

Vliv smrti stran na smlouvu.

(1) Smlouva o dílo, při jehož provádění záleží na zvláštních osobních vlastnostech toho, komu bylo dílo zadáno, ruší se jeho smrtí. Jeho dědicové se mohou domáhat jen zaplacení upotřebitelné hmoty připravené k dílu a části odměny přiměřené upotřebitelným výsledkům vykonané práce.

(²) Smrt objednatele sama o sobě smlouvu neruší.

HLAVA DVACÁTÁ SEDMÁ.

SMLOUVA ZASILATELSKÁ.

§ 462.

Smlouvou zasilatelskou se zavazuje zasilatel příkazci, že mu na jeho účet, avšak vlastním jménem, obstará dopravu věci.

§ 463.

Zasilatel je oprávněn žádat, aby mu byl dán příkaz k obstarání dopravy písemně (zasilatelský list).

§ 464.

Nezakáže-li to příkazce výslovně, může zasilatel dopravu provést sám, a není-li to na újmu dopravy, může k obstarání dopravy užít dalšího zasilatele. Je však povinen jej o příkazu zpravit a vydat mu doklady potřebné k provedení příkazu.

§ 465.

Zasilatel je povinen provést příkaz s odbornou péčí. Pojistit věci svěřené je však povinen jen na zvláštní příkaz.

§ 466.

Použije-li zasilatel k provedení příkazu jiného zasilatele, odpovídá příkazci pouze za zavinění při jeho volbě. Užije-li jiného zasilatele, ačkoli to příkazce zapověděl, odpovídá mu, jako by byl jednání provedl sám.

§ 467.

Zasilatel je povinen podat příkazci zprávu o škodě, která zasílaným věcem hrozí nebo na nich vznikla, jakmile se o tom dozví; jinak odpovídá za škodu vzniklou tím, že opomínl příkazce zpravit.

§ 468.

(1) Zasilateli přísluší vedle náhrady nutných a užitečných nákladů smluvená odměna, a nebyla-li smluvena, odměna podle vydaných sazeb, a není-li jich, odměna přiměřená.

(2) Zasilatel je oprávněn žádat na příkazci zaplacení odměny, jakmile uzavřel smlouvu s dopravcem a zasílané věci mu odevzdal.

§ 469.

Je-li nebezpečí zkázy nebo znehodnocení zasílaných věcí a není-li času vyžádat si opatření příkazce nebo prodlévá-li příkazce s takovým opatřením, může zasilatel dát věci prodat ve veřejné dražbě.

§ 470.

Zasilatel má k zajištění všech svých nároků, a to i z běžného účtu v zasilatelském poměru, zástavní právo na zasílaných věcech, dokud jsou v jeho úschově nebo v úschově někoho, kdo je má jeho jménem u sebe, anebo dokud má cenné papíry, které jej opravňují, aby se zasílanými věcmi nakládal.

§ 471.

Zasilatel může požádat o povolení prodeje zástavy, aniž žaluje. Soud nařídí prodej bez slyšení příkazce a na nebezpečí zasilatele.

§ 472.

Další zasilatel je povinen vykonat oprávnění, která přísluší dřívějším zasilatelům, obzvláště jejich zástavní práva, a je oprávněn uspokojit jejich nároky. Tyto nároky, pokud je uspokojil, přecházejí na něho spolu se zástavním právem je zajišťujícím.

§ 473.

(1) Nároky proti zasilateli pro úplnou nebo částečnou ztrátu, poškození nebo opožděné dodání promlčují se v jednom roce. U nároků pro úplnou ztrátu zasílaných věcí počíná promlčecí doba ode dne, kdy zaslané věci měly být dodány, u nároků pro částečnou ztrátu, poškození nebo opožděné dodání ode dne, kdy k dodání došlo.

(2) Předchozí ustanovení neplatí, jde-li o škodu způsobenou záměrně.

HLAVA DVACÁTÁ OSMÁ.

SMLOUVA NÁKLADNÍ.

§ 474.

Smlouvou nákladní se dopravce zavazuje odesílateli, že za úpiatu provede dopravu věci a vydá ji určenému příjemci.

§ 475.

Dopravce je oprávněn žádat, aby mu odesílatel vydal písemné potvrzení o objednávce dopravy (nákladní list).

§ 476.

(1) Může být také ujednáno, že dopravce vydá odesílateli náložný list.

(2) Náložný list je cenný papír, obsahující závazek dopravců vydat náklad tomu, kdo náložný list předloží a potvrdí na něm přijetí nákladu.

§ 477.

Náložný list obsahuje: označení nákladu podle povahy, množství a značek, jméno odesílatele, jméno a bydliště (sídlo) dopravce, jméno osoby, které nebo na jejíž řád má být náklad dopraven, místo dodání, místo a den vystavení, ustanovení o dovozném a podpis dopravce.

§ 478.

Doprovce je povinen vyhovět i novým příkazům odesílatele, dokud zásilku nevydal příjemci. Byl-li však vydán náložný list, může takový příkaz dát jen majitel náložného listu.

§ 479.

(1) Dopravce je povinen věnovat řádnému provedení dopravy odbornou péčí a provést dopravu v ujednané lhůtě, a nebyla-li ujednána, bez zbytečného odkladu. Nebylo-li to výslovně zakázáno, může dopravce k provedení dopravy užít dopravce dalšího. Přitom odpovídá za všechny své zaměstnance a za jiné osoby, kterých užije při provádění dopravy.

(2) Dopravované věci je dopravce povinen pojistit, jen je-li mu to zvláště přikázáno.

§ 480.

Dopravce odpovídá za škody, které vzniknou na dopravovaných věcech od převzetí k dopravě až do vydání příjemci, ledaže škoda byla způsobena odesílatelem nebo vadností zásilky nebo jejího obalu, kterou nemohl dopravce poznat, anebo neodvratitelnou náhodou.

§ 481.

(1) Při ztrátě je dopravce povinen nahradit běžnou cenu, kterou měla ztracená věc v místě odeslání v čase, kdy byla přijata k dopravě. Kromě toho je povinen nésti dovozní, clo a jiné náklady, zapravené v souvislosti s dopravou ztracené věci.

(2) Při poškození je povinen nahradit částku, o kterou byla dopravovaná věc znehodnocena.

§ 482.

Dopravce má k zajištění všech svých nároků, které vyplývají z provedení nákladní smlouvy, zástavní právo na dopravovaných věcech, pokud nebude s nimi nakládat.

§ 483.

Vázne-li na dopravovaných věcech několik zástavních práv, má právo později vzniklé přednost před právem vzniklým dříve. Zástavní práva dopravců mají přednost před zástavním právem zasílatelovým.

§ 484.

(1) O odměně za dopravu, o náhradě nákladů, o právu prodat dopravované věci ve veřejné dražbě a o výkonu zástavního práva dopravce platí obdobně ustanovení daná pro zasílatele (§§ 468, 469 a 471).

(2) Pro smlouvu nákladní platí obdobně také ustanovení o promlčení nároků ze smlouvy zasílatelské (§ 473).

HLAVA DVACÁTÁ DEVÁTÁ.

SMLOUVA ZPROSTŘEDKOVATELSKÁ.

§ 485.

Kdo slíbí odměnu za to, že mu bude opatřena příležitost uzavřít smlouvu nebo že mu bude uzavření smlouvy zprostředkováno, je povinen poskytnout odměnu jen tehdy, když výsledku bylo dosaženo přičiněním zprostředkovatelským.

§ 486.

(1) Zprostředkovateli náleží odměna ve výši ujednané; není-li ujednána, odměna podle vydaných sazeb, a není-li jich, odměna přiměřená. Ani ujednaná odměna nesmí překročit úřední sazbu.

(2) Byla-li odměna slíbena jen pro případ určité činnosti zprostředkovatele, nebo je-li ujednáno, že zprostředkovatel bude činný jen ve prospěch příkazce, nevznikne nárok na odměnu, byla-li smlouva uzavřena za okolností jiných.

§ 487.

Ukáže-li se ujednaná odměna nepřiměřenou, upraví ji soud; práva domáhat se této úpravy nelze se předem vzdát.

§ 488.

Náklady se zprostředkovateli hradí jen tehdy, je-li to výslovně ujednáno.

HLAVA TŘICÁTÁ.

SMLOUVA O SDRUŽENÍ.

§ 489.

Několik osob se může sdružit, aby se společně přičinily o dosažení hospodářského účelu.

§ 490.

Sdruží-li se takto osoby fyzické, musí se na činnosti sdružení účastnit vlastní prací.

§ 491.

Do sdružení mohou členové vnést také vklady v penězích nebo v jiných věcech. Nemí-li smlouvou stanoveno jinak, má se za to, že vklady všech členů jsou si rovny.

§ 492.

Vklady učiněné v penězích nebo v jiných věcech určených podle druhu jsou ve spoluvlastnictví všech členů. Ostatní vklady, není-li ustanoveno ve smlouvě jinak, jsou ve společném bezplatném požívání.

§ 493.

Majetek nabytý při provozování společné činnosti stává se spoluvlastnictvím všech členů.

§ 494.

(1) Podíly na majetku nabytém společnou činností jsou si rovny, není-li smlouvou ustanoveno jinak.

(2) Ze závazků jsou členové zavázáni rukou společnou a nerozdílnou.

§ 495.

(1) Není-li ve smlouvě ustanoveno jinak, rozhodují členové o obstarávání společných záležitostí jednomyslně.

(2) Má-li podle smlouvy rozhodovat většina hlasů, přísluší každému členu jeden hlas; velikost podílu nerozhoduje.

§ 496.

Každý člen, i když nevykonává správu, má právo se přesvědčit o hospodářském stavu sdružení. Ustanovení smlouvy tomu odporující jsou neplatná.

§ 497.

(1) Každý člen může ze sdružení vystoupit, nikoli však v čase nevhodném nebo na újmu ostatních. Z vážných důvodů však může vystoupit kdykoli, a to i když byla smlouvena výpovědní lhůta.

(2) Z vážných důvodů může být člen ze sdružení vyloučen, a to, neustanovuje-li smlouva jinak, jen jednomyslným usnesením ostatních členů.

§ 498.

Vystoupivšímu nebo vyloučenému členu vrátí se věci vnesené do požívání. Podíl na majetku, jak se jeví v den vystoupení nebo vyloučení, vyplátí se mu v penězích.

§ 499.

Ani vystoupivší, ani vyloučený člen se nezabavuje odpovědnosti za závazky, které vznikly do dne jeho vystoupení nebo vyloučení.

§ 500.

Při zániku sdružení provedou všichni členové majetkové vypořádání. Nároky věřitelů je třeba předem uspokojit nebo zajistit.

HLAVA TRICÁTÁ PRVÁ.

SMLOUVA O DŮCHOD.

§ 501.

Smlouvou o důchod se zakládá někomu na jeho doživotí nebo na jinak omezenou dobu neurčitěho trvání nárok na vyplácení určitého důchodu.

§ 502.

K platnosti smlouvy o důchod je třeba, aby byla sjednána písemně.

§ 503.

Nárok na důchod nelze převést na jiného. Dospělé dávky je možno postoupit.

HLAVA TRICÁTÁ DRUHÁ.

SÁZKA A HRA.

§ 504.

(1) Výhry ze sázky nebo ze hry nelze vymáhat; vymáhat nelze ani pohledávky z půjček poskytnutých vědomě do sázky nebo hry. Takové výhry a pohledávky nemohou být ani platně zajištěny.

(2) Los se posuzuje jako sázka nebo hra.

§ 505.

Předchozí ustanovení neplatí, jde-li o výherní podnik, který provozuje stát nebo který byl úředně povolen.

HLAVA TRICÁTÁ TŘETÍ.

VEŘEJNÝ PŘISLIB.

§ 506.

Příslib odměny za nějaký výkon osobě nikoli určitě je závazný, jakmile se veřejně vyhlásí.

§ 507.

(1) Byl-li výkon proveden společnou činností několika osob, rozdělí se odměna, neobsahuje-li vyhláška jiné ustanovení, podle poměru účasti těchto osob na výkonu; nelze-li tento poměr určit, rozdělí se rovným dílem mezi všechny.

(2) Nejde-li o společnou činnost, obdrží odměnu ten, kdo výkon provede nejdříve. Učiní-li tak několik osob současně nebo včas ve lhůtě k tomu určené, rozdělí se odměna mezi ně rovným dílem.

§ 508.

(1) Veřejný příslib odměny za lepší pracovní výkon, postup nebo výsledek zavazuje příslibitele k zaplacení slíbené odměny tomu, jehož práce splňuje podmínky soutěže. Je-li několik prací si rovných, rozdělí se odměna mezi uchazeče rovným dílem.

(2) Vypsání veřejné soutěže musí obsahovat lhůtu soutěže, výši odměny a ostatní podmínky. Ve vyhlášce buď také uvedeno, jak bude přezkoumáno, zda práce vyhovují podmínkám soutěže a podle jakého měřítká budou práce srovnány a oceněny.

Č Á S T P Á T Á.

P R Á V O D Ě D I C K É.

H L A V A T Ř I C Á T Á Č T V R T Á.

D Ě D I C T V Í.

N a b y t í d ě d i c t v í.

§ 509.

Dědictví se nabyvá zůstavitelovou smrtí.

§ 510.

Dědicem může být osoba fyzická i právnická.

§ 511.

Dědic může nabýt buď veškerého majetku zůstavitelova nebo jeho poměrného dílu, anebo i jen jednotlivé věci nebo práva.

§ 512.

Dědí se ze zákona, ze závěti anebo z obou těchto důvodů.

§ 513.

Nenabude-li dědictví dědic ze závěti, jsou místo něho povoláni dědicové zákonní, a čeho nenabude žádný dědic, připadne jako odúmrť státu.

§ 514.

(1) Dědic je povinen hradit náklady přiměřeného pohřbu zůstavitelova, jakož i plnit závazky, které na něho přešly smrtí zůstavitelovou; vše podle ustanovení o poměrné nebo přednostní úhradě a jen do výše ceny nabytého dědictví. Věřitelům, kteří své nároky neoznámili přesto, že je dědic dal k tomu soudem vyzvat, dědic neodpovídá, pokud je cena jim nabytého dědictví vyčerpána nároky ostatních věřitelů.

(2) Je-li dědiců několik, je každý z nich povinen plnit závazky částkou, jaká odpovídá poměru ceny jeho dědictví k ceně úhrnu toho, čeho se jim dědictvím dostalo.

§ 515.

Připadne-li odúmrť státu, odpovídá stát za závazky stejně, jako by byl dědicem.

§ 516.

Z ř e k n u t í s e d ě d i c t v í.

Dědictví lze se předem zříci písemnou smlouvou se zůstavitelem; kdo se dědictví zříká, může tak učinit i s účinkem pro své potomky.

O d m í t n u t í d ě d i c t v í.

§ 517.

(1) Dědic může dědictví odmítnout.

(2) Odmítnout dědictví nemůže však dědic, který si již jako dědic skutečně počínal.

§ 518.

Odmítnout lze dědictví jen výslovným prohlášením, učiněným soudem písemně anebo ústně do soudního protokolu.

§ 519.

(1) Prohlášení o odmítnutí může dědic učinit jen do měsíce ode dne, kdy byl o svém dědicím právu úředně zpraven, ledaže mu soud se zřetelem k zvláštním poměrům určí lhůtu delší.

(2) Nebude-li ve lhůtě soudem dané učiněno prohlášení, zdali nepřítomní nebo neznámí dědicové dědictví odmítají nebo ne, má se za to, že zůstavitel žádné takové dědice nezanechal.

§ 520.

Odmítne-li dědic jen část dědictví anebo připojí-li k prohlášení jiné výhrady nebo podmínky, hledí se na věc tak, jako by dědictví nebyl odmítl.

§ 521.

(1) Prohlášení dědicovo, že dědictví odmítá, je neodvolatelné; totéž platí, prohlásí-li, že dědictví neodmítá.

(2) Opatrovník nepřítomného nebo neznámého dědice (§ 61 odst. 2) nemůže taková prohlášení učinit; zmocněnec dědicův je může učinit jen podle zvláštní plné moci k tomu dané.

§ 522.

Dědická nezpůsobilost.

(1) Dědit není způsobilý ten, kdo se dopustí úmyslného trestného činu proti zůstaviteli, jeho manželu, dětem nebo rodičům, anebo zavrženého jednání proti projevu poslední vůle zůstavitelovy.

(2) Dědická nezpůsobilost pomíjí, jestliže zůstavitel dědici promíne.

Právní následky zřeknutí se dědictví, jeho odmítnutí a dědické nezpůsobilosti.

§ 523.

Na toho, kdo se dědictví předem zřekl, jakož i na jeho potomky, zřekl-li se dědictví i za ně, hledí se, jako by se smrti zůstavitelovy nedožili; to však neplatí o dědicích zůstavitelem přesto později povolovaných.

§ 524.

Jestliže dědic dědictví odmítne, hledí se na něj, jako by se smrti zůstavitelovy nedožil.

§ 525.

Jestliže dědic není způsobilý dědit, hledí se na něj, jako by se smrti zůstavitelovy nedožil. Vyjde-li důvod dědické nezpůsobilosti na jevo až po potvrzení dědictví, může se pravý dědic domáhat vydání dědictví, po případě náhrady škody.

HLAVA TRICÁTÁ PÁTÁ.**DĚDĚNÍ ZE ZÁKONA.****Zákonní dědicové.**

§ 526.

V první skupině dědí rovným dílem zůstavitelovy děti a pozůstalý manžel.

§ 527.

Nedožije-li se dítě zůstavitelovy smrti, nabývají jeho dědického podílu rovným dílem jeho děti; jestliže se smrti zůstavitelovy ne-

dožily ani tyto děti nebo některé z nich, dědí stejně jejich potomci.

§ 528.

Není-li zůstavitelových potomků, dědí pozůstalý manžel v druhé skupině a spolu s ním zůstavitelovi rodiče, jakož i osoby, které se zůstavitelem žily nejméně po dobu jednoho roku před jeho smrtí ve společné domácnosti jako členové rodiny a které z tohoto důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na zůstavitele.

§ 529.

Dědicové druhé skupiny dědí rovným dílem; manžel však vždy nejméně polovinu zůstavitelova majetku.

§ 530.

Nedožil-li se zůstavitelovy smrti některý z rodičů, nabývají dědického podílu tohoto zemřelého rodiče rovným dílem jeho děti, a není-li jich, jeho rodiče.

§ 531.

Pozůstalý manžel, který žil se zůstavitelem v době jeho smrti ve společné domácnosti, dědí vedle svého podílu nedoplatky zůstavitelovy odměny za práci a opětujičích se důchodů až do výše jednoměsíčního příjmu, jakož i zůstavitelovo obvyklé domácí zařízení.

§ 532.

(1) Osvojenec a jeho potomci i osvojitel a jeho příbuzní dědí navzájem podle dědických skupin jako příbuzní.

(2) Osvojenec nedědí v původní rodině a původní rodina osvojeného nedědí po něm. Bude-li však osvojenec poměr zrušen, obnoví se dědění v původní rodině.

§ 533.

Započtení na zákonný podíl.

(1) Zůstavitelovým potomkům, jeho rodičům a starým rodičům započte se v poměru mezi nimi na jejich dědické podíly vše, co za zůstavitelova života od něho bezplatně obdrželi. Je-li dědicem potomek vzdálenější, započte se i to, co od zůstavitele obdržel jeho předek.

(2) Nezapočítávají se však obvyklá darování, přiměřená výdělečným a majetkovým poměrům zůstavitele, ani to, co poskytl na výživu a výchovu potomků a vůbec při plnění své zákonné vyživovací povinnosti.

HLAVA TRICÁTÁ ŠESTÁ.

DĚDĚNÍ ZE ZÁVĚTI.

Z á v ě ť.

§ 534.

Závěť je jednostranný projev zůstavitelovy vůle, kterým zůstavitel osobně činí pořízení o svém majetku.

§ 535.

Jednou závětí může učinit pořízení jen jediný pořizovatel.

§ 536.

Ustanovil-li zůstavitel jednoho nebo několik dědiců s určením podílů nebo jednotlivých věcí, aniž je tím, čeho nabyli, jeho majetek vyčerpán, jsou ke zbývajícím částem majetku povoláni dědicové zákonní.

§ 537.

Byla-li někomu zůstavena peněžitá částka nebo jiná movitá věc jako odkaz, platí o odkazu a o odkazovníkovi přiměřeně ustanovení o dědictví a o dědici. Odkazovník však neodpovídá za závazky zůstavitelovy, ani za náklady jeho pohřbu, byla-li odkazovníkovi zůstavena věc, jejíž cena je v poměru k ceně zanechaného majetku jen nepatrná, a jestliže souhrn odkazů nečiní více než čtvrtinu toho, co zůstane ze zanechaného majetku po odečtení dluhů.

§ 538.

Při výkladu závěti budiž dbáno, aby byla splněna skutečná vůle pořizovatelova.

§ 539.

Pořizovatel může v závěti ustanovit náhradního dědice pro případ, že dědic jím povolaný dědictví nenabude.

§ 540.

(1) Činit pořízení nemůže, kdo není v plném rozsahu svéprávný (§§ 9 a násl.).

(2) Nezletilec, který dovršil patnáctý rok, může však učinit pořízení o tom, čeho nabyt vlastní prací.

Náležitosti závěti.

§ 541.

(1) Závěť lze zříditi jen v písemné formě.
(2) Z každé závěti musí být patrný den, měsíc a rok, kdy byla sepsána.

§ 542.

Závěť vlastnoručně musí být vlastní rukou napsána a podepsána.

§ 543.

Závěť, kterou nenapsal pořizovatel vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a přede dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlásit, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Svědkové se musí na závěť podepsat.

§ 544.

(1) Pořizovatel, který nemůže číst nebo psát, musí prohlásit svou poslední vůli před třemi svědky současně přítomnými do zápisu, který mu musí být přečten. Potom musí před nimi potvrdit, že listina obsahuje jeho pravou vůli. Pisatelem a předčítatelem mohou být i svědkové; pisatel však nesmí být zároveň předčítatelem.

(2) V zápisu musí být uvedeno, že pořizovatel nemůže číst nebo psát, kdo zápis napsal a kdo předčítal a jakým způsobem pořizovatel potvrdil, že listina obsahuje jeho pravou vůli. Zápis musí být svědky podepsán.

§ 545.

(1) Každý může prohlásit svou poslední vůli do úředního zápisu před soudem nebo před notářem; svědků není třeba.

(2) Nezletilci, kteří dovršili patnáctý rok, jakož i slepí, hluchí, kteří nemohou číst, a němí, kteří nemohou psát, mohou učinit pořízení jen před soudem nebo před notářem. Jestliže hluchý pořizovatel nemůže číst, nebo němý nemůže psát, je nutno přibrat tlumočníka, který se s ním může porozumět a má způsobilost být svědkem závěti.

Svědkové a osoby zúčastněné při zřizování závěti.

§ 546.

Svědky závěti nemohou být nesvéprávní, slepí, hluchí, němí a ti, kdož neznají řeč, ve kte-

ré se projev vůle činí, ani duchovní a řečnické.

§ 547.

Závětí povolaný dědic a osoby jemu blízké (§ 17 odst. 2) nemohou při zřízení závětí působit jako úřední osoby, svědci, pisatelé, tlumočníci nebo předčitatelé.

Neplatná ustanovení závětí.

§ 548.

Ustanovení závětí, která se přičí zákonu nebo obecnému zájmu, jakož i ustanovení nerosozumitelná nebo si odporující, jsou neplatná.

§ 549.

(1) Ustanovení závětí, jímž byl někdo povolán za dědice věci, která není v zanechaném majetku, je neplatné.

(2) Byl-li však někdo povolán za dědice peněžité částky, která není v zanechaném majetku, anebo prostředků na výchovu, výživu nebo zaopatření, je ustanovení platné. Nedohodnou-li se dědicové na splnění závětí, upraví splnění soud; přitom dbá, aby každý z dědiců přispěl tak, jak lze na něm slušně žádat.

§ 550.

Neplatná je podmínka, kterou zůstavitel omezil povolání někoho za dědice. Neplatné je i ustanovení závětí, že toho, co se zůstavuje, má dědic nabýt jen na určitou dobu nebo později než dnem zůstavitelovy smrti, jakož i ustanovení závětí o tom, na koho má dědictví přejít po smrti dědicové. Neplatný je také zůstavitelův příkaz, aby dědic použil dědictví nebo jeho části určitým způsobem nebo aby něco vykonal.

§ 551.

Závěť je neplatná potud, pokud pořizovatel nezůstavil svým nezletilým potomkům tolik, kolik činí cena celého jejich zákonného podílu, anebo pokud nezůstavil jiným svým potomkům nebo tomu z rodičů anebo ze starých rodičů, který je v době zůstavitelova úmrtí v nouzi a už práce neschopný, tolik, kolik činí cena tří čtvrtin podílu, který by jim náležel podle ustanovení o dědění ze zákona.

§ 552.

V y d ě d ě n í.

(1) Dědice, jehož zákonný podíl nemůže být závětí zkrácen vůbec anebo nikoliv o více než

čtvrtinu jeho ceny (§ 551), může pořizovatel vydědit proto, že jej opustil v nouzi nebo že byl odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo že trvale odpírá pracovat. Je-li takto vyděděný potomkem zůstavitelovým, nabývají jeho dědického podílu jeho potomci.

(2) Pro vydědění platí stejné náležitosti jako pro zřízení závětí.

§ 553.

Z r u š e n í z á v ě t í a v y d ě d ě n í.

(1) Závěť se zrušuje platnou závětí pozdější, pokud vedle ní nemůže obstát, nebo jejím odvoláním. Odvolání vyžaduje způsobilosti a formy, jakých je třeba k platné závětí. Jestliže zůstavitel závěť úmyslně zničí, zruší tím svou závěť.

(2) Totéž platí o zrušení vydědění.

HLAVA TRICÁTÁ SEDMÁ.

ZAJIŠTĚNÍ DĚDICTVÍ, OCHRANA DĚDICŮ A POTVRZENÍ DĚDICTVÍ.

Zajištění dědictví.

§ 554.

Zanechaný majetek budiž úředně sepsán.

§ 555.

Soud nařídí na návrh nebo z povinnosti úřední zajištění dědictví, je-li toho třeba k ochraně nároků státu nebo jiného obecného zájmu anebo právních zájmů dědice nebo zůstavitelova věřitele, a to na dobu, dokud zájem trvá.

§ 556.

Nebrání-li tomu způsob zajištění, může dědic, dokud mu nebylo dědictví ještě potvrzeno, dědictví zcela nebo částečně zeizít, zadlužit, jeho podstatu změnit nebo činit opatření, která přesahují rámec obvyklého řádného hospodaření, jen s přivolením soudu.

Ochrana pravého dědice.

§ 557.

(1) Zjistí-li se pravý dědic teprve později, je povinen i ten, komu bylo dědictví soudem potvrzeno, vydat mu majetek, který z dědictví má, podle zásad o oprávněném a neoprávněném držiteli (§§ 145 a násl.); přitom se však

nesmí na škodu pravého dědice obohatit. Kdo v dobré víře něčeho nabyt od nepravého dědice, jemuž bylo nabytí soudem potvrzeno, nikomu za to není odpovědný.

(2) Předchozí ustanovení platí obdobně, připadlo-li dědictví jako odúmrtí státu.

§ 558.

Nárok na vydání dědictví se promlčí uplynutím tří let od zůstavitelovy smrti anebo ode dne, kdy jeho prohlášení za mrtvého nabude právní moci.

Potvrzení o nabytí dědictví.

§ 559.

Nabytí dědictví potvrdí soud dědici, jehož dědické právo je vykázáno.

§ 560.

Nabytí dědictví nesmí však být potvrzeno, dokud je nutné jeho zajištění (§ 555). To však neplatí, jestliže již uplynul rok poté, kdy by bylo potvrzení mohlo jinak být vydáno.

§ 561.

Potvrzení o nabytí dědictví je podkladem pro zápisy v pozemkové knize.

ČAST ŠESTÁ.

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ.

§ 562.

Ustanoveními tohoto zákona se řídí, pokud není dále ustanoveno jinak, i právní poměry vzniklé před 1. lednem 1951; do tohoto dne se tyto právní poměry řídí právem dřívějším.

§ 563.

(1) Způsobilost k právům a povinnostem právnických osob, které dosud trvají, zůstává až do nové zákonné úpravy nedotčena.

(2) Společnosti zřízené podle dřívějšího obchodního práva, pokud o nich nebylo ustanoveno jinými předpisy, a společnosti podle obecného zákoníka občanského zanikají dnem 1. ledna 1951; majetkové vypořádání se řídí dřívějším právem.

§ 564.

Právní poměry týkající se práva stavby, založené před 1. lednem 1951, zůstávají nedotčeny a jen na ně lze napříště užít ustanovení zákona č. 88/1947 Sb., o právu stavby.

§ 565.

(1) Při dědění se užije práva platného v den smrti zůstavitele.

(2) Ustanovení o svěřenském náhradnictví nelze užít, zemřel-li zůstavitel po 31. prosinci 1950, a to v případech uvedených v § 15 odst. 3 zákona č. 139/1947 Sb., o rozdělení pozůstalostí se zemědělskými podniky a o zamezení drobení zemědělské půdy, ani obdobně; soud tu ustanoví přejimatele z dětí, avšak zároveň zřídí pro pozůstalého manžela poživací právo k zemědělskému podniku, a to buď na doživotí, nebo na určitou dobu.

§ 566.

(1) Lhůta, která počala běžet před 1. lednem 1951, skončí, určuje-li tento zákon lhůtu kratší, nejpozději uplynutím této kratší lhůty, počítané ode dne 1. ledna 1951; určuje-li lhůtu delší, uplynutím této delší lhůty, počítané ode dne, kdy lhůta počala běžet.

(2) Totéž platí o době vydržecí a promlčecí.

§ 567.

(1) Osoby, které byly zbaveny svéprávnosti nebo dány pod opatrovnictví z důvodů, které tento zákon nezná, nabývají svéprávnosti dnem 1. ledna 1951, s výjimkou těch, které byly dány pod opatrovnictví pro tělesné nedostatky; u těchto osob zruší opatrovnictví soud na návrh nebo z povinnosti úřední.

(2) Osobami zcela zbavenými svéprávnosti jsou také osoby, které jsou na Slovensku dány pod opatrovnictví pro duševní chorobu, osobami částečně zbavenými svéprávnosti pak i osoby, které jsou na Slovensku dány pod opatrovnictví pro slabomyslnost.

§ 568.

(1) Dnem 1. ledna 1951 zrušují se veškerá ustanovení o věcech upravených tímto zákonem, čítajíc v to i právo obyčejové, ať již plyne z rozhodnutí soudních nebo z jiných pramenů.

(2) Zrušují se zejména:

1. obecný zákoník občanský, vyhlášený dne 1. června 1811, vyjma ustanovení §§ 1151

- až 1164, a cís. nař. č. 276/1914 ř. z.,
č. 208/1915 ř. z. a č. 69/1916 ř. z., jakož
i všechny patenty, dekrety, nařízení a zá-
kony dané k obecnému zákoníku občan-
skému;
2. obecný obchodní zákon, uvedený záko-
nem č. 1/1863 ř. z., a zák. čl. XXXVII/
1875, o obchodním zákonu, vyjma ustanov-
vení upravující právní poměry družstev;
 3. zák. čl. XXII/1802 a zák. čl. XIII/1807,
o uvedení v držbu osob násilně vypuzen-
ných;
 4. zák. čl. VIII/1840, o dědické posloupnosti
poddaných;
 5. nařízení ministerstev vnitra a spravedl-
nosti č. 1/1857 ř. z., o zákazu dělení domů
v království českém;
 6. nařízení ministerstva spravedlnosti č. 105/
1858 ř. z., týkající se promlčecí lhůty u ně-
kterých pohledávek;
 7. nařízení ministerstva spravedlnosti č. 212/
1860 ř. z., jímž se vysvětlují §§ 461 až
466 občanského zákoníka a vydávají před-
pisy o ochraně práv jak hypotekárních vě-
řitelů, tak majitelů zastavených statků;
 8. zákon č. 62/1868 ř. z., jímž se zrušují zá-
kony o lichvě, a zákon č. 77/1885 ř. z.;
zák. čl. XXXI/1868, o zrušení zákonů
o lichvě, a zák. čl. VIII/1877;
 9. zákon č. 76/1871 ř. z., o tom, ke kterým
právním jednáním je třeba notářského
spisu;
 10. zákon č. 37/1875 ř. z., týkající se před-
kupního práva členů rodiny, zapsaného do
veřejných knih;
 11. zákon č. 49/1875 ř. z., týkající se promlče-
ní nároku na úroky z některých státních
dluhopisů;
 12. zákon č. 63/1875 ř. z., o obchodních do-
hodcích či sensálech;
 13. zák. čl. XVI/1876, o náležitostech závěti,
dědických smluv a darování pro případ
smrti;
 14. zákon č. 50/1879 ř. z., o dělení podle hmot-
ných částí;
 15. zák. čl. XIV/1881, o zápůjčkách na ruční
zástavu;
 16. zák. čl. XXXIII/1881, o soudním umoření
a promlčení veřejně obíhajících cenných
papírů;
 17. zák. čl. XXXI/1883, o splátkových obcho-
dech;
 18. nařízení ministra spravedlnosti č. 27.564/
1887 I. M., o úpravě soukromé závěti po-
dle zák. čl. XVI/1876;
 19. zákon č. 140/1896 ř. z., o propůjčování
cest nezbytných, a zákon č. 7/1913 ř. z.;
 20. zákon č. 58/1906 ř. z., o společnostech
s ručením obmezeným;
 21. zák. čl. LVII/1908. o převádění obchod-
ních podniků;
 22. cís. nař. č. 275/1914 ř. z., o lichvě;
 23. nařízení ministra spravedlnosti v dohodě
s ministrem orby č. 384/1916 ř. z., o lhů-
tách pro domněnky při vadách dobytka;
 24. nařízení předsednictva vlády č. 4420/1918
ř. z., o doplnění soukromoprávních pravidel,
týkajících se nemovitostí;
 25. zákon č. 452/1919 Sb., kterým se mění
zákon č. 382/1919 Sb., o náhradě majitel-
ům půdy, kteří byli válkou poškozeni;
 26. zákon č. 271/1920 Sb., kterým se rozšiřuje
platnost zákona č. 58/1906 ř. z., o společ-
nostech s ručením obmezeným, na Sloven-
ko a pozměňují ustanovení §§ 115 a 116
tohoto zákona;
 27. vládní nařízení č. 272/1920 Sb., k prove-
dení zákona č. 271/1920 Sb.;
 28. vládní nařízení č. 465/1920 Sb., o zříze-
vání společností s r. o. a společností akcio-
vých (komanditních na akcie), o zvyšov-
vání základního kapitálu těchto společností
a zakládání pobočných ústavů;
 29. vládní nařízení č. 147/1922 Sb., kterým se
provádí § 45 odst. 3 zákona č. 58/1906
ř. z., o společnostech s ručením obmeze-
ným;
 30. zákon č. 111/1927 Sb., proti nekalé sou-
těži;
 31. zákon č. 76/1935 Sb., o splátkových ob-
chodech;
 32. ustanovení §§ 112 až 115 zákona č. 86/
1937 Sb., o drahách;
 33. vládní nařízení č. 266/1938 Sb., o sídlech
kupců (obchodníků), obchodních společ-
ností a výdělkových a hospodářských spo-
lečenstev (družstev);
 34. vládní nařízení č. 16/1942 Sb., o právech
ze správy při dodávkách podle předpisů
o řízeném hospodaření;
 35. vládní nařízení č. 71/1943 Sb., o soudcov-
ské pomoci z podnětu války při smlouvách
(nařízení o pomoci při smlouvách);
 36. vládní nařízení č. 64/1944 Sb., kterým se
mění některé předpisy o nálezu;
 37. nařízení Slovenské národní rady č. 97/
1945 Sb. n. SNR, o úpravě vlastnictví k ně-
kterým domácím zvířatům;

a to vesměs v úpravě, jaká vyplývá z předpisů je měnicích a doplňujících.

§ 569.

Ukládání listin u soudu (§§ 113, 114, 168, 190, 200 a 203) upraví vláda nařízením. Ministr spravedlnosti se zmocňuje, aby v dohodě

se zúčastněnými ministry vydal zvláštní předpisy podle §§ 162, 164, 234, 255, 393, 402, 430 a 460.

§ 570.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1951; provedou jej všichni členové vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.,
též za náměstka předsedy
vlády a ministra zahra-
ničních věcí Širokého

Dr. Ševčík v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Dolanský v. r.

arm. gen. Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Kopřiva v. r.

Kabeš v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Rais v. r.

Kopecký v. r.

Kliment v. r.

Duriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Erban v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Šrobár v. r.

PŘEHLED OBČANSKÉHO ZÁKONÍKA.

ČÁST PRVÁ.

ÚVODNÍ USTANOVENÍ §§ 1—3

ČÁST DRUHÁ.

OBECNÁ USTANOVENÍ.

Hlava první.	Osoby	§§ 4—22
Hlava druhá.	Věci a práva	§§ 23—29
Hlava třetí.	Právní úkony	§§ 30—55
Hlava čtvrtá.	Zastoupení a plná moc	§§ 56—81
Hlava pátá.	Počítání času	§§ 82—85
Hlava šestá.	Promlčení	§§ 86—99

ČÁST TŘETÍ.

PRÁVA VĚCNÁ.

Hlava sedmá.	Právo vlastnické	§§ 100—154
Hlava osmá.	Vlastnictví k stavbě a právo stavby	§§ 155—165
Hlava devátá.	Věcná břemena	§§ 166—187
Hlava desátá.	Právo zástavní a právo zadržovací	§§ 188—210

ČÁST ČTVRTÁ.

PRÁVO ZÁVAZKOVÉ.

Hlava jedenáctá.	Vznik a obsah závazků	§§ 211—250
Hlava dvanáctá.	Změny v obsahu závazků	§§ 251—261
Hlava třináctá.	Změna v osobě věřitele nebo dlužníka	§§ 262—283
Hlava čtrnáctá.	Zajištění závazků	§§ 284—297
Hlava patnáctá.	Zánik závazků	§§ 298—336
Hlava šestnáctá.	Závazky k náhradě škody	§§ 337—359
Hlava sedmnáctá.	Závazky z bezdůvodného obohacení	§§ 360—365
Hlava osmnáctá.	Smlouva kupní a směnná	§§ 366—382
Hlava devatenáctá.	Smlouva darovací	§§ 383—386
Hlava dvacátá.	Smlouva nájemní	§§ 387—409
Hlava dvacátá první.	Výpůjčka	§§ 410—418
Hlava dvacátá druhá.	Půjčka	§§ 419—421
Hlava dvacátá třetí.	Smlouva schovací	§§ 422—433
Hlava dvacátá čtvrtá.	Smlouva příkazní	§§ 434—442

Hlava dvacátá pátá.	Jednatelství bez příkazu	§§ 443—447
Hlava dvacátá šestá.	Smlouva o dílo	§§ 448—461
Hlava dvacátá sedmá.	Smlouva zasilatelská	§§ 462—473
Hlava dvacátá osmá.	Smlouva nákladní	§§ 474—484
Hlava dvacátá devátá.	Smlouva zprostředkovatelská	§§ 485—488
Hlava třicátá.	Smlouva o sdružení	§§ 489—500
Hlava třicátá první.	Smlouva o důchod	§§ 501—503
Hlava třicátá druhá.	Sázka a hra	§§ 504—505
Hlava třicátá třetí.	Veřejný příslib	§§ 506—508

ČÁST PÁTÁ.

PRAVO DĚDICKÉ.

Hlava třicátá čtvrtá.	Dědictví	§§ 509—525
Hlava třicátá pátá.	Dědění ze zákona	§§ 526—533
Hlava třicátá šestá.	Dědění ze závěti	§§ 534—553
Hlava třicátá sedmá.	Zajištění dědictví, ochrana dědiců a potvrzení dědictví	§§ 554—561

ČÁST ŠESTÁ.

USTANOVENÍ PRECHODNÁ

A ZÁVĚREČNÁ	§§ 562—570
-----------------------	------------

142.

Zákon

zo dňa 25. októbra 1950

o konaní v občianskych právnych veciach
(občiansky súdny poriadok).*)

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ.
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.PRVÁ HLAVA.
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA.

§ 1.

Účel zákona.

(1) Zákon o konaní v občianskych právnych veciach upravuje konanie pred občianskymi súdmi, ich rozhodovanie a výkon ich rozhodnutí tak, aby sa zabezpečila rýchla a účinná ochrana majetkových a osobných práv občanov i majetkových práv a zákonných záujmov štátu a socialistických právnických osôb.

(2) Pri vykonávaní týchto úkonov postupuje súd bez zbytočných formalít. Dbá všestranne o to, aby sa zistil skutočný stav veci, a spravodlivým rozhodovaním upevňuje socialistickú zákonnosť a vychováva občanov na plnenie ich občianskych povinností.

§ 2.

Dosah ustanovení prvej časti.

Ustanovenia prvej časti tohto zákona s doplnkami a odchýlkami, ktoré sú uvedené v druhej až štvrtej časti, platia pre konanie v občianskych právnych veciach na riadnych súdoch.

§ 3.

Právomoc riadnych súdov.

V občianskych právnych veciach, pokiaľ nie sú vyňaté z právomoci riadnych súdov, rozhodujú v prvej stolici okresné sudy, v druhej stolici krajské sudy. Najvyšší súd rozhoduje v prípadoch určených zákonom.

*) Úřední české znění vyhlášeno v příloze Sbírky na str. 243.

§ 4.

Senát. Jediný sudca.

(1) Sudy vykonávajú súdnu moc zpravidla v senátoch.

(2) Pokiaľ podľa zákona vykonáva konanie jediný sudca (ďalej len „sudca“), má práva a povinnosti senátu a predsedu senátu.

§ 5.

Účastníci.

Účastníkom konania je ten, o právach alebo povinnostiach koho sa má v konaní rozhodovať, alebo ten, kto môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach, alebo ten, koho zákon označuje za účastníka.

§ 6.

Prokurátor.

(1) Ak sa prokurátor domnieva, že to vyžaduje ochrana záujmov štátu alebo pracujúcich, môže v ktoromkoľvek období vstúpiť do konania a potom je oprávnený na všetky procesné úkony, ktoré môže vykonať účastník podľa stavu konania.

(2) Súd upovedomí prokurátora, ktorý vstúpil do konania, o každom pojednávaní, o ktorom upovedomuje účastníkov, a doručí mu všetky písomnosti, ktoré sa doručujú účastníkom.

(3) Osobitné ustanovenia určujú, kedy môže prokurátor urobiť návrh na začatie konania.

§ 7.

Návod a poučenie účastníkov.

Súd dáva pracujúcim potrebný návod na vykonanie ich úkonov na súde, poučuje ich o právnych následkoch spojených s týmito úkonmi alebo s ich opomenutím a dbá všestranne o to, aby pre nedostatok všeobecného alebo právnického vzdelania neutrpeľi ujmu na svojich právach.

DRUHÁ HLAVA.

SÚDY A SÚDNE OSOBY.

PRVÝ DIEL.

PRÍSLUŠNOSŤ SÚDU.

Všeobecný súd.

§ 8.

(1) Na konanie v prvej stolici je príslušný všeobecný súd účastníka, proti ktorému smeruje návrh, alebo — ak je takých účastníkov niekoľko — všeobecný súd jedného z nich.

(2) Ak niet účastníka, proti ktorému smeruje návrh, alebo ak sa konanie začína z úradnej povinnosti, je príslušný všeobecný súd účastníka, v záujme ktorého sa koná.

(3) Ak by bolo príslušných niekoľko súdov, rozhoduje výber navrhovateľa alebo predstihnutie.

§ 9.

Všeobecným súdom účastníka je súd, v obvode ktorého má účastník bydlisko. a ak nemá bydlisko, súd jeho pobytu.

§ 10.

Ak československý občan nemá v československej republike všeobecný súd, možno začať konanie v jeho veci na súde, v obvode ktorého mal tu posledné bydlisko alebo pobyt.

§ 11.

(1) Všeobecným súdom štátu je súd, v obvode ktorého je vec, na ktorú sa konanie vzťahuje; ak niet takej veci, súd, v obvode ktorého došlo k udalosti, z ktorej vznikol uplatňovaný nárok.

(2) Všeobecným súdom právnických osôb je súd, v obvode ktorého má právnická osoba sídlo; v pochybnosti sa za sídlo považuje miesto, kde sa vedie správa. Ak sa vec týka prevažne organizačne nižšej správy právnických osôb, je ich všeobecným súdom súd, v obvode ktorého je sídlo tejto správy. Minister spravodlivosti môže po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určiť, čo sa rozumie organizačne nižšou správou.

§ 12.

Určenie príslušnosti Najvyšším súdom.

Ak je nepochybné, že vec patri do československej súdnej právomoci, a ak chýbajú podmienky príslušnosti alebo nemožno ich zistiť, príslušným je súd, ktorý určí Najvyšší súd.

§ 13.

Príslušnosť na procesné úkony, ktoré nevyžadujú rozhodovanie.

(1) Každý okresný súd je príslušný:

- spisovať zápisnice, ktoré sú potrebné pre platnosť právnych úkonov;
- doručovať oznámenia o výhrade odporu podľa § 51 občianskeho zákonníka; oznámenia sa doručujú do vlastných rúk;

c) overovať odpisy a podpisy.

(2) Tieto procesné úkony vykonáva sudca.

§ 14.

Trvanie príslušnosti.

Príslušnosť súdu sa posudzuje podľa okolností, ktoré sú tu v čase začatia konania, a trvá až do skončenia veci, i keď sa zmenily okolnosti, ktoré rozhodly o príslušnosti.

§ 15.

Územný rozsah činnosti súdu.

(1) Súd vykonávajú procesné úkony iba vo svojom obvode.

(2) Ale ak je nebezpečenstvo z omeškania alebo ak je to nevyhnutne potrebné pre riadne posúdenie veci, môže súd vykonať jednotlivé procesné úkony aj mimo svojho obvodu.

§ 16.

Dožiadanie.

(1) Ak je okresný súd dožiadaný iným československým súdom o vykonanie určitého procesného úkonu, je povinný vyhovieť dožiadaniu.

(2) Okresné súde sú povinné vyhovieť dožiadaniu československých úradov (orgánov verejnej správy), pokiaľ to osobitné predpisy ustanovujú.

(3) Ak súd nemôže vykonať žiadaný procesný úkon vo svojom obvode a ak mu je známy príslušný súd, postúpi mu dožiadanie; inak dožiadanie vráti.

(4) Procesné úkony dožiadaného súdu vykonáva sudca.

(5) Spory vzniknuté medzi dožadujúcim súdom (úradom, orgánom verejnej správy) a dožiadaným súdom rozhoduje krajský súd nadriadený dožiadanému súdu.

Prikázanie veci inému súdu. Spory o príslušnosť a o právomoc.

§ 17.

(1) Ak okresný súd nemôže konať v určitej veci, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, jeho nadriadený súd prikáže vec inému okresnému súdu; ak sa má prikázať vec okresnému súdu v obvode iného krajského súdu alebo ak ide o prikázanie veci inému krajskému súdu, rozhodne o tom Najvyšší súd.

(-) Rovnako sa postupuje na návrh účastníka alebo z podnetu súdu aj z dôvodov vhodnosti. Takýto návrh nemá odkladný účinok.

§ 18.

Spory o príslušnosť medzi okresnými súdmi, ako aj spory o právomoc medzi riadnymi a osobitnými alebo rozhodcovskými súdmi rozhoduje ich spoločný nadriadený krajský súd; ináč rozhoduje Najvyšší súd.

§ 19.

O prikázaní veci inému súdu (§ 17), spory o príslušnosť a spory o právomoc (§ 18) rozhoduje predseda senátu bez ústneho pojednávania.

§ 20.

Osobitný zákon ustanovuje, kto rozhoduje spory o právomoc medzi súdmi a úradmi (orgánmi verejnej správy).

DRUHÝ DIEL.

VYLÚČENIE SÚDNYCH OSÔB.

§ 21.

Dôvody vylúčenia sudcov.

(1) Sudcovia sú vylúčení z vykonávania sudcovského úradu, ak so zreteľom na ich pomer k veci alebo k účastníkom, k ich zákonným zástupcom alebo zmocnencom možno pochybovať o ich nepredpojatosti.

(2) Vo vyššej stolici sú okrem toho vylúčení sudcovia, ktorí sa zúčastnili na rozhodovaní alebo konaní v nižšej stolici.

§ 22.

Rozhodovanie o vylúčení sudcov.

(1) Dôvody vylúčenia si všíma súd z úradnej povinnosti v každom období konania.

(2) Účastník je povinný upozorniť súd na dôvody vylúčenia hneď, len čo sa o nich dozvedel.

(3) Len čo sa sudcovia dozvedeli o dôvode svojho vylúčenia, sú povinní zdržať sa ďalších sudcovských úkonov, pokiaľ nejde o úkony nepripúšťajúce odklad, a oznámiť to so svojím vyjadrením predsedovi súdu. Ak sa vyskytol dôvod vylúčenia u predsedu súdu, oznámi to predseda súdu svojmu zástupcovi, a ak nemá zástupcu alebo ak by sa súd vylúčením predsedu stal neschopným usnášať sa, predsedovi nad-

riadeného krajského súdu; ak ide o predsedu krajského súdu, oznámi to predsedovi Najvyššieho súdu.

(4) Ak sudca (člen senátu, senát), o vylúčenie ktorého ide, s tým súhlasí, prideli predseda súdu alebo jeho zástupca vec inému sudcovi (senátu) alebo určí do senátu miesto neho iného sudcu. Inak o vylúčení rozhodne iný senát toho istého súdu.

(5) Ak by sa okresný súd v dôsledku vylúčenia stal neschopným usnášať sa, rozhodne o vylúčení nadriadený krajský súd; ak ide o krajský súd, rozhodne Najvyšší súd.

(6) O vylúčení sa rozhoduje bez ústneho pojednávania.

§ 23.

Vylúčenie iných orgánov.

O vylúčení pomocných súdnych orgánov a nesudcovských orgánov súdu platia ustanovenia §§ 21 a 22 primerane s tou odchýlkou, že o ich vylúčení rozhoduje predseda súdu.

TRETIA HLAVA.

OSOBY ZÚČASTNENÉ NA KONANÍ.

PRVÝ DIEL.

PROCESNÁ SPÔSOBILOSŤ.

§ 24.

Kto má procesnú spôsobilosť.

Každý môže na súde ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v takom rozsahu, v akom sa môže vlastnými úkonmi zaväzovať.

§ 25.

Zastúpenie procesne nespôsobilého účastníka.

Procesne nespôsobilý účastník musí byť zastúpený zákonným zástupcom.

§ 26.

Preukaz oprávnenia na zastupovanie.

Zákonný zástupca je povinný, pokiaľ to ešte súdu nie je známe, pri svojom prvom procesnom úkone preukázať oprávnenie na zastupovanie, a ak je to potrebné, aj osobitné zmocnenie.

Skúmanie procesnej spôsobilosti a odstránenie jej nedostatku.

§ 27.

(1) Nedostatok procesnej spôsobilosti, zákonného zastúpenia a potrebného osobitného zmocnenia si všíma súd z úradnej povinnosti v každom období konania.

(2) Ak tento nedostatok možno odstrániť, dá súd pokyn na jeho odstránenie v primeranej lehote. Pritom môže pokračovať v konaní, ale nemôže vyniesť rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak nedostatok nemožno odstrániť alebo ak márne uplynula lehota na jeho odstránenie, súd zruší doterajšie konanie; ak sa konanie začalo na návrh, súd okrem toho návrh odmietne.

§ 28.

Nedostatok procesnej spôsobilosti alebo zákonného zastúpenia sa odstráni tým, že účastník, ktorý nadobudol procesnú spôsobilosť, pokračuje v konaní alebo zákonný zástupca vstúpi do konania bez toho, že by tento nedostatok vytýkali.

§ 29.

Ustanovenie opatrovníka.

(1) Ak je nebezpečenstvo z omeškania, konajúci súd ustanoví procesne nespôsobilému účastníkovi, ktorý nemá zákonného zástupcu, opatrovníka. Toto opatrenie môže urobiť aj predseda senátu, a to bez ústneho pojednania.

(2) Ak je nebezpečenstvo z omeškania, pätí toto ustanovenie aj o procesne spôsobilom účastníkovi, ktorý sa nemôže zúčastniť na konaní.

(3) Trovy spojené s ustanovením a činnosťou opatrovníka znáša ten, kto dal podnet na jeho ustanovenie. Tým nie je dotknutý jeho prípadný nárok na ich náhradu.

DRUHÝ DIEL.

ZMOCNENIE A PLNOMOCENSTVO.

§ 30.

Zastúpenie zmocnencom.

Účastník sa môže dať zastupovať zmocnencom. Účastník nemôže mať v tej istej veci súčasne viac ako jedného zmocnenca, i keď má viac zákonných zástupcov.

§ 31.

Zastupovanie osôb neschopných srozumiteľne sa vyjadrovať.

Účastníkovi (zákonnému zástupcovi), ktorý nie je schopný srozumiteľne sa vyjadrovať, môže súd uložiť, aby si ustanovil zmocnenca; ak v takomto prípade nebude zmocnenec ustanovený, postupuje súd tak, ako keby bol účastník (zákonný zástupca) v konaní nečinný. O tom treba účastníka (zákonného zástupcu) poučiť.

Kto môže byť zmocnencom.

§ 32.

(1) Zmocnencom môže byť každá svojprávná osoba, ktorá je občiansky bezúhonná a nie je pokútnikom.

(2) Zmocnencom môže byť aj jednotná odborová organizácia, ak ide o zastupovanie jej členov, alebo právnická osoba zriadená na zastupovanie; za túto právnickú osobu a za jednotnú odborovú organizáciu môžu na súde v zastúpení účastníka konať poprípade aj ich zamestnanci.

§ 33.

Osobitné predpisy ustanovujú, kedy vystupuje ako zmocnenec finančná prokuratúra.

§ 34.

Preukázanie plnomocenstva.

Zmocnenie treba preukázať súdu listinou (plnomocenstvo). Možno ho dať aj ústne do zápisnice.

§ 35.

Druhý plnomocenstva.

Zmocnenie možno dať pre niekoľko vecí alebo pre určitú vec (procesné plnomocenstvo) alebo pre jednotlivé procesné úkony.

§ 36.

Procesné plnomocenstvo.

(1) Procesné plnomocenstvo oprávňuje zmocnenca na všetky úkony, ktoré môže vykonať zmocniteľ, a nemožno ho obmedziť.

(2) Ak zmocnenec nie je advokátom, nie je oprávnený ustanoviť za seba zástupcu.

§ 37.

Trvanie procesného plnomocenstva.

Procesné plnomocenstvo nezaniká smrťou zmocniteľa ani zmenou jeho procesnej spôsobi-

bilosti alebo zmenou jeho zákonného zastúpenia.

§ 38.

Odvolaie a výpoved' plnomocenstva.

(1) Odvolaie plnomocenstva zmocniteľom a výpoved' plnomocenstva zmocnencom sa stávajú účinnými voči súdu chvíľou, keď oznámenie o tom dôjde súdu; voči osobám zúčastneným na konaní až chvíľou, keď im boli prostredníctvom súdu oznámené.

(2) Zmocnenec je ešte pätnásť dní od doručenia oznámenia zmocniteľovi, že mu plnomocenstvo vypovedá, oprávnený a zaviazaný konať za zmocniteľa, pokiaľ je to potrebné, aby zmocniteľ neutrpel právnu ujmu.

§ 39.

Následky nedostatku plnomocenstva.

(1) Nedostatok plnomocenstva si všíma súd z úradnej povinnosti v každom období konania.

(2) Ak niekto vystupuje ako zmocnenec a nepreukáže plnomocenstvo, súd môže s ním konať, avšak mu uloží, aby v primeranej lehote dodatočne predložil plnomocenstvo. Kým sa tak nestane, súd nemôže vyniesť rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

(3) Ak plnomocenstvo nebude predložené v lehote určenej súdom, postupuje súd tak, ako keby za účastníka nikto nekonal. O tom treba osobu, ktorá vystupuje bez plnomocenstva, poučiť.

(4) Osobe, ktorá vystupovala bez plnomocenstva, súd na návrh uloží, aby nahradila trov, ktoré spôsobila.

STVRTÁ HLAVA.

KONANIE NA SÚDE PRVEJ STOLICE.

PRVÝ DIEĽ.

SÚDNA POKONÁVKA PRED ZAČATÍM KONANIA.

§ 40.

Právne pomery, pri ktorých to povaha veci pripúšťa, možno so schválením sudcu usporiadať súdnou pokonávkou pred začatím konania na ktoromkoľvek okresnom súde. Sudca neschválí pokonávku, ak sa prieči zákonu alebo všeobecnému záujmu.

DRUHÝ DIEĽ.

ZAČATIE KONANIA. NÁVRHY A PODANIA.

§ 41.

Začatie konania.

(1) Konanie na súde prvej stolice sa začína na návrh alebo z úradnej povinnosti. Z úradnej povinnosti sa začne iba vtedy, keď to zákon ustanovuje.

(2) Ak je na začatie konania potrebný návrh, konanie je začaté, len čo návrh došiel na súd (§ 42). Konanie z úradnej povinnosti je začaté, len čo súd vykonal prvý procesný úkon.

§ 42.

Návrh na začatie konania.

Návrh na začatie konania sa podáva písomným podaním alebo ústne pred sudcom do zápisnice. Návrh treba podať na príslušnom súde; ak sa podá na inom okresnom súde, postúpi ho tento príslušnému súdu.

Všeobecné náležitosti písomných podaní.

§ 43.

(1) Písomné podania majú obsahovať:

- a) označenie súdu;
- b) meno a priezvisko, zamestnanie a bydlisko (pracovisko) navrhovateľa a ostatných účastníkov, poprípade ich zákonného zástupcu alebo zmocnenca;
- c) stručný a pravdivý opis skutočností a označenie dôkazov, na ktoré sa navrhovateľ odvoláva;
- d) určitý návrh, ak je potrebný;
- e) vlastnoručný podpis navrhovateľa, poprípade zákonného zástupcu alebo zmocnenca.

(2) Písomné podania treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov a s potrebným počtom odpisov príloh.

§ 44.

Minister spravodlivosti nariadením určí, aké sú odchýlky pri písomných podaniach urobených telegraficky.

§ 45.

Odstránenie chýb písomných podaní.

(1) Predseda senátu sa stará o odstránenie chýb písomných podaní. Ak nemožno chyby odstrániť inak, vráti podanie účastníkovi, aby podľa pokynu v primeranej lehote chyby odstrá-

nil, a poučí ho o následkoch spojených s ich neodstránením.

(2) Ak účastník vráti opravené podanie v lehote určenej súdom, hľadá sa naň tak, ako keby sa bolo stalo v deň, keď bolo po prvé podané.

(3) Ak pokus o odstránenie chyby, ktorá prekáža vecnému vybaveniu písomného podania, ostal bez výsledku, súd odmietne podanie bez ústneho pojednávania.

TRETÍ DIEĽ. DORUČOVANIE.

§ 46.

Spôsob doručovania.

Do vlastných rúk adresáta treba doručiť písomnosť iba v prípadoch určených zákonom alebo ak to uzná súd z dôležitých dôvodov za potrebné.

§ 47.

Náhradné doručenie.

(1) Aj tam, kde sa má písomnosť doručiť do vlastných rúk, možno doručiť náhradne.

(2) Náhradné doručenie je neplatné, ak sa písomnosť doručila odporcovi adresáta.

§ 48.

Doručovanie zmocnencovi.

(1) Ak má účastník zmocnenca s procesným plnomocenstvom, doručujú sa písomnosti zmocnencovi.

(2) Ak má niekoľko účastníkov spoločného zástupcu (zákonného zástupcu alebo zmocnenca), doručenie je vykonané pre všetkých účastníkov, ak bola písomnosť odovzdaná tomuto zástupcovi v jedinom vyhotovení.

§ 49.

Zmocnenec na prijímanie písomností.

Ak by bolo doručovanie účastníkovi spojené s ťažkosťami alebo prietahmi, možno mu uožiť, aby v lehote určenej súdom oznámil zmocnenca na prijímanie písomností; ak neoznámí v takomto prípade zmocnenca, budú sa písomnosti určené pre neho ukladať na súde s účinkami doručenia. O tom treba účastníka poučiť.

§ 50.

Odopretie prijatia doručovanej písomnosti.

Ak bolo prijatie doručovanej písomnosti bezdôvodne odopreté, považuje sa písomnosť za

doručenú dňom, keď bolo prijatie odopreté; dôvodnosť odopretia posúdi súd.

Doručenie verejnou vyhláškou.
Ustanovenie opatrovníka.

§ 51.

(1) Účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, doručí sa verejnou vyhláškou, a to tak, že sa doručovaná písomnosť pripevní na čas pätnásť dní na návestnú tabuľku súdu. Uplynutím tohto času sa považuje doručenie za vykonané.

(2) Toto ustanovenie sa použije aj v prípadoch, keď sa nepodarilo doručiť účastníkovi na jeho známu adresu do cudziny.

§ 52.

(1) Ak prislúcha účastníkovi uvedenému v § 51 vykonať podľa obsahu doručovanej písomnosti nejaký procesný úkon, ustanoví mu súd opatrovníka. Súd oznámí vyhláškou, ktorá sa pripevní na čas aspoň pätnásť dní na návestnú tabuľku súdu, ustanovenie opatrovníka, jeho meno, priezvisko a bydlisko, stručný údaj o obsahu doručovanej písomnosti s označením súdu a prejednávanej veci, ako aj to, že opatrovník bude zastupovať účastníka, ktorému bol ustanovený, dotiaľ, kým účastník sám nevystúpi alebo nepomenuje zmocnenca.

(2) Ak je to potrebné, môže súd nariadiť, aby bola vyhláška uverejnená aj v novinách alebo iným spôsobom.

(3) Doručenie sa pokladá za vykonané, len čo bola vyhláška pripevnená na návestnú tabuľku súdu a písomnosť doručená opatrovníkovi.

§ 53.

Právomoc predsedu senátu pri doručovaní.

Nariadenia o doručovaní vydáva predseda senátu; rozhoduje aj o všetkých iných opatreniach týkajúcich sa doručovania.

ŠTVRTÝ DIEĽ.

SKÚMANIE PRÍSLUŠNOSTI A PRÁVOMOCÍ.

§ 54.

(1) Prv než súd začne konať vo veci samej, skúma z úradnej povinnosti svoju príslušnosť.

(2) Ak sa konanie začalo na návrh, súd skúma svoju príslušnosť podľa navrhovateľových údajov. Ale ak má pochybnosť o správnosti týchto údajov alebo ak sa namieta nepríslušnosť, súd vyšetrí okolnosti rozhodné pre určenie príslušnosti, a to aj z úradnej povinnosti.

§ 55.

(1) Iný účastník ako navrhovateľ môže namietať nepríslušnosť súdu iba pri prvom procesnom úkone, ktorý mu prislúcha, a to prvé než sa pustí do konania vo veci samej. Námietku musí odôvodniť.

(2) Ak nebola vznesená námietka nepríslušnosti a súd začal konať vo veci samej, je príslušný, i keď niektorý účastník, ktorý vstúpi do konania neskoršie, namietne nepríslušnosť pri svojom prvom procesnom úkone.

§ 56.

(1) Ak súd zistí, že je nepríslušný, a ak sa dá podľa údajov navrhovateľa alebo podľa výsledkov vyšetrenia zistiť, a to bez vypočutia iného účastníka ako navrhovateľa, príslušný súd, súd vysloví svoju nepríslušnosť a po právoplatnosti usnesenia postúpi vec príslušnému súdu, ktorý je týmto usnesením viazaný; ak bol iný účastník ako navrhovateľ vypočutý, postúpi vec ihneď s tým istým účinkom.

(2) Ak nemožno zistiť príslušný súd ani podľa údajov navrhovateľa ani podľa výsledkov vyšetrenia, súd návrh odmietne. Ale ak zistí, že ide o prípad uvedený v § 12, postúpi vec Najvyššiemu súdu na určenie príslušného súdu.

§ 57.

(1) Súd si všima z úradnej povinnosti v každom období konania:

- a) či vec patrí do právomoci československých súdov;
- b) či vec nepatrí do právomoci niektorého osobitného alebo rozhodcovského súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy) alebo či malo predchádzať súdnemu konaniu iné konanie;
- c) či o tej istej veci nebolo už vydané súdne rozhodnutie, ktoré sa stalo právoplatným, alebo či o tej istej veci netrvá konanie na tomto alebo inom súde, ktoré sa začalo skôr.

(2) Ak sa ukáže, že je tu niektorá z týchto prekážok, súd zruší doterajšie konanie a rozhodnutia azda už vynesené; ak sa konanie začalo na návrh, súd okrem toho návrh odmietne.

(3) Ak súd odmietne návrh podľa odseku 1 písm. b) a ak sa dá z návrhu na začatie konania zistiť, ktorý osobitný alebo rozhodcovský súd alebo úrad (orgán verejnej správy) je príslušný vo veci, postúpi návrh po právoplatnosti usnesenia o odmietnutí príslušnému súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy). O tom treba upovedomiť navrhovateľa súčasne s doručením usnesenia o odmietnutí návrhu.

§ 58.

Hmotnoprávne účinky spojené s podaním návrhu ostávajú zachované, ak súd postúpil návrh inému súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy), alebo ak bol návrh znovu podaný na príslušnom súde alebo úrade (u orgánu verejnej správy) do tridsiatich dní od právoplatnosti usnesenia o odmietnutí návrhu.

PIATY DIEL.

PRIEBEH KONANIA.

§ 59.

Postup v konaní.

Súd postupuje v konaní z úradnej povinnosti a vedie ho tak, aby sa zistil skutočný stav veci čo najúčelnejšie a najrýchlejšie. Všetkým účastníkom treba dať rovnakú príležitosť, aby uplatnili svoje práva a aby sa vyjadrili.

§ 60.

Povinnosť účastníkov.

Účastníci sú povinní uviesť súdu pravdivo a úplne všetky skutkové okolnosti odôvodňujúce ich návrhy, ako aj okolnosti, na ktoré sa ich súd spýta.

Ústne pojednávanie.

§ 61.

Predseda senátu nariadi na prejednanie veci ústne pojednávanie, ak sa nemá podľa zákona rozhodnúť bez ústneho pojednávania.

§ 62.

(1) Predseda senátu predvolá účastníkov a iné osoby, ktoré sa majú vypočuť na ústnom pojednávaní.

(2) Predseda senátu pripraví ústne pojednávanie tak, aby bolo zpravidla možné vec prejednať a skončiť na jedinom pojednávaní. V složitejších prípadoch môže predseda senátu najmä účastníkom uložiť, aby sa v lehote, ktorú im určí, vyjadrili písomne alebo ústne do zápisnice o skutkovom základe prejednáanej veci a označili dôkazy. Môže im tiež uložiť, aby predložili listiny.

§ 63.

(1) Ústne pojednávanie je verejné.

(2) Verejnosť možno vylúčiť pre celé ústne pojednávanie alebo pre jeho časť, len ak by verejným prejednaním veci boli ohrozené štátne, hospodárske alebo služobné tajomstvo, mrav-

nosť alebo dôležité záujmy účastníkov. Usnesenie o vylúčení verejnosti sa verejne vyhlási. Súd môže však v takom prípade z dôležitých dôvodov dovoliť jednotlivým osobám, aby boli prítomné.

(3) I keď bola verejnosť vylúčená, rozhodnutie vo veci sa vyhlási verejne.

§ 64.

(1) Ústne pojednávanie vedie predseda senátu.

(2) Z dôležitého dôvodu môže predseda senátu — na ústnom pojednávaní senát — ústne pojednávanie odročiť, a to buď na návrh alebo z úradnej povinnosti. Na začiatku nového ústneho pojednávania predseda senátu vyloží doterajší stav konania. Ak sa zmenilo složenie senátu, predseda senátu oznámi podľa spisov celý obsah prednesov a vykonaných dôkazov.

(3) Ak sa niektorý účastník ohradí proti opatreniu, ktoré urobil predseda senátu, rozhodne senát.

(4) O skončení ústneho pojednávania rozhoduje senát.

§ 65.

(1) Predseda senátu dbá, aby bol zachovaný poriadok a vážnosť ústneho pojednávania. Ak treba vykázat' z pojednávacej miestnosti osobu, ktorá ruší pojednávanie, či ide o poslucháča alebo o osobu zúčastnenú na pojednávaní, rozhodne o tom senát. Okolnosti, pre ktoré sa zakročilo proti osobe rušiacej pojednávanie, sa uvedú v zápisnici.

(2) Ak bol takto z pojednávacej miestnosti vykazaný účastník, má to tie isté následky, ako keby sa bol vzdialil dobrovoľne. Vykázanie zástupcu nemôže byť na ujmu zastúpeného.

(3) Ak dôjde pre neprístojné správanie sa niektorej osoby k odročeniu ústneho pojednávania, uloží jej súd náhradu trov, ktoré tým vznikly.

§ 66.

(1) Ústne pojednávanie sa koná v prítomnosti zapisovateľa, ktorý spíše o pojednávaní zápisnicu.

(2) Zápisnica má obsahovať najmä:

- a) označenie súdu;
- b) miesto, čas a predmet pojednávania;
- c) mená a priezviská úradných osôb, ktoré sa zúčastnily na pojednávaní, a mená a priezviská prítomných účastníkov a ich zástupcov;

d) stručný, ale výstižný opis priebehu pojednávania, najmä podané návrhy, obsah súdnej pokonávky a výroky rozhodnutí s poznámkou, že bolo dané poučenie o opravných prostriedkoch.

§ 67.

(1) Zápisnicu podpíše predseda senátu, zapisovateľ, účastníci, ich zástupcovia a tlmočník; ak zápisnica obsahuje súdnu pokonávku alebo výrok rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, podpíše ju aj členovia senátu. Ak sa účastník alebo zástupca vzdiali pred podpisom, poznamená sa to v zápisnici; ak odoprie podpis, poznamenajú sa tu aj dôvody, ktoré uviedol.

(2) Ak nemôže predseda senátu pre prekážku dlhšieho trvania podpísať zápisnicu, podpíše ju iný člen senátu. Ak nemôže iná osoba pre prekážku dlhšieho trvania podpísať zápisnicu, nie je potrebný jej podpis. Dôvod, prečo podpis odpadol, sa poznamená v zápisnici.

(3) Námietky proti zneniu zápisnice pojme súd do zápisnice alebo uloží účastníkovi, aby ich podal písomne.

§ 68.

Iné pojednávania a podobné sudcovské úkony.

Ustanovenia platné pre ústne pojednávanie sa použijú primerane podľa povahy veci na iné pojednávania a podobné sudcovské úkony.

§ 69.

Výsluch účastníka.

Ak to súd pokladá za potrebné, môže účastníka kedykoľvek za konania vyslychnuť. Preto mu môže uložiť, aby sa ustanovil osobne; ak sa účastník bez ospravedlnenia neustanovil, súd ho môže dať predviesť.

§ 70.

Predbežné otázky.

(1) Pre svoje rozhodnutie je súd oprávnený urobiť si úsudok i o predbežných otázkách, o ktorých by patrilo rozhodnúť inému súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy).

(2) Ale ak sa už začalo konanie o predbežnej otázke na príslušnom súde alebo u úradu (orgánu verejnej správy), alebo ak je tu dozrenie z trestného činu alebo priestupku a odsúdenie by malo vplyv na rozhodnutie súdu, súd zpravidla preruší konanie až do právoplatného rozhodnutia o predbežnej otázke alebo o trestnom čine alebo o priestupku.

§ 71.

Spojenie niekoľkých vecí.

Súd môže spojiť na spoločné konanie, poprípade i rozhodnutie, vecí, ktoré sú u neho začaté a spolu súvisia, či už medzi tými istými alebo inými účastníkmi.

§ 72.

Zmena návrhu.

Účastníci môžu za konania meniť svoje návrhy vo veci samej. Súd nepripustí zmenu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohly byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

Vzatie návrhu späť, uznanie a vzdanie sa nároku, súdna pokonávka.

§ 73.

Ak je na začatie konania potrebný návrh účastníka, navrhovateľ môže vziať návrh späť, kým súd nezačal konať vo veci samej. Ak vzatie návrhu späť dôjde rozhodujúcemu súdu neskoršie, najneskoršie však do rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, súd rozhodne o vzatí návrhu späť, a ak mu prizná účinnosť, konanie zastaví.

§ 74.

Kým súd nerozhodol vo veci samej, zaviazaný môže na súde nárok uznať a oprávnený sa môže na súde svojho nároku vzdať. Súd rozhodne, či prejavu účastníka prizná účinnosť. Ak prizná prejavu účinnosť, nevydá o tom osobitné usnesenie, ale rozhodne podľa prejavu účastníka.

§ 75.

Pokiaľ to povaha vecí pripúšťa, účastníci môžu skončiť konanie aj súdnou pokonávkou. Súd rozhodne o schválení pokonávky. O pokonávku, ktorú možno schváliť, má sa súd vždy pokúsiť.

§ 76.

Súd neprizná účinnosť vzatiu návrhu späť, uznaniu alebo vzdaniu sa nároku a neschváli pokonávku, ak sa prejav účastníka prieči zákonu alebo všeobecnému záujmu. Ak súd neprizná prejavu účinnosť alebo ak neschváli pokonávku, pokračuje v konaní.

Nečinnosť účastníkov.

§ 77.

Nečinnosť účastníkov neprekáža pokračovať v konaní.

§ 78.

(1) Ak účastník v danej lehote nepodal vyjadrenie alebo sa, hoci bol predvolaný na výsluch, neustanovil, predpokladá sa, že sa nemieni vyjadriť.

(2) Ak súd vyzve účastníka, aby sa vyjadril o určitom návrhu, môže pripojiť doložku, že ak sa účastník v určenej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať jeho súhlas.

§ 79.

Ak sa riadne predvolaný účastník neustanovil na ústne pojednávanie, pojednáva sa v jeho neprítomnosti; ale ak dôjde k odročeniu pojednávania, treba účastníka znova predvolať.

Prerušenie konania.

§ 80.

(1) Ak účastník, ktorý nie je zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom, zomrie, stratí procesnú spôsobilosť alebo sa nemôže zúčastniť na konaní pre trvalejšiu prekážku, súd posúdi, aké vhodné opatrenie má urobiť.

(2) Súd môže konanie prerušiť alebo ustanoviť opatrovníka a v konaní pokračovať. Súd ustanoví opatrovníka a pokračuje v konaní najmä vtedy, ak by sa prerušením zmaril účel konania alebo ak by vznikla ostatným účastníkom nepomerná ujma.

(3) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa použijú primerane, ak nastaly okolnosti uvedené v odseku 1 u zákonného zástupcu, ktorý nebol zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom.

§ 81.

Prerušenie má ten účinok, že sa nekonajú pojednávania a že lehoty podľa tohto zákona neplynú.

§ 82.

(1) I keď súd konanie nepreruší, lehoty neplynú (§ 81) pre toho, kto zomrel alebo stratil procesnú spôsobilosť a nebol v konaní zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom, kým nie je ustanovený opatrovník alebo kým niekto nevstúpi namiesto neho do konania.

(2) Toto ustanovenie sa použije primerane, ak nastanú také okolnosti u zákonného zástupcu, ktorý nie je zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom.

§ 83.

Súd urobí všetky potrebné opatrenia, aby sa odstránili prekážky, ktoré spôsobili preruše-

nie. Po odpadnutí prekážky pokračuje súd z úradnej povinnosti v konaní a lehoty začnú plynúť znova.

Lehoty.

§ 84.

Ak zákon neustanovuje určité lehoty, má súd určiť na vykonanie procesných úkonov primeranú lehotu. Súd môže lehotu, ktorú určil, z dôležitých dôvodov predĺžiť alebo skrátiť.

§ 85.

(1) Do lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, ktorého sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty.

(2) Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa posledného týždňa alebo mesiaca, ktorý svojim pomenovaním alebo číselným označením odpovedá dňu, ktorého sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty. Ak tento deň v poslednom mesiaci lehoty chýba, končí sa lehota uplynutím posledného dňa tohto mesiaca.

(3) Ak koniec lehoty pripadne na deň pracovného pokoja, pokladá sa za posledný deň lehoty najbližší budúci pracovný deň.

(4) Dni poštovej dopravy sa do lehoty nezapočítavajú.

§ 86.

Navrátenie do predošlého stavu.

(1) Ak účastník alebo jeho zástupca z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal procesný úkon, ktorý mu prislúchal, a preto bol z tohto úkonu vylúčený, môže sa domáhať navrátenia do predošlého stavu.

(2) Návrh na navrátenie do predošlého stavu treba podať do pätnástich dní odo dňa, keď odpadol dôvod zmeškania, a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon, pokiaľ je to podľa povahy veci možné. O návrhu rozhodne usnesením súd, na ktorom sa mal zmeškaný úkon vykonať, a to — ak to považuje za potrebné — po ústnom pojednávaní.

(3) Návrh nemá odkladný účinok. Avšak súd, ktorý o ňom rozhoduje, môže na žiadosť účastníka i bez vypočutia odporcu nariadiť odklad konania alebo exekúcie, ak sa podľa prednesených údajov javí pravdepodobným, že návrh bude mať úspech. Na žiadosť účastníka môže súd odklad odvolať.

§ 87.

Nazretie do súdnych spisov.

(1) Účastníci a ich zástupcovia majú právo nazerať do súdnych spisov, vynímajúc zápis-

nice o poradách súdu, a môžu si z nich urobiť odpisy alebo výpisy.

(2) Tretie osoby môžu nazrieť do súdnych spisov a urobiť si z nich odpisy alebo výpisy len so svolením predsedu senátu.

SIESTY DIEL.

DOKAZOVANIE.

Dokazovanie všeobecne.

§ 88.

(1) Účastník má navrhnúť a označiť dôkazné prostriedky, ktorými chce dokázať pravdivosť jednotlivých skutkových tvrdení.

(2) Súd z úradnej povinnosti zadováži a vykoná aj také dôkazy, ktoré nenavrhol žiadny účastník, ak sú pre rozhodnutie významné.

§ 89.

Skutočnosti všeobecne známe a skutočnosti, ktoré sú súdu známe z jeho úradnej činnosti, zásadne netreba dokazovať. Avšak súd podľa potreby účastníkov na tieto skutočnosti upozorní.

§ 90.

Netreba dokazovať skutočnosti, pre ktoré zákon ustanovuje domnienku. Vyvrátiť domnienku je prípustné, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

§ 91.

Zvyklosti platné v určitom mieste alebo odbore, stanovы právnických osôb, miestne a iné podobné osobitné predpisy treba dokazovať, iba pokiaľ nie sú súdu známe.

§ 92.

Ak rozhodnutie závisí od toho, či bol spáchaný trestný čin alebo priestupok a kto ho spáchal, je súd viazaný čo do týchto okolností obsahom právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia trestného súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy) v trestnej veci.

§ 93.

Pri zisťovaní skutkového stavu zhodnotí súd výsledky vykonaného dokazovania, berúc starostlivo do úvahy všetko, čo vyšlo najavo alebo čo sa stalo za konania, v to počítajúc i to, čo účastníci za konania uviedli.

§ 94.

Ak je nárok istý čo do základu, ale jeho výšku nemožno buď vôbec bezpečne zistiť alebo len s nepomernými ťažkosťami, môže ju súd určiť podľa voľného uváženia.

§ 95.

(1) Dokazovanie vykonáva rozhodujúci súd, ktorý však môže zo závažných dôvodov o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd.

(2) Na pripravenie rozhodnutia senátu môže i predseda senátu dať vykonať dožiadaným súdom jednotlivé dôkazy, ktorých vykonanie priamo senátom by robilo ťažkosť.

(3) V odôvodnených prípadoch môže senát vykonaním jednotlivých dôkazov poveriť predsedu alebo niektorého člena senátu.

§ 96.

(1) Dožiadaný alebo poverený sudca vo veci o ktorej sa má rozhodnúť po ústnom pojednávaní, upovedomí účastníkov o pojednávaní nariadenom na dokazovanie; ak sa vopred nevzdali práva účasti.

(2) Nepřítomnosť riadne upovedomených účastníkov neprekáža vykonať dôkazy.

§ 97.

Predseda senátu oznámi výsledky dokazovania, ktoré vykonal dožiadaný alebo poverený sudca.

§ 98.

Senát môže v každom prípade nariadiť, aby sa vykonané dôkazy doplnily alebo pred ním opakovali.

§ 99.

Dôkazné prostriedky.

(1) Dôkazné prostriedky sú všetky prostriedky spôsobilé na zistenie pravdy; najmä sú to svedkovia, znalci, listiny a ohliadka.

(2) Tie isté prostriedky možno použiť na spravdepodobnenie.

Svedkovia.

§ 100.

(1) Každý je povinný na predvolanie sa ustanoviť na súd a vypovedať ako svedok.

(2) Riadne predvolanému svedkovi, ktorý bez náležitého ospravedlnenia nesplní túto občiansku povinnosť, môže súd uložiť náhradu spôsobených trov a pokutu do 5000 Kčs. Ak sa svedok neustanoví ani na opätovné predvolanie, môže mu súd uložiť náhradu ďalších trov, opätovnú pokutu a dať ho predviesť na jeho trovy. Vymožené pokuty pripadajú štátu.

(3) Ak svedok dodatočne ospravedlní svoje neustanovenie sa, môže súd vyslovené následky neustanovenia sa zrušiť.

§ 101.

Pred výsluchom súd poučí svedka o dôvodoch, pre ktoré nemožno ho vyslúchať a pre ktoré by mohol odoprieť svedectvo, a o tom, že je povinný vypovedať úplnú pravdu a nič nezamlčovať. Ďalej ho poučí o význame svedeckej výpovede s hľadiska občianskej cti a o trestných následkoch krivej výpovede.

§ 102.

Ako svedka nemožno vyslúchať toho, kto by výpoveďou:

- a) prezradil štátne tajomstvo;
- b) porušil štátom výslovne uloženú alebo štátom uznanú povinnosť mlčanlivosti, pokiaľ ho od nej neoslobodil príslušný orgán alebo ten, v záujme koho má túto povinnosť.

§ 103.

(1) Svedok môže odoprieť výpoveď, ak by výpoveďou mohol spôsobiť nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám. Jeho blízkymi osobami sú jeho manžel, osoby, ktoré sú s ním alebo s jeho manželom príbuzné buď v priamom alebo pobočnom pokolení včítane až do bratranca (sesternice), a iné osoby, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti ako členovia rodiny; príbuzenskému pomeru sa rovná pomer založený osvojením.

(2) Svedok musí oznámiť súdu dôvod odopretia výpovede. O oprávnenosti odoprieť výpoveď rozhodne súd, ktorý svedka vyslúcha.

(3) Svedkovi, ktorý bez udania dôvodu alebo po neuznaní predneseného dôvodu odoprie svedčiť, hoci bol upozornený na následky, môže súd uložiť náhradu trov spôsobených odopretím výpovede a pokutu do 5000 Kčs. Vymožené pokuty pripadajú štátu.

§ 104.

Na začiatku výsluchu spýta sa súd svedka na jeho meno, priezvisko, vek, rodinný stav, zamestnanie, bydlisko, ďalej na jeho pomer k účastníkom, poprípade aj na iné okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na jeho hodnovernosť. Potom sa dá svedkovi príležitosť, aby súvisle uviedol všetko, čo vie o predmete výsluchu. Svedkovi treba dať otázky potrebné na vysvetlenie a doplnenie výpovede, najmä na objasnenie, odkiaľ má svoje vedomosti.

§ 105.

Svedka vyslúcha predseda senátu. Členovia senátu, prokurátor a so súhlasom predsedu účastníci a znalci môžu dávať svedkovi otázky.

§ 106.

Predseda senátu může svědkovi zakázat, aby bol přítomný při pojednávání věci.

§ 107.

(1) Svědek má nárok na náhradu potřebných hotových výdavků a ušlej odmeny za práci. Nárok svědka zaniká, ak ho svědek neuplatní najneskoršie do troch dní po svojom výsluchu, a ak nedôjde k výsluchu, do troch dní po tom, keď mu to bolo oznámené.

(2) O svědočnom rozhodne predseda senátu; usnesenie o tom sa nedoručuje.

Znalci.

§ 108.

(1) Ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti, súd príberie zpravidla po vypočutí účastníkov jedného alebo viac znalcov, aby podali posudok.

(2) Namiesto znalca príbratého pôvodne môže súd príbrať iného znalca.

(3) Súd môže tiež požiadať príslušné úrady (orgány verejnej správy) alebo ústavy, aby podaly alebo preskúmaly znalecký posudok.

§ 109.

Za znalca nemožno príbrať toho, u koho sa vyskytuje dôvod obdobný dôvodu, pre ktorý je vylúčený sudca. Znalec je povinný oznámiť súdu skutočnosti nasvedčujúce jeho vylúčeniu; ak to neurobí, zodpovedá účastníkom za trovy, ktoré tým zavinil.

§ 110.

(1) Znalcovi možno uložiť, aby posudok podal písomne.

(2) Niekoľko znalcov možno vypočuť spoločne; znalci môžu podať spoločný posudok.

§ 111.

(1) Znalec má nárok na náhradu hotových výdavkov spojených so znaleckým výkonom a na primeranú odmenu (znalečné).

(2) O znalečnom rozhoduje predseda senátu; ak znalec nevyúčtoval svoje nároky do konca konania alebo v lehote určenej predsedom, rozhodne o nich z úradnej povinnosti. Rozhodnutie o znalečnom sa doručí aj znalcom.

§ 112.

Ustanovenia §§ 100 až 105 platia pre znalca primerane. Ako znalec je povinný byť činný len ten, kto je ustanovený ako stály prisažný

znalec pre odbor, znalosť ktorého je potrebná na posúdenie závažných skutočností, a ten, kto taký odbor vykonáva ako svoje povolanie.

Listiny.

§ 113.

(1) Súd môže uložiť účastníkovi, o ktorom je podľa výsledkov doterajšieho konania známe, že má listinu potrebnú na dôkaz, aby ju predložil.

(2) Ak účastník bezdôvodne odoprie listinu predložiť, súd použije proti nemu ustanovenia o právnych následkoch bezdôvodného odopretia svedeckej výpovede.

§ 114.

(1) Súd môže aj tretej osobe uložiť, aby mu listinu, ktorú má, predložila na nazretie. Ak súd po nazretí zistí, že listinou možno dokázať okolnosť dôležitú pre objasnenie skutkového stavu, vykoná listinou dôkaz.

(2) Ak tretia osoba bezdôvodne odoprie predložiť listinu súdu na nazretie, súd použije proti nej ustanovenia o právnych následkoch bezdôvodného odopretia svedeckej výpovede.

§ 115.

(1) O predložení listiny účastníkom a tretími osobami platia obdobne ustanovenia §§ 102 a 103.

(2) O nároku tretích osôb na náhradu platí obdobne ustanovenie § 107.

§ 116.

Súd môže sám zadovážiť listinu od iného súdu alebo od úradu (orgánu verejnej správy).

§ 117.

Na vykonanie dôkazu na ústnom pojednávaní oznámi súd obsah predloženej listiny alebo jej príslušnej časti účastníkom a vyzve ich, aby sa o nej vyjadrili.

§ 118.

(1) Verejnými sú listiny, ktoré vydaly československé súdy alebo úrady (orgány verejnej správy) v medziach svojej právomoci a v predpísanej forme, ako aj listiny, ktoré sú osobitnými zákonnými predpismi vyhlásené za verejné.

(2) Verejné listiny podávajú, pokiaľ nie je dokázaný opak, dôkaz o pravdivosti toho, že nariadenie alebo vyhlásenie v nich obsiahnuté vydal ich výstavca, ako aj toho, čo je v nich osvedčené alebo potvrdené.

(3) Každá iná listina je súkromnou listinou, ktorú súd zhodnotí ako iný dôkazný prostriedok.

O h l i a d k a.

§ 119.

Súd po prípadnom vypočutí účastníkov určí, v akom smere a akým spôsobom sa vykoná ohliadka.

§ 120.

(1) O povinnosti účastníkov a tretích osôb predložiť predmet ohliadky, poprípade o ich povinnosti dať súhlas na vykonanie ohliadky, platia obdobne ustanovenia §§ 113 až 115.

(2) O nároku tretích osôb na náhradu platí obdobne ustanovenie § 107.

§ 121.

Ohliadku predmetu nemožno vykonať, ak by bola spojená s prezradením štátneho tajomstva alebo s porušením štátom výslovne uloženej alebo štátom uznanej povinnosti mlčanlivosti.

§ 122.

O s t a t n é d ô k a z n é p r o s t r i e d k y.

Spôsob vykonania dôkazov inými dôkaznými prostriedkami určí súd podľa ich povahy.

Z a b e z p e č e n i e d ô k a z o v.

§ 123.

Pred začatím konania možno na žiadosť účastníka, a za konania i z úradnej povinnosti zabezpečiť dôkaz, ak je obava, že dôkaz nebude možné neskoršie vykonať vôbec alebo iba s veľkými ťažkosťami.

§ 124.

(1) Návrh na zabezpečenie dôkazu sa podáva na rozhodujúcom súde a v naliehavom prípade, alebo ak sa konanie dosiaľ nezačalo, na okresnom súde, v obvode ktorého je ohrozený dôkazný prostriedok.

(2) V návrhu na zabezpečenie dôkazu treba uviesť odporcu, poprípade dôvod, prečo ho nemožno uviesť, ďalej označiť skutočnosti, ktoré sa majú dokázať, a dôkazné prostriedky.

§ 125.

Zabezpečenie dôkazu vykoná sudca spôsobom predpísaným pre dôkaz, o ktorý ide. Pozve naň navrhovateľa a jeho odporcu, ak je známy.

§ 126.

Trovy zabezpečenia dôkazu, vykonaného pred začatím konania, znáša navrhovateľ. Tým nie

je dotknutý jeho prípadný nárok na ich náhradu v neskoršom konaní.

SIEDMY DIEL.

TROVY KONANIA.

P o v i n n o s ť z n á š a ť a n a h r a d i ť t r o v y k o n a n i a.

§ 127.

Pokiaľ nie je ustanovené inak, znáša každý účastník sám bez nároku na náhradu trovy spojené so svojimi procesnými úkonmi a trovy úkonov, ktoré v jeho záujme nariadil súd z úradnej povinnosti.

§ 128.

(1) Súd môže uložiť složené preddavku účastníkovi, v záujme ktorého z úradnej povinnosti nariadil úkon vyžadujúci trovy, alebo účastníkovi, ktorého procesný úkon dal k trovám podnet.

(2) Ak tento preddavok nebol včas složený, súd posúdi, či sa má zamýšľaný procesný úkon predsa vykonať a preddavok exekúciou vymáhať alebo či sa má od procesného úkonu upustiť.

(3) Štátu nemožno uložiť, aby složil preddavok alebo akúkoľvek zábezpeku.

§ 129.

Účastník má nárok na náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo obranu práva, počítajúc v to trovy právneho zastúpenia, ak mal proti odporcovi úplný úspech vo veci; súd mu môže priznať náhradu všetkých trov aj vtedy, ak mal neúspech iba v pomerne nepatrnej časti nároku alebo ak výška jeho nároku závisela od voľného uváženia alebo od dôkazu znalcami. Inak súd trovy pomerne rozdelí, poprípade vzájomne zruší.

§ 130.

Súd môže výnimočne z dôvodov hodných osobitného zreteľa účastníkovi uložiť, aby znášal bez nároku na náhradu svoje trovy konania, počítajúc v to trovy právneho zastúpenia, alebo ich časť, i keď mal v konaní úspech.

§ 131.

Účastník je povinný nahradiť trovy odporcovi, ktorý nedal príčinu na uplatnenie nároku na súde a včas ho uznal.

§ 132.

Účastníkovi, jeho zákonnému zástupcovi alebo zmocnencovi môže súd uložiť, aby znášali bez nároku na náhradu alebo nahradili trovy, vzniknuté náhodou, ktorá sa im prihodila, alebo trovy, ktoré spôsobili svojím zavinením, najmä zbytočnou rozvlačnosťou podaní, oneskorenými prednesmi alebo ich zmenou, nepravdivými tvrdeniami alebo neodôvodnenými návrhmi.

§ 133.

Trovy procesných úkonov prokurátora a dôkazov ním navrhnutých znáša štát bez nároku na náhradu. Tým nie sú dotknuté ustanovenia o trovách účastníkov v ich vzájomnom pomere.

§ 134.

Niekoľko účastníkov.

(1) Ak je niekoľko účastníkov, znášajú trovy podľa pomeru účastenstva vo veci.

(2) V rovnakom pomere sú účastníci oprávnení požadovať náhradu trov, poprípade povinní ich nahradiť.

Trovy súdnej pokonávky, zrušeného alebo zastaveného konania.

§ 135.

Ak sa konanie medzi účastníkmi skončilo súdnou pokonávkou a ak nebolo o trovách ujednané nič iné, trovy sa vzájomne zrušujú.

§ 136.

Trovy zrušeného alebo zastaveného konania sa vzájomne zrušujú. Avšak ten, kto má vinu na tom, že sa konanie muselo zrušiť alebo zastaviť, je povinný nahradiť trovy konania.

Rozhodnutie o náhrade trov konania.

§ 137.

O náhrade trov konania rozhoduje súd z úradnej povinnosti. Ak rozhodnutie o náhrade trov závisí od výsledku konania vo veci samej, súd rozhodne o náhrade až v rozhodnutí, ktorým bola vec v príslušnej stolici úplne vybavená.

§ 138.

(1) Trovy upraví súd podľa sadzieb vydaných nariadením ministra spravodlivosti.

(2) Pri vyhlasovaní rozhodnutia môže si súd vyhradiť, že trovy určí v písomnom vyhotovení rozhodnutia. V tomto prípade senát môže sveriť úpravu trov členovi senátu, ktorému bolo uložené vypracovať rozhodnutie.

§ 139.

Rozhodnutie o náhrade trov je vykonateľné vždy až po nadobudnutí právoplatnosti.

Oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov. Ustanovenie zástupcu.

§ 140.

(1) Súd prizná účastníkovi na jeho žiadosť na čas ďalšieho konania oslobodenie od súdnych poplatkov, ak účastník nie je už oslobodený podľa poplatkových predpisov, poprípade aj oslobodenie od preddavkov a iných výdavkov na súdne úkony (ďalej len „preddavky“), ak by účastník nemohol znášať tieto trovy bez ohrozenia potrebnej vlastnej výživy alebo výživy osôb, ktorým má podľa zákona poskytovať úhradu na osobné potreby; rovnaké oslobodenie prizná súd na žiadosť právnickej osobe alebo úradne ustanovenému orgánu pre správu majetkovej podstaty, ak potrebnú úhradu nemožno zadovážiť z prostriedkov právnickej osoby alebo z majetkovej podstaty zastupovanej úradne ustanoveným orgánom.

(2) Oslobodenie od preddavkov možno priznať i bez oslobodenia od súdnych poplatkov, alebo aj len čiastočne.

§ 141.

Súd neprizná oslobodenie podľa § 140, ak sa uplatňovanie alebo obrana práva javia svojvoľnými alebo zrejme bezúspešnými, alebo ak sa dá dôvodne predpokladať, že uplatňovaný nárok bol účastníkovi postúpený len preto, aby sa dosiahlo oslobodenie.

§ 142.

(1) Ak sú tu podmienky § 140 ods. 1 a ak je to potrebné na ochranu účastníka, právnickej osoby alebo úradne ustanoveného orgánu pre správu majetkovej podstaty, ustanoví im súd na ich žiadosť zástupcu. Ak bol za zástupcu ustanovený advokát, určí jeho osobu krajské združenie advokátov, v obvode ktorého je súd príslušný vykonať procesné úkony.

(2) Usnesenie o ustanovení takéhoto zástupcu nahrádza procesné plnomocenstvo.

§ 143.

(1) Priznať oslobodenie podľa § 140 alebo ustanoviť zástupcu podľa § 142 možno len vtedy, ak účastník predloží súdu potvrdenie miestneho národného výboru a ak ide o súdneho chránenca, potvrdenie poručenského (opatrovanského

ho) súdu o osobných, rodinných, majetkových a zárobkových pomeroch; právnickej osobe alebo úradne ustanovenému orgánu pre správu majetkovej podstaty možno priznať oslobodenie alebo ustanoviť zástupcu len vtedy, ak predložia súdu potvrdenie príslušného dozorného orgánu.

(2) Podrobné predpisy vydá vláda nariadením.

§ 144.

(1) Ak ide o uplatňovanie práva ešte len zamýšľané, môže priznať oslobodenie alebo ustanoviť zástupcu ktorýkoľvek okresný súd; inak súd, na ktorom sa konanie začína alebo sa koná.

(2) Priznané oslobodenie je účinné ku dňu podania žiadosti.

§ 145.

(1) Priznané oslobodenie súd odníme, poprípade i so zpätným účinkom, ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že tu neboli podmienky určené zákonom alebo že tieto podmienky zanikly.

(2) Ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že tu neboli podmienky určené zákonom pre ustanovenie zástupcu alebo že tieto podmienky zanikly, súd zruší ustanovenie zástupcu a účastníkovi uloží dodatočne nahradiť výdavky zástupcu; ak je zástupcom advokát, i zaplatiť jeho odmenu.

§ 146.

(1) Ak bolo odporcovi účastníka oslobodeného od súdnych poplatkov a preddavkov, ktorý sám takto nebol oslobodený, uložené celkom alebo zčasti nahradiť trovy, súd určí zvlášť trovy alebo ich časť, ktoré má tento neoslobodený odporca nahradiť účastníkovi, a zvlášť trovy alebo ich časť, ktoré má zaplatiť štátu.

(2) Ak sa konanie medzi týmito účastníkmi skončilo súdnou pokonávkou, je pre určenie trov, ktoré má odporca oslobodeného účastníka zaplatiť štátu, rozhodujúci obsah súdnej pokonávky vo veci samej.

(3) Pri vzájomnom zrušení trov konania medzi týmito účastníkmi určí súd sumu trov, ktorú má odporca oslobodeného účastníka zaplatiť štátu.

§ 147.

Vo veciach týkajúcich sa oslobodenia a ustanovenia zástupcu rozhoduje predseda senátu bez ústneho pojednávania.

PIATA HLAVA.

ROZHODNUTIA.

§ 148.

Forma rozhodnutí.

Pokiaľ nie je v zákone ustanovené ináč, rozsudkom sa rozhoduje vo veci samej tam, kde sa rozhoduje po ústnom pojednávaní. Inak sa rozhoduje usnesením.

PRVÝ DIEL.

ROZSUDOK.

§ 149.

Obsah a druhy rozsudkov.

(1) Rozsudok má vyčerpať celý predmet konania.

(2) Súd však môže rozsudkom rozhodnúť, ak je to účelné, najprv oddelene i len o časti predmetu konania.

(3) Ak je predmet konania sporný čo do základu i čo do výšky, súd môže najprv rozsudkom rozhodnúť o základe; ak uzná základ za opodstatnený, pokračuje v konaní až po právoplatnosti tohto rozsudku.

§ 150.

Stav rozhodný pre rozsudok.

(1) Pre rozsudok je rozhodný stav v čase jeho vynesenia.

(2) Ak ide o opakujúce sa dávky, možno uložiť i povinnosť plniť dávky, ktoré sa stanú srovnými až po vnesení rozsudku.

Lehota na plnenie.

§ 151.

(1) Ak sa v rozsudku uloží povinnosť plniť, určí súd na splnenie povinnosti lehotu pätnásť dní.

(2) V odôvodnených prípadoch môže súd určiť kratšiu alebo dlhšiu lehotu, poprípade vysloviť, že záväzok sa má splniť v splátkach, ktorých výšku a podmienky splatnosti určí.

(3) Ak je predmetom záväzku plnenie opakujúcich sa dávok, ktoré sa stanú srovnými po vnesení rozsudku, treba v rozsudku určiť deň plnenia.

§ 152.

(1) Lehoty na plnenie sa počítajú odo dňa doručenia rozsudku.

(2) Ale ak bol podaný opravný prostriedok proti rozsudku bez predbežnej vykonateľnosti, lehota na plnenie sa počíta od právoplatnosti rozsudku.

§ 153.

Viazanosť súdu rozsudkom.

Súd je viazaný svojím rozsudkom, len čo ho vyhlásil.

§ 154.

Účasť sudcov na vynesení rozsudku.

Na vynesení rozsudku sa môžu zúčastniť iba sudcovia, za účasti ktorých sa ústne pojednávanie skončilo.

§ 155.

Porada a hlasovanie.

(1) Pri porade a hlasovaní senátu nesmie byť prítomný okrem sudcov a zapisovateľa nikto iný. O porade a hlasovaní sa spíše osobitná zápisnica.

(2) Sudcovia z ľudu hlasujú pred sudcami z povolania, a to mladší pred staršími. Predseda hlasuje naposledy.

(3) Na rozsudok je potrebná väčšina hlasov. Všetci členovia senátu sú povinní hlasovať, i keď boli prehlasovaní v niektorej predbežnej otázke.

§ 156.

Vyhlásenie a doručenie rozsudku.

(1) Rozsudok treba vždy vyhlásiť; vyhlási ho predseda senátu.

(2) Rozsudky sa vyhlasujú v mene republiky.

(3) Vyhlásenie sa má stať zpravidla hneď po skončení ústneho pojednávania; ak to nie možné, možno na vyhlásenie rozsudku odročiť ústne pojednávanie najviac na čas pätnásť dní.

(4) Vyhlasuje sa úplné znenie výroku a podstatné dôvody, ako aj poučenie o opravnom prostriedku.

(5) Rozsudok treba účastníkom vždy doručiť.

Vyhotovenie rozsudku.

§ 157.

Vyhotovenie rozsudku má po úvodných slovách „V mene republiky“ obsahovať:

- a) označenie súdu a mená a priezviská sudcov, ktorí sa zúčastnili na vynesení rozsudku;
- b) mená a priezviská účastníkov, ich zamestnanie, bydlisko a postavenie v konaní, mená a priezviská ich zákonných zástupcov alebo zmocnencov;
- c) predmet konania;
- d) deň vyhlásenia;
- e) výrok;

f) odôvodnenie so stránky skutkovej a právnej s poučením o opravnom prostriedku.

§ 158.

(1) Vyhotovenie rozsudku podpíše predseda senátu.

(2) Ak nemôže predseda senátu podpísať vyhotovenie rozsudku pre prekážku dlhšieho trvania, podpíše za neho iný člen senátu; dôvod sa poznamená na vyhotovení rozsudku.

Oprava a doplnenie.

§ 159.

(1) Chyby v písaní a počítaní, ako aj iné podobné zrejme nesprávnosti v rozsudku alebo jeho vyhotovení, predseda senátu môže kedykoľvek bez ústneho pojednávania opraviť, a to aj z úradnej povinnosti. Opravu môže nariadiť i súd vyššej stolice.

(2) Opravné usnesenie sa doručí účastníkom, oprava sa vyznačí na vyhotovení rozsudku a podľa možnosti aj na rovnopisoch vyhotovenia už vydaných.

(3) Vykonávanie opravy nemá vplyv na právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku.

(4) Ale ak sa opravou rozsudku zmení jeho výrok, môže účastník dotknutý zmenou opravnú časť výroku napadnúť prípustným opravným prostriedkom v lehote počítanej od doručenia opravného usnesenia.

§ 160.

(1) Ak súd nerozhodol v rozsudku o niektorej časti predmetu konania, o trovách alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže ktorýkoľvek účastník do pätnástich dní od doručenia rozsudku žiadať o jeho doplnenie. V žiadosti treba uviesť určitý návrh na doplnenie. Súd rozhodne o žiadosti podľa povahy veci buď po ústnom pojednávaní alebo bez neho.

(2) Ak súd vyhovie žiadosti o doplnenie, vynesie vo veci doplňujúci rozsudok: ak nevyhoví, žiadosť usnesením zamietne.

(3) Na doplňujúci rozsudok sa inak použijú obdobne ustanovenia o rozsudkoch.

(4) Konanie o doplnenie nemá odkladný účinok na opravné prostriedky proti rozsudku ani na jeho vykonateľnosť.

§ 161.

Právoplatnosť.

(1) Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, je právoplatný.

(2) Vzdanie sa opravného prostriedku je účinné, len ak sa stalo na súde po vyhlásení rozsudku.

§ 162.

Zmena rozsudku.

Ak bol účastník právoplatným rozsudkom odsúdený plniť dávky, ktoré sa stanú sročnými až po vynesení rozsudku, a ak sa podstatne zmenily okolnosti, na základe ktorých určil súd výšku dávok alebo ich trvanie, môže ktorýkoľvek účastník podať návrh na zmenu určenej výšky dávok alebo ich trvania. Skorší rozsudok možno zmeniť iba s účinkami odo dňa podania návrhu.

Predbežná vykonateľnosť.

§ 163.

Predbežná vykonateľnosť sa bez ohľadu na opravný prostriedok vysloví vo výroku rozsudku odsudzujúceho na plnenie:

- a) pracovného príjmu za čas najviac troch mesiacov;
- b) náhrady a odmeny, ktoré náležia pôvodcom za použitie ich pôvodcovských práv, ako aj obdobných náhrad a odmien náležiacich vykonaným umelcom a vedeckým pracovníkom za ich výkony;
- c) úhrady osobných potrieb za čas najviac troch mesiacov pred začatím konania, ako aj jednotlivých dávok, ktoré sa stanú sročnými do právoplatnosti rozsudku;
- d) v peniazoch alebo v iných veciach určených podľa druhu alebo v cenných papieroch, ak je záväzok preukázaný verejnou listinou;
- e) na základe uznania nároku.

§ 164.

(1) Okrem prípadov uvedených v § 163 možno predbežnú vykonateľnosť vysloviť na návrh účastníka, ak by mu inak hrozilo nebezpečenstvo značnej a ťažko nahraditeľnej ujmy alebo ak je obava, že splnenie sa stane vôbec nemožným.

(2) Vyslovenie predbežnej vykonateľnosti podľa odseku 1 sa môže týkať celého nároku alebo jeho časti a možno ho viazať na složené prímerenej zábezpeky.

§ 165.

Účinky súdnej pokonávky.

Súdna pokonávka, ktorú súd schválil, má účinky právoplatného rozsudku.

DRUHÝ DIEL.

USNESENIE.

§ 166.

Viazanosť súdu usnesením.

(1) Súd je viazaný svojím usnesením, len čo ho vyhlásil, a ak nedošlo k vyhláseniu, len čo bolo odovzdané na vyhotovenie.

(2) Súd nie je viazaný svojím usnesením, ktoré sa týka iba vedenia konania, najmä nie usnesením a nariadením o doručení (§§ 46 až 53), usnesením, ktorým sa upravuje priebeh konania, nariaďuje dokazovanie a určuje spôsob jeho vykonania (§§ 59, 64, 68, 71, 88, 95, 98, 106, 108, 110, 116, 119, 122), nariaďuje ústne pojednávanie a určuje iné termíny (§§ 61, 68), alebo urobí opatrenie na ich prípravu (§§ 62, 68).

§ 167.

Vyhlásenie a doručenie.

(1) Usnesenie treba prítomným účastníkom vyhlásiť.

(2) Usnesenie treba doručiť účastníkom, ak majú proti nemu opravný prostriedok alebo právo viesť podľa neho exekúciu.

(3) Účastníkom neprítomným pri vyhlásení treba okrem prípadov uvedených v odseku 2 doručiť usnesenie aj vtedy, ak to vyžaduje vedenie konania.

(4) Usnesenie, ktorým sa zamietá návrh účastníka bez vypočutia iných účastníkov, netreba týmto účastníkom doručovať.

§ 168.

Písomné vyhotovenie.

(1) Písomné vyhotovenie usnesenia má obsahovať náležitosti uvedené v § 157 písm. a) až f); mená a priezviská účastníkov sa uvedú, len pokiaľ to vyžaduje povaha veci, o ktorej sa v usnesení rozhoduje.

(2) Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa usnesením úplne vyhovuje návrhu, ktorému iný účastník neodporoval.

§ 169.

Vykonateľnosť.

Usnesenie je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, pokiaľ súd vzhľadom na zvláštne okolnosti prípadu neodložil jeho vykonateľnosť alebo pokiaľ zákon neustanovuje inak. To platí aj vtedy, ak sa má usnesenie vykonať inak než exekúciou.

§ 170.

Podporná platnosť ustanovení
o rozsudku.

Na usnesenie sa inak použijú obdobne ustanovenia platné pre rozsudky.

SIESTA HLAVA,
OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

§ 171.

Posudzovanie opravných
prostriedkov.

Nesprávne pomenovaný opravný prostriedok treba posúdiť podľa jeho obsahu.

PRVÝ DIEL.

RIADNE OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

Prvý oddiel.

Odvolanie.

§ 172.

Prípustnosť.

(1) Odvolanie je prípustné proti každému rozsudku okresného súdu. Nie je prípustné odvolať sa len proti dôvodom rozsudku.

(2) Ak sa súčasne nenapadá výrok rozsudku vo veci samej, je proti iným rozhodnutiam pojatým do výroku rozsudku, najmä proti rozhodnutiam o trovách konania a o procesnej námitke, opravným prostriedkom sťažnosť.

§ 173.

Lehota na podanie odvolania.

(1) Na podanie odvolania je lehota pätnásť dní odo dňa doručenia rozsudku.

(2) Odvolanie nie je podané oneskorene, ak ho podala oprávnená osoba po uplynutí tejto lehoty iba preto, že sa spravovala nesprávnym poučením súdu, alebo ak ho podala v lehote pätnástich dní odo dňa doručenia rozsudku priamo na odvolacom súde.

§ 174.

Osoby oprávnené podať
odvolanie.

Odvolanie môže podať účastník alebo prokurátor.

Náležitosti.

§ 175.

Odvolanie možno podať písomným podaním alebo ústne do zápisnice na súde, ktorý vy-

niesol rozsudok. Advokát alebo notár, i keď sú sami účastníkmi, môžu podať odvolanie iba písomne.

§ 176.

Odvolanie má popri všeobecných náležitostiach podania obsahovať:

- a) označenie rozsudku, proti ktorému sa podáva;
- b) odvolací návrh;
- c) dôvody, poprípade i nové skutkové tvrdenia a dôkazy.

§ 177.

Podporná platnosť ustanovení
o konaní na súde prvej stolice.

Pokiaľ z ďalších ustanovení nevyplýva iné, použijú sa pre konanie na odvolacom súde obdobne ustanovenia platné pre konanie na súde prvej stolice; nemožno však návrh na začatie konania vziať späť.

§ 178.

Odkladný účinok.

(1) Ak oprávnená osoba podala včas odvolanie, napadnutý rozsudok až do vybavenia odvolania nestane sa právoplatným, a pokiaľ nejde o rozsudok predbežne vykonateľný, odkladá sa jeho vykonateľnosť.

(2) Ak sa rozsudok týka niekoľkých odporcov alebo niekoľkých nárokov so samostatným skutkovým základom a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektorých odporcov alebo niektoré nároky, nenapadnutá časť rozsudku nadobúda právoplatnosť.

Konanie o odvolaní.

§ 179.

(1) Ak je predseda senátu súdu prvej stolice toho názoru, že odvolanie je podané oneskorene alebo osobou neoprávnenou, alebo že je neprípustné preto, že napadá len dôvody rozsudku, predloží ho spolu so spismi a so zprávou o tom príslušnému odvolaciemu súde. To isté urobí, ak sa márne pokúsil o odstránenie chýb odvolania (§§ 176, 45 ods. 1 a 2).

(2) Ak nejde o žiadny z týchto prípadov, predseda senátu zašle jeden rovnopis odvolania odporcovi odvolateľa. Odvolateľov odporca môže do pätnástich dní odpovedať na odvolanie písomným podaním alebo ústne do zápisnice (§ 175); o tom ho treba poučiť. Po uplynutí tejto lehoty alebo len čo došla odpoveď na odvolanie, predloží predseda senátu odvolanie spolu so spismi odvolaciemu súde.

§ 180.

(1) V případech uvedených v § 179 ods. 1 odmietne odvolací súd odvolanie usnesením bez ústneho pojednávania. Rovnako rozhodne, ak až na ústnom pojednávaní zistí, že sú tu takéto podmienky.

(2) Ak je odvolací súd toho názoru, že odvolanie nie je podané oneskorene alebo osobou na to neoprávnenou, alebo že nie je nepripustné preto, že napadá len dôvody rozsudku, doručí predseda odvolacieho senátu jedno vyhotovenie odporcovi odvolateľa. Odvolateľov odporca môže na odvolanie odpovedať do pätnástich dní písomným podaním alebo ústne do zápisnice (§ 175), a to priamo na odvolacom súde; o tom ho treba poučiť.

(3) Ak odvolanie bolo podané priamo na odvolacom súde, postúpi ho predseda odvolacieho senátu súdu prvej stolice, aby postupoval podľa § 179 ods. 2.

§ 181.

Ak nebolo odvolanie odmietnuté bez ústneho pojednávania podľa § 180 ods. 1, predseda senátu nariadi ústne pojednávanie.

§ 182.

Po otvorení ústneho pojednávania predseda senátu alebo ním poverený člen senátu prednesie podľa obsahu spisov súdu prvej stolice stav veci, ako aj doterajší priebeh konania, pokiaľ je to potrebné, aby sa porozumelo odvolaciemu návrhu a aby sa mohla preskúmať správnosť napadnutého rozhodnutia. Po tomto prednese a prípadných poznámkach prednesie predseda alebo ním poverený člen senátu obsah odvolania a odpovede; keď sa tak stalo, upozorní predseda účastníkov, že môžu svoje návrhy ústne odôvodniť.

§ 183.

(1) Odvolací súd nie je viazaný skutkovým stavom, ktorý zistil súd prvej stolice. Účastníci môžu predniesť aj skutkové okolnosti a ponúknuť dôkazy, ktoré neboli v konaní na súde prvej stolice ani uvedené ani ponúknuté. Odvolací súd môže nariadiť, aby sa dokazovanie vykonané na súde prvej stolice opakovalo.

(2) Odvolateľ môže až do skončenia odvolacieho pojednávania svoj návrh vo veci samej, urobený na súde prvej stolice, zmeniť, ak môžu byť výsledky konania na odvolacom súde v súvislosti s výsledkami konania na súde prvej stolice podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

(3) Až do skončenia odvolacieho pojednávania možno meniť i odvolacie návrhy i odvolacie dôvody. Súd môže rozsudok prvej stolice zrušiť, i keď je navrhovaná jeho zmena, a naopak.

(4) Súd však nepripustí zmenu podľa odsekov 2 a 3:

- a) ak sa zmena týka účastníkov, proti ktorým odvolanie nesmerovalo;
- b) ak sa zmena týka tých nárokov uplatňovaných v konaní, ktoré majú samostatný skutkový základ a neboli dotknuté odvolaním.

§ 184.

Odvolací súd prejedná vec v medziach odvolacích návrhov (§ 183 ods. 3 a 4). Prítom si všima chyby konania na súde prvej stolice, len pokiaľ mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Rozhodnutie odvolacieho súdu.

§ 185.

(1) Odvolací súd rozhodne zpravidla rozsudkom vo veci samej, a to tak, že rozsudok súdu prvej stolice potvrdí alebo zmení.

(2) Vo svojom rozsudku sa môže odvolací súd odvolať i na skutkový stav zistený súdom prvej stolice.

§ 186.

(1) Odvolací súd môže usnesením zrušiť rozsudok súdu prvej stolice a vrátiť mu vec na ďalšie konanie a na rozhodnutie, ak sa súd prvej stolice nezaoberal v podstatných bodoch skutkovým stavom veci, vychádzajúc z iného právneho názoru než odvolací súd.

(2) Odvolací súd môže takto postupovať aj vtedy, keď zistí chyby konania uvedené v § 184 a ak by ich odstránenie vyžadovalo neúmerné doplnenie konania; ak to vyžaduje povaha veci, môže zrušiť i konanie na súde prvej stolice.

(3) Súd prvej stolice je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

§ 187.

Trovy odvolacieho konania.

(1) Ustanovenia o trovách konania na súde prvej stolice platia i pre konanie odvolacie.

(2) Ak súd druhej stolice zmení rozsudok súdu prvej stolice, rozhodne aj o trovách predchádzajúceho konania; ak zruší rozsudok, poprípade i konanie súdu prvej stolice, uloží tomuto súdu, aby v novom rozhodnutí rozhodol aj o trovách opravného konania.

§ 188.

Vzatie odvolania zpät.

Odvolaťel môže vziať odvolanie zpät do vynešenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Čo do účinnosti vzatia odvolania zpät platia prímernane ustanovenia §§ 73 a 76.

§ 189.

Doručenie rozhodnutia.

Po skončení odvolacieho konania vráti odvolací súd spisy súdu prvej stolice; súd prvej stolice doručí rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom.

Druhý oddiel.**Sťažnosť.****Prípustnosť.**

§ 190.

Proti usneseniu okresného súdu je prípustná sťažnosť, ak ide o usnesenie, ktorým je súd viazaný (§ 166).

§ 191.

Sťažnosť nie je prípustná proti usneseniu dožiadaného alebo povereného sudcu; avšak je prípustná, pokiaľ ju zákon nevyklučuje, proti usneseniu dožadujúceho alebo poverujúceho súdu, ktorý rozhodol o ohradení sa postihnutej osoby.

§ 192.

Sťažnosť nie je prípustná proti rozhodnutiu:

- a) ktorým bol vylúčený sudca (§ 22);
- b) ktorým bolo vrátené podanie s pokynmi a poučením na odstránenie chýb podania (§ 45);
- c) ktorým bola postúpená vec pre nepríslušnosť súdu po vypočutí účastníka (§ 56 ods. 1);
- d) ktorým bol zamietnutý návrh na vylúčenie verejnosti (§§ 63, 68);
- e) ktorým bola alebo nebola pripustená zmena návrhu (§ 72), alebo ktorým bola alebo nebola priznaná účinnosť prejavu účastníka o vzatí návrhu zpät (§ 73), uznaniu alebo vzdaniu sa nároku (§ 74), alebo ktorým bola alebo nebola schválená súdna pokonávka (§§ 40, 75);
- f) ktorým bola predĺžená lehota alebo zamietnutý návrh na jej predĺženie (§ 84);
- g) ktorým bolo povolené navrátenie do predošlého stavu (§ 86)

- h) ktorým sa rozhodlo o svedočnom (§ 107) alebo o nárokoch tretích osôb na náhradu (§ 115 ods. 2, § 120 ods. 2);
- ch) ktorým bolo povolené zabezpečenie dôkazu (§ 123);
- i) ktorým bolo uložené složiť predšavok na trovy (§ 128).

§ 193.

Novoty.

Sťažnosť možno oprieť o nové skutočnosti a dôkazy, pokiaľ z iných ustanovení nevyplýva iné a pokiaľ to povaha veci pripúšťa.

Konanie a rozhodnutie o sťažnosti.

§ 194.

(1) Súd prvej stolice môže sám vyhovieť sťažnosti, ak sa napáda sťažnosťou usnesenie, z ktorého nenadobudla doteraz právo osoba odchylná od sťažovateľa, alebo ak ide o usnesenie, ktorým bola uložená pokuta alebo nariadené predvedenie.

(2) Ak súd prvej stolice nemieni vyhovieť sťažnosti alebo ak sa napáda sťažnosťou aj iné usnesenie než usnesenie uvedené v odseku 1, vykoná predseda senátu vyšetrovanie, pokiaľ ho uzná podľa obsahu sťažnosti za potrebné, a predloží sťažnosť spolu so spismi súdu druhej stolice.

§ 195.

(1) Súd druhej stolice rozhodne o sťažnosti usnesením zpravidla bez ústneho pojednávania.

(2) Ak to považuje súd druhej stolice za potrebné, nariadi vypočuť účastníkov alebo iné vyšetrovanie; v prípadoch, kde sa rozhodlo v prvej stolici po ústnom pojednávaní, môže nariadiť i ústne pojednávanie.

§ 196.

Pokiaľ z ustanovení o sťažnosti nevyplýva iné, použijú sa pre sťažnosť obdobne ustanovenia platné pre odvolanie.

DRUHÝ DIEĽ.

MIMORIADNE OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

Prvý oddiel.**Obnova konania.****Prípustnosť.**

§ 197.

Právoplatné rozhodnutie vo veci samej možno napadnúť návrhom na obnovu konania:

- a) ak sú tu nové skutočnosti, dôkazy alebo právoplatné rozhodnutie súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy), ktoré účastník nemohol bez svojej viny použiť v základnom konaní, alebo ak možno vykonať dôkazy nariadené v základnom konaní, pretože odpadly prekážky, ktoré vtedy bránili ich vykonaniu; z týchto dôvodov je obnova konania prípustná, len pokiaľ mohly prívodiť pre účastníka priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej;
- b) ak sa rozhodlo v neprospech účastníka v dôsledku trestného činu sudcu.

§ 198.

Súdnu pokonávku možno napadnúť návrhom na obnovu konania, pokiaľ možno dôvody obnovy vzťahovať podľa povahy veci i na súdnu pokonávku.

§ 199.

Obnova konania nie je prípustná:

- a) ak ide o rozhodnutie, ktorým sa vyslovilo, že tu manželstvo nie je, alebo ktorým sa vyslovila neplatnosť manželstva alebo rozvod, okrem ak by išlo o otázku dobromyseľnosti pri uzavieraní manželstva alebo viny na rozvode;
- b) v konaní o vyhlásenie za mŕtveho alebo o dokázanie smrti, v konaní o prejednanie dedičstva, v konaní o súdne umorenie listín a v konaní exekučnom;
- c) ak možno zrušenie alebo zmenu rozhodnutia dosiahnuť bez obnovy konania, nepočítajúc v to sťažnosť pre porušenie zákona, alebo ak je obnova konania vylúčená povahou veci.

Lehota na podanie návrhu.

§ 200.

(1) Návrh na obnovu konania treba podať v lehote troch mesiacov.

(2) Lehota sa počíta odo dňa právoplatnosti rozhodnutia v základnom konaní, poprípade schválenia súdnej pokonávky; ale ak sa účastník len neskoršie dozvedel o dôvode obnovy alebo ak ho len neskoršie mohol uplatniť, lehota sa počíta odo dňa, keď sa dozvedel o dôvode obnovy alebo keď ho mohol uplatniť.

(3) Ak uplynulo päť rokov od času, keď sa rozhodnutie stalo právoplatným, poprípade keď bola schválená súdna pokonávka, návrh na obnovu konania možno podať, len ak účastníkovi bola nezákonným postupom súdu odňatá možnosť konať na súde.

§ 201.

Pri zmeškaní lehoty na podanie návrhu na obnovu konania nie je prípustné navrátenie do predošlého stavu.

§ 202.

Náležitosti návrhu na obnovu.

Návrh na obnovu konania má popri všeobecných náležitostiach podania obsahovať:

- a) označenie rozhodnutia alebo súdnej pokonávky, proti ktorým smeruje;
- b) uvedenie zákonného dôvodu obnovy;
- c) skutočnosti dokazujúce zachovanie lehoty na podanie návrhu na obnovu konania;
- d) určitý návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo súdnej pokonávky a na vynesenie nového rozhodnutia;
- e) skutočnosti a dôkazy na odôvodnenie návrhu na obnovu konania.

§ 203.

Príslušnosť súdu.

O návrhu na obnovu konania rozhoduje súd, ktorý rozhodol vo veci v prvej stolici.

§ 204.

Osoby oprávnené podať návrh na obnovu konania.

Návrh na obnovu konania môže podať účastník alebo prokurátor.

Konanie.

§ 205.

(1) Ak je návrh na obnovu konania podaný zrejme oneskorene alebo ak sa nezakladá na žiadnom zákonnom dôvode alebo ak obnova konania nie je prípustná podľa § 199, súd odmietne návrh usnesením bez ústneho pojednávania. Rovnako rozhodne, ak sa až na ústnom pojednávaní zistí, že sú tu také skutočnosti.

(2) Ak návrh podala osoba neoprávnená, súd ho odmietne usnesením po ústnom pojednávaní.

§ 206.

(1) Ak sa navrhuje obnova konania pre trestný čin uvedený v § 197 písm. b) alebo pre iný trestný čin, oznámi súd, pokiaľ sa ešte nezačalo trestné konanie, vec prokurátorovi a vyčká výsledok trestného konania.

(2) Keď trestný súd alebo prokurátor oznamuje súdu usnesenie, že sa konanie nezačalo alebo že sa zastavuje, označí výslovné dôvody, prečo sa tak stalo.

§ 207.

(1) S konaním o návrhu na obnovu možno spojiť konanie vo veci samej.

(2) Ak súd rozhodol najprv o povolení obnovy, môže konať vo veci samej až vtedy, keď sa rozhodnutie o povolení obnovy stalo právoplatným.

§ 208.

(1) Ak sa z uplatňovaných dôvodov obnovy javí pravdepodobným, že návrh na obnovu konania bude mať úspech, môže súd na návrh účastníka i bez vypočutia odporcu usnesením nariadiť odklad výkonateľnosti napadnutého rozhodnutia alebo súdnej pokonávky.

(2) Súd môže takéto svoje usnesenie na návrh zrušiť.

(3) Proti usneseniam podľa odsekov 1 a 2 nieť opravného prostriedku.

§ 209.

(1) Na konanie o návrhu na obnovu, počítajúc v to opravné prostriedky, sa inak použijú ustanovenia platné pre základné konanie.

(2) Vydržanie alebo premlčanie práva, ktoré nastalo za konania alebo po jeho skončení, nemožno uplatniť v konaní o obnovu na ujmu účastníka, v prospech ktorého bola povolená obnova.

(3) V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne súd o náhrade trov základného konania i konania o obnovu.

Druhý oddiel.

Sťažnosť pre porušenie zákona.

§ 210.

Prípustnosť.

(1) Generálny prokurátor môže proti právoplatnému rozhodnutiu občianskeho súdu podať sťažnosť pre porušenie zákona, ak je toho názoru, že v konaní alebo pri rozhodovaní bol porušený zákon.

(2) Pre chyby konania možno podať sťažnosť pre porušenie zákona iba vtedy, ak ide o veci, ktoré nepatria do právomoci československých súdov alebo aspoň súdov riadnych, alebo ak chyby konania mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

(3) Sťažnosť pre porušenie zákona nemožno podať proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu.

§ 211.

Podanie a náležitosti.

(1) Sťažnosť pre porušenie zákona nie je viazaná lehotou. Podáva sa písomne na Najvyššom súde.

(2) Okrem všeobecných náležitostí podania musí sťažnosť obsahovať:

- označenie rozhodnutia, proti ktorému smeruje;
- údaj o tom, v čom sa vidí porušenie zákona, s náležitým odôvodnením;
- určité vyjadrenie, či sa navrhuje iba výrok, že bol porušený zákon, alebo aj zrušenie či zmena pôvodného rozhodnutia a aká.

(3) Generálny prokurátor môže až do rozhodnutia o sťažnosti meniť jej dôvody a návrh.

§ 212.

Vyžiadanie súdnych spisov generálnym prokurátorom.

Generálny prokurátor si môže vyžiadať od ktoréhokoľvek súdu spisy o právoplatne skončenom konaní, aby mohol posúdiť, či sú tu dôvody na podanie sťažnosti pre porušenie zákona.

§ 213.

Odloženie výkonateľnosti pôvodného rozhodnutia.

Ak generálny prokurátor navrhuje aj zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia, Najvyšší súd môže i z úradnej povinnosti pred rozhodnutím o sťažnosti odložiť vykonateľnosť pôvodného rozhodnutia.

Konanie a rozhodnutie Najvyššieho súdu.

§ 214.

(1) Najvyšší súd rozhodne o sťažnosti pre porušenie zákona rozsudkom bez ústneho pojednávania po vypočutí generálneho prokurátora.

(2) Najvyšší súd môže potrebné vyšetrovanie nariadiť i z úradnej povinnosti.

§ 215.

(1) Najvyšší súd v rozsudku buď vysloví, že bol porušený zákon, alebo sťažnosť zamietne.

(2) Rozsudok treba odôvodniť; doručí sa generálnemu prokurátorovi, a ak je to možné, aj účastníkom alebo ich právnym nástupcom.

§ 216.

Konanie na pôvodnom súde.

(1) Ak Najvyšší súd v rozsudku vyslovil, že bol porušený zákon, účastník alebo jeho právny nástupca môžu do pätnástich dní odo dňa doručenia rozsudku navrhnúť na súde, ktorý vo veci rozhodol v prvej stolici, zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia.

(2) Ak Najvyšší súd vyhovel sťažnosti pre porušenie zákona a ak generálny prokurátor, účastník alebo jeho právny nástupca navrhli zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia, odkladá sa vykonateľnosť pôvodného rozhodnutia do právoplatnosti nového rozhodnutia vo veci.

(3) Ak bol urobený návrh podľa odseku 1 alebo ak už generálny prokurátor podal taký návrh, urobí súd, ktorý vo veci rozhodol v prvej stolici, opatrenia vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho súdu, súc pritom viazaný jeho právnym názorom. Na toto konanie sa použijú primerane ustanovenia platné pre obnovu konania.

§ 217.

Účinky rozsudku Najvyššieho súdu.

Okrem prípadu uvedeného v § 216 nemá rozsudok Najvyššieho súdu právny účinok na právne pomery účastníkov pôvodného konania. Právne pomery tretích osôb nemôžu byť dotknuté ani novým rozhodnutím vo veci, okrem ak im porušenie zákona bolo alebo muselo byť známe.

§ 218.

Neprípustnosť návrhu na zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia.

Návrh na zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia je neprípustný:

- a) ak ide o rozhodnutie, ktorým sa vyslovilo, že tu manželstvo nie je, alebo ktorým sa vyslovila neplatnosť manželstva alebo rozvod, okrem ak ide o otázku dobromyseľnosti pri uzavieraní manželstva alebo viny na rozvode;
- b) v konaní o vyhlásenie za mŕtveho alebo o dokázanie smrti;
- c) ak možno zrušenie alebo zmenu chybného rozhodnutia dosiahnuť bez podania sťaž-

nosti pre porušenie zákona, nepočítajúc v to obnovu konania, alebo ak je takýto návrh vylúčený povahou veci.

SIEDMA HLAVA.

PREDBEŽNÉ OPATRENIA.

§ 219.

Prípustnosť.

Súd môže nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby sa ešte pred rozhodnutím predbežne upravili pomery účastníkov, alebo ak je obava, že inak by bol výkon súdneho rozhodnutia ohrozený.

§ 220.

Príslušnosť.

Predbežné opatrenie nariadi súd, na ktorom je začaté konanie vo veci samej. Ak sa konanie vo veci samej doteraz nezačalo, nariadi ho súd, ktorý by bol na začatie konania vo veci samej príslušný.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 221.

Konanie podľa tejto hlavy vykoná bez ústneho pojednávania súd v rovnakom obsadení ako vo veci samej; ak konanie vo veci samej nebolo doteraz začaté, vykoná konanie sudca.

§ 222.

Predbežné opatrenie nariadi súd na návrh oprávneného účastníka; ak ide o konanie, ktoré sa začína z úradnej povinnosti, môže súd nariadiť predbežné opatrenie i bez návrhu.

§ 223.

O nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd po vykonaní prípadne potrebného vyšetrenia, a ak to považuje za účelné a povaha veci to pripúšťa, i po vypočutí účastníkov alebo niektorého z nich. Ak sa to javí vhodným a povaha veci to pripúšťa, môže navrhovateľovi uložiť, aby složil primeranú zábezpeku.

§ 224.

V usnesení, ktorým súd nariadi predbežné opatrenie, určí lehotu, po uplynutí ktorej stráca predbežné opatrenie účinnosť; ak sa súdne konanie, o ktoré ide, doteraz nezačalo

a ak je na jeho začatie potrebný návrh účastníka, ktorý predbežné opatrenie navrhol, súd mu zároveň uloží lehotu, v ktorej má podať návrh na začatie konania.

§ 225.

O b s a h.

Predbežným opatrením môže súd najmä nariadiť:

- a) odporcovi, aby v určenej lehote složil do súdnej úschovy peňažnú sumu, vkladnú knižku, cenný papier alebo iný predmet, súci na súdnu úschovu;
- b) odporcovi, aby nijako nenakladal s určitými vecami alebo právami; ak sa zákaz týka nehnuteľnej veci alebo práv na nehnuteľnú vec, zapíše sa do pozemkovej alebo železničnej knihy (ďalej len „verejná kniha“) alebo do listiny uloženej na súde s účinkom proti tretím osobám; ak sa zákaz týka hnutel'ných vecí, možno ho spojiť s nariadením vhodnej úschovy;
- c) poddĺžnikovi, aby v čase sročnosti složil určenú sumu peňazí alebo vec miesto svojmu veriteľovi do súdnej alebo inej úschovy;
- d) dlžníkovi, aby plnil oprávnenému predbežne určenú úhradu osobných potrieb podľa zákona;
- e) odporcovi alebo tretej osobe, aby niečo konali alebo aby sa niečoho zdržali alebo trpeli, aby navrhovateľ niečo konal alebo nekonal.

§ 226.

Z r u š e n i e.

(1) Ak sa zmenia pomery tak, že predbežné opatrenie nie je už potrebné ani účelné, súd ho zruší na návrh alebo z úradnej povinnosti.

(2) Okrem toho treba predbežné opatrenie zrušiť z úradnej povinnosti, ak:

- a) navrhovateľ nesožil včas zábezpeku (§ 223);
- b) oprávnený nepodal včas návrh na začatie súdneho konania (§ 224);
- c) došlo už k vydaniu právoplatného súdneho rozhodnutia, ktorého výkon sa mal predbežným opatrením zabezpečiť, a oprávnenému nebol zabezpečovaný nárok priznaný;
- d) oprávnený nadobudol možnosť viesť exekúciu a do pätnástich dní od tohto času nepodal návrh na jej nariadenie.

§ 227.

T r o v y.

(1) Trovy vzniknuté v súvislosti s predbežným opatrením znáša navrhovateľ, vynímajúc trovy odporcu.

(2) O prípadnom nároku na náhradu týchto trov voči odporcovi a o prípadnom nároku odporcu na náhradu jeho trov rozhodne súd, ktorý rozhodol v konaní vo veci samej. a ak nedošlo k tomuto konaniu, rozhodne súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie.

(3) V prípade odseku 2 použijú sa obdobne ustanovenia o náhrade trov.

(4) Ak sa predbežné opatrenie zruší z iného dôvodu než preto, že navrhovateľovi bol nárok priznaný alebo že jeho nárok bol uspokojený, navrhovateľ nahradí odporcovi i tretej osobe všetky ujmy, ktoré im spôsobil. O tom rozhodne súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie.

§ 228.

Predaj dlžníkových hnutel'ných vecí bez exekučného titulu.

(1) Ak zákon dovoľuje, aby sa veriteľ uspokojil súdnym predajom dlžníkových hnutel'ných vecí bez exekučného titulu, nariadi predaj na návrh veriteľa súd. v obvode ktorého sú veci.

(2) Predaj nariaduje a ďalej koná sudca bez ústneho pojednávania. Predaj sa nariadi bez vypočutia dlžníka.

(3) Predaj možno vykonať aj vtedy, ak usnesenie nariadujúce predaj nie je doteraz právoplatné; ale ak bola proti tomuto usneseniu podaná sťažnosť, môže súd, pokiaľ nejde o veci podliehajúce skaze, výkon predaja odložiť až do právoplatnosti usnesenia, ktorým bol nariadený predaj.

(4) Inak pre výkon predaja platia ustanovenia tohto zákona o exekučnom predaji hnutel'ných vecí.

§ 229.

Exekučné opísanie
nájomníkových hnutel'ných
vecí.

(1) Exekučné opísanie hnutel'ných vecí podľa § 394 ods. 2 občianskeho zákonníka nariadi a vykoná súd, v obvode ktorého je predmet exekučného opísania.

(2) Exekučné opísanie hnutel'ných vecí je neprípustné pri veciach vylúčených z exekúcie.

(3) Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania; exekučné opísanie vykoná výkonný úradník (§ 431).

DRUHÁ ČASŤ.

OSOBITNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

MANŽELSKÉ VECI A OSTATNÉ VECI TÝKAJÚCE SA MANŽELOV.

PRVÝ DIEĽ.

MANŽELSKÉ VECI.

§ 230.

Pr í s l u š n o s ť.

(1) Na konanie o rozvod, neplatnosť manželstva a určenie, či tu je alebo nie je manželstvo (manželské veci), je príslušný súd, v obvode ktorého mali manželia posledné spoločné bydlisko.

(2) Ak manželia nemali posledné spoločné bydlisko v Československej republike, je na konanie príslušný všeobecný súd odporcu; ak tu niet ani takého súdu, je príslušný všeobecný súd navrhovateľa.

(3) Ak sa má neplatnosť manželstva vysloviť z úradnej povinnosti a ak manželia nemali spoločné bydlisko v Československej republike, je na konanie príslušný všeobecný súd jedného alebo druhého manžela.

K o n a n i e.

§ 231.

Účastníkmi konania sú manželia.

§ 232.

Jeden rovnopis návrhu na začatie konania sa doručí odporcovi do vlastných rúk. Upovedomenie o začatí konania z úradnej povinnosti sa doručí oboom manželom do vlastných rúk.

§ 233.

Súd zpravidla vyslúchne oboch manželov osobne, a to hneď na prvom ústnom pojednávaní.

§ 234.

Návrh na začatie konania možno vziať späť aj za odvolacieho konania a nie je potrebné, aby súd vzatiu návrhu späť priznal účinnosť.

§ 235.

S výnimkou konania o neplatnosť manželstva je prípustné spočívanie konania (§ 421).

§ 236.

Uznaníu nároku nemôže súd priznať účinnosť (§ 74).

Osobitné ustanovenia pre konanie o neplatnosť manželstva.

§ 237.

Otázku neplatnosti manželstva nemožno riešiť v inom konaní, a to ani ako predbežnú otázku.

§ 238.

Ak jeden z manželov zomrie pred tým, než sa rozhodnutie stane právoplatným, súd usnesením zastaví konanie a zruší prípadne už vynesené rozhodnutie, pokiaľ zákon nedovoľuje, aby sa v konaní pokračovalo.

Osobitné ustanovenia pre konanie o rozvod manželstva.

§ 239.

Ak sa druhý manžel pripojí k návrhu na rozvod manželstva a ak sa shodujú návrhy oboch manželov čo do viny na rozvode, môže sa súd obmedziť pre zistenie rozvratu a viny na ňom na výsluch účastníkov.

§ 240.

Ak sú tu maloleté deti, urobí súd ešte pred vyslovením rozvodu manželstva opatrenie, aby všeobecný súd maloletých detí podmienčne — pre prípad, že bude rozvod vyslovený — upravil práva a povinnosti rodičov voči maloletým deťom a ich majetku.

§ 241.

Ak jeden z manželov zomrie pred tým, než sa rozhodnutie stane právoplatným, súd usnesením zastaví konanie a zruší prípadne už vynesené rozhodnutie.

DRUHÝ DIEĽ.

OSTATNÉ VECI TÝKAJÚCE SA MANŽELOV.

§ 242.

V ostatných veciach týkajúcich sa manželov, upravených v zákone o rodinnom práve, sa rozhoduje po ústnom pojednávaní usnesením.

§ 243.

Ak je s návrhom na rozvod alebo neplatnosť manželstva spojený návrh na úhradu osobných potrieb alebo ak došlo k spojeniu takýchto konaní, súd rozhodne rozsudkom aj o úhrade osobných potrieb.

DRUHÁ HLAVA.

VECI PORUČENSKÉ, OPATROVANSKÉ,
VECI DETÍ V RODIČOVSKÉJ MOCI
A VECI OSVOJENIA.

PRVÝ DIEĽ.

VECI PORUČENSKÉ, OPATROVANSKÉ
A VECI DETÍ V RODIČOVSKÉJ MOCI.

Pr í s l u š n o s ť.

§ 244.

Súdom príslušným pre veci poručenské, opatrovanské a pre veci detí v rodičovskej moci je všeobecný súd chránenca. Ak tento súd nie je známy alebo ak nemôže bez ujmy pre chránenca včas zakročiť, zakročí súd, v obvode ktorého má chránenec pobyt; avšak len čo je to možné, postúpi vec príslušnému súdu.

§ 245.

V záujme chránenca môže súd na návrh alebo z úradnej povinnosti svoju príslušnosť preniesť na iný súd. Ak druhý súd nesúhlasí s prenesením, rozhodne jeho nadriadený krajský súd.

§ 246.

O b s a d e n i e s ú d u.

(1) Senát koná a rozhoduje o výchove a výžive detí a o úprave stykov rodičov s deťmi, o povolení uzavrieť manželstvo (§ 252), o schvaľovaní dôležitých úkonov poručníka za poručenca (§ 256), o schvaľovaní vyúčtovania zo správy poručenovho imania (§ 259), o odvolaní poručníka a o priezvisku, poprípade aj o mene dieťaťa; ďalej o výkone rodičovskej moci, o jej zániku a o všetkých jej obmedzeniach.

(2) V ostatných prípadoch koná a rozhoduje sudca.

K o n a n i e.

§ 247.

Konanie sa začína z úradnej povinnosti, pokiaľ z povahy veci nevyplýva, že sa má začať iba na návrh.

§ 248.

(1) Senát rozhoduje po ústnom pojednávaní usnesením.

(2) Sudca rozhoduje bez ústneho pojednávania.

§ 249.

(1) V dôležitých alebo pochybných prípadoch vypočuje súd i chránenca, pokiaľ je

tento schopný posúdiť svoje záujmy; ak možno od toho očakávať objasnenie a posúdenie potrebnosti alebo vhodnosti navrhnutého alebo zamýšľaného opatrenia, vypočuje súd aj jeho najbližších príbuzných alebo iné osoby oboznámené s pomerami.

(2) Súd má zpravidla, najmä ak ide o maloletého, konať v súčinnosti s verejnými orgánmi a zariadeniami, ktoré slúžia na ochranu alebo prospech chránencov.

§ 250.

R o z h o d n u t i e o r o d i č o v s k e j
m o c i.

Ak sa rodičia nedohodnú o výkone rodičovskej moci, rozhodne súd, akým spôsobom sa má rodičovská moc vykonávať, najmä ktorý z rodičov má maloletého zastupovať.

§ 251.

V ý c h o v a a v ý ž i v a d e t í.

(1) Ak rodičia maloletého dieťaťa nežijú spolu, rozhodne súd o tom, komu sa má dieťa sveriť do výchovy a ako má každý z rodičov prispievať na jeho výživu; pokiaľ je to potrebné, upraví aj styk rodičov s dieťaťom. Rozhodnutie možno nahradiť dohodou rodičov; ktorá však vyžaduje schválenie súdu.

(2) Súd určí rozsah vyživovacej povinnosti, i keď rodičia žijú spolu, ak jeden z nich neplní svoje povinnosti dobrovoľne.

§ 252.

P o v o l e n i e u z a v r i e ť m a ň ž e l s t v o.

(1) Osobám maloletým, postihnutým duševnou poruchou alebo duševne nedostatočne vyvinutým povoľuje uzavretie manželstva súd. Pred rozhodnutím vypočuje takú osobu, a to v neprítomnosti iných osôb, aby sa presvedčil o tom, či má skutočne vôľu vstúpiť do manželstva. Podľa možnosti vypočuje aj druhú osobu hodlajúcu uzavrieť manželstvo a vyšetrí osobné vlastnosti oboch.

(2) Usnesenie o povolení uzavrieť manželstvo má obsahovať aj meno a priezvisko oboch osôb, ktoré hodlajú uzavrieť manželstvo.

§ 253.

U s t a n o v e n i e p o r u č n í k a.

(1) Po vhodnom poučení složí poručník do rúk sudcu sľub, že sa bude riadne starať o telesný a duševný rozvoj poručenca, najmä o jeho výchovu a výživu tak, aby bol náležite pripravený prispievať svojou prácou, podľa

svojich schopností a náklonností, k prospechu spoločnosti, ďalej že bude poručenca riadne zastupovať, že bude spravovať jeho imanie so starostlivosťou riadneho hospodára a pritom dbať na pokyny súdu.

(2) Po složení sľubu vydá súd poručníkovi listinu o jeho ustanovení.

§ 254.

Zistenie imania poručenca.

Súd vykoná súpis všetkého poručenčovho imania, a ak to uzná za vhodné, i jeho odhad. Vykonaním súpisu a odhadu môže súd poveriť miestny národný výbor.

Zabezpečenie majetku poručenca.

§ 255.

(1) Hotové peniaze, pokiaľ sa v záujme poručenca nepoužijú inak, treba uložiť v peňažnom ústave alebo zakúpiť za ne štátne dlhopisy alebo iné verejné dlhopisy postavené im naroveň. V rukách poručníka možno ponechať iba toľko peňazí, koľko treba na úhradu bežných potrieb poručenca a na riadne hospodárenie.

(2) Cennosti a dôležité listiny sa zpravidla uložia do súdnej úschovy. Pri nehnuteľných veciach treba nariadiť zápis maloletosti.

(3) Nehnuteľné veci možno scudziť iba v prípade nevyhnutnosti alebo na zrejmy prospech poručenca.

§ 256.

(1) Dôležitými úkonmi poručníka za poručenca, ktoré vyžadujú schválenie súdu, sú najmä zrieknutie sa alebo odmietnutie dedičstva, vzdanie sa práv, uzavretie pokonávky, poskytnutie alebo vypovedanie pôžičky, scudzenie, nadobudnutie alebo zaťaženie nehnuteľných vecí a práv k nim.

(2) Súdu má pri schvaľovaní právnych úkonov dbať najmä o to, aby poručenec po dosiahnutí plnoletosti nebol príliš obmedzovaný v nakladaní so svojím majetkom.

(3) I usnesenie, ktorým sa návrhu vyhovie, treba vždy odôvodniť. Písomné smluvy treba opatriť schvaľovacou doložkou

§ 257.

Vyúčtovanie poručníka.

(1) Vyúčtovanie zo správy poručenčovho imania predkladá poručník v obdobiach a ku dňom, ktoré určí súd zpravidla pri jeho ustanovení.

(2) Poručníci predložia vyúčtovanie zpravidla písomne, a to i s dokladmi. Iba jednoduché vyúčtovanie, skladajúce sa z niekoľko málo položiek príjmov a výdavkov, možno spísať do zápisnice.

§ 258.

Preskúmanie vyúčtovania.

(1) Na preskúmanie vyúčtovania predvolá súd poručníka, poručenca, ak je tento schopný posúdiť svoje záujmy, poprípade znalca, ak to vyžaduje rozsah alebo složitnosť vyúčtovania. Prítom treba vyšetriť najmä:

- a) či bol majetok úplne uvedený tak, ako je uvedený v súpise, poprípade v súdnych spisoch alebo v poslednom vyúčtovaní;
- b) či jednotlivé položky vyúčtovania súhlasia s dokladmi;
- c) či je všetok majetok náležite uschovaný a zabezpečený;
- d) či bola správa účelná a prospešná.

(2) Ak vyjde najavo, že k niektorým právnym úkonom došlo bez potrebného súdneho schválenia, môže ich súd schváliť dodatočne.

(3) Pri preskúmaní vyúčtovania nemá sa súd zpravidla pozastavovať nad nepatrnými nedostatkami a nemá požadovať nákladné doklady pri nepatrných položkách.

§ 259.

Schvaľovanie vyúčtovania.

(1) V usnesení, ktorým sa schvaľuje vyúčtovanie, treba uviesť, kto vyúčtovanie podal a za ktorý čas, či ho súd uznal za správne, aká je konečná suma čistého majetku, aká hotovosť je v rukách poručníka a aké mal poručenec príjmy a výdavky vo vyúčtovacom období. Do usnesenia treba pojať aj príkaz na odstránenie prípadných chýb.

(2) Po schválení záverečného vyúčtovania vydá súd bývalému poručenecovi na jeho žiadosť všetky doklady.

§ 260.

Zmena poručníka.

Pri zmene poručníka súd vyzve doterajšieho poručníka, aby odovzdal majetok, poprípade jeho správu novému poručníkovi a preukázal to súdu.

§ 261.

Vydanie majetku po nadobudnutí plnoletosti poručenca.

(1) Po skončení poručenstva je súd povinný vydať poručenecovi jeho majetok.

(2) Súd predovšetkým vyzve poručenca, aby v určitej lehote prevzal majetok. Výzvu treba doručiť do vlastných rúk. Súčasne vyzve poručníka, aby odovzdal majetok poručencom a odovzdanie preukázal súdu. Ak poručenec neprevezme majetok, naloží sa s ním podľa ustanovení o súdnych úschovách.

(3) Pri nehnuteľných veciach súd po skončení poručenstva nariadi výmaz zápisu maloletosti.

§ 262.

O p a t r o v a n c i a d e t i v r o d i č o v s k e j m o c i.

Predchádzajúce ustanovenia o poručníkoch, poručencom a o ochrane poručencom použijú sa primerane na opatrovníkov, opatrovancov a deti v rodičovskej moci.

DRUHÝ DIEĽ.

VECI OSVOJENIA.

§ 263.

P r í s l u š n o s ť.

(1) Súdom príslušným na rozhodnutie o osvojení je všeobecný súd osvojenca, a ak je osvojenec poručencom, poručenský súd.

(2) Ak niet v Československej republike takého súdu, je na rozhodnutie príslušný všeobecný súd osvojiteľa.

O b s a d e n i e s ú d u a s p ô s o b k o n a n i a.

§ 264.

Senát rozhoduje po ústnom pojednávaní usnesením.

§ 265.

Pred rozhodnutím o osvojení vypočuje súd — podľa možnosti osobne — osvojiteľa a jeho manželku, ak je potrebný jeho súhlas, zákonných zástupcov osvojenca, orgán verejnej starostlivosti o mládež, osvojenca, ak je tento schopný posúdiť dosah osvojenia, a rodičov, i keď nie sú jeho zákonnými zástupcami.

§ 266.

V usnesení, ktorým súd vysloví osvojenie, uvedie, aké priezvisko bude osvojenec používať. Usnesenie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť. Jeden rovnopis právoplatného usnesenia sa osobitne uloží na súde.

Z r u š e n i e o s v o j e n i a.

§ 267.

Súdom príslušným na rozhodnutie o zrušení osvojeného pomeru je súd, ktorý vyslovil

osvojenie. O takom zrušení osvojeného pomeru platia primerane §§ 264 až 266.

§ 268.

Dohodu o zrušení osvojenia medzi osvojiteľom a plnoletým osvojencom môže spísať sudca ktoréhokolvek súdu; odpis zápisnice o zrušení osvojenia zašle súdu, ktorý osvojenie vyslovil, aby ju osobitne uložil a vyznačil zrušenie v spisoch o osvojení.

TRETIA HLAVA.

U Z N A N I E, Z I S T E N I E A Z A P R E T I E O T C O V S T V A.

PRVÝ DIEĽ.

U Z N A N I E O T C O V S T V A.

§ 269.

(1) Ak sa narodí dieťa, u ktorého otcovstvo nie je určené zákonnou domnienkou svedčiacou proti manželovi matky ani uznaním otcovstva, súd z úradnej povinnosti vypočuje matku dieťaťa o tom, koho označuje za otca dieťaťa, poprípade s kým obcovala v rozhodnom čase. V tomto prípade vypočuje súd ďalej toho, kto je označený za otca, či otcovstvo uznáva a či chce dobrovoľne plniť rodičovské povinnosti.

(2) Uznanie otcovstva na súde sa zapíše do zápisnice.

(3) Príslušným na konanie je všeobecný súd dieťaťa, a ak je dieťa poručencom, poručenský súd.

§ 270.

Ak nedošlo k uznaniu otcovstva podľa § 44 zákona o rodinnom práve, treba podať žalobu o zistenie otcovstva. Ak matka (poručník) nepodá žalobu v primeranom čase, ustanoví súd maloletému dieťaťu opatrovníka (nového poručníka) a upraví ho, aby v mene dieťaťa podal žalobu.

§ 271.

Úkony podľa §§ 269 a 270 vykoná sudca bez ústneho pojednávania.

DRUHÝ DIEĽ.

Z I S T E N I E O T C O V S T V A.

§ 272.

P r í s l u š n o s ť.

Ak sa má žaloba podať proti opatrovníkovi, je príslušný všeobecný súd žalobcu.

K o n a n i e.

§ 273.

Na konanie o zistenie otcovstva sa použijú ustanovenia jedenástej hlavy s doplnkami uvedenými v ďalších ustanoveniach tohto dielu.

§ 274.

Otázku zistenia otcovstva nemožno riešiť v inom konaní, a to ani ako predbežnú otázku.

§ 275.

(1) Dieťa, jeho matka, domnelý otec a podľa potreby aj iné osoby sú povinné dať si odňať krv na vykonanie krvnej skúšky. Ak sa niektorá z týchto osôb bez závažného dôvodu zdráha tak urobiť, možno použiť donucovacie prostriedky podľa § 100 ods. 2 a 3 a § 103 ods. 3. Proti usneseniu, ktorým súd vyhlási zdráhanie za bezdôvodné, môže podať sťažnosť iba ten, kto má byť vyšetrený.

(2) Toto ustanovenie sa použije obdobne na iné podobné dôkazné prostriedky.

§ 276.

(1) Ak je začaté konanie o zistenie otcovstva na žalobu iba jedného z oprávnených, bráni prejednaníu žaloby druhého oprávneného prekážka uvedená v § 57 ods. 1 písm. c).

(2) Oprávnený, ktorý nepodal žalobu, môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník; účinnok rozsudku sa na neho vzťahuje, i keď nevstúpil do konania.

§ 277.

(1) Ak žalobca za konania o zistenie otcovstva zomrie, konanie sa preruší. V konaní môže pokračovať druhý oprávnený na žalobu. Do šesť mesiacov od smrti dieťaťa môžu podať žalobu o zistenie otcovstva aj jeho potomci, ak preukážu na tomto zistení právny záujem; za tých istých podmienok a v tej istej lehote môžu potomci dieťaťa navrhnúť, aby sa v prerušenom konaní pokračovalo.

(2) Konanie o zistenie otcovstva sa preruší aj vtedy, keď zomrie žalovaný. V konaní možno pokračovať proti opatrovníkovi, ktorého ustanoví žalovanému súd prejednávajúci vec.

§ 278.

Ak bolo právoplatne rozhodnuté, že neskorší manžel nie je ocom dieťaťa znovu vydatej matky (§ 42 ods. 2 zákona o rodinnom práve), šesťmesačná lehota na zapretie otcovstva sa pre skoršieho manžela začína dňom, keď sa dozvedel o tomto právoplatnom rozhodnutí.

§ 279.

Ak je so žalobou o zistenie otcovstva spojený aj návrh na určenie povinnosti uhradiť osobné potreby dieťaťa alebo ak došlo k spojeniu takých konaní, súd rozhodne rozsudkom aj o úhrade osobných potrieb.

TRETÍ DIEĽ.

ZAPRETIE OTCOVSTVA.

§ 280.

Na konanie o zapretie otcovstva platia obdobne ustanovenia druhého dielu.

ŠTVRTÁ HLAVA.

POZBAVENIE SVOJPRÁVNOSTI A POVOLENIE DRŽANIA V ÚSTAVE.

PRVÝ DIEĽ.

POZBAVENIE SVOJPRÁVNOSTI.

§ 281.

Pr í s l u š n o s ť.

(1) Príslušným na konanie je súd, v obvode ktorého má všeobecný súd osoba, ktorá má byť pozbavená svojprávnosti. Ak je takáto osoba v psychiatrickej liečebni alebo v inom podobnom ústave (ďalej len „ústav“), je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého je ústav.

(2) Ak osoba, ktorá má byť pozbavená svojprávnosti, zmení za konania svoje bydlisko alebo pobyt, môže súd na návrh alebo z úradnej povinnosti svoju príslušnosť preniesť na súd nového bydliska alebo pobytu. Ak druhý súd nesúhlasí s prenesením, rozhodne jeho nadriadený krajský súd.

O b s a d e n i e s ú d u a s p ô s o b k o n a n i a.

§ 282.

(1) Konanie vykonáva senát bez ústneho pojednávania.

(2) Senát nemôže poveriť predsedu alebo člena senátu výsluchom vyšetrovaného alebo znalcov.

§ 283

(1) Konanie sa začne na návrh alebo z úradnej povinnosti.

(2) Ak ide o pozbavenie svojprávnosti pre duševnú poruchu a ak návrh nepodal úrad (orgán verejnej správy), môže súd navrhovateľovi nariadiť, aby v primeranej lehote predložil lekárske vysvedčenie o duševnom stave chorého, s poučením, že inak návrh odmietne.

§ 284.

(1) Osobu, ktorá má byť pozbavená svojprávnosti, musí súd vylúchnuť osobne; na ten cieľ ju možno predviesť na súd. Ak je v ústave, vylúchnu sa zpravidla v ústave. Od vylúchnu možno upustiť, ak ho nemožno vykonať vôbec alebo bez ujmy pre zdravotný stav vyšetrovanej osoby.

(2) Ak je to potrebné na ochranu práv osoby, ktorá má byť pozbavená svojprávnosti, ustanoví jej súd pre toto konanie opatrovníka.

§ 285.

Toho, kto má byť pozbavený svojprávnosti, musia vyšetriť aspoň dvaja znalci.

§ 286.

Od vyšetrovania znalcami i od vylúchnu vyšetovaného možno upustiť, ak bol stav osoby, ktorá má byť pozbavená svojprávnosti, súdne vyšetrený v posledných šiestich mesiacoch pri prijatí do ústavu a ak podľa potvrdenia správy ústavu alebo podľa výsledkov iného súdneho vyšetrenia nenastala od toho času podstatná zmena.

§ 287.

(1) Súd môže na návrh znalca nariadiť, aby osoba, ktorá má byť vyšetrená, bola dodaná do ústavu na čas najviac troch mesiacov, pokiaľ je to nevyhnutne potrebné pre vyšetrenie duševného stavu.

(2) Pred vynesením takého usnesenia treba vypočuť jej opatrovníka, ak je ustanovený, a pokiaľ možno i účastníkov.

§ 288.

(1) Ak sú tu podmienky pre pozbavenie svojprávnosti pre navyknuté nadmierne požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov alebo jedov a ak možno podľa výsledkov vyšetrenia očakávať, že osoba, o ktorú ide, sa polepší, môže súd odložiť vynesenie usnesenia o pozbavení svojprávnosti a zároveň určiť primeranú lehotu na polepšenie. Súd môže odklad urobiť závislým od toho, že sa táto osoba podrobí liečeniu v odbornom ústave na potrebný čas, ktorý však nesmie presahovať jeden rok.

(2) Pred uplynutím lehoty na polepšenie vysloví súd pozbavenie svojprávnosti iba vtedy, ak sa ukáže, že polepšenie nemožno očakávať, alebo ak liečená osoba bez závažných dôvodov predčasne opustí odborný ústav alebo marí liečenie.

§ 289.

Rozhodnutie.

(1) Usnesenie, ktorým sa rozhoduje o pozbavení svojprávnosti, sa doručí aj prokurátorovi a opatrovanskému súdu; po nadobudnutí právoplatnosti správe ústavu, v ktorom je osoba postihnutá duševnou chorobou držaná, a ak sa vyslovilo pozbavenie svojprávnosti, aj miestnemu a okresnému národnému výboru, v obvode ktorých mala osoba pozbavená svojprávnosti bydlisko alebo pobyt.

(2) Osobe, ktorá sa pozbavuje svojprávnosti, usnesenie sa nedoručí, ak by to bolo zrejme škodlivé pre jej stav.

(3) Ak súd neodložil vykonateľnosť usnesenia, ktorým sa vyslovilo pozbavenie svojprávnosti, urobí opatrovanský súd opatrenie, aby pri nehnuteľných veciach bolo pozbavenie svojprávnosti zapísané. Po právoplatnosti usnesenia uverejní ho vhodným spôsobom.

§ 290.

Trovy konania.

(1) Trovy konania znáša štát; trovy právneho zastúpenia znáša sám zastúpený bez nároku na náhradu.

(2) Trovy konania uhradí osoba pozbavená svojprávnosti; ak nemožno od nej tieto trovy vymôcť, uhradia ich tí, ktorí sú jej podľa zákona povinní poskytovať úhradu osobných potrieb, pokiaľ by tým neboli ukrátení vo výžive oni sami alebo ich rodiny; ak ich nemožno ani takto uhradiť, uhradí ich štát.

(3) Ak sa konanie skončilo bezvýsledne, je povinný uhradiť trovy ten, kto podal návrh na začatie konania, pokiaľ mu muselo byť známe, že na začatie konania niet dôvodu; v ostatných prípadoch hradí trovy štát.

§ 291.

Zrušenie a premena pozbavenia svojprávnosti.

(1) Ustanovenia tohto dielu sa použijú primerane i na zrušenie usnesenia o pozbavení svojprávnosti a na premenu čiastočného pozbavenia svojprávnosti na úplné pozbavenie svojprávnosti alebo naopak.

(2) Návrh na zrušenie pozbavenia svojprávnosti alebo premenu úplného pozbavenia svojprávnosti na čiastočné pozbavenie svojprávnosti, ako aj sťažnosť proti zamietnutiu týchto návrhov môže podať aj osoba pozbavená svojprávnosti.

(3) Ak sa však zamietne návrh na zrušenie alebo premenu pozbavenia svojprávnosti a ak podľa výsledkov vyšetrenia možno bezpečne predpokladať, že v najbližšom čase sa nedá očakávať vyliečenie alebo značné zlepšenie, môže sa súd usnieť, že pred uplynutím primeranej lehoty, ktorá nesmie byť dlhšia ako tri roky, nie je prípustný opätovný návrh na zrušenie alebo premenu pozbavenia svojprávnosti, pokiaľ sa dostatočne nespravdepodobní, že sa zlepšil stav osoby pozbavenej svojprávnosti. Ak bol návrh predsa podaný, možno ho odmietnuť bez ďalšieho konania.

DRUHÝ DIEĽ.

POVOLENIE DRŽAŤ V ÚSTAVE.

§ 292.

(1) Správa ústavu je povinná oznámiť súdu, v obvode ktorého je ústav, najneskoršie do štyridsaťosem hodín prijatie každého chorého, ktorý nebol prijatý na vlastnú žiadosť.

(2) Dobrovoľný vstup do ústavu musí byť potvrdený písomným vyhlásením, urobeným pred správou ústavu a dvoma svedkami; vyhlásenie možno kedykoľvek odvolať. Len čo chorý, ktorý bol prijatý do ústavu na vlastnú žiadosť, je obmedzený vo voľnom pohybe alebo styku s vonkajším svetom, je správa ústavu povinná aj o takom chorom urobiť oznámenie súdu najneskoršie do štyridsaťosem hodín od času, keď toto obmedzenie začalo.

§ 293.

(1) Súd, v obvode ktorého je ústav, začne ihneď z úradnej povinnosti konanie o povolenie držať v ústave a rozhodne o ňom podľa možnosti do tridsiatich dní po tom, čo došlo oznámenie podľa § 292. Toto konanie súd nezačne, ak bolo prijatie do ústavu nariadené súdom.

(2) Proti usneseniu, ktorým sa nariaďuje prepustenie z ústavu, môže podať sťažnosť aj správa ústavu. Usnesenie možno vykonať len po nadobudnutí právoplatnosti.

§ 294.

(1) Účinnosť usnesenia o povolení držať v ústave zanikne uplynutím jedného roku odo dňa jeho vydania, pokiaľ v usnesení nie je určená kratšia lehota. Ak sa má držanie v ústave predĺžiť nad túto lehota, treba vykonať nové vyšetrenie a súd musí znovu rozhodnúť o povolení ďalšieho držania, pokiaľ opatrovanský súd medzitým nenariadil, aby osoba držaná v ústave bola naďalej v ňom ponechaná.

(2) Usnesenie o povolení držať v ústave neprekáža, aby opatrovanský súd neurobil iné opatrenie.

§ 295.

Osoba držaná v ústave, pokiaľ nie je pozbavená svojprávnosti, ďalej jej rodičia, deti, osvojiteľ, osvojenec, manžel, súrodenci, ako aj opatrovník, ak je ustanovený, môžu ešte pred uplynutím času uvedeného v § 294 ods. 1 žiadať o nové súdne vyšetrenie a rozhodnutie, či je odôvodnená domnienka, že ďalšie držanie v ústave už nie je potrebné. Ak súd zamietne návrh na prepustenie z ústavu, môže sa usnieť, že nebude konať nové vyšetrovanie pred uplynutím času, po ktorý bolo držanie v ústave povolené.

§ 296.

Inak sa na toto konanie primerane použijú ustanovenia prvého dieľa.

PIATA HLAVA.

VYHLÁSENIE ZA MŔTVEHO A DOKÁZANIE SMRTI.

PRVÝ DIEĽ

VYHLÁSENIE ZA MŔTVEHO.

§ 297.

Príslušnosť.

Vyhlásiť nezvestného za mŕtveho je príslušný súd, ktorý bol naposledy jeho všeobecným súdom v Československej republike.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 298.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 299.

(1) Návrh možno podať už rok pred tým, než uplynul čas potrebný na to, aby nezvestný mohol byť vyhlásený za mŕtveho.

(2) O návrhu nemožno rozhodnúť pred uplynutím tohto času.

§ 300.

Ustanovenie opatrovníka.

Ak súd uzná, že sú tu podľa údajov zákonné podmienky pre vyhlásenie za mŕtveho, ustanoví nezvestnému opatrovníka, ak nemá iného zástupcu, ktorý by ho v konaní zastupoval.

§ 301.

V y h l á š k a.

(1) Súd vyhláškou vyzve nezvestného, aby sa prihlásil, a každého, kto má o ňom vedo-

most, aby podal o ňom zprávu sídu alebo zástupcovi nezvestného uvedenému vo vyhláske; zároveň vykoná všetky potrebné vyšetrenia o nezvestnom a zistí účastníkov konania.

(2) Vo vyhláske uvedie podstatné okolnosti prípadu a oznámi, že po uplynutí lehoty uvedenej vo vyhláske rozhodne o vyhlásení za mŕtveho, ak sa nezvestný neprihlási alebo ak nedôjde iná zpráva o jeho živote. Vyhláškú lehotu určí na jeden rok od vyvesenia vyhlásky na návestnej tabuli sídu. Deň, ktorým sa lehota skončí, treba vo vyhláske uviesť.

(3) Vyhláska sa vyvesí na návestnej tabuli sídu a uverejní sa v časopise určenom pre súdne vyhlásky a aspoň raz vo výťahu v dennej tlači; okrem toho ju možno dať na známosť spôsobom obvyklým v mieste.

(4) Vyhláska sa doručí opatrovníkovi, známym účastníkom a prokurátorovi.

§ 302.

Zastavenie konania.

Ak súd zistí, že nie sú splnené podmienky vyhlásenia za mŕtveho, zastaví konanie usnením.

§ 303.

Rozhodnutie.

(1) Po uplynutí lehoty určenej vo vyhláske súd rozhodne o vyhlásení za mŕtveho. Usnesenie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť.

(2) O doručení rozhodnutia platí to isté, čo o doručení vyhlásky; okrem toho právoplatné rozhodnutie sa doručí sídu príslušnému na prejednanie dedičstva.

§ 304.

Zrušenie a oprava rozhodnutia.

(1) Ak súd zistí, že osoba vyhlásená za mŕtvu je nažive alebo že žila ešte v deň, od ktorého doteraz neuplynul čas potrebný na to, aby nezvestná osoba mohla byť vyhlásená za mŕtvu, z úradnej povinnosti zruší svoje rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho.

(2) Na návrh účastníka alebo prokurátora súd opraví deň, ktorý je uvedený v jeho rozhodnutí ako deň smrti, ak dodatočne zistí, že:

- osoba vyhlásená za mŕtvu zomrela iného dňa, alebo
- nemohla sa dožiť tohto dňa alebo ho prežila.

(3) O doručení rozhodnutia podľa odsekov 1 a 2 platia ustanovenia § 303 ods. 2.

§ 305.

Trovy konania.

Trovy spojené s ustanovením a činnosťou opatrovníka, ako aj ostatné trovy znáša návrhovateľ; ak sa konanie začalo na návrh prokurátora, znáša trovy štát.

§ 306.

Sťažnosť.

Sťažnosť môžu podať iba účastníci, ktorým sa malo doručiť rozhodnutie (§ 301 ods. 4), a prokurátor.

§ 307.

Výlučnosť rozhodnutia.

Otázku, či a kedy možno považovať nezvestného za mŕtveho, nemožno riešiť v inom konaní, a to ani ako predbežnú otázku.

DRUHÝ DIEL.

DOKÁZANIE SMRTI.

§ 308.

Návrh.

(1) Ak je isté, že niekto zomrel, ale jeho smrť sa nedá preukázať verejnou listinou, možno podať návrh na začatie konania o dokázanie smrti.

(2) Návrh na začatie konania môže podať každý, kto má právny záujem na dokázaní smrti, a prokurátor.

§ 309.

Použitie iných ustanovení.

Ustanovenia prvého dielu sa použijú primerane; vyhláškú lehotu však možno skrátiť až na tri mesiace.

ŠIESTA HLAVA.

PREJEDNANIE DEDIČSTVA.

§ 310.

Príslušnosť.

Na prejednanie dedičstva je príslušný súd, ktorý bol naposledy všeobecným súdom poručiťľa. Ak niet takého súdu v Československej republike, je príslušný súd, v obvode ktorého je poručiťľov majetok alebo jeho časť; ak je podľa toho príslušných niekoľko súdov, rozhoduje medzi nimi predstihnutie.

Obsadenie sídu a spôsob konania.

§ 311.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 312.

Súd začne konanie z úradnej povinnosti, len čo sa dozvie, že niekto zomrel alebo bol právoplatne vyhlásený za mŕtveho.

§ 313.

Oznámenie o úmrtí.

Miestny národný výbor oznámi každé úmrtie v obci okresnému súdu miesta úmrtia.

Predbežné vyšetrovania
a opatrenia.

§ 314.

(1) Súd príslušný na prejednanie dedičstva vyšetrí najprv:

- a) poručiteľovo meno, priezvisko, vek, stav, štátne občianstvo, zamestnanie, ako aj či bol odkázaný na príjem z pracovného alebo obdobného pomeru alebo či dostával dôchodok z verejných prostriedkov;
- b) deň a miesto poručiteľovho úmrtia, jeho posledné bydlisko alebo pobyt;
- c) meno, priezvisko, pobyt a zamestnanie manžela;
- d) mená, priezviská, zamestnanie, vek a pobyt detí zomrelého a iných osôb, o ktorých dá sa predpokladať, že sú dedičia;
- e) či je tu dedičstvo a aké, či sú tu dlhy a či tieto pravdepodobne prevyšujú majetok;
- f) či je tu závet a kde je uschovaný;
- g) či a ktoré poručníctvo a opatrovníctvo zomrelý zastával;
- h) kto by mal byť ustanovený za poručníka alebo opatrovníka deťom alebo dedičom zomrelého.

(2) Toto vyšetrovanie sa nekoná, ak ide o maloletého, ktorý bol v čase úmrtia v rodičovskej moci a nemal imania:

§ 315.

Súd urobí všetky potrebné a neodkladné opatrenia, najmä zistí stav a obsah závetu (§ 319) — ak sa nájde —, postará sa o zabezpečenie dedičstva, o predaj vecí, ktoré nemožno uschovať bez nebezpečenstva škody alebo nepomernej trovy, a to aj pod odhadnú cenu, o vydanie nedoplatkov poručiteľovej odmeny za prácu a opakujúcich sa dôchodkov až do výšky jednomošachného príjmu, ako aj o sverenie vecí osobnej potreby pozostalému manželovi, a ak ho niet, inému členovi poručiteľovej domácnosti.

§ 316.

Vyšetrovanie a opatrenie uvedené v §§ 314 a 315 vykoná podľa možnosti a potreby už súd, v obvode ktorého poručiteľ zomrel.

§ 317.

Vyšetrovanie podľa § 314 môže na základe oznámenia o úmrtí v odôvodnených prípadoch vykonať na príkaz súdu notár. V obciach mimo sídla okresného súdu môže súd o vykonanie vyšetrovania požiadať aj miestny národný výbor.

§ 318.

Zabezpečenie dedičstva.

Zabezpečenie dedičstva sa vykoná najmä uložením na súde, zapečatením v byte zomrelého alebo uložením u uschovateľa a konečne zákazom výplaty vkladov a iných pohľadávok. Nezapečatené veci sa spíšu.

§ 319.

Zistenie stavu a obsahu závetu.

(1) Ak sa nájde závet, súd v prítomnosti zapisovateľa zistí v zápisnici: dátum závetu, kto ho predložil, stav listiny, či bol odovzdaný zapečatený alebo otvorený, či bolo v ňom niečo vymazané, opravené alebo či bola spozorovaná iná závada.

(2) K zápisnici sa pripojí overený odpis závetu. Prvopis závetu sa uloží osobitne.

(3) Ak je niekoľko závetov, pri všetkých sa postupuje podľa odsekov 1 a 2.

Neprejednanie dedičstva.

§ 320.

Ak zomrelý nezanechal majetok, súd konanie zastaví. Usnesenie o tom sa doručí iba na žiadosť účastníka.

§ 321.

Ak je poručiteľov majetok tak nepatrný, že z neho možno uhradiť iba trovy choroby a primeraného pohrebu a iné prednostné pohľadávky, zistí súd výsluchom dedičov a veriteľov, ktorí by mohli byť uspokojení, hodnotu majetku a výšku dlhov. Na to je potrebný súhlas veriteľov, ktorí by mohli byť uspokojení, ďalej dedičov, a ak všetci odmietli, štátu. Majetok rozdelí medzi tých veriteľov na úplnú alebo čiastočnú úhradu ich nárokov.

§ 322.

Ak bola nariadená exekučná likvidácia dedičstva, súd zastaví prejednanie dedičstva.

Usnesenie o tom sa doručí iba na žiadosť účastníka.

Prejednanie dedičstva.

§ 323.

Ak sa konanie neskončí spôsobom uvedeným v § 320 až 322, súd dedičstvo prejedná. Prejednanie dedičstva môže prikázať notárovi; ale aj v tomto prípade všetky rozhodnutia urobí súd.

§ 324.

Osoby, o ktorých sa dá predpokladať, že sú dedičia, súd o tom upovedomí. Súčasne ich poučí, že môžu do jedného mesiaca odmietnuť dedičstvo, a aké sú náležitosti a následky odmietnutia. Upovedomenie a poučenie sa doručí do vlastných rúk alebo sa dá ústne a zapíše sa do zápisnice.

§ 325.

(1) Vždy sa spíše presný a úplný soznam celého imania, ktoré mal poručiteľ v držbe v čase smrti alebo ktoré je u tretích osôb, s udaním jeho vtedajšej všeobecnej ceny (súpis).

(2) Ak má záujem na zistení imania sociálnická právnická osoba alebo ak je dedičom osoba nesvojprávna alebo neznámeho pobytu, vykoná sa súpis i odhad bez odkladu na mieste samom.

(3) Zpravidla sa upustí od súpisu na mieste samom a od odhadu, ak ide iba o osobný majetok poručiteľa a dedičia žijú prevažne z výťažku vlastnej práce.

§ 326.

(1) Súpis sa koná v prítomnosti zapisovateľa zpravidla podľa údajov predvolaných dedičov a opatrovníkov, a ak sa títo ustanovia, v ich prítomnosti.

(2) Ak sa má vykonať aj odhad, treba pribrať aj znalca. Pri odhade nehnuteľnej veci možno jej cenu zistiť i bez znalca podľa predpisov platných pre dane a verejné dávky, podľa posledného, skôr vykonaného odhadu alebo podľa smluvy o poslednom scudzení, ak tomu neodporujú osoby, ktoré majú na odhade právny záujem.

§ 327.

Ak sa koná súpis na mieste samom, orgán, ktorý ho vykonáva, je povinný pri použití vhodných prostriedkov zadovážiť si podľa možnosti úplné vysvetlenie o stave imania (aktív a pasív). V zápisnici uvedie, aké prostriedky na to najmä použil, a podľa možnosti v prvopise alebo v odpise pripojí nájdené listinné doklady.

§ 328.

Na konci súpisu sa vypočíta suma dlhov a čistého majetku, ktorý ostáva po ich odpočítaní. Pri sporných aktívach a pasívach obmedzi sa súd iba na zistenie ich spornosti; pri výpočte čistého majetku sa neberú do úvahy.

§ 329.

Zápisnicu podpíšu všetci zúčastnení na súpise a prípadnom odhade; dedičia tak urobia s vyhlásením, že ich údaje sú správne a úplné a že vedome nič z dedičstva nezamľali. Dedičov treba vopred poučiť o trestných následkoch nesprávneho alebo neúplného vyhlásenia o stave imania.

§ 330.

(1) Súd

a) rozhoduje, či sa má súpis vykonať na mieste samom alebo či sa má vykonať odhad znalcom;

b) schvaľuje zostavený súpis a určuje všeobecnú cenu majetku v čase poručiteľovej smrti, sumu dlhov a hodnotu čistého majetku.

(2) Súpis neprekáža dedičom ani iným osobám, aby sa domáhali svojho práva mimo konania o prejednanie dedičstva.

§ 331.

(1) Ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom, a zapiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, súd vyšetrí podmienky dedičského práva oboch a potvrdí nadobudnutie dedičstva tomu z nich, ktorého dedičské právo zistí.

(2) Ale ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, súd po márnom pokuse o pokonávku upraví toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí menej pravdepodobným, aby svoje právo uplatnil žalobcu. Na podanie žaloby určí lehotu a po jej márnom uplynutí pokračuje v prejednávaní dedičstva bez ohľadu na tohto dediča.

(3) Ak bola včas podaná žaloba, vyčká súd s ďalším prejednávaním dedičstva až do skončenia konania o žalobe.

(4) Na toto konanie o žalobe je sám príslušný.

§ 332.

Na návrh dediča vyzve súd veriteľov vyhláškou, ktorú vhodným spôsobom uverejní, aby svoje nároky v určitej lehote oznámili, a upozorní ich na následky neoznámenia (§ 514 občianskeho zákonníka).

§ 333.

Skončenie prejednávania
dedičstva.

Len čo sú splnené zákonné podmienky, súd potvrdí nadobudnutie dedičstva a vyhlási prejednávanie za skončené.

§ 334.

Potvrdenie nadobudnutia
dedičstva.

Usnesenie, ktorým sa potvrdzuje nadobudnutie dedičstva, má obsahovať:

- a) meno a priezvisko poručiteľa a deň jeho smrti;
- b) meno a priezvisko dediča a jeho zákonného zástupcu;
- c) právny dôvod nadobudnutia dedičstva (zákon alebo závet);
- d) ak je niekoľko dedičov, aký diel alebo ktoré jednotlivé veci alebo práva ktorý z nich nadobudol;
- e) aké zápisy sa majú podľa tohto usnesenia vykonať vo verejných knihách.

§ 335.

Dohoda o rozdelení dedičstva.

(1) Dedičia si môžu rozdeliť veci patriace do dedičstva i nímossúdne. Ale ak je niektorý z nich nesvojprávny, môže sa tak stať iba na súde.

(2) Rozdelenie dedičstva na súde musí byť súdom schválené (§ 76 prvá veta).

§ 336.

Osobitné opatrenia
čo do niektorých dedičov.

Ak sú medzi dedičmi osoby pod osobitnou ochranou zákona, súd sa postará, aby sa dedičstvo pre tieto osoby riadne uschovalo, poprípade zaslalo príslušnému poručenskému alebo opatrovanskému súdu. Tento súd treba tiež upovedomiť o tom, že sa vydalo potvrdenie o nadobudnutí dedičstva.

§ 337.

Opatrenia po vydaní usnesenia
o potvrdení nadobudnutia
dedičstva.

(1) Po právoplatnosti usnesenia, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva, súd zruší vykonané zabezpečenia dedičstva, ako aj opatrovanstvo, zruší všetky zákazy výplaty vkladov, poisťiek a pod., ktoré boli v konaní o prejednanie

dedičstva nariadené alebo príslušnými ústavmi podľa zákona vykonané, a týmto ústavom oznámi, komu smú zadržané sumy vyplatiť.

(2) Toto ustanovenie sa nevzťahuje na opatrenia, urobené na zabezpečenie daní a verejných dávok.

(3) Súd, ktorý prejednal dedičstvo, urobí opatrenia, aby sa podľa usnesenia, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva, vykonalý zápisy vo verejných knihách.

§ 338.

Odkazy a odkazovníci.

Ustanovenie o dedičstve a dedičoch platí primerane o odkazoch a odkazovníkoch.

§ 339.

Dodatočné objavenie majetku.

Ak sa po potvrdení nadobudnutia dedičstva objaví nový majetok, urobí súd potrebné zabezpečovacie opatrenia, doplní súpis a podľa potreby aj usnesenie, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva.

§ 340.

Dodatočné objavenie závetu.

Ak sa po potvrdení nadobudnutia dedičstva objaví závet, zistí súd jeho stav a obsah (§ 319), uschová ho a upovedomí o ňom dedičov z tohto závetu; dedičstvo však znovu neprejednáva.

§ 341.

Zrušenie usnesenia o potvrdení
nadobudnutia dedičstva.

Ak sa dodatočne zistí, že poručiteľ žije, alebo ak sa zruší jeho vyhlásenie za mŕtveho, súd zruší usnesenie, ktorým potvrdil nadobudnutie dedičstva.

§ 342.

Odúmrt'.
O d ú m r ť.

Ak má poručiteľovo imanie pripadnúť štátu ako odúmrt', súd prejednávajúci dedičstvo urobí potrebné zabezpečovacie opatrenia a potom vydá toto imanie štátu.

SIEDMA HLAVA.

SÚDNE UMORENIE LISTÍN.

§ 343.

Príslušnosť.

Na umorenie listiny je príslušný všeobecný súd navrhovateľa, a ak niet takého súdu v Čes-

koslovenskej republike, súd tunajšieho platobného miesta.

§ 344.

O b s a d e n i e s ú d u a s p ô s o b k o n a n i a.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 345.

P r e d m e t s ú d n e h o u m o r e n i a.

(1) Umoriť možno iba stratenú alebo zničenú listinu, ktorej predloženie je potrebné na uplatňovanie práva.

(2) Súdne nemožno umoriť papierové peniaze, loterné žreby, kupóny a talóny cenných papierov, vkladné knižky, ďalej lístky a známky denného obehu (vstupenky, cestovné lístky a pod.).

§ 346.

N á v r h.

Navrhovateľ je povinný uviesť aj skutočnosti, z ktorých vyplýva, že môže z listiny alebo na jej základe uplatniť nejaké právo, alebo je povinný udať skutočnosti, z ktorých vyvodzuje iný právny záujem na umorení listiny. Je povinný predložiť odpis listiny alebo označiť listinu, jej výstavcu a jeho bydlisko (sídlo), poprípade aj iné osoby zaviazané podľa listiny a ich bydlisko (sídlo), ako aj druh a znaky, ktoré ju odlišujú od iných listín toho istého druhu; ak zneje listina na určitú sumu, je povinný uviesť aj túto sumu.

§ 347.

Ú č a s t n í c i.

Účastníkmi konania sú navrhovateľ, osoba zaviazaná podľa listiny, prihlásený držiteľ listiny, ako i ten, kto podal námietky.

K o n a n i e.

§ 348.

Súd zistí, či bola listina s udanými znakmi vystavená a či bola stratená alebo zničená. Ak súd zistí, že tomu tak nie je alebo že umoreniu listiny bránia iné prekážky, konanie zastaví.

§ 349.

(1) Ak súd nezistí žiadne prekážky, vydá vyhlášku. Vo vyhláške uvedie:

- meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko navrhovateľa, poprípade jeho názov a sídlo;
- deň, keď bol návrh podaný;
- opis listiny;
- vyzvanie, aby sa držiteľ listiny do jedného roku odo dňa uverejnenia vyhlášky v časo-

pise určenom pre súdne vyhlášky prihlásil na vyzývacom súde alebo na súde miesta, kde je listina, a podľa možnosti predložil listinu (prihláška) alebo aby boli podané námietky proti návrhu;

e) upozornenie, že po márnom uplynutí lehoty súd na nový návrh vyhlási listinu za umorenú.

(2) Ak sa umoruje zmenka, súd zakáže prijímateľovi cudzej zmenky, alebo vystaviteľovi vlastnej zmenky a ich rukojemníkom ju zaplatiť a vydá vyhlášku (odsek 1); vyhlášková lehota je dva mesiace.

§ 350.

(1) Ak ide o listinu na doručiteľa bez kupónu (okrem poisťiek), skončí sa vyhlášková lehota až za rok od sročnosti pohľadávky z listiny.

(2) Pri listinách na doručiteľa s kupónmi skončí sa vyhlášková lehota až za rok od sročnosti posledného kupónu alebo od skoršej sročnosti pohľadávky z listiny. Ak sa nebude na posledný kupón platiť, počíta sa lehota od prvého júla roku, keď sa mala stať platba. Lehota však neskončí nikdy skôr než za rok odo dňa uverejnenia vyhlášky.

(3) Vyhlášková lehota pri zmenkách sa počíta: ak zmenka nie je ešte sročná, od prvého dňa jej sročnosti, a ak je už zmenka sročná, odo dňa uverejnenia vyhlášky. Pri zmenkách na videnie sa počíta lehota, ak v čase uverejnenia vyhlášky ešte neuplynula lehota na predloženie zmenky, od posledného dňa tejto lehoty; ak už uplynula v uvedenom čase lehota na predloženie zmenky, počíta sa vyhlášková lehota odo dňa uverejnenia vyhlášky.

§ 351.

Vyhláška sa doručí navrhovateľovi, osobe zaviazanej podľa listiny a iným osobám, ktoré by mohli prispieť k objasneniu veci; okrem toho sa vyvesí na návestnej tabuli súdu v deň vydania a uverejní v časopise určenom pre súdne vyhlášky, a podľa potreby aj inak.

§ 352.

(1) Od začatia konania až do jeho právoplatného skončenia neplynie premlčacia lehota proti navrhovateľovi ani lehota určená na výplatu listiny.

(2) Ten, komu bola vyhláška doručená, alebo kto sa mohol o nej pri náležitej starostlivosti dozvedieť, nesmie pod následkami neplatnosti nakladať s právami z umorovanej listiny, konať p'atby alebo iné plnenia podľa nej, scudzíť ju alebo urobiť na nej zmeny. Osoba zaviazaná po-

dľa listiny je povinná zadržať predloženú listinu a oznámiť to súdu so správou, kto ju predložil.

§ 353.

Zákazy a rozkazy podľa § 352 ods. 2 môže súd na žiadosť navrhovateľa vydať už pred vydaním vyhlášky. Usnesenie o tom doručí bez odkladu účastníkom a uverejní v časopise určenom pre súdne vyhlášky.

§ 354.

(1) Talón je neúčinný, dokiaľ trvá umorovacie konanie alebo opatrenie podľa § 353 o listine, ku ktorej bol vydaný, alebo ak majiteľ listiny, predložiac ju zaviazanej osobe odporoval tomu, aby na základe talónu bol vydaný nový kupónový hárok. Ak bol podaný odpor, smú byť ďalšie kupóny a ďalší talón vydaný len tomu, kto predloží listinu, ku ktorej boli vydané kupóny a talón.

(2) Ak boli kupóny stratené alebo zničené a poškodený to oznámil osobe podľa listiny zaviazanej pred premlčaním nároku z toho alebo onoho kupónu, môže sa na tejto osobe domáhať plnenia do roka po uplynutí premlčacej lehoty, ak v premlčacej lehote nebol kupón predložený na výplatu alebo nárok z neho súdne uplatnený.

(3) Ak sa začalo umorovacie konanie o zmenke, navrhovateľ, ktorý preukáže súdnu vyhlášku, je oprávnený žiadať zaplatenie sročnej zmenky od prijímateľa cudzej zmenky alebo od výstavcu vlastnej zmenky alebo od ich rukojemníkov, iba ak dá primeranú zábezpeku, kým nebude zmenka vyhlásená za umorenú; ak nedá túto zábezpeku, môže žiadať složeniu dlžnej sumy na súde.

§ 355.

Súd preskúma prihlášky a námietky. Ak súd zistí, že listina nie je stratená alebo zničená alebo že nebolo iných podmienok pre začatie konania, konanie zastaví.

§ 356.

(1) Ak uplynie vyhláškova lehota a ak neďôjde k zastaveniu konania podľa § 355, súd na ďalší návrh vyhlási listinu za umorenú. Návrh treba podať do jedného mesiaca od uplynutia vyhláškovej lehoty alebo aspoň pred vydaním zastavovacieho usnesenia.

(2) Ak takýto návrh nebol podaný, súd zastaví konanie. Na tento následok treba navrhovateľa výslovne upozorniť už pri doručení vyhlášky a podľa možnosti znova pred zastavením konania.

§ 357.

Ustanovenia o umorení zmeniek sa použijú primerane na umorenie šekov a poukážok na cenné papiere.

§ 358.

Účinky umorenia.

(1) Umorovacie usnesenie nahrádza umorenú listinu, kým zaviazaná osoba za ňu nevydá oprávnenej osobe náhradnú listinu.

(2) Ak bola vyhlásená za umorenú listina, je tým umorený aj k nej vydaný talón.

OSMA HLAVA.

VECI SÚDNEJ ÚSCHOVY.

§ 359.

Príslušnosť.

Na prijatie veci do súdnej úschovy je príslušný ktorýkoľvek okresný súd. Ak má však ďalšie opatrenie s predmetom úschovy urobiť iný súd, treba ho o složení upovedomiť.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 360.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 361.

Usnesenie o prijatí veci do súdnej úschovy sa doručí složiteli a osobe, pre ktorú je vec složená (veriteľ).

§ 362.

(1) Peniaze a cennosti sa uložia do súdnej úschovy v peňažnom ústave na to oprávnenom.

(2) Listiny sa podľa svojej povahy uložia osobitne na súde alebo iným vhodným spôsobom.

(3) Pri iných hnutelných veciach súd ustanoví na trovy navrhovateľa vhodného uschovateľa na ich opatrovanie.

§ 363.

(1) Ak úschova vyžaduje náklad, súd uloží navrhovateľovi, aby složil primeraný preddavok na čas, po ktorý pravdepodobne ostanú veci v súdnej úschove, za každým však najdlhšie na jeden rok. Ak navrhovateľ nesloží včas preddavok, súd odmietne prijať vec do súdnej úschovy.

(2) Pred vyčerpaním preddavku vyzve súd složiteľa priamo, a ak to nie je možné, verejnou vyhláškou, aby složil ďalší preddavok. Ak slo-

žiteľ nesloží včas preddavok, súd mu vec vráti. Ak to nie je možné alebo ak sa složitel' zdráha vec prijať, nariadi súd predaj složenej veci na dražbe podľa zásad exekučného predaja. Ak bola dražba bezvýsledná, výkonný úradník predá vec z voľnej ruky. Výťažok sa uloží do súdnej úschovy.

§ 364.

Ak nemožno v obvode súdu nájsť vhodného a na prijatie ochotného uschovávateľa alebo ak ide o veci nesúce na úschovu, najmä ak podliehajú skaze, treba prijatie veci do súdnej úschovy odmietnuť.

§ 365.

Súd vydá složitel'ovi predmet súdnej úschovy, ak dôjde jeho žiadosť o vydanie skôr, než bol veriteľ súdom o složení upovedomený, alebo ak súd právoplatne uznal složení za neprípustné; inak súd na žiadosť vydá predmet veriteľovi.

§ 366.

(1) Keď už súd upovedomil veriteľa o složení, vydá predmet úschovy složitel'ovi, ak si to vymienil alebo ak veriteľ neprijal predmet úschovy. Inak ho vydá složitel'ovi, poprípade inej osobe žiadajúcej o to, iba vtedy, ak s tým súhlasia složitel' i veriteľ; ak niektorý z nich vydaniu odporuje, súd zamietne žiadosť o vydanie a upraví žiadateľa, aby podal žalobu alebo návrh na začatie iného príslušného konania.

(2) Ak žiadateľ v lehote určenej súdom nepreukáže, že podal žalobu alebo návrh na začatie iného príslušného konania, predpokladá sa, že sa nároku na vydanie vzdal; na tento následok treba žiadateľa upozorniť v usnesení, ktorým sa upravuje, aby podal žalobu alebo návrh na začatie iného konania.

Staré úschovy.

§ 367.

Súd, na ktorom sú staré úschovy, po uplynutí piatich rokov odo dňa složení vyzve oprávnených vyhláškou, ktorú uverejní vhodným spôsobom, aby do jedného roku od jej uverejnenia preukázali svoje oprávnenie. Ak oprávnení tak neurobia, vyhlási predmety úschovy za prepadnuté v prospech štátu; o tom treba oprávnených poučiť. Ak sú známe osoby, ktoré složily predmet úschovy alebo pre ktoré boli predmety složené, upovedomí ich súd o vydaní vyhlášky osobitne.

§ 368.

Súd vyzve finančnú prokuratúru, aby sa vyjadřila o prihlásených nárokoch. Ak súd pova-

žuje prihlásené nároky zrejme za neoprávnené alebo ak sa nikto neprihlási, vyhlási predmety starej úschovy za prepadnuté v prospech štátu; listiny uloží do spisovne.

DEVIATA HLAVA.

NÁJOMNÉ VECI.

PRVÝ DIEL.

NECHRÁNENÉ NÁJMY.

§ 369.

Príslušnosť.

Na konanie podľa tohto dielu je príslušný súd, v obvode ktorého je predmet nájmu.

§ 370.

Účastníci.

Účastníkmi konania sú prenajímateľ a nájomník.

Výpoveď.

§ 371.

Nájomné smluvy o nehnuteľných veciach môže vypovedať, pokiaľ na to nie je potrebné privolenie súdu, ktorákoľvek smluvná strana súdne alebo mimosúdne v lehotách a na obdobia, ktoré určuje zákon alebo osobitné predpisy.

§ 372.

Súdna výpoveď má obsahovať najmä označenie predmetu nájmu a čas, keď sa má nájomná smluva skončiť.

§ 373.

(1) Spolu so súdnou výpoveďou doručí súd odporcovi rozkaz, aby predmet nájmu v čase určenom v rozkaze pod exekúciou odovzdal alebo prevzal alebo aby do pätnástich dní odo dňa doručenia výpovede podal odpor na súde, ktorý vydal rozkaz. Odpor netreba odôvodniť.

(2) Súdnou výpoveď treba doručiť spolu s rozkazom v lehote uvedenej v § 371. Výpovede podané až po uplynutí tejto lehoty súd odmietne.

(3) Výpoveď sa nesmie odmietnuť iba preto, že bola podaná pred začiatkom výpovednej lehoty.

(4) I keď sa doručenie stalo až po uplynutí výpovednej lehoty, je výpoveď platná, ak nebol podaný včas odpor.

§ 374.

(1) Vypovedaný môže aj proti mimosúdnej výpovedi do pätnástich dní od jej prijatia podať

odpor na súde, príslušnom podľa § 369. Nepodaním odporu vypovedaný nestráca obranu proti výpovedi, ktorá je základom žaloby na odovzdanie alebo prevzatie predmetu nájmu.

(2) Žalobu na odovzdanie alebo prevzatie predmetu nájmu, ktorej základom je mimosúdna výpoveď, možno podať už pred uplynutím výpovedného obdobia.

§ 375.

Rozkaz na odovzdanie alebo prevzatie.

(1) Pri nájomných smluvách, ktoré zanikajú uplynutím času, môže každá smluvná strana pred uplynutím, najneskoršie však do pätnástich dní od uplynutia nájomného času, na súde navrhnúť vydanie rozkazu odporcovi, aby v určenom čase pod exekúciou odovzdal alebo prevzal predmet nájmu alebo aby do pätnástich dní od doručenia rozkazu podal odpor na súde, ktorý vydal rozkaz. Odpor netreba odôvodniť.

(2) Ak je nájomný pomer ujednaný na viac ako šesť mesiacov, možno tento návrh urobiť iba v posledných šiestich mesiacoch.

§ 376.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

O vydaní rozkazu podľa § 373 ods. 1 a § 375 ods. 1 rozhoduje sudca bez vypočutia účastníkov. To isté platí o odmietnutí neskoro podaného odporu.

§ 377.

Doručenie rozkazu.

Rozkazy podľa § 373 ods. 1 a § 375 ods. 1 treba bez odkladu doručiť odporcovi spolu s jedným rovnopisom výpovede alebo návrhu do vlastných rúk.

Konanie po odpore.

§ 378.

(1) Ak bol včas podaný odpor, určí súd termín na ústne pojednávanie.

(2) Konanie sa vykonáva podľa ustanovení jedenástej hlavy. Účastník, ktorý dal výpoveď alebo podal návrh, aby predmet nájmu bol vrátený alebo prevzatý, sa pokladá za žalobcu.

§ 379.

(1) V rozsudku treba vyriechnúť, či a pokiaľ sa výpoveď alebo rozkaz vydaný podľa § 375

ponechava v platnosti alebo sa zrušuje, ako aj to, či a kedy je žalovaný povinný odovzdať alebo prevziať predmet nájmu.

(2) Výpoveď sa posudzuje podľa času, keď bola daná.

§ 380.

(1) Proti súdnym rozkazom na odovzdanie alebo prevzatie predmetu nájmu, ktoré sú vydané na základe súdnej výpovede alebo na návrh podľa § 375, sa pripúšťa iba odpor; riadny opravný prostriedok sa nepripúšťa.

(2) Súdne výpovede a rozkazy na odovzdanie alebo prevzatie predmetu nájmu, proti ktorým nebol podaný odpor, ako aj právoplatné rozsudky a schválené súdne pokonávky v týchto veciach stratia platnosť, s výnimkou výroku o náhrade trov, ak nebude navrhnutá exekúcia do pätnástich dní po tom, keď nastal čas určený v nich na úplné vypratanie alebo prevzatie predmetu nájmu, a ak tieto rozhodnutia nadobudli právoplatnosť alebo súdne pokonávky boli schválené až po uplynutí tohto času, do pätnástich dní od právoplatnosti.

(3) Ustanovenie odseku 2 platí aj o súdnych pokonávkach a rozsudkoch na odovzdanie predmetu nájmu a na zrušenie alebo vyslovenie zániku nájomnej smluvy, ako aj o súdnych pokonávkach a rozsudkoch v konaní podľa § 374.

§ 381.

Účinnosť rozhodnutia proti iným osobám.

Výpovede, rozkazy, rozsudky a súdne pokonávky, týkajúce sa trvania, zániku alebo zrušenia nájomnej smluvy, ktoré boli vydané proti nájomníkovi, sú účinné a možno ich vykonať aj proti osobám, ktoré sú na nehnuteľnej veci iba na základe nájomníkovho práva.

DRUHÝ DIEL.

CHRÁNENÉ NÁJMY.

Rozsah a zánik chráneného nájomného pomeru.

§ 382.

(1) Ustanovenia tohto dielu platia pre nájmy bytov, častí bytov a iných miestností (ďalej len „predmet nájmu“). Nevzťahujú sa však na nájmy:

a) hostinských izieb v ubytovacích podnikoch;
b) izieb v internátoch a v študentských kolégiách.

(2) Na podnájomné smluvy o bytoch (ich častiach) sa ustanovenia tohto dielu vzťahujú iba:

- a) ak podnájomník miestnosti prevažne zariadil alebo
 b) ak v nich vedie so svojou rodinou samostatnú domácnosť.

(3) Podnájom sú čo do ochrany postavené na roveň nájmy:

- a) izieb v budovách slobodární;
 b) časti bytu vlastníka domu.

§ 383.

Účinnosť ustanovení tohto dieľu nemožno vyľúčiť ani obmedziť dohovorom strán.

§ 384.

Prenajímateľ môže ukončiť nájomný pomer, ak nedošlo medzi ním a nájomníkom k dohode, ktorú nájomník dodržal, iba s privolením súdu (§ 389) alebo súdnou pokonávkou v konaní podľa tohto dieľu. Akýkoľvek iný spôsob zrušenia nájomného pomeru prenajímateľom je neplatný. Neplatnosť si treba všímať z úradnej povinnosti v každom období konania i v konaní exekučnom; ak nájomník namieta neprípustnosť výpovede v sťažnosti proti usneseniu, ktorým bola nariadená exekúcia vypratáním, sťažnosť má odkladný účinok.

V ý p o v eď.

§ 385.

(1) Privolenie k výpovedi možno dať iba z dôležitých dôvodov.

(2) Z dôvodov zvlášť naliehavých môže prenajímateľ žiadať aj o privolenie k zrušeniu nájomného pomeru bez výpovede.

(3) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určí, z ktorých dôležitých dôvodov buď so zreteľom na potrebu prenajímateľa alebo správanie sa nájomníka, či z iných dôležitých dôvodov možno dať privolenie k výpovedi; rovnako určí, z ktorých zvlášť naliehavých dôvodov možno žiadať o privolenie k zrušeniu nájomného pomeru bez výpovede.

§ 386.

(1) V prípadoch, v ktorých dôležitým dôvodom privolenia k výpovedi je potreba prenajímateľa, môže súd na návrh nájomníka pri privolení k výpovedi vysloviť, že prenajímateľ má nájomníkovi po vypratání predmetu nájmu celkom alebo zčasti nahradiť potrebné sťahovacie trovy, ak to zodpovedá slušnosti, najmä so zreteľom na hospodársku situáciu prenajímateľa a nájomníka. Sťahovacie trovy určí súd podľa voľného uváženia.

(2) V prípadoch, v ktorých dôležitým dôvodom privolenia k výpovedi je potreba prenajímateľa, je prenajímateľ povinný vypovedanému nájomníkovi znovu prenajať predmet nájmu a nahradiť mu zavinenú škodu, ak sa nájomný predmet do tridsiatich dní od odovzdania nepoužije na účel, pre ktorý bolo dané privolenie k výpovedi. Táto lehota nezačne plynúť skôr, než by sa pri náležitej starostlivosti mohlo začať s používaním predmetu nájmu na uvedený účel.

§ 387.

Pr í s l u š n o s ť.

O príslušnosti platí ustanovenie § 369.

§ 388.

Ú č a s t n í c i.

Účastníkmi konania sú prenajímateľ a nájomník.

K o n a n i e.

§ 389.

(1) V návrhu na privolenie k výpovedi alebo na zrušenie nájomného pomeru bez výpovede treba uviesť i predmet nájmu a obdobie, na ktoré sa dáva výpoveď, alebo čas, keď má byť zrušený nájomný pomer bez výpovede.

(2) Návrh treba nájomníkovi doručiť do vlastných rúk.

(3) Pred rozhodnutím vo veci je súd povinný dať príležitosť miestnemu národnému výboru, aby sa mohol vyjadriť. V rozsudku, ktorým súd privoluje k výpovedi alebo k zrušeniu nájomného pomeru bez výpovede, určí čas, keď sa nájomný pomer skončí a keď má nájomník odovzdať predmet nájmu.

§ 390.

Trovy konania o privolenie k výpovedi z dôvodov potreby prenajímateľa hradí prenajímateľ. Ustanovenie § 132 tým nie je dotknuté.

§ 391.

Ú č i n n o s ť r o z h o d n u t i a.

O účinkoch rozsudkov a súdnych pokonávok platia ustanovenia § 380 ods. 2 a 3 a § 381 obdobne.

§ 392.

S m l u v y n a u r č i t ý č a s.

Na nájomné smluvy ujednané na určitý čas treba hľadieť, tak, ako by boly ujednané na neurčitý čas s výpoveďou v lehotách a na obdobia, ktoré určuje zákon alebo osobitné predpisy. Pred uplynutím ujednaného nájomného času nemož-

no žiadať o prívolenie k výpovedi z dôvodu potreby prenajímateľa.

§ 393.

Smrť nájomníka.

(1) Ak zomrie nájomník, dňom jeho smrti vstupujú do nájomnej zmluvy príslušníci jeho rodiny, ktorí v tento deň s ním žili v spoločnej domácnosti a nemajú vlastný byt, ako aj pod tou istou podmienkou iné osoby, ktoré s ním žili v spoločnej domácnosti najmenej jeden rok pred jeho smrťou a ktoré sa starali z tohto dôvodu o spoločnú domácnosť alebo boli odkázané naňho výživou. Ale ak vyhlásia — pokiaľ nie sú dedičmi — do týždňa po tom, čo sa dozvedeli o smrti nájomníka, že odmietajú pokračovať v nájomnom pomere, platí, že nedošlo ku vstupu do nájomného pomeru.

(2) Toto ustanovenie sa použije primerane i v prípade, keď nájomník trvalo opustil spoločnú domácnosť. Jeho výpoveď je len vtedy platná, ak oprávnené osoby (odsek 1) vyhlásia, že odmietajú pokračovať v nájomnom pomere.

(3) Za príslušníkov rodiny podľa ustanovenia odseku 1 sa považujú manžel (manželka), príbuzní v priamom pokolení (i z osvojenského pomeru) a súrodenci.

DESIATA HLAVA.

VECÍ NÁRODNÉHO POISTENIA.

§ 394.

Súdna právomoc.

Súdy rozhodujú o opravných prostriedkoch proti výmerom Ústrednej národnej poisťovne a príplatkových ústavov a o sporoch z pripoistenia u Ústrednej národnej poisťovne.

§ 395.

Príslušnosť.

(1) Rozhodovať o opravných prostriedkoch proti výmerom Ústrednej národnej poisťovne, s výnimkou vecí uvedených v odseku 2, je príslušný súd, v obvode ktorého je sídlo poisťovne (ústredne alebo inej organizačnej složky Ústrednej národnej poisťovne), ktorá vydala výmer; to isté platí o opravných prostriedkoch proti výmerom príplatkových ústavov. Ak podáva opravný prostriedok poistenec (jeho rodinný príslušník alebo pozostalý), môže miesto tohto súdu voľiť svoj všeobecný súd.

(2) Rozhodovať o opravných prostriedkoch proti výmerom, ktorými sa rozhodlo o dávke dôchodkového poistenia, počítajúc v to dávky dôchodkového pripoistenia, je príslušný súd v sídle krajského súdu, v obvode ktorého má

všeobecný súd ten, kto podáva opravný prostriedok.

(3) Vo sporoch z pripoistenia je príslušný súd, v obvode ktorého je sídlo toho, proti komu smeruje návrh; ak návrh smeruje proti Ústrednej národnej poisťovni, je príslušný súd, v obvode ktorého je sídlo jej príslušnej organizačnej složky.

Konanie.

§ 396.

(1) Opravný prostriedok proti výmeru Ústrednej národnej poisťovne alebo príplatkového ústavu sa podáva návrhom s náležitosťami podľa § 43.

(2) Návrh treba podať do tridsiatich dní odo dňa doručenia výmeru. Ak navrhovateľ pred uplynutím tejto lehoty požiada poisťovňu (príplatkový ústav) o oznámenie výpočtu dôchodkovej dávky, počíta sa lehota až odo dňa doručenia tohto výpočtu navrhovateľovi.

(3) Návrh sa podáva na príslušnom súde, a to písomne vo dvoch rovnopisoch alebo ústne do zápisnice. Ak ide o návrh proti výmeru Ústrednej národnej poisťovne, možno ho podať písomne alebo do zápisnice aj u okresnej národnej poisťovne, v obvode ktorej má navrhovateľ bydlisko alebo sídlo. Návrh sa pokladá za platne podaný, i keď bol podaný na inom než príslušnom súde alebo u inej než príslušnej organizačnej složky Ústrednej národnej poisťovne.

(4) Nepríslušná organizačná složka Ústrednej národnej poisťovne, u ktorej bol návrh podaný, je povinná postúpiť ho bez odkladu príslušnému súdu.

§ 397.

(1) Príslušný súd doručí návrh poisťovni (príplatkovému ústavu), ktorá výmer vydala. Poisťovňa (príplatkový ústav) môže návrhu do tridsiatich dní odo dňa jeho doručenia vyhovieť. Ak tak neurobí, podá súdu o veci v tej istej lehote vyjadrenie. Ak vyhovie poisťovňa (príplatkový ústav) návrhu, oznámi to súdu, ktorý konanie zastaví a rozhodne o náhrade navrhovateľových trov.

(2) Ak bol návrh podaný u okresnej národnej poisťovne, ktorá výmer vydala, môže mu táto poisťovňa do tridsiatich dní od jeho podania vyhovieť. Ak tak neurobí, je povinná predložiť ho v tej istej lehote príslušnému súdu spolu s vyjadrením.

§ 398.

(1) O opravnom prostriedku proti výmeru Ústrednej národnej poisťovne (príplatkového

ústavu), ktorým sa rozhoduje o dávke z poistenie alebo o rodinnom prídavku, ako aj o sporoch o dávky z pripoistenia, sa rozhoduje po ústnom pojednávaní.

(2) V ostatných prípadoch sa môže rozhodnúť bez ústneho pojednávania; vždy sa však rozhoduje usnesením. Ustanovenia §§ 129 až 131 tu neplatia.

(3) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami môže nariadením určiť odchýlky pri vykonávaní dôkazu znalcami.

§ 399.

(1) V prípadoch uvedených v § 398 ods. 1, ak ide o opravný prostriedok, sú účastníkmi konania navrhovateľ a Ústredná národná poisťovňa alebo príplatkový ústav; ak ide o iné spory, navrhovateľ a ním označený odporca.

(2) V prípadoch uvedených v § 398 ods. 2 sú účastníkmi Ústredná národná poisťovňa (príplatkový ústav) a každý, komu bol doručený výmer, proti ktorému opravný prostriedok smeruje.

§ 400.

Vzatie návrhu späť nevyžaduje, aby mu súd priznal účinnosť, ak sa stalo na podklade vydania nového výmeru Ústrednej národnej poisťovne, proti ktorému možno podať nový opravný prostriedok.

§ 401.

(1) Predbežnú vykonateľnosť rozsudku (§ 164) možno vysloviť proti Ústrednej národnej poisťovni, iba ak je vážne ohrozená potrebná výživa alebo zdravie navrhovateľa alebo jeho rodinných príslušníkov; ak ide o opakujúce sa dávky z dôchodkového poistenia, možno vysloviť predbežnú vykonateľnosť iba pre dávky v najnižšej zákonnej výmere, pokiaľ sa stanú srovnateľnými odo dňa súdneho výroku.

(2) Predbežné opatrenia nie sú prípustné.

§ 402.

Na podanie odvolania (sťažnosti) je lehota tridsať dní.

§ 403.

V sporoch o dávky z poistenia môže návrh i rozsudok znieť na zistenie nároku bez uvedenia jeho výšky; v tomto prípade je poisťovňa (príplatkový ústav) povinná najneskoršie do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku vydať výmer o výške prisúdenej dávky.

JEDENÁSTA HLAVA.

OSTATNÉ OBČIANSKE PRÁVNE VECI.

§ 404.

Použitie ustanovení tejto hlavy.

(1) Ustanovenia tejto hlavy sa použijú na konanie vo všetkých veciach, pokiaľ sa o nich nemá konať podľa ustanovení obsiahnutých v predchádzajúcich hlavách tejto časti, v tretej alebo štvrtej časti tohto zákona alebo v osobitnom zákone.

(2) Vo veciach uvedených v §§ 126, 127, 135, 138, 139, 140, 142, 156 a 305 občianskeho zákonníka sa použijú ustanovenia prvej časti tohto zákona, ale ustanovenia §§ 410 a 421 sa použijú i tu.

ž a l o b a.

§ 405.

Na začatie konania je potrebná žaloba, ktorá vždy musí obsahovať určitý návrh [§ 43 ods. 1 písm. d)].

§ 406.

Žalobou sa možno domáhať aj určenia, či tu je alebo nie je určité právo alebo právny pomer, ak má žalobca naliehavý právny záujem na uplatňovanom určení.

P r í s l u š n o s ť.

§ 407.

(1) Žalovať možno aj na súde, v obvode ktorého má žalovaný stále pracovisko.

(2) Pre nárok z pracovného pomeru môžu zamestnanci žalovať svojho zamestnávateľa aj na súde, v obvode ktorého je ich pracovisko.

§ 408.

Osoby zaviazané zo zmenky alebo šeku možno žalovať aj na súde platobného miesta.

§ 409.

(1) Osoby, ktoré nemajú iný príslušný súd v Československej republike, možno žalovať pre majetkové nároky na každom československom súde, v obvode ktorého je ich majetok alebo vec žiadaná žalobou. Ak je týmto majetkom pohľadávka, spravuje sa príslušnosť podľa bydliska poddžníka alebo podľa miesta, kde je záloh za vymáhanú pohľadávku.

(2) Cudzozemské ústavy, majetkové podstaty, spoločnosti, spoločnosti a iné sdružení osôb možno pre majetkové nároky žalovať na súde, v obvode ktorého je v Československej republike ich zastupiteľstvo alebo orgán poverený obstarávaním hospodárskych vecí týchto útvarov.

§ 410.

(1) Na konanie, v ktorom ide o vecné právo k nehnuteľnej veci alebo v ktorom sa takéto právo zapiera alebo v ktorom sa žiada rozdelenie nehnuteľnej veci alebo úprava hraníc, je príslušný súd, na ktorom sa vedie verejná kniha o tejto nehnuteľnej veci.

(2) Ak ide o nehnuteľnú vec nezapísanú vo verejnej knihe, je v prípadoch uvedených v odseku 1 príslušný súd, v obvode ktorého je nehnuteľná vec; ak je nehnuteľná vec v obvode niekoľkých súdov, je príslušný ktorýkoľvek z nich.

Účastníci.

§ 411.

Účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný.

§ 412.

V jednej žalobe možno žalovať alebo byť žalovaných viac osôb, ak je predmetom konania spoločné právo alebo spoločná povinnosť, alebo ak sú tieto osoby (spoločníci) oprávnené alebo povinné v podstate na tom istom skutkovom základe alebo na skutkovom základe v podstate podobnom.

§ 413.

V konaní je každý spoločník voči odporcovi samostatný. Procesné úkony alebo ich opomenutie jedným zo spoločníkov nie sú druhému na prospech ani na ujmu.

§ 414.

(1) Ak sa účinnosť rozsudku podľa povahy veci alebo podľa zákona vzťahuje na všetkých spoločníkov (nerozluční spoločníci), sú procesné úkony činných spoločníkov účinné aj pre ostatných spoločníkov, pokiaľ títo nie sú činní.

(2) Ak si prednesy alebo iné procesné úkony činných spoločníkov odporujú alebo sa od seba odchyľujú, posúdi ich súd pri rozhodovaní o veci po uvážení všetkých okolností konania.

(3) Na uznanie a vzdanie sa nároku a na súdnu pokonávku (§§ 74, 75) je potrebný výslovný súhlas všetkých nerozlučných spoločníkov.

§ 415.

Ak sa za konania ukáže, že žalobu podala osoba, ktorá nemala žalovať, alebo že žaloba bola podaná proti osobe, ktorá nemala byť žalovaná, súd môže povoliť, aby pôvodný žalobca alebo žalovaný vystúpil z konania a aby ho nahradil pravý žalobca alebo žalovaný.

Vedľajšie účastenstvo.

§ 416.

Kto má právny záujem na tom, aby v začatí alebo ešte právoplatne neskončenom konaní zvíťazil niektorý účastník, môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, aby mu pomáhal. Ďalej tak môže urobiť každý, komu osobitné zákonné ustanovenie také oprávnenie priznáva.

§ 417.

O prípustnosti vedľajšieho účastenstva rozhodne súd iba vtedy, ak niektorý účastník namietol neprípustnosť vedľajšieho účastenstva; rozhoduje sa usnesením po ústnom pojednávaní.

§ 418.

(1) Vedľajší účastník je oprávnený na všetky úkony ako účastník s výnimkou úkonov uvedených v §§ 73 až 75.

(2) Ak si prednesy alebo iné procesné úkony vedľajšieho účastníka a účastníka, ku ktorému sa pripojil, odporujú alebo sa odchyľujú, posúdi ich súd pri rozhodovaní vo veci po uvážení všetkých okolností konania.

(3) Za podmienky uvedenej v § 414 ods. 1 má vedľajší účastník postavenie nerozlučného spoločníka.

§ 419.

O vedľajšom účastníkovi platia primerane ustanovenia §§ 127 až 147.

§ 420.

Konanie.

Ak súd neodmietne žalobu bez ústneho pojednania, predseda senátu určí termín na ústne pojednávanie a nariadi, aby bol jeden rovnopis žaloby doručený žalovanému do vlastných rúk.

§ 421.

Spočívanie konania.

(1) Spočívanie konania nastane, ak to účastníci navrhnú. Na súde prvej stolice nastane spočívanie konania i vtedy, ak sa účastníci neustanovia na ústne pojednávanie.

(2) Ak už vstúpil do konania prokurátor, je na spočívanie konania potrebný jeho súhlas.

(3) Spočívanie konania má účinky prerušenia konania (§ 81). V konaní možno pokračovať na návrh po uplynutí troch mesiacov. Ak taký návrh nebol podaný do jedného roku, konanie zanikne; v takomto prípade sa trovy vzájomne rušia.

§ 422.

Uplatnenie vzájomnej pohľadávky.

Ak žalovaný uplatňuje vzájomnú pohľadávku spôsobilú na započítanie, súd i o nej rozhodne vo výroku rozsudku, a ak to žalovaný žiada, i nad sumu uplatnenú žalobou.

Zmenkové a šekové konanie.

§ 423.

(1) Ak žalobca predloží so žalobou v prvopise zmenku alebo šek, ktoré majú všetky náležitosti platnej zmenky alebo šeku a o pravosti ktorých niet pochybnosti, s ďalšími listinami potrebnými podľa platných predpisov na uplatnenie jeho nároku a ak žiada, aby bola jeho žaloba vybavená platobným rozkazom, vydá sudca bez vypočutia žalovaného zmenkový (šekový) platobný rozkaz. V rozkaze uloží žalovanému, aby do troch dní pod exekúciou zaplatil žalobcovi sumu žiadanú v žalobe spolu s vedľajšími pohľadávkami a určenými trovami, alebo aby v tej istej lehote podal proti tomu námietky na súde, ktorý vydal rozkaz.

(2) Platobný rozkaz so žalobou sa doručí žalovanému do vlastných rúk. Ak žalovaný nepodá proti nemu včas námietky alebo ak ich vezme späť, nadobudne platobný rozkaz účinnosť právoplatného rozsudku. Neskoro podané námietky odmietne sudca bez ďalšieho konania.

(3) Ak žalovaný podal včas námietky, predseda senátu určí termín na ústne pojednávanie o nich (§ 420). Na ďalšie námietky vznesené neskoršie sa neberie zreteľ. V rozsudku súd vysloví, či sa platobný rozkaz pone-

cháva v platnosti alebo či sa zrušuje a v akom rozsahu.

§ 424.

Ak žiadosti o vydanie platobného rozkazu nemožno vyhovieť, určí predseda senátu termín na ústne pojednávanie o žalobe (§ 420).

Rozkazné konanie.

§ 425.

(1) Ak žalobca v žalobe o zaplatenie peňažnej sumy neprevyšujúcej 20 000 Kčs navrhne, aby bola žaloba vybavená platobným rozkazom, môže sudca vydať bez vypočutia žalovaného platobný rozkaz. V rozkaze žalovanému uloží, aby do pätnástich dní pod exekúciou zaplatil žalobcovi pohľadávku žiadanú v žalobe s požadovanými úrokmi a určenými trovami, alebo aby v tej istej lehote podal proti tomu odpor na súde, ktorý vydal rozkaz. Odpor netreba odôvodniť.

(2) Platobný rozkaz so žalobou sa doručí žalovanému do vlastných rúk, a ak žalovaný nepodá proti nemu včas odpor, nadobudne účinnosť právoplatného rozsudku.

(3) Ak žalovaný podal včas odpor, ruší sa tým platobný rozkaz v napadnutej časti a predseda senátu určí termín na ústne pojednávanie o žalobe.

(4) Ustanovenie § 424 sa použije obdobne.

§ 426.

Platobný rozkaz nemožno vydať, ak pobyt žalovaného nie je známy.

TRETIA ČASŤ.

USTANOVENIA O EXEKÚCII.

PRVÁ HLAVA.

SPOLOČNÉ USTANOVENIA.

§ 427.

Účastníci.

Účastníkmi v exekučnom konaní sú vymáhajúci veriteľ a dlžník (povinná strana).

§ 428.

Exekučné tituly.

(1) Vymáhajúci veriteľ môže na súde navrhnúť nariadenie exekúcie proti dlžníkovi, ak je jeho nárok určený exekučným titulom.

(2) Exekučným titulom je:

- a) vykonateľné rozhodnutie občianskeho súdu;
- b) vykonateľné rozhodnutie trestného súdu, ktoré postihuje majetok alebo priznáva súkromnoprávny nárok;
- c) vykonateľné rozhodnutie prokurátora o pokute;
- d) vykonateľná súdna pokonávka;
- e) vykonateľné rozhodnutie rozhodcov alebo pokonávka uzavretá pred nimi;
- f) notárska zápisnica vyhlásená zákonom za vykonateľnú súdnou exekúciou;
- g) výmer alebo výkaz nedoplatkov vyhlásený zákonom za vykonateľný súdnou exekúciou;
- h) vykonateľné rozhodnutie arbitrážnej komisie alebo pokonávka uzavretá pred ňou;
- ch) vykonateľné rozhodnutie úradu (orgánu verejnej správy), pokiaľ ide o exekúciu na nehnuteľné veci alebo na právo stavby;
- i) iné vykonateľné rozhodnutia a pokonávky, vyhlásené zákonom za vykonateľné súdnou exekúciou.

§ 429.

Pr í s l u š n o s ť.

(1) Rozhodnúť o návrhu na nariadenie exekúcie a konať ďalej ako exekučný súd je príslušný všeobecný súd dlžníka. Ak niet všeobecného súdu v Československej republike, je na to príslušný súd, v obvode ktorého sa má vykonať po nariadení exekúcie prvý exekučný úkon. Ak je niekoľko príslušných súdov, rozhoduje predstihnutie.

(2) Ak ide o exekúciu na nehnuteľné veci, je príslušný knihovný súd alebo súd, v obvode ktorého je nezapísaná nehnuteľná vec. To isté platí, ak ide o exekúciu na pohľadávky a iné práva na nehnuteľné veci.

§ 430.

O b s a d e n i e s ú d u.

(1) O návrhu na nariadenie exekúcie rozhoduje a ďalšie konanie vykonáva sudca.

(2) Senát koná a rozhoduje o námietkach (§ 441), o odklade exekúcie (§ 443), o určení náhrady, ktorú má složiť výdražca nehnuteľnej veci (§ 479 ods. 1), o nariadení exekučnej likvidácie (§§ 574 a 575), o ustanovení a odvolaní správcu podstaty (§ 581), o ponechaní pohľadávok a vecí dlžníkovi (§ 588), o námietkach proti konečnej zpráve o speňa-

žení a proti vyúčtovaniu odmeny (§ 590), o vydaní rozvrhového usnesenia (§ 591) a o zrušení exekučnej likvidácie (§ 599).

§ 431.

V ý k o n n í ú r a d n í c i.

(1) Na vykonanie exekúcie sú na exekučnom súde ustanovení výkonní úradníci. Pri vykonávaní exekúcie sú viazaní príkazom súdu; sami môžu upustiť od vykonania exekučného úkonu, iba ak to navrhol vymáhajúci veriteľ alebo ak dlžník preukázal, že vymáhajúci veriteľ bol uspokojený.

(2) Výkonní úradníci sú oprávnení prijať od dlžníka plnenie, sprostredkovať vzájomné plnenie vymáhajúceho veriteľa, ktoré súvisí s výkonom exekúcie, a v prípadoch určených zákonom vykonávať všetky úkony, ktoré sú potrebné na vykonanie exekúcie.

N a r i a d e n i e e x e k ú c i e.

§ 432.

(1) Návrh na nariadenie exekúcie má obsahovať i označenie vymáhajúceho veriteľa, dlžníka, exekučného titulu, vymáhaného nároku, exekučného prostriedku, predmetu exekúcie a pri exekúcii na pohľadávky aj dôvod pohľadávky a označenie poddlžníka.

(2) S návrhom na nariadenie exekúcie má vymáhajúci veriteľ predložiť exekučný titul, opatrený potrebnou doložkou vykonateľnosti, ak sa návrh nepodáva na súde uvedenom v § 433.

§ 433.

Návrh na nariadenie exekúcie môže vymáhajúci veriteľ podať aj na súde, ktorý sa ako rozhodujúci súd prvej stolice zúčastnil vo veci, o ktorej bolo vydané rozhodnutie alebo uzavretá súdna pokonávka, tvoriace exekučný titul. Ak tento súd nie je sám exekučným súdom, potvrdí na návrhu, či návrh súhlasí s exekučným titulom, či je rozhodnutie (súdna pokonávka) vykonateľné a v akom rozsahu, a postúpi návrh exekučnému súdu.

§ 434.

Exekúciu možno nariadiť len vtedy, ak exekučný titul obsahuje označenie oprávneného i zaviazaného a vymedzenie nároku, ktorý sa má exekúciou vymôcť.

§ 435.

(1) Ak uplynutie lehoty danej dlžníkovi na plnenie nie je zjavné už z exekučného titulu, alebo ak je v exekučnom titule vymáhateľ-

nosť nároku viazaná podmienkou, vymáhajúci veriteľ musí uplynutie lehoty, popripade splnenie podmienky preukázať pred povolením exekúcie verejnou alebo verejne overenou listinou.

(2) Ak bola nariadená exekúcia pre plnenie, závislé od vzájomného plnenia z ruky do ruky, dôjde k jej vykonaniu len vtedy, ak vymáhajúci veriteľ preukáže, že sám plnil alebo že plnenie zabezpečil.

§ 436.

Nariadenie exekúcie v prospech inej osoby alebo proti inej osobe, než je označená v exekučnom titule.

(1) Exekúciu v prospech inej osoby alebo proti inej osobe, než je označená v exekučnom titule, možno nariadiť iba vtedy, ak vymáhajúci veriteľ verejnou alebo verejne overenou listinou preukáže, že nárok prešiel na neho alebo že záväzok prešiel na osobu, proti ktorej sa exekúcia navrhuje.

(2) Ak vymáhajúci veriteľ zomrie, vstupujú do exekúcie už nariadenej jeho dedičia. Ak dlžník po povolení exekúcie zomrie, pokračuje sa v exekúcii proti dedičom, a ak ide o odúmrt', proti štátu. Zmenu v osobách účastníkov exekučného konania treba preukázať spôsobom uvedeným v odseku 1.

§ 437.

Exekúcia proti štátu, proti štátnym, národným a komunálnym podnikom a proti Ústrednej národnej poisťovni.

(1) Proti štátu, proti štátnym, národným a komunálnym podnikom a proti Ústrednej národnej poisťovni možno nariadiť exekúciu pre peňažné pohľadávky len vtedy, keď príslušný dozorný orgán označí súdu časť majetku, ktoré možno postihnúť exekúciou, popripade exekučné prostriedky, ktoré možno použiť. Súd vyzve príslušný dozorný orgán, aby sa vyjadril do tridsiatich dní; ak sa nevyjadrí, možno exekúciu nariadiť a pokračovať v nej, pokiaľ je exekúcia vôbec prípustná.

(2) Exekúcia nariadená proti tomuto ustanoveniu, ako aj všetky vykonané exekučné úkony sú neplatné. Súd zruší exekúciu i všetky exekučné úkony z úradnej povinnosti.

§ 438.

Exekúcia proti družstvám a iným právnickým osobám.

Vláda môže nariadením ustanoviť, že proti družstvám a iným právnickým osobám možno viesť exekúciu iba spôsobom uvedeným v § 437 a v rozsahu určenom týmto nariadením.

§ 439.

Obmedzenie exekúcie.

(1) Exekúcia sa nesmie vykonať vo väčšom rozsahu, než je nevyhnutne potrebné na uspokojenie nároku vymáhajúceho veriteľa.

(2) Súd môže už pri nariadovaní exekúcie obmedziť jej nariadenie iba na niektoré z navrhnutých druhov majetku alebo na jeho určitú časť, ak je zrejmé, že to postačí na uspokojenie nároku vymáhajúceho veriteľa. Exekúciu, pokiaľ bola povolená vo väčšom rozsahu, súd zruší.

§ 440.

Postup v konaní.

(1) V exekučnom konaní sa rozhoduje po ústnom pojednávaní len v prípadoch, kde je to výslovne zákonom ustanovené.

(2) O nariadení exekúcie rozhodne súd zpravidla bez vypočutia účastníkov.

(3) Pri nariadení exekúcie nariadi súd, ak zákon neustanovuje inak, výkon exekúcie a pokračuje v konaní z úradnej povinnosti, pričom dbá, aby exekučné konanie prebiehalo čo najrýchlejšie.

§ 441.

Námietky dlžníka proti exekúcii.

(1) Dlžník môže vzniesť námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastaly okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že vymáhajúci veriteľ alebo dlžník nie sú právnyimi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule.

(2) Ak rozhodnutie o námietkach závisí od zistenia sporných skutočností, rozhodne o nich exekučný súd po ústnom pojednávaní. Prípadná sťažnosť sa prejedná ako námietky.

(3) Námietky proti exekúcii, ktorej podkladom je exekučný titul uvedený v § 428 ods. 2 písm. g) až i), sa podávajú na úrade (u orgánu verejnej správy), na ktorom vznikol exekučný titul.

§ 442.

Žaloba o vylúčenie veci z exekúcie.

Ak tretia osoba tvrdí, že má na predmet exekúcie právo, ktoré neprípúšťa výkon exekúcie, môže proti vymáhajúcemu veriteľovi podať žalobu o vylúčenie veci z exekúcie. Príslušným pre túto žalobu je exekučný súd.

Odklad exekúcie.

§ 443.

(1) Súd môže na návrh dlžníka odložiť exekúciu najmä na jeho osobný majetok, ak je to naliehavo potrebné v záujme dlžníka, ktorý bez svojej viny nemôže splniť záväzok, a ak možno podľa okolností voči vymáhajúcemu veriteľovi pokladať za spravodlivé, aby sa vymáhanie nároku odložilo.

(2) Za týchto podmienok môže súd po vypočutí záujmovej organizácie pôdohospodárov povoliť odklad exekúcie na pôdohospodársku nehnuteľnú vec.

§ 444.

Súd môže z úradnej povinnosti alebo na návrh čiastočne alebo úplne odložiť exekúciu, ak sa uplatňujú také okolnosti, ktoré môžu mať vzápätí jej čiastočné alebo úplné zrušenie. Odloženie exekúcie môže súd urobiť závislým od složenia primeranej zábezpeky.

§ 445.

Zrušenie exekúcie.

(1) Súd zruší exekúciu:

- ak bol exekučný titul právoplatne zrušený alebo vyhlásený za neúčinný;
- ak bola exekúcia právoplatným rozhodnutím súdu vyhlásená za neprípustnú;
- ak bolo právoplatne vyhovené žalobe o vylúčenie veci z exekúcie;
- ak bolo právoplatne vyhovené námietkam proti exekúcii;
- ak bol vymáhajúci veriteľ za exekučného konania uspokojený;
- ak vymáhajúci veriteľ upustil od exekúcie;
- ak možno očakávať, že výťažok exekúcie nepostačí ani na úhradu trov exekúcie;
- ak sa vedie exekúcia na predmety, ktoré sú vylúčené z exekúcie.

(2) Zrušenie exekúcie sa obmedzí iba na niektoré z predmetov, na ktoré sa vedie exekúcia, ak sú zrušovacie dôvody dané len čo do týchto predmetov.

Náhrada exekučných trov.

§ 446.

Vymáhajúci veriteľ má nárok na náhradu trov, potrebných na účelné vymáhanie nároku. To sa týka najmä tiež trov právneho zastúpenia.

§ 447.

(1) Ak dôjde k zrušeniu exekúcie alebo k jej zániku, môže súd zrušiť aj usnesenie o náhrade trov a uložiť vymáhajúcemu veriteľovi, aby nahradil dlžníkovi potrebné exekučné trovy a vrátil to, čo mu azda dlžník na exekučných trovách už zaplatil. Súd však uváži, ktoré trovy potreboval vymáhajúci veriteľ na účelné vymáhanie nároku a či mohol pri nálezitej opatrnosti predvídať dôvod zrušenia alebo zániku.

(2) Toto ustanovenie platí primerane, ak dôjde k podstatnému obmedzeniu exekúcie.

(3) Pred rozhodnutím vypočítuje súd vymáhajúceho veriteľa a dlžníka a vykoná potrebné vyšetrenia.

§ 448.

Navrátenie do predošlého stavu.

Navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené.

DRUHÁ HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOŽENIE PEŇAZNÝCH POHLADÁVOK.

PRVÝ DIEĽ.

EXEKÚCIA NA NEHNUTEĽNÉ VECI.

§ 449.

Exekučné prostriedky.

(1) Exekúcia na nehnuteľné veci sa vykoná zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľné veci alebo exekučnou dražbou nehnuteľných vecí (ďalej len „dražba“).

(2) Ustanovenia o exekúcii na nehnuteľné veci platia aj o exekúcii na právo stavby.

Prvý oddiel.

Zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľné veci.

Nehnuteľné veci zapísané vo verejnej knihe.

§ 450.

(1) Na nehnuteľné veci zapísané vo verejnej knihe zriadi sa exekučné záložné právo pre vymáhateľnú pohľadávku nariadením exekúcie. Toto záložné právo sa zapíše do verejnej knihy.

(2) Pre pohľadávky, pre ktoré je zriadené exekučné záložné právo, možno viesť exekúciu dražbou priamo proti neskoršiemu nadobúdateľovi nehnuteľnej veci, pokiaľ je exekúcia dražbou nehnuteľnej veci proti nemu prípustná.

§ 451.

(1) Exekúciu možno nariadiť iba vtedy, ak je preukázané, že nehnuteľná vec je vo vlastníctve dlžníka.

(2) Pre poradie exekučného záložného práva na nehnuteľnej veci zapísanej vo verejnej knihe je rozhodný čas, keď došiel na exekučný súd návrh na zriadenie exekučného záložného práva. Ak došlo niekoľko návrhov zároveň, majú záložné práva rovnaké poradie.

(3) Ak bolo pre vymáhanú pohľadávku už skôr zriadené smluvné záložné právo, spravuje sa poradie exekučného záložného práva poradiť tohto smluvného záložného práva.

Nehnuteľné veci nezapísané
vo verejnej knihe.

§ 452.

(1) Na nehnuteľné veci nezapísané vo verejnej knihe zriadi sa exekučné záložné právo zexekvovaním nehnuteľnej veci jej opísaním v zápisnici. V zápisnici sa uvedie, o akú nehnuteľnú vec ide, kto je jej vlastníkom, a poznamená sa, že nehnuteľná vec sa zexekvováva pre vymáhanú pohľadávku. Zápisnica sa uloží na exekučnom súde.

(2) Ak bolo už prv zriadené smluvné záložné právo na nehnuteľnej veci pre vymáhanú pohľadávku, poznamená sa to tiež v zápisnici.

(3) Exekučné opísanie vykoná výkonný úradník.

§ 453.

Exekúciu možno nariadiť iba vtedy, ak je preukázané, že nehnuteľná vec je vo vlastníctve dlžníka.

§ 454.

Zexekvovanie sa poznamená na listine preukazujúcej dlžníkovo vlastníctvo na nehnuteľnú vec a na listine o zriadení smluvného záložného práva pre vymáhanú pohľadávku.

§ 455.

Ak bolo už skôr vykonané zexekvovanie pre tú pohľadávku, poznamená sa exekučné záložné právo v zápisnici o skoršom zexekvovaní.

§ 456.

Do listín o zriadení exekučného záložného práva má každý právo nazrieť.

§ 457.

Pre poradie exekučného záložného práva na nehnuteľnej veci nezapísanej vo verejnej knihe platí ustanovenie § 451 ods. 2 a 3 prímene.

Druhý oddiel.

Dražba nehnuteľných vecí.

Nariadenie dražby.

§ 458.

(1) Pokiaľ vymáhajúci veriteľ nemá už na nehnuteľnej veci zapísané záložné právo, možno exekúciu dražbou nariadiť len vtedy, ak sa preukáže, že nehnuteľná vec je vo vlastníctve dlžníka.

(2) K návrhu na nariadenie dražby niekto-rej z nedielne zaťažovaných nehnuteľných vecí zapísaných vo vedľajšej vložke treba pripojiť úradný výpis z hlavnej vložky.

(3) Ak bráni dražbe právo tretej osoby zjavné zo spisov, nariadi súd dražbu, len ak vymáhajúci veriteľ preukáže jeho neúčinnosť.

§ 459.

(1) Usnesenie o nariadení dražby doručí súd vymáhajúcemu veriteľovi, dlžníkovi, spoluvlastníkom, osobám, v prospech ktorých je na nehnuteľnej veci zapísaná vedľajšia dohoda pripúšťajúca zánik právneho pomeru založeného kúpnu smluvou, okresnému národnému výboru, v obvode ktorého je nehnuteľná vec, a okresnému, ako aj miestnemu národnému výboru bydliska dlžníka.

(2) Osobám, v prospech ktorých je zapísaná vedľajšia dohoda uvedená v odseku 1, sa súčasne oznámi, že musia svoje právo vykonať do tridsiatich dní odo dňa doručenia tohto oznámenia, inak že ich právo právoplatným priklopnutím zanikne.

§ 460.

Zároveň s nariadením dražby nariadi súd zápis nariadenia dražby. Po nariadení dražby možno vykonať dražbu i proti neskoršiemu nadobúdateľovi nehnuteľnej veci, pokiaľ exekúcia dražbou nehnuteľnej veci je proti nemu prípustná.

§ 461.

Účinok nariadenia dražby pre ostatných veriteľov.

(1) Po nariadení dražby ďalší vymáhajúci veritelia, ktorí navrhujú dražbu tej istej ne-

hnuteľnej veci, môžu iba pristúpiť k dražbe už nariadenej a musia ju prijať tak, ako je v čase ich prístupu. Návrh ďalšieho vymáhajúceho veriteľa, ktorý došiel v čase medzi dôjdením návrhu na dražbu a jeho kladným vyhovením, pokladá sa za prístupenie k dražbe. Odklad dražby povolený proti skoršiemu vymáhajúceму veriteľovi nie je však účinný proti vymáhajúcim veriteľom, ktorí k dražbe pristúpili.

g) Usnesenie, ktorým sa nariaďuje dražba pre pristupujúceho vymáhajúceho veriteľa, sa doručí navrhovateľovi, dlžníkovi a všetkým doterajším vymáhajúcim veriteľom.

§ 462.

Poradie práva vymáhajúceho veriteľa.

Pre poradie práva vymáhajúceho veriteľa na uspokojenie z výťažku dražby (prevzatia) je smerodajný čas, keď na exekučný súd došiel návrh na nariadenie dražby. Ak je vymáhaná pohľadávka zabezpečená záložným právom so skorším poradím, spravuje sa poradie práva vymáhajúceho veriteľa na uspokojenie poradím tohto záložného práva.

O d h a d.

§ 463.

Po právoplatnosti usnesenia o nariadení dražby nariaďí súd odhad nehnuteľnej veci a jej príslušenstva. O čase a mieste odhadu sa upovedomia vymáhajúci veriteľ, dlžník a okresný národný výber, v obvode ktorého je nehnuteľná vec. Odhad vykoná výkonný úradník.

§ 464.

Ak bola nehnuteľná vec s príslušenstvom odhadnutá v skoršom dražobnom konaní a ak sa okolnosti rozhodne pre určenie ceny nezmenily, môže súd upustiť od nového odhadu.

§ 465.

Odhadom sa zistí, akú hodnotu má nehnuteľná vec s ťarchami, ktoré musí výdražca prevziať bez započítania do najvyššej ponuky. Okrem toho sa jednotlivé odhadnú tieto ťarchy, ako aj ťarchy, ktoré výdražca prevezme so započítaním do najvyššej ponuky.

§ 466.

Podľa výsledkov odhadu určí súd odhadnú cenu a rozhodnutie o tom doručí vymáhajúceму veriteľovi, dlžníkovi, národným výborom

uvedeným v § 459 ods. 1 a všetkým osobám, pre ktoré viaznu na nehnuteľnej veci vecné práva zjavné zo spisov; títo môžu podať proti určeniu odhadnej ceny sťažnosť, ktorej môže prvý súd sám vyhovieť.

§ 467.

Podrobné predpisy o odhade vydá vláda nariadením.

Dražobná vyhláška.

§ 468.

Po právoplatnom určení odhadnej ceny určí súd dražobnou vyhláškou dražobný termín na čas najmenej tridsiatich dní.

§ 469.

Dražobná vyhláška musí obsahovať:

- a) čas a miesto dražby;
- b) označenie nehnuteľnej veci, príslušenstva a vlastníka;
- c) odhadnú cenu a najnižšiu ponuku;
- d) výšku zábezpeky;
- e) spôsob zaplatenia najvyššej ponuky;
- f) ťarchy, ktoré musí výdražca prevziať bez započítania do najvyššej ponuky;
- g) ustanovenie o prechode tiarch a úžitkov nehnuteľnej veci;
- h) ustanovenie o odovzdaní vydraženej nehnuteľnej veci výdražcovi a o zápise jeho vlastníctva;
- ch) výzva, aby všetci, ktorí sú odkázaní so svojimi nárokmi na najvyššie podanie, udali výšku svojich nárokov i s príslušenstvom k termínu dražby a preukázali ich listinami, a upozornenie, že inak na ich nároky bude vzatý zreteľ len podľa obsahu spisov;
- i) výzva, aby veritelia, okrem veriteľov pohľadávok zabezpečených simultánnym záložným právom a veriteľov pohľadávok závislých od podmienky, prejavili, či žiadajú zaplatenie v hotovosti a upozornenie, že ak nepožiadajú o zaplatenie v hotovosti pred dražobným termínom, výdražca môže dlh prevziať;
- j) výzvu, aby sa uplatnenie práv, ktoré neprípúšťajú dražbu (§ 442), preukázalo pred začatím dražby, a upozornenie, že inak by sa také práva nemohly uplatniť na ujmu bezleštného výdražcu;
- k) upozornenie osôb, ktoré majú na nehnuteľnej veci predkupné právo, ktoré má po-

vahu vecného práva, že ho môžu uplatniť iba na dražbe ako dražitelia.

§ 470.

(1) Dražobná vyhláška sa doručí:

- a) vymáhajúcemu veriteľovi, dlžníkovi, spoluvlastníkom a každému, kto má na nehnuteľnej veci alebo na práve na nej viaznúcom vecné právo alebo predkupné právo, ktoré sú zjavné zo spisov;
- b) verejným orgánom, ktoré vyrubujú a vymáhajú dane a verejné dávky a poistné národného poistenia;
- c) národným výborom uvedeným v § 459 ods. 1.

(2) Osobám uvedeným v odseku 1 písm. a) sa doručuje dražobná vyhláška do vlastných rúk. Ak by doručenie niektorej z týchto osôb narážalo na ťažkosti, ktoré by bránily včasnému výkonu dražby, ustanoví jej súd opatrovníka na prijímanie písomností a na ochranu jej práv.

§ 471.

Súd nariadi, aby bol podstatný obsah dražobnej vyhlášky vhodným spôsobom uverejnený.

§ 472.

Dražobná zábezpeka.

Záujemci sú povinní ako zábezpeku složiť štvrtinu odhadnej ceny. Zábezpeku možno složiť v hotovosti alebo vo vkladných knižkách, ktorých výplata nie je obmedzená.

§ 473.

Najnižšia ponuka.

Najnižšia ponuka robí dve tretiny odhadnej ceny.

§ 474.

Zaplatenie najvyššej ponuky.

Na zaplatenie najvyššej ponuky určí súd v dražobnej vyhláške lehotu. Lehota sa začína dňom právoplatnosti priklopnutia a nesmie byť dlhšia ako šesťdesiat dní.

§ 475.

Započítanie do najvyššej ponuky.

Do najvyššej ponuky sa započíta složená zábezpeka a sumy pripadajúce na ťarchy, ktorých zaplatenie v hotovosti veriteľ nežiadal a o ktorých výdražca vyhlásil, že ich prejíma, a ktoré by boli uhradené z najvyššej ponuky, keby bola vcelku složená v hotovosti.

Opätovná dražba.

§ 476.

(1) Ak výdražca nezaplatí včas najvyššiu ponuku, súd nariadi opätovnú dražbu nehnuteľnej veci. Opätovná dražba sa nekoná, ak výdražca, ktorý sa omeškal, zaplatí najvyššiu ponuku pred uplynutím lehoty na podanie sťažnosti proti nariadeniu opätovnej dražby. Ak usnesenie o nariadení opätovnej dražby nadobudne právoplatnosť, prvá dražba stratí účinnosť.

(2) O nariadení opätovnej dražby platia predpisy o prvej dražbe s odchýlkou, že najnižšia ponuka robí polovicu odhadnej ceny a že súd upovedomí o dražbe aj výdražcu, ktorý sa omeškal.

§ 477.

(1) Výdražca, ktorý sa omeškal, je povinný nahradiť schodok na najvyššej ponuke, trovy opätovnej dražby a všetku škodu, ktorá vznikla jeho omeškaním. Náhrada pripadne do rozdeľovanej podstaty.

(2) Ak ostala opätovná dražba bez úspechu, výdražca je povinný nahradiť aj trovy prvej dražby.

§ 478.

Účinky priklopnutia, jeho odopretia alebo zrušenia.

(1) Priklopnutím nadobúda výdražca vlastníctvo k vydraženej nehnuteľnej veci a môže žiadať na súde o uvedenie do držby.

(2) Ak bolo priklopnutie právoplatne odopreté alebo zrušené, výdražca je povinný súdu vyúčtovať, vrátiť nehnuteľnú vec dlžníkovi, vydať úžitky a nahradiť škodu, ktorú spôsobil pri hospodárení na nehnuteľnej veci.

§ 479.

Určenie záväzkov výdražcu a ich vymáhanie.

(1) O záväzkoch podľa §§ 477 a 478 ods. 2 rozhodne súd po ústnom pojednávaní usnesením.

(2) Ak zábezpeka složená výdražcom a ani splátky zaplatené na najvyššiu ponuku nepostačujú na úhradu jeho záväzkov, vymôže sa rozdiel exekúciou z úradnej povinnosti z ostatného majetku výdražcu.

§ 480.

Prevzatie vecných bremien
v ýdražcom.

(1) Výdražca musí bez započítania do najvyššej ponuky prevziať vecné bremená, pokiaľ tak ustanovuje osobitný predpis alebo pokiaľ sú zapísané na nehnuteľnej veci v prvom poradí, nájomné práva a právo stavby.

(2) Inak prevezme výdražca vecné bremená iba vtedy, ak prípadne na ne úplna úhrada z rozdeľovanej podstaty a ak došlo medzi oprávneným a výdražcom k dohode o prevzatí.

§ 481.

Prevzatie nehnuteľnej veci.

Najneskoršie pred začatím výkonu dražby (§ 482) môžu socialistické právnické osoby prejavíť, že prejímajú nehnuteľnú vec za odhadnú cenu. Ak dôjde k takejto ponuke, súd vysloví, že sa od výkonu dražby upúšťa. O prijatí ponuky rozhodne súd usnesením. Ustanovenia o prechode vlastníctva, o zaplacení najvyššej ponuky, o následkoch jej nezaplatenia včas, o rozvrhu najvyššej ponuky a o knihovnom usporiadaní platia primerane.

V ý k o n d r a ž b y.

§ 482.

Keď záujemci složili zábezpeku, sudca vedúci dražbu ich vyzve, aby dražili.

§ 483.

(1) Draží sa osobne alebo prostredníctvom zmocnenca. Zmocnenie dražiť treba preukázať verejnou alebo verejne overenou listinou.

(2) Dražiť nemôžu sudca vedúci dražbu, zapisovateľ, dlžník, výdražca, ktorý sa omeškal (§§ 476 a 477), a výdražca, ktorému bolo odopreté priklopnutie; nemôžu dražiť ani vo vlastnom mene ani prostredníctvom zmocnencov, ani ako zmocnenci inej osoby. Nemôžu dražiť ani osoby, ktoré by podľa platných predpisov nemohly nadobudnúť predmet dražby.

§ 484.

Dražba sa koná, kým dražitelia ponúkajú; dražitelia sú viazaní svojimi ponukami, kým súd neurobí priklopnutie.

§ 485.

Ak nebola pri dražbe urobená ani najnižšia ponuka, súd nepokračuje v dražobnom konaní.

Návrh na pokračovanie možno urobiť najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od bezúspešnej dražby. Ak taký návrh nebol urobený do jedného roku, súd zruší exekúciu. Súd zruší exekúciu i v prípade, keď sa nehnuteľná vec nepredala ani na ďalšej dražbe. Súčasne so zrušením exekúcie nariadi výmaz zápisu nariadenia dražby.

§ 486.

(1) Po skončení dražby spýta sa sudca osôb prítomných pri dražbe, či majú proti priklopnutiu námietky. Poučí ich, že v sťažnosti môžu uplatniť len tie námietky, ktoré uviedli pri dražbe. Námietky sa zapisujú do zapisnice a súd rozhodne o priklopnutí.

(2) Námietky môžu podať dražitelia, dlžník, vymáhajúci veriteľ a zástupca národných výborov (§ 459 ods. 1).

(3) Priklopne sa tomu, kto najviac ponúkne a koho ponuka bola uznaná za prípustnú. Ak niekoľko dražiteľov urobí rovnakú ponuku a ak nebola urobená vyššia prípustná ponuka, o tom, komu sa priklopne, rozhodne sa žrebom. Ale ak jeden z takýchto dražiteľov bol spoluvlastník nehnuteľnej veci alebo socialistická právnická osoba, priklopne sa spoluvlastníkovi, a ak tu niet spoluvlastníka, socialistickej právnickej osobe.

(4) Ak súd vzhľadom na vznesené námietky priklopnutie odoprie, pokračuje sa v dražbe vyvolaním predposlednej ponuky. Ak sa prikloplo pri tej istej dražbe inému výdražcovi, možno si proti tomu sťažovať len sťažnosťou proti priklopnutiu.

§ 487.

Na priklopnutie je potrebný súhlas okresného národného výboru, v obvode ktorého je nehnuteľná vec. Ak sa nepredloží súhlas súdu najneskoršie pred skončením dražby, súd síce priklopne, výdražca je však povinný do pätnástich dní súdu preukázať, že žiadal o udelenie súhlasu, a v ďalšej lehote tridsiatich dní, že okresný národný výbor súhlas udelil. Ak niektorá lehota uplynie márne, súd zruší priklopnutie a určí nový dražobný termín. Ak výdražca dodatočne, najneskoršie pred začatím novej dražby, predloží výmer o udelení súhlasu a ak složí zábezpeku, súd mu priklopne. Výdražca je na novej dražbe vylúčený z dražby.

Usnesenie o priklopnutí.

§ 488.

(1) Usnesenie o priklopnutí sa doručí vymáhajúcejmu veriteľovi, dlžníkovi, výdražcovi a tým, ktorí vzniesli námietky proti priklopnutiu.

(2) Proti usneseniu, ktorým sa prikloplo, môžu podať sťažnosť iba tí, ktorí boli prítomní pri dražbe a vzniesli námietky. Sťažnosť môžu podať len z tých dôvodov, ktoré uplatnili v námietkach. Okrem toho do pätnástich dní odo dňa dražby môže podať sťažnosť každý, komu sa mala doručiť dražobná vyhláška a kto pre nedostatok doručenia nebol pri dražbe prítomný.

(3) Sťažnosti možno vyhovieť iba vtedy, keď vytýkané chyby môžu byť na ujmu toho, kto sťažnosť podal.

§ 489.

(1) Rozhodnutie o sťažnosti sa doručí sťažovateľovi, výdražcovi, vymáhajúcemu veriteľovi a dlžníkovi.

(2) Ak odoprel priklopnutie súd druhej stolice, súd určí nový dražobný termín.

Rozvrhové pojednávanie.

§ 490.

(1) Po právoplatnosti priklopnutia určí súd termín na rozvrhové pojednávanie. Na termín predvolá výdražcu, ďalej tých, ktorým sa doručuje dražobná vyhláška (§ 470 ods. 1), a iné osoby, ktoré prihlásily svoje nároky (§ 469 písm. ch), pokiaľ ich práva nezanikly dražbou.

(2) Po skončení rozvrhového pojednávania nemožno už žiadať z najvyššej ponuky vyššiu sumu, než aká bola prihlásená (§ 469 písm. ch).

§ 491.

Na rozvrhovom pojednávaní sa určí poradie a spôsob úhrady nárokov, ktoré treba vziať do úvahy. O nárokoch, ktoré by sa nemohly uspokojiť z najvyššej ponuky, a o nedoložených námietkach osôb, ktoré sa neustanovily, sa nepojednáva.

§ 492.

Nároky, pre ktoré je exekučný titul, dlžník môže zapierať iba vtedy, keď uplatňuje skutočnosti, ktoré nastaly po vzniku exekučného titulu.

§ 493.

Rozdeľovaná podstata.

Rozdeľovanú podstatu tvoria:

- a) najvyššia ponuka a úroky z nej;
- b) zábezpeka výdražcu, ktorý sa omeškal, splátky složené na najvyššiu ponuku — oboje, pokiaľ bude slúžiť na úhradu schodku (§ 477 ods. 1) — a iné náhrady, ktoré složil výdražca, ktorý sa omeškal, i s úrokmi od týchto súm;

- c) všetko, čo vracia výdražca pri odopretí alebo zrušení priklopnutia (§ 478 ods. 2).

Zásady rozvrhu.

§ 494.

(1) Podľa výsledku rozvrhového pojednávania sa z podstaty uspokojujú v tomto poradí:

- a) dane a verejné dávky s prirážkami a s prislúšenstvom, poisťné národného poistenia a iné nároky, všetky pokiaľ majú podľa osobitných predpisov prednostné zákonné záložné právo a len vtedy, pokiaľ boly sročné v posledných troch rokoch pred priklopnutím a boly riadne prihlásené; opakujúcim sa verejným dávkam, ktoré sa vyrubujú na určité zákonom určené obdobie, prislúcha toto poradie, len ak ide o nedoplatky za tri vyrubovacie obdobia pred priklopnutím;
- b) pohľadávky z pracovného (učebného) pomeru dlžníkových zamestnancov, zamestnaných na vydraženej nehnuteľnej veci, pokiaľ boly sročné v posledných troch rokoch pred priklopnutím;
- c) pohľadávky vymáhajúceho veriteľa, pohľadávky zabezpečené na nehnuteľnej veci záložným právom, úhrada za vecné bremená prevzaté výdražcom so započítaním do najvyššej ponuky a nároky na náhradu za vecné bremená, ktoré výdražca podľa výsledku dražby neprevezme, všetko podľa ich poradia.

(2) Úroky a opakujúce sa dávky za posledné tri roky pred priklopnutím, ako aj súdne trovy sa uspokojujú v poradí istiny. Ak rozdeľovaná podstata nepostačuje, uhradia sa pred istinou.

§ 495.

(1) Ak rozvrhovaná podstata nie je ešte vyčerpaná, uhradia sa z nej ďalej:

- a) dane a verejné dávky, poisťné národného poistenia a iné nároky uvedené v § 494 ods. 1 písm. a), pokiaľ neboly uspokojené a pokiaľ majú podľa platných predpisov zákonné záložné právo;
- b) úroky a opakujúce sa dávky, uvedené v § 494 ods. 2, pokiaľ boly sročné už skôr než v posledných troch rokoch pred priklopnutím, ak sú zabezpečené záložným právom, v poradí istiny.

(2) Čo ostane z rozdeľovanej podstaty, pripadne dlžníkovi.

§ 496.

Ak rozdeľovaná podstata nepostačuje, pohľadávky, ktoré majú rovnaké poradie, sa uspo-

koja pomerne podľa úhrnných súm istiny s príslušenstvom.

§ 497.

Pohľadávky obmedzené podmienkou.

(1) Pohľadávky obmedzené odkladacou alebo rozvázovacou podmienkou uhradia sa uložením istiny na úrok až do času, keď sa podmienka splní alebo keď bude isté, že sa nemôže splniť. Istina, ktorá by sa uvoľnila, prideli sa i s úrokmi, podľa možnosti už vopred, ďalším oprávneným.

(2) Toto ustanovenie platí obdobne o pohľadávkách, pri ktorých je vo verejnej knihe zápis spornosti.

§ 498.

Záručné a úverové pohľadávky.

(1) Pri záručných pohľadávkach uhradí sa iba pohľadávka s príslušenstvom, vzniknutá do rozvrhového pojednávania, a to zaplatením v hotovosti alebo prevzatím, kým istina rovnajúca sa nevyčerpanému zvyšku sa uloží na úrok. Táto istina slúži na uspokojenie nárokov, ktoré veriteľovi novovzniknú proti dlžníkovi. Uvoľnená istina i s úrokmi sa prideli oprávneným, ktorí neboli úplne uspokojení z rozdeľovanej podstaty, a to podľa zásad o rozvrhu.

(2) Pri úverových pohľadávkach sa zaplatením v hotovosti alebo prevzatím uhradí iba pohľadávka s príslušenstvom, vzniknutá do dňa priklopnutia.

§ 499.

Pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom.

(1) Ak sa na dražbe odpredajú všetky nehnuteľné veci, na ktoré viaznu pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom, uhradia sa také pohľadávky v hotovosti z výťažkov jednotlivých rozdeľovaných podstát pomerne podľa zvyškov rozdeľovaných podstát, ktoré ostávajú pri každej jednotlivéj nehnuteľnej veci po uspokojení predchádzajúcich nárokov. Ak žiada veriteľ uspokojenie v inom pomere, osobám, ktoré v dôsledku toho dostanú z rozdeľovanej podstaty menej, prikáže sa až do výšky schodku z jednotlivých rozdeľovaných podstát suma, ktorá by pripadla na takúto pohľadávku.

(2) Ak sa na dražbe neodpredaly všetky nehnuteľné veci, na ktorých viaznu pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom, použije sa za základ výpočtu úhrady odhadná

hodnota všetkých nehnuteľných vecí, zistená podľa predpisov platných pre dane a verejnú dávku. Sumy, o ktoré by boli zadnejší veritelia ukrátení tým, že veriteľ pohľadávky zabezpečenej simultánnym záložným právom dostal viac, než koľko by bolo naň pripadlo z výťažku predanej nehnuteľnej veci, zabezpečia sa na ich návrh záložným právom na nepredaných nehnuteľných veciach v poradí, ktoré patrilo uspokojenému veriteľovi.

(3) Zásady uvedené v odsekoch 1 a 2 sa použijú aj na pohľadávky, ktoré zaťažujú podiely niekoľkých spoluvlastníkov tej istej nehnuteľnej veci.

§ 500.

Vecné bremená.

(1) Súd podľa výsledku odhadu určí sumu, ktorou sa oceňujú vecné bremená, ktoré budú podľa svojho poradia aspoň čiastočne uspokojené z rozdeľovanej podstaty. Pri nárokoch na opakujúce sa plnenia a dávky určí takú sumu, ktorá postačí, aby sa z nej a z úrokov od nej mohli poskytovať plnenia a dávky alebo ich peňažná hodnota.

(2) Pri vecných bremenách, ktoré výdražca prevezme so započítaním do najvyššej ponuky, vydá sa srazená suma, ak ide o vecné bremeno neobmedzeného trvania, výdražcovi; ak ide o vecné bremeno obmedzeného trvania, uloží sa suma na úrok a výdražcovi sa poskytuje náhrada po čas, kým vecné bremeno trvá. Ale ak ide o nárok na dôchodok a iné opakujúce sa plnenia, uloží sa suma vždy na úrok a platby sa poukazujú priamo oprávnenému. Vyčerpaním sumy nárok oprávneného zanikne.

(3) Vecné bremená, ktoré výdražca neprevezme so započítaním do najvyššej ponuky, sa zrušia a oprávnenému sa prikáže náhrada v hotovosti vo výške určenej súdom. Ak ide o nároky, ktoré oprávňujú na opakujúce sa plnenia a dávky, zvyšok najvyššej ponuky uloží sa na úrok a oprávnenému sa poskytujú plnenia a dávky alebo náhrada za ne, kým postačuje uložená suma alebo kým nárok nezanikne.

(4) Suma, ktorá sa uvoľní skorším zánikom vecného bremena, prideli sa — podľa možnosti už vopred — ďalším oprávneným.

§ 501.

Rozvrhové usnesenie.

(1) Rozvrhové usnesenie sa doručí všetkým osobám a orgánom, ktoré mali byť predvolané

na rozvrhové pojednávání, a osobám, o nárokoch ktorých sa rozhodovalo na rozvrhovom pojednávaní.

(2) V rozvrhovom usnesení rozhodne súd aj o nárokoch, ktoré boli na rozvrhovom pojednávaní zapreté čo do pravosti, výšky, poradia alebo spôsobu úhrady. Ale ak nemožno o nich rozhodnúť bez vykonania dôkazov o sporných skutočnostiach alebo ak treba o nich rozhodnúť v administratívnom konaní, nakladá sa s nárokmi uvedenými v § 494 ods. 1 písm. a) a b) tak, ako keby neboly zapreté; to isté platí o nárokoch uvedených v § 494 ods. 1 písm. c), pokiaľ sú zapísané. Ten, kto taký nárok zaprel, sa upraví, aby podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania.

Konanie o zapretých nárokoch.

§ 502.

Ten, kto bol upravený, aby podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania, musí do tridsatic dní od doručenia rozvrhového usnesenia preukázať, že podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania, inak súd zapretie nevezme do úvahy. Pre žaloby je príslušný exekučný súd. Rozhodnutie o zapretí je účinné proti všetkým veriteľom i proti dlžníkovi; títo môžu vstúpiť do konania o žalobe ako vedľajší účastníci.

§ 503.

Ak sa právoplatne vyhovie žalobe alebo v administratívnom konaní návrhu, exekučný súd nariadi nové rozvrhové pojednávajú; na toto však nepredvolá účastníkov, ktorých nároky byly už uspokojené.

§ 504.

Ak sa právoplatne vyhovel žalobe alebo v administratívnom konaní návrhu čo do pohľadávky, ktorú prevzal výdražca so započítaním do najvyššej ponuky, uloží exekučný súd výdražcovi, aby do pätnástich dní složil na súde zvyšok najvyššej ponuky, rovnajúci sa zapretému nároku, s príslušenstvom a úrokmi odo dňa priklopnutia. Po bezvýslednom uplynutí tejto lehoty súd exekúciou z úradnej povinnosti vymáha zvyšok najvyššej ponuky i s úrokmi od výdražcu.

§ 505.

Vykonanie rozvrhového usnesenia.

Po právoplatnosti rozvrhového usnesenia a po úplnom zaplatení najvyššej ponuky súd po-

ukáže oprávneným osobám prikázané sumy, ak nie je o nich začaté konanie o zapretie, hoci už uplynula lehota na podanie návrhu na jeho začatie.

§ 506.

Knižovné usporiadanie.

(1) Po právoplatnosti priklopnutia a po zaplatení najvyššej ponuky súd z úradnej povinnosti nariadi zápis vlastníckeho práva na nehnuteľnú vec pre nadobúdateľa a výmaz zápisu nariadenia dražby a predkupného práva.

(2) Po právoplatnosti rozvrhového usnesenia zanikajú proti nadobúdateľovi tarchy viaznuce na nehnuteľnej veci, okrem tých, ktoré nadobúdateľ prevzal. Súd nariadi z úradnej povinnosti výmaz zaniknutých tiarch zapísaných na nehnuteľnej veci.

§ 507.

Dražba nehnuteľnej veci nezapisanej vo verejnej knihe.

Ak sa vedie exekúcia dražbou na nehnuteľnú vec nezapisanú vo verejnej knihe, treba nehnuteľnú vec exekučne opísať v zápisnici. Inak platia primerane ustanovenia o dražbe nehnuteľnej veci zapísanej vo verejnej knihe.

DRUHÝ DIEL.

EXEKÚCIA NA HNHUTEĽNÉ VECI.

§ 508.

Exekučné prostriedky.

Exekúcia na hnhuteľné veci sa vykoná ich zexekvovaním a predajom.

Zexekvovanie.

§ 509.

(1) Veci, ktoré má dlžník vo svojej moci, alebo dlžníkove veci, ktoré má vymáhajúci veriteľ alebo osoba ochotná ich vydať, sa zexekvujú tým, že výkonný úradník zostaví ich zoznam a opíše ich (zápisnica o výkone exekúcie). Ďalšie zexekvovanie vecí, ktoré sú už zexekvované, sa vykoná poznámkou v zápisnici o výkone exekúcie.

(2) V zápisnici o výkone exekúcie sa poznamenajú aj námietky proti zexekvovaniu.

§ 510.

(1) Usnesenie o nariadení exekúcie sa doručí dlžníkovi až pri výkone zexekvovania. Ak dlžník nie je pri výkone prítomný, doručí sa mu toto usnesenie spolu s upovedomením o výsledku výkonu.

(2) Vymáhajúci veriteľ sa upovedomí o zexekvovaní iba vtedy, ak nebol prítomný pri výkone.

§ 511.

Veci vylúčené z exekúcie. Obmedzenie predaja.

(1) Z exekúcie sú vylúčené veci:

- a) ktoré dlžník potrebuje na vykonávanie svojho povolania alebo zamestnania alebo na existenciu svoju alebo osôb, ktorým je podľa zákona povinný poskytovať úhradu na osobné potreby;
- b) u ktorých by exekúcia odporovala verejným alebo verejne uznaným záujmom alebo občianskej piete;
- c) ktoré nemožno zexekvovať podľa osobitných predpisov.

(2) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami môže nariadením určiť, ktoré veci sú podľa odseku 1 písm. a) a b) vylúčené z exekúcie alebo s akým obmedzením je prípustný exekučný predaj vecí.

§ 512.

Účinky zexekvovania.

Zexekvovaním nadobúda vymáhajúci veriteľ exekučné záložné právo pre vymáhanú pohľadávku.

§ 513.

Úschova zexekvovaných vecí.

Na návrh vymáhajúceho veriteľa možno zexekvované veci z dôležitých dôvodov v hľadnom spôsobom uschovať.

§ 514.

Zexekvovanie peňazí.

(1) Ak nájde výkonný úradník pri výkone platné československé peniaze, vydá ich vymáhajúceму veriteľovi na úhradu jeho pohľadávky. Ak je pochybné, či zexekvovaná suma podlieha exekúcii (§ 511), alebo ak je niekoľko vymáhajúcich veriteľov, výkonný úradník složí peniaze na súde.

(2) Pri zexekvovaní cudzozemských peňazí treba zachovať osobitné predpisy na ne sa vzťahujúce.

§ 515.

Veci podliehajúce skaze.

Veci podliehajúce skaze možno zexekvovať, len ak sa nenájdu iné zexekvovateľné veci, postačujúce na uspokojenie vymáhajúceho veriteľa. Veci podliehajúce skaze predá výkonný

úradník ihneď z voľnej ruky. Ak sa nedosiahne úradne určená alebo odhadná cena, alebo ak vymáhajúci veriteľ neprevezme veci za túto cenu, odovzdajú sa veci dlžníkovi na voľné nakladanie a exekučné záložné právo vymáhajúceho veriteľa na ne zanikne.

§ 516.

Exekúcia na príslušenstvo nehnuteľnej veci.

(1) Príslušenstvo nehnuteľnej veci možno zexekvovať len spolu s nehnuteľnou vecou.

(2) Výnimky pre príslušenstvo pôdohospodárskych nehnuteľných vecí môže ustanoviť vláda nariadením.

§ 517.

Nariadenie predaja zexekvovaných vecí.

(1) Po právoplatnosti usnesenia nariaďujúceho exekúciu súd nariadi predaj zexekvovaných vecí.

(2) Pred predajom treba veci, pokiaľ nemajú úradne určenú cenu, odhadnúť.

Dražba.

§ 518.

(1) Zexekvované veci sa predajú na dražbe, ktorá sa koná buď na mieste, kde sú zexekvované veci, alebo na súde.

(2) Súd oznámi termín dražby dlžníkovi, vymáhajúceму veriteľovi a okresnému národnému výboru, v obvode ktorého sa bude konať dražba a v obvode ktorého má dlžník bydlisko. Okrem toho sa termín dražby vyhlási spôsobom obvyklým v mieste.

§ 519.

(1) Dražbu vedie výkonný úradník, ktorý spíše o dražbe zápisnicu.

(2) Výkonný úradník a dlžník nesmú dražiť. Nemôžu dražiť ani osoby, ktoré by podľa platných predpisov nemohly nadobudnúť predmet dražby.

§ 520.

(1) Najnižšia ponuka robí dve tretiny odhadnej alebo úradne určenej ceny.

(2) Výkonný úradník priklopne dražiteľovi, ktorý ponúkne najviac. Výdražca musí najvyššiu ponuku ihneď zaplatiť. Ak tak neurobí, draží sa vec znovu, avšak výdražca sa už nemôže na dražbe tejto veci zúčastniť.

(3) Zaplacením najvyššej ponuky zanikajú proti výdražcovi ťarchy viaznuce na veci.

§ 521.

(1) Dražba sa skončí, ak dosiahnutý výťažok postačuje na uspokojenie vymáhajúcich veriteľov.

(2) Ak sa na dražené veci nenájde kupec, súd nariadi opätovnú dražbu. Veci, na ktoré sa nenájde kupec ani po opätovnej dražbe, vymáhajúci veriteľ môže do pätnástich dní od dražby prevziať za dve tretiny odhadnej alebo úradne určenej ceny. Súd odoprie vymáhajúcemu veriteľovi prevzatie vecí, ak sú proti prevzatíu dôvodné námietky. Ak vymáhajúci veriteľ veci neprevezme alebo ak sa mu prevzatie odoprie, exekučné záložné právo zaniká.

Výťažok predaja.

§ 522.

(1) Ak je len jeden veriteľ, vydá mu výkonný úradník po sražke trov odhadu a predaja výťažok predaja až do výšky jeho vymáhateľnej pohľadávky s úrokmi odo dňa dražby a trovami; zvyšok odovzdá dlžníkovi.

(2) Ak je niekoľko veriteľov, výkonný úradník složí výťažok predaja na súde.

§ 523.

(1) Výťažok predaja sa rozdelí v tomto poradí:

- a) trovy odhadu, úschovy a predaja;
- b) pohľadávky veriteľov, ktorí majú zádržné právo;
- c) pohľadávky veriteľov, ktorí majú zákonné záložné právo;
- d) pohľadávky veriteľov, ktorí majú smluvné záložné právo nadobudnuté pred zexekvovaním, ak sú dostatočne preukázané podľa spisov, a to podľa časového poradia nadobudnutia smluvného záložného práva;
- e) pohľadávky vymáhajúcich veriteľov podľa poradia zexekvovania.

(2) Úroky a opakujúce sa plnenia za posledné tri roky pred predajom, ako aj trovy vzniknuté uplatnením a vymáhaním nároku majú rovnaké poradie ako istina.

(3) Pohľadávky rovnakého poradia sa uspokojia pomerne.

Rozvrh výťažku.

§ 524.

(1) Súd môže určiť termín na rozvrh výťažku predaja. Na termín predvolá účast-

níkov a tých, ktorí majú vecné práva na uspokojenie z predaných vecí.

(2) V rozvrhovom usnesení rozhodne súd aj o nárokoch, ktoré boli na rozvrhovom pojednávaní zapreté čo do pravosti, výšky, poradia alebo spôsobu úhrady. Nároky, pre ktoré je exekučný titul, môže dlžník zapierať iba vtedy, keď uplatňuje skutočnosti, ktoré nastaly po vzniku exekučného titulu.

(3) Ak súd nemôže o zapretých nárokoch rozhodovať bez vykonania dôkazov o sporných skutočnostiach alebo ak treba o nich rozhodnúť v administratívnom konaní, upraví toho, kto zapiera právo preukázané obsahom spisov alebo kto nepreukázane tvrdí, že má nárok, aby podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania. Ustanovenia §§ 502 a 503 platia tu primerane.

§ 525.

Rozvrhové usnesenie doručí súd dlžníkovi a všetkým osobám, o nárokoch ktorých sa v ňom rozhoduje (§ 524).

§ 526.

Vykonanie rozvrhového usnesenia.

O vykonaní rozvrhového usnesenia platí primerane ustanovenie § 505.

TRETÍ DIEĽ.

EXEKÚCIA NA PEŇAŽNÉ POHLADÁVKY A PLAT.

§ 527.

Exekučné prostriedky.

Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat sa vykoná ich zexekvovaním.

§ 528.

Peňažné pohľadávky.

Ako peňažné pohľadávky možno zexekvovať nároky na peňažné plnenie, a to i nároky sročné v budúcnosti.

§ 529.

Plat.

Ako plat možno zexekvovať bez ohľadu na názov a druh:

- a) všetky mzdy, ako peňažné tak naturálne, z pracovného (učebného) pomeru, ako aj opakujúce sa odplaty za prácu konanú osobne pre tú istú osobu;

b) všetky odplaty nahradzujúce pracovný príjem z dôvodu dočasnej alebo trvalej pracovnej nespôsobilosti, ako aj odpovädivé.

§ 530.

Peňažné pohľadávky a platy vylúčené z exekúcie.

(1) Z exekúcie na peňažné pohľadávky a plat sú vylúčené:

- a) sumy, na ktoré má dlžník nárok zo smluvy o poistení nehnuteľnej veci alebo jej príslušenstva, ak sa majú podľa poisťovacej smluvy použiť na znovuvybudovanie alebo na opravu nehnuteľnej veci alebo na doplnenie jej príslušenstva;
- b) príspevky poskytované na úhradu nákladov uzavretia manželstva, trov pôrodu alebo úmrtia, sociálne a študijné príspevky na výchovu a výživu, pokiaľ sa exekúcia vedie pre iné nároky než na úhradu nákladov, pre ktoré sú poskytované;
- c) náhrada nákladov spojených s pracovným výkonom, odmena za prácu po čase, za vyššie alebo mimoriadne výkony alebo jednorázové odmeny súvisiace s nárokom na plat.

(2) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určí, ktoré nároky podľa odseku 1 písm. b) a c) a v akom rozsahu podliehajú exekúcii.

(3) Exekúcia na pohľadávky roľníkov a jednotných roľníckych družstiev zo smlúv o výkupe a dodávke roľníckych výrobkov je prípustná len v rozsahu a pri podmienkach, ktoré určí nariadením minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami.

§ 531.

Z exekvovateľné časti platu.

(1) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určí základnú sumu slúžiacu na vypočítanie nezexekvovateľného platu a hranicu, nad ktorou je plat zexekvovateľný bez obmedzenia.

(2) Základná suma slúžiaca na vypočítanie nezexekvovateľného platu sa zvyšuje o jednu tretinu za každú osobu, pokiaľ jej dlžník podľa zákona poskytuje úhradu na osobné potreby a pokiaľ sama nevedie exekúciu pre túto úhradu. Zo zvyšku čistého platu možno zexekvovať jednu tretinu pre akékoľvek pohľadávky, druhú tretinu len pre prednostné pohľadávky.

(3) V prospech pohľadávok pre úhradu na osobné potreby podľa zákona môže súd na

návrh veriteľa po vypočítaní dlžníka vysloviť zexekvovanie tretej tretiny alebo jej časti tak, aby to zodpovedalo potrebám dlžníka a všetkých osôb, ktorým je podľa zákona povinný poskytovať úhradu na osobné potreby.

§ 532.

Z exekvovanie pre opakujúce sa dávky.

Pri exekúcii na plat pre opakujúce sa dávky (§ 150 ods. 2) raz vykonané zexekvovanie platí i pre dávky, ktoré sa v budúcnosti stanú sročnými.

§ 533.

Prednostné pohľadávky.

Prednostnými pohľadávkami sú spolu s ich príslušenstvom:

- a) pohľadávky na úhradu osobných potrieb podľa zákona;
- b) pohľadávky štátu z preddavkovania zákonného výživného;
- c) pohľadávky štátu na daniach a verejných dávkach a pohľadávky poisťného národného poistenia;
- d) pohľadávky z náhrady škody spôsobenej krádežou, podvodom, spreneverou alebo úmyselným poškodením majetku socialistických právnických osôb alebo podnikov pod národnou správou;
- e) pohľadávky štátu z náhrady inej škody spôsobenej porušením povinností pri národnej správe.

§ 534.

Uspokojenie prednostných pohľadávok.

Prednostné pohľadávky sa uspokojujú najprv z tretiny vyhradenej pre prednostné pohľadávky (§ 531 ods. 2 druhá veta), a ak táto nepostačuje na ich úhradu, z tretiny, z ktorej možno uspokojiť akékoľvek pohľadávky, podľa poradia zexekvovania.

§ 535.

Vypočítanie čistého platu.

(1) Čistý plat se vypočíta tak, že sa z hrubého platu odpočítajú daň zo mzdy, poisťné národného poistenia a poprípade ďalšie podobné záväzky, ktoré za odpočítateľné určí nariadením minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami. Čistý plat sa zaokruhuje nadol na sumu deliteľnú tromi Kčs.

(2) Súd určí sumu platu podliehajúcu exekúcií, ak požiada o to niektorý z účastníkov alebo poddlžník.

(3) Niekoľko dlžníkových platov súčasne zexekvovaných sa spočíta: v tomto prípade určí súd sumy podliehajúce exekúcií z jednotlivých platov. Naturálne požitky sa ocenia podľa predpisov o oceňovaní požitkov pre národné poistenie.

§ 536.

Nezmeniteľnosť ustanovení o exekúcií na plat.

Ustanovenia o exekúcií na plat nemožno dohodou strán zmeniť alebo vylúčiť na ujmu dlžníka. Každé opatrenie odporujúce týmto ustanoveniam je právne neúčinné.

Zexekvovanie peňažnej pohľadávky alebo platu.

§ 537.

(1) Zexekvovanie peňažnej pohľadávky alebo platu (ďalej len „pohľadávky“) sa vykoná tým, že súd zakáže poddlžníkovi, aby svojmu veriteľovi (dlžníkovi) platil, a súčasne zakáže dlžníkovi akokoľvek nakladať s pohľadávkou, najmä ju vybrať, upozorní ho na jeho povinnosti uvedené v § 542 a na práva vymáhajúceho veriteľa uvedené v § 543 a obom súčasne oznámi, že pohľadávka bola pre vymáhajúceho veriteľa zexekvovaná a že vymáhajúci veriteľ tým nadobudol záložné právo. Usnesenie o tom sa doručí poddlžníkovi do vlastných rúk. Ak je poddlžníkom štát alebo fond pod verejnou správou, doručuje sa poukazujúcemu úradu.

(2) Zexekvovanie je vykonané doručením usnesenia poddlžníkovi.

(3) Minister spravodlivosti môže po dohode s ministrom financií nariadením vydať podrobnejšie predpisy o exekúcií na pohľadávky proti štátu alebo fondu pod verejnou správou.

§ 538.

(1) Pre poradie pohľadávok je rozhodný čas, keď sa usnesenie o zexekvovaní doručilo poddlžníkovi. Ak mu bolo toho istého dňa doručených niekoľko usnesení o zexekvovaní a zexekvovaná pohľadávka nepostačuje, uspokojia sa vymáhané pohľadávky pomerne.

(2) Pohľadávky na úhradu osobných potrieb podľa zákona [§ 533 písm. a)] sa uspokojia z tretiny vyhradenej pre prednostné pohľadávky (§ 531 ods. 2 druhá veta) pred ostatnými pohľadávkami bez zreteľa na čas

zexekvovania, a to podľa pomeru súm bežnej úhrady osobných potrieb.

§ 539.

Sťažnosť poddlžníka.

Proti usneseniu o zexekvovaní prislúcha poddlžníkovi sťažnosť.

§ 540.

Oznámenie úradu (orgánu verejnej správy) o zaplatení.

Súd zruší exekúciu, ak úrad (orgán verejnej správy) oznámi, že u neho zexekvovaná pohľadávka zanikla zaplatením pred doručením usnesenia o zexekvovaní.

§ 541.

Rozsah zexekvovania.

(1) Zexekvovanie postihuje všetky nároky dlžníka, vzniknuté z právneho dôvodu zexekvovanej pohľadávky.

(2) Ak plat dlžníka v čase doručenia usnesenia poddlžníkovi (§ 537 ods. 2) nedosahuje sumu, ktorá je podrobená exekúcií, exekúcia zaniká. Exekúcia zanikne aj vtedy, keď neskoršie klesne plat dlžníka pod túto sumu na čas najmenej jedného roku.

§ 542.

Povinnosti dlžníka.

Po právoplatnosti usnesenia o zexekvovaní dlžník je povinný vymáhajúceho veriteľovi:

- dať všetky zprávy, ktoré sú potrebné na vymoženie zexekvovanej pohľadávky;
- vydať listiny, ktoré má o pohľadávkach, a ak je zexekvovaná iba časť pohľadávky alebo ak je viac veriteľov, složiť ich na exekúčnom súde, ďalej vydať veci alebo splniť vzájomné plnenia, ktoré sú potrebné na sročnosť pohľadávky. Splnenie týchto povinností možno vynútiť na návrh vymáhajúceho veriteľa exekúciou, ktorú nariadi exekučný súd po vypočutí dlžníka.

§ 543.

Práva vymáhajúceho veriteľa.

(1) Právoplatné zexekvovanie pohľadávky oprávňuje vymáhajúceho veriteľa uplatniť dlžníkove práva na ňu vo vlastnom mene. Vymáhajúci veriteľ však nie je oprávnený uzavrieť na účet dlžníka pokonávku o pohľadávkach, ani odpustiť dlh poddlžníkovi.

(2) žalobe vymáhajúceho veriteľa nemožno odporovať námietkami z právnych vzťahov medzi vymáhajúcim veriteľom a poddlžníkom.

§ 541.

Účinky konania o žalobe vymáhajúceho veriteľa.

(1) Rozhodnutie vydané o zažalovanej pohľadávke je účinné proti dlžníkovi a proti všetkým veriteľom, pre ktorých bola pohľadávka zexekvovaná. Dlžník a každý vymáhajúci veriteľ, pre ktorého bola pohľadávka tiež zexekvovaná, môžu vstúpiť do konania o žalobe ako vedľajší účastníci.

(2) Vymáhajúci veriteľ, pre ktorého bola pohľadávka zexekvovaná, zodpovedá dlžníkovi za všetku škodu, vzniknutú omeškaním vymáhania a opomenutím opovedania konania dlžníkovi.

§ 545.

Účinky zaplataenia poddlžníkom.

Zaplatením zexekvovanej pohľadávky vymáhajúceho veriteľovi, výkonnému úradníkovi alebo složením na súde poddlžník sa zbaví svojho záväzku voči dlžníkovi do výšky tejto platby.

§ 546.

Složenie pohľadávky poddlžníkom na súde.

Ak je viac vymáhajúcich veriteľov alebo ak si robia na zexekvovanú pohľadávku nárok aj iné osoby, poddlžník je oprávnený, a na návrh vymáhajúceho veriteľa povinný, složiť pohľadávku podľa jej sročnosti na exekučnom súde pre všetky tieto osoby. Súd rozvrhne (§§ 524, 525) složenú pohľadávku medzi oprávnených podľa poradia prednostných alebo záložných práv.

§ 547.

Zexekvovanie pohľadávok zo zmeniek a iných cenných papierov.

(1) Pohľadávky zo zmeniek, šekov, vkladných knižiek, životných poisťok znejúcich na majiteľa alebo doručiteľa, ako aj cenných papierov, ktoré možno previesť rubopisom alebo ktoré znejú na majiteľa alebo doručiteľa, sa zexekvujú tým, že výkonný úradník spíše tieto listiny podľa ustanovení o zexekvovaní hnutelných vecí, odníme ich a odovzdá súdu.

(2) Všetko, čo je potrebné na zachovanie alebo výkon práv z týchto listín, vykoná výkonný úradník na základe zmocnenia exekuč-

ného súdu. Ak treba pohľadávku zažalovať, na podanie žaloby ustanoví súd opatrovníka.

(3) Realizáciu pohľadávky z týchto listín vykoná výkonný úradník realizačnými úkonmi primeranými povahe týchto listín, ktoré určí súd.

§ 548.

Exekúcia na pohľadávky zapísané na nehnuteľnej veci.

Pri exekúcii na pohľadávku zapísanú na nehnuteľnej veci sa zapíše zriadenie exekučného záložného práva do verejnej knihy z úradnej povinnosti.

ŠTVRTÝ DIEĽ.

EXEKÚCIA NA INÉ MAJETKOVÉ PRÁVA.

Predmet exekúcie a exekučné prostriedky.

§ 549.

Na vymoženie peňažnej pohľadávky možno viesť exekúciu i na iné majetkové práva dlžníka, pokiaľ sú scudziteľné alebo pokiaľ aspoň pripúšťajú, aby sa ich výkon preniesol na inú osobu.

§ 550.

Exekúcia podľa § 549 sa vykoná niektorým z exekučných prostriedkov označených v tejto hlave, a ak žiadny z nich nie je vhodný, zexekvovaním (§ 509) a exekučným prenajatím.

Prenajatia.

§ 551.

Ak sa zúčastnené osoby nedohodnú inak, prenajatie sa stane dražbou. Pre dražbu platia obdobne ustanovenia o dražbe hnutelných vecí. Splátky nájomného sa ukladajú na súde a rozdelia obdobne podľa ustanovení o rozvrhu výťažku predaja hnutelnej veci.

§ 552.

Nájomný pomer založený exekučným prenajatím sa skončí uplynutím času, na ktorý je obmedzené zexekvované dlžníckovo právo.

TRETIA HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOŽENIE NEPEŇAŽNÝCH NÁROKOV.

Exekúcia na vydanie alebo dodanie hnutelných vecí.

§ 553.

Na vymoženie nároku na odovzdanie hnutelných vecí alebo cenných papierov sa vykoná

exekúcia tým, že výkonný úradník ich odníme povinnej strane alebo tretej osobe, ak je ochotná ich vydať, a odovzdá vymáhajúcemu veriteľovi. Ak tretia osoba nie je ochotná ich vydať, použijú sa primerane ustanovenia o exekúcii na peňažné pohľadávky.

§ 554.

Ak je na odovzdanie vecí, na vydanie alebo dodanie ktorých má vymáhajúci veriteľ nárok, potrebné alebo vhodné odovzdanie listiny alebo nástroja, výkonný úradník ich odníme povinnej strane a odovzdá vymáhajúcemu veriteľovi. Na listinách sa poznamená, že odovzdanie bolo vykonané na uspokojenie vymáhaného nároku, ktorý treba určite označiť. Písomné prejavu, ktoré sú inak ešte podľa občianskeho práva potrebné na odovzdanie, vydá exekučný súd alebo na jeho zmocnenie výkonný úradník.

Exekúcia vypratáním.

§ 555.

(1) Ak má povinná strana odovzdať alebo vypratať nehnuteľnú vec alebo jej časť, výkonný úradník odstráni povinnú stranu a osoby, ktoré sú na vypratávanej nehnuteľnej veci iba na základe práva povinnej strany. Ak je to potrebné, odstráni aj ich hnutelné veci a odovzdá nehnuteľnú vec, poprípade jej časť vymáhajúcemu veriteľovi.

(2) Obdobne sa postupuje aj pri exekúcii vypratáním iných vecí.

§ 556.

(1) Pokiaľ vláda nariadením neustanoví inak, súd vykoná exekúciu vypratáním bytu, iba ak vymáhajúci veriteľ preukáže potvrdením miestneho národného výboru, že pre povinnú stranu a osoby bývajúce iba na základe jej práva v byte, ktorý sa má vypratať, je zabezpečený náhradný byt.

(2) Výkon sa stane presťahovaním do zabezpečeného náhradného bytu.

(3) O čase vypratania sa povinná strana vopred včas upovedomí.

§ 557.

Hnuteľné veci, ktoré sa majú odstrániť, ale nie sú predmetom exekúcie, výkonný úradník odovzdá povinnej strane, a ak nie je prítomná, jej zmocnencovi alebo dorastenej osobe jej domácnosti. Ak to nie je možné, výkonný úradník ich odovzdá miestnemu národnému výboru, ktorý je ich povinný uschovávať počas jedného roku na trovy povinnej

strany. Po uplynutí tejto lehoty nariadi súd na návrh miestneho národného výboru ich predaj podľa ustanovení §§ 508 až 526.

Exekúcia na vymoženie nároku na zriadenie alebo zrušenie práv na nehnuteľnej veci.

§ 558.

Exekúcia na vymoženie nároku na knihovný zápis práva na nehnuteľnú vec sa vykoná príslušným zápisom. Prejav povinnej strany, ktorý sa vyžaduje pre zápis, je nahradený exekučným titulom.

§ 559.

Ak ešte nie je na povinnú stranu zapísané jej vlastníctvo alebo iné knihovné právo, ktoré sa má previesť, môže socialistická právnická osoba ako vymáhajúci veriteľ žiadať, aby jej prisúdené vlastníctvo alebo iné knihovné právo bolo zapísané priamo na ňu, ak predloží listiny, ktoré by boly potrebné podľa knihovného práva na to, aby sa mohlo zapísať právo povinnej strany.

§ 560.

Ak zápis práva socialistickej právnickej osoby ako vymáhajúceho veriteľa vyžaduje predchádzajúci zápis práva povinnej strany, je socialistická právnická osoba oprávnená žiadať v mene povinnej strany o zápis jej práva spolu so zápisom svojho práva, ak podľa knihovného práva preukáže, že povinná strana toto právo nadobudla.

§ 561.

Listiny potrebné na zápis podľa §§ 559 a 560, pokiaľ ich má povinná strana, výkonný úradník jej na príkaz súdu odníme a odovzdá exekučnému súdu.

§ 562.

Ustanovenia §§ 558 až 561 platia primerane aj pre exekúciu na vymoženie nároku na zápis práva na nehnuteľnú vec nezapísanú vo verejnej knihe.

§ 563.

Exekúcia na vymoženie nároku na hmotné rozdelenie majetkového spoločenstva a na úpravu hraníc.

Ak sa má podľa exekučného titulu vykonať hmotné rozdelenie spoločnej nehnuteľ-

nej věci alebo inej spoločnej majetkovej podstaty alebo ak sa majú vytýčiť upravené sporné hranice, vykoná tieto úkony exekučný súd s pribraním znalcov.

§ 564.

Exekúcia na vymoženie nároku na rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci predajom.

(1) Exekučné rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci predajom sa vykoná podľa ustanovení o exekučnej dražbe nehnuteľných vecí s týmito odchýlkami:

- a) ustanovenia, týkajúce sa práv iných osôb v konaní než spoluvlastníkov, nemožno použiť;
 - b) odhad sa koná iba vtedy, ak vyvolacia cena nie je určená v exekučnom titule alebo dohodou všetkých spoluvlastníkov; ak sa koná odhad, treba vziať do úvahy, že výdražca prevezme pohľadávky a iné ťarchy zabezpečené na nehnuteľnej veci bez započítania do najvyššej ponuky, pokiaľ sú zjavné zo spisov;
 - c) podmienky, za ktorých sa má konať dražba, pokiaľ nie sú určené už v exekučnom titule, určí exekučný súd v dražobnej vyhláske podľa prípadnej dohody všetkých spoluvlastníkov;
 - d) ak v exekučnom titule alebo dohodou všetkých spoluvlastníkov nie je určené inak, vyvolacou cenou je odhadná cena; najvyššiu ponuku treba zaplatiť hneď v hotovosti; o rozdelení najvyššej ponuky pojednáva exekučný súd so spoluvlastníkmi cieľom dosiahnutia dohody, a ak toto pojednávanie ostane bez výsledku, upraví spoluvlastníkov na podanie žaloby;
 - e) v dražobnej vyhláske treba tiež uviesť, že ide o dražbu na rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci;
 - f) po právoplatnosti priklopnutia exekučný súd vydá výdražcovi a bývalým spoluvlastníkom listiny o predaji, potrebné na to, aby bol prechod vlastníctva zapísaný vo verejnej knihe.
- (2) Trovy odhadu, dražby a pojednávania o rozdelení najvyššej ponuky sa uhradia z najvyššej ponuky pred jej rozdelením.

Exekúcia na vymoženie nároku na zastupiteľný čin povinnej strany.

§ 565.

Exekúcia na vynútenie činu povinnej strany, ktorý môže vykonať iná osoba, vy-

koná sa tak, že súd zmocní vymáhajúceho veriteľa, aby čin vykonal sám alebo dal ho vykonať na náklad a nebezpečenstvo povinnej strany. Povinnej strane možno uložiť, aby vopred zaplatila tento súdom určený náklad.

§ 566.

Ak ostane exekúcia na dodanie vecí určených podľa druhu bezvýslednou, exekučný súd zmocní vymáhajúceho veriteľa, aby si veci zaopatril na náklad a nebezpečenstvo povinnej strany. Povinnej strane možno uložiť, aby vopred zaplatila tento súdom určený náklad.

Exekúcia na vymoženie nároku na nekonanie alebo trpenie.

§ 567.

(1) Ak má povinná strana podľa exekučného titulu povinnosť niečo nekonať alebo trpieť, aby nejaký čin bol vykonaný, vykoná sa exekúcia tým, že sa jej za každý tejto povinnosti priečiaci sa čin po nariadení exekúcie uloží na návrh vymáhajúceho veriteľa stále väčšia pokuta až do úhrnnej sumy 50 000 Kčs. Vymožené pokuty pripadajú štátu.

(2) Na návrh vymáhajúceho veriteľa súd môže už pri prvom uložení pokuty povinnej strane nariadiť, aby složila zábezpeku na škodu, ktorá by mohla vzniknúť ďalšími jej povinnosťami sa priečiacimi činmi. V usnesení súd určí výšku a spôsob zábezpeky, ako aj čas, po ktorý má zábezpeka trvať. Toto usnesenie vykoná súd z úradnej povinnosti.

§ 568.

Ak povinná strana spôsobí zmenu priečiacu sa právu vymáhajúceho veriteľa, exekučný súd zmocní vymáhajúceho veriteľa na jeho návrh, aby dal obnoviť skorší stav na náklad a nebezpečenstvo povinnej strany. Usnesenie, ktorým sa určí náklad obnovenia, je vykonateľné proti povinnej strane. Ak sa povinná strana protiví obnoveniu predchádzajúceho stavu, súd pridelí vymáhajúceму veriteľovi na jeho návrh výkonného úradníka, aby odstránil odpor.

§ 569.

Rozsah nariadenia exekúcie na vymoženie nepeňažných nárokov.

(1) V nariadení exekúcie, aby sa vymohly nepeňažné nároky, je obsiahnuté aj nariadenie exekúcie pre trovy určené v exekuč-

nom titule a pre ďalšie trovy, ktoré vzniknú vymáhajúcemu veriteľovi v exekučnom konaní.

(2) Vymáhajúci veriteľ má už pri prvom návrhu na nariadenie exekúcie označiť majetok povinnej strany, z ktorého sa majú vymôcť trovy, ako aj exekučné prostriedky, ktoré sa majú na to použiť.

ŠTVRTÁ HLAVA.

EXEKUČNÁ LIKVIDÁCIA.

§ 570.

Pojem a rozsah.

Exekučná likvidácia (ďalej len „likvidácia“) sa vykonáva predajom všetkého dlžníkovho majetku, pokiaľ nie je vylúčený z exekúcie (likvidačná podstata), a rozdelením výťažku medzi všetkých veriteľov.

§ 571.

Účastníci.

Účastníkmi konania sú dlžník, navrhovateľ a veritelia, ktorí prihlásili včas svoje pohľadávky, kým nie sú úplne uspokojení.

Návrh na nariadenie likvidácie.

§ 572.

(1) Exekučný súd nariadi likvidáciu na návrh osobného veriteľa dlžníka alebo na návrh samého dlžníka alebo na návrh okresného národného výboru príslušného podľa bydliska dlžníka.

(2) Likvidáciu právnickej osoby nariadi súd aj na návrh príslušného dozorného orgánu.

§ 573.

Ak podáva návrh veriteľ, je povinný preukázať, že má proti dlžníkovi pohľadávku, hoci ešte nesročnú, a uviesť okolnosti, ktoré spravdepodobňujú, že dlžník je predĺžený alebo neschopný platiť.

§ 574.

Konanie o návrhu.

(1) Sudca urýchlene vykoná vyšetrovanie o návrhu na likvidáciu, aby sa zistilo predĺženie dlžníka alebo jeho neschopnosť platiť a či má dlžník viacej veriteľov.

(2) O návrhu rozhodne súd bez ústneho pojednávania usnesením, ktoré odôvodní.

§ 575.

Nariadenie likvidácie z úradnej povinnosti.

(1) Súd môže nariadiť likvidáciu za exekúcie i bez návrhu, ak je tu viac vymáhajúcich veriteľov, ktorí nemôžu byť uspokojení navrhnutými exekúciami ani inými exekučnými prostriedkami.

(2) Bez návrhu nemožno nariadiť likvidáciu právnickej osoby.

§ 576.

Usnesenie o nariadení likvidácie.

V usnesení treba okrem výroku o nariadení likvidácie najmä tiež uviesť:

- meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko dlžníka i sídlo jeho podniku;
- meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko správcu podstaty;
- vyzvanie veriteľov, aby všetky svoje nároky, žiadané poradie, poprípade ich zabezpečenie, prihlásili v lehote tridsiatich dní odo dňa nariadenia likvidácie, a upozornenie, že ináč sa na ne nebude brať zreteľ;
- nariadenie, aby likvidácia bola zapísaná vo verejnej knihe, v zápisnici o exekučnom opísaní nehnuteľnej veci (§ 452) a v zápisnici o výkone exekúcie (§ 509), pokiaľ tieto zápisy prichádzajú do úvahy.

§ 577.

Doručenie a uverejnenie usnesenia.

(1) Usnesenie sa doručí dlžníkovi, navrhovateľovi, správcovi podstaty a všetkým známym veriteľom; okrem toho sa usnesenie doručí úradom (orgánom verejnej správy), ktoré určí minister spravodlivosti nariadením.

(2) Usnesenie sa vyvesí na návestnej tabuli súdu toho istého dňa, ktorého bola exekučná likvidácia nariadená; deň vyvesenia sa vyznačí na vyvesenom usnesení.

(3) Usnesenie sa vhodným spôsobom uverejní.

Účinky nariadenia likvidácie.

§ 578.

Účinky nariadenia likvidácie nastávajú dňom vyvesenia usnesenia na návestnej tabuli súdu.

§ 579.

Nariadenie likvidácie má tieto účinky:

- a) dlžník stratí oprávnenie nakladať s imaním patriacim do likvidačnej podstaty a jeho právne úkony týkajúce sa tohto imania sú neplatné; oprávnenie nakladať s týmto imaním prechádza na správcu podstaty;
- b) prerušujú sa všetky začaté konania o žalobách aj exekučné konania, v ktorých je dlžník účastníkom, pokiaľ sa týkajú imania podstaty; v prerušených konaniach o žalobách môže pokračovať správca podstaty; ak je dlžník žalobcom alebo ak je dlžník žalovaný o vydanie nepatriacej mu veci a ak správca podstaty nevstúpi do konania o žalobe v lehote určenej procesným súdom, dlžník môže v tomto konaní pokračovať; v ostatných konaniach o žalobách, v ktorých je dlžník žalovaný a správca podstaty nevstúpi do konania v lehote, ktorú určí procesný súd, toto konanie zanikne a žalobca môže svoj nárok uplatniť v likvidačnom konaní;
- c) pre pohľadávku proti dlžníkovi nemožno nadobudnúť exekučné záložné právo na majetok, ktorý náleží do podstaty;
- d) zanikajú záložné práva, zádržné práva a práva vzniknuté zabezpečovacím prevodom, ktoré nadobudli veritelia na majetok dlžníka, patriaci do likvidačnej podstaty, v posledných šiestich mesiacoch pred nariadením likvidácie;
- e) nesročné pohľadávky sa stávajú sročnými;
- f) príkazy, plnomocenstvá a ponuky ešte neprijaté zanikajú;
- g) započítanie je neprípustné, ak ten či onen účastník nadobudol vzájomnú pohľadávku až po nariadení likvidácie; to isté platí, ak bola vzájomná pohľadávka nadobudnutá v posledných šiestich mesiacoch pred nariadením likvidácie s výnimkou pohľadávok štátu, štátnych, národných alebo komunálnych podnikov a peňažných ústavov;
- h) zákonné majetkové spoločenstvo manželov zaniká.

§ 580.

Plnenie smlúv.

(1) Ak smluva o vzájomnom plnení nebola ešte v čase nariadenia likvidácie splnená dlžníkom ani druhou smluvnou stranou, alebo ak nebola splnená úplne, správca podstaty môže buď splniť smluvu a žiadať splnenie od druhého smluvníka alebo od smluvy odstúpiť.

(2) Ak dlžník vzal do nájmu nejakú vec, správca podstaty alebo prenajímateľ môžu bez ujmy nárokov na náhradu škody vypovedať smluvu na zákonné alebo ujednané kratšie výpovedné obdobie; tým nie je dotknuté ustanovenie § 384.

Správca podstaty.

§ 581.

Za správca podstaty treba ustanoviť svoju právnu, nepredpojatú, občiansky bezúhonnú a odborne spôsobilú osobu.

§ 582.

(1) Správca podstaty je povinný pri výkone svojej funkcie postupovať so starostlivosťou, ktorú vyžaduje predmet správy; zodpovedá za majetkovú ujmu vzniknutú zo zanedbania povinností uložených mu zákonom alebo súdom.

(2) Správca podstaty je najmä povinný zistiť všetko imanie dlžníka a urobiť jeho soznam, starať sa o vymoženie a zabezpečenie majetku, ktorý patrí do likvidačnej podstaty, spravovať ho a speňažiť. Sostaví soznam prihlásených nárokov s vyznačením poradia a uvedie, ktoré nároky uznáva, ktoré zapiera a v akej výške a pri ktorých nárokoch zapiera poradie. Je povinný zo správy podrobne vyúčtovať. Správca podstaty je účastníkom v konaní o žalobách týkajúcich sa podstaty.

(3) Správca podstaty má nárok na náhradu hotových výdavkov a na odmenu; odmenu určí súd podľa sadzby, ktorú ustanoví minister spravodlivosti nariadením.

§ 583.

Povinnosti dlžníka.

(1) Dlžník je povinný dať správcovi podstaty soznam aktív a pasív s udaním veriteľov a ich adries, obchodné knihy a všetky písomnosti a poskytnuť mu všetky potrebné vysvetlenia.

(2) Soznam podpíše dlžník s výslovným vyhlásením, že je správny a úplný a že vedome nič nezamlčal a ani neuviedol vymyslené dlhy.

(3) Dlžník musí predložiť soznam so svojím návrhom na likvidáciu. Ak neurobí návrh sám, musí predložiť soznam, len čo bol vyzvaný, najneskoršie do pätnástich dní od nariadenia likvidácie.

Zapretie pravosti, výšky alebo poradia nároku správcom podstaty.

§ 584.

(1) Ak správca podstaty zaprel nárok, jeho výšku alebo jeho poradie, súd upovedomí o tom veriteľa, o nárok ktorého ide. Zároveň ho vyzve, aby nárok alebo žiadané poradie uplatnil do tridsiatich dní žalobou alebo návrhom v administratívnom konaní, s poučením, že inak sa nebude na jeho nárok alebo na žiadané poradie brať zreteľ.

(2) Ak správca podstaty zaprel vymáhateľný nárok, súd ho vyzve, aby do tridsiatich dní uplatnil zapretie žalobou alebo návrhom v administratívnom konaní, s poučením, že inak sa bude návrh posudzovať ako zistený.

§ 585.

Na konanie o žalobách o pravosť, výšku a poradie zapretých nárokov je príslušný súd, ktorý nariadil likvidáciu.

Speňaženie likvidačnej podstaty.

§ 586.

Speňaženie likvidačnej podstaty sa vykoná buď predajom z voľnej ruky alebo v exekučnom konaní.

§ 587.

(1) Predaj z voľnej ruky vykoná správca podstaty so súhlasom sudcu a za podmienok, ktoré určí sudca po vypočutí dlžníka. Veci, ktoré sa majú predat' z voľnej ruky, treba odhadnúť, pokiaľ nemajú úradne určenú cenu. Ak sa nedosiahne pri predaji z voľnej ruky odhadná alebo úradne určená cena a ak ani nemožno očakávať, že by sa v exekučnom konaní dosiahlo výhodnejšie speňaženie, možno predat' veci i pod odhadnú alebo úradne určenú cenu. Najmä možno tak predat' sporné a ťažko vymožiteľné pohľadávky. Ak z výťažku predaja veci nemožno úplne uspokojiť veriteľov, ktorí majú právo na uspokojenie z tejto veci (oddelní veritelia), predaj z voľnej ruky nemožno vykonať.

(2) Speňaženie v exekučnom konaní vykoná súd na návrh správcu podstaty. Správca podstaty má v exekučnom konaní postavenie vyjednávajúceho veriteľa.

§ 588.

Veci ponechané dlžníkovi.

(1) Nevymožiteľné pohľadávky a veci, ktoré nebolo možné predat', môže správca podstaty,

ak to súd na jeho návrh schváli, vylúčiť z likvidačnej podstaty.

(2) Odo dňa vydania rozvrhového usnesenia prestáva byť dlžníkov plat (§ 529) súčiastkou likvidačnej podstaty.

Zpráva o speňažení a vyúčtovanie odmeny.

§ 589.

(1) Správca podstaty podáva súdu zprávu o speňažovaní majetku.

(2) Po speňažení majetku správca podstaty predloží súdu konečnú zprávu o speňažení majetku spolu s vyúčtovaním odmeny.

(3) Sudca preskúma konečnú zprávu o speňažení i vyúčtovanie odmeny a po vypočutí správcu podstaty odstráni prípadné chyby alebo nejasnosti; o podaní konečnej zprávy a vyúčtovania odmeny upovedomí dlžníka a veriteľov, ktorí neboli doteraz úplne uspokojení, a upozorní ich, že do pätnástich dní odo dňa, keď bolo vyvesením na návěstnej tabuli súdu oznámené podanie konečnej zprávy a vyúčtovania odmeny, môžu podať námietky proti konečnej zpráve a proti vyúčtovaniu odmeny.

§ 590.

(1) O námietkach proti konečnej zpráve a proti vyúčtovaniu odmeny rozhodne súd na pojednávaní, na ktoré predvolá správcu podstaty, dlžníka a veriteľov, ktorí podali námietky.

(2) Usnesenie o schválení konečnej správy a o úprave vyúčtovania odmeny vyvesí sa na návěstnej tabuli súdu a doručí osobám uvedeným v odseku 1.

Rozvrh výťažku.

§ 591.

Po právoplatnosti usnesenia o schválení konečnej zprávy a o úprave vyúčtovania odmeny súd vydá rozvrhové usnesenie.

§ 592.

Najprv sa uspokojia nároky na náhradu výdavkov spojených s udrzovaním a správou podstaty, počítajúc do toho pohľadávky z pracovného (učebného) pomeru, dane a verejné dávky, ktoré sa stanú sročnými za likvidačného konania, nároky z právnych úkonov správcu podstaty, nároky na splnenie dvojstranných smlúv, do ktorých vstúpil správca podstaty, a nároky z bezdôvodného obohatenia podstaty (pohľadávky proti podstate).

§ 593.

Ak výťažok speňazenia nepostačuje na úplnú úhradu všetkých pohľadávok proti podstate, uhradí sa najprv hotové výdavky preddávkované správcom podstaty. Ostatné pohľadávky proti podstate sa uspokojia pomerne.

§ 594.

(1) Po úplnom uspokojení pohľadávok proti podstate sa uspokojia ostatné nároky, nezabezpečené oddelným právom, v tomto poradí:

- a) pohľadávky dlžníkových zamestnancov z pracovného (učebného) pomeru za posledné tri roky pred nariadením likvidácie, pohľadávky na úhradu osobných potrieb podľa zákona;
- b) dane a verejné dávky s prirážkami a s príslušenstvom a poistné národného poistenia, sročné v posledných troch rokoch pred nariadením likvidácie; opakujúcim sa verejným dávkam, ktoré sa vyrubujú na určité zákonom určené obdobie, prislúcha toto poradie, len ak ide o nedoplatky za tri vyruhovacie obdobia pred nariadením likvidácie; ďalej pohľadávky, ktorých uspokojenie vyžaduje potreba jednotného hospodárskeho plánu;
- c) pohľadávky socialistických právnických osôb, vzniknuté v posledných troch rokoch pred nariadením likvidácie;
- d) ostatné pohľadávky.

(2) Ak nemožno nároky toho istého poradia úplne uspokojiť, uspokojia sa pomerne.

§ 595.

Oddelní veritelia.

Pokiaľ nezaniknuté oddelné nároky [§ 579 písm. d)] neboly úplne uspokojené z výťažku predaja vecí, na ktorých viazlo oddelné právo, veriteľ je likvidačným veriteľom, ak pohľadávku včas prihlásil.

§ 596.

Nároky vylúčené z uspokojenia.

Neuhradzujú sa:

- a) úroky z pohľadávok vzniknutých pred nariadením likvidácie za čas od nariadenia likvidácie;
- b) trovy účastníkov vzniknuté ich účasťou na likvidačnom konaní.

§ 597.

Uspokojenie jednotlivých druhov nárokov.

(1) Nároky na vylúčenie vecí z podstaty, nároky proti podstate a oddelné nároky možno uspokojiť kedykoľvek za konania.

(2) Iné nároky možno uspokojiť iba na základe právoplatného rozvrhového usnesenia.

(3) Sumy pripadajúce

- a) na vymáhateľné nároky, ktoré správca podstaty zaprel a ktorých zapretie včas uplatnil,
 - b) na podmienené nároky, ktoré správca podstaty uznal,
 - c) na nároky, ktoré správca podstaty zaprel a veritelia ich včas uplatnili,
- sa uložia do súdnej úschovy a rozvrhnú novým rozvrhovým usnesením.

§ 598.

Doručenie rozvrhového usnesenia.

Rozvrhové usnesenie sa doručí správcovi podstaty a všetkým účastníkom.

Zrušenie likvidácie.

§ 599.

(1) Po právoplatnom rozdelení výťažku speňazenia súd zruší likvidáciu.

(2) Rovnako súd zruší likvidáciu, ak sa zistí, že tu niet podmienok pre likvidáciu.

(3) Pre doručenie a uverejnenie usnesení o zrušení likvidácie sa použijú ustanovenia § 577 obdobne.

(4) Po právoplatnom zrušení likvidácie súd zbaví správcu podstaty jeho funkcie a nariadi výmaz zápisov vo verejných knihách.

§ 600.

Zrušením likvidácie nezanikajú nároky veriteľov, pokiaľ neboly uspokojené, a to ani vtedy, keď neboly v likvidácii prihlásené.

Osobitné ustanovenia pre likvidáciu dedičstva.

§ 601.

(1) Ak bol poručiteľ v čase smrti predĺžený, možno navrhnúť dotiaľ, kým nadobudnutie dedičstva nie je potvrdené, likvidáciu dedičských podielov ako celku, ak niet podmienok, aby sa dedičstvo rozdelilo medzi veriteľov na úplnú alebo čiastočnú úhradu ich pohľadávok.

(2) Na nariadenie likvidácie dedičstva je príslušný súd, ktorý prejednáva dedičstvo.

§ 602.

Navrhnuť likvidáciu je oprávnený dedič, štát v prípade odúmrti a poručiteľov veriteľ. Nie je prípustné nariadiť likvidáciu z úradnej povinnosti.

§ 603.

(1) Do likvidačnej podstaty patria i veci inak vylúčené z exekúcie.

(2) Pri speňažení likvidačnej podstaty dedičia sú oprávnení nadobúdať z nej veci a práva, a to aj na dražbe.

§ 604.

Trovy poručiteľovej choroby a jeho slušného pohrebu a trovy konania o prejednávanie dedičstva sú pohľadávkami proti podstate (§ 593 druhá veta).

§ 605.

Právoplatným zrušením likvidácie zaniknú proti dedičom neuspokojené nároky veriteľov. Ale ak vyjde najavo nový majetok poručiteľa, rozvrhne ho súd bez zreteľa na tento zánik.

ŠTVRTÁ ČASŤ.

USTANOVENIA O POMERE K CUDZINE.

PRVÁ HLAVA.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÝ DIEĽ.

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA.

§ 606.

Dosah ustanovení štvrtej časti.

Ustanovenia štvrtej časti tohto zákona sa použijú len vtedy, ak neustanovuje niečo iné medzinárodná smluva vyhlásená v Sbierke zákonov republiky Československej.

§ 607.

Procesná spôsobilosť cudzincov.

Procesná spôsobilosť cudzinca sa spravuje právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom. I keď nemá podľa cudzozemského práva túto spôsobilosť, predsa môže na tunajšom súde samostatne konať, ak je procesne spôsobilý podľa ustanovení československého práva.

§ 608.

Vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti.

Ak tu niet vyjadrenia všeobecnej povahy, môže si súd vyžiadať v pochybných prípadoch týkajúcich sa tejto časti vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti.

§ 609.

Osvvedčenie o československom práve.

Ministerstvo spravodlivosti vydáva tým, ktorí to potrebujú na uplatnenie svojho práva v cudzine, osvedčenie o práve platnom v Československej republike. V takomto osvedčení nemožno podávať výklad zákona alebo výklad o tom, ako treba použiť zákon v určitej právnej veci.

§ 610.

Vyššie overenie súdnych a notárskych listín.

K súdnym a notárskym listinám, ktoré sa majú použiť v cudzine, pripojí Ministerstvo spravodlivosti na žiadosť účastníka svoje vyššie overenie.

DRUHÝ DIEĽ.

PRÁVOMOC A PRÍSLUŠNOSŤ ČESKOSLOVENSKÝCH SÚDOV.

§ 611.

Právomoc všeobecne.

Právomoc československých súdov sa vzťahuje aj na veci, ktoré sú tunajšiemu súdnictvu podriadené medzinárodnými smluvami, vyhlásenými v Sbierke zákonov republiky Československej, alebo podľa iných pravidiel medzinárodného práva.

§ 612.

Právomoc a príslušnosť v manželských veciach.

(1) V manželských veciach je daná právomoc československého súdu, ak je aspoň jeden z manželov československým občanom.

(2) Ak žiadny z manželov nie je československým občanom, je tunajší súd príslušný, ak mali manželia v jeho obvode posledné spoločné bydlisko alebo ak je v jeho obvode bydlisko (pobyt) odporcu. Ale ak nejde o neplatnosť manželstva, ktoré sa má vysloviť z úradnej povinnosti, môže súd konať vo veci, len ak jeho rozhodnutie možno uznať v domovskom štáte alebo v domovských štátoch oboch manželov.

§ 613.

Právomoc a príslušnosť vo veciach detí v rodičovskej moci, vo veciach poručenských a opatrovanských.

(1) Československému občanovi sa ustanoví poručník v Československej republike a tu sa tiež vedie poručenstvo. Ale ak poručenec trvale žije v cudzine, môže súd upustiť celkom alebo zčasti od vedenia poručenstva, pokiaľ poručenstvo zriadené v cudzine postačuje na ochranu práv a záujmov poručenca. Od starostlivosti o imanie československého poručenca, ktoré je v cudzine, môže súd upustiť, ak je v cudzine zriadené osobitné poručenstvo, ktoré postačuje na ochranu práv a záujmov poručenca.

(2) Československý súd, v obvode ktorého je maloletý cudzinec, urobí potrebné opatrenia na ochranu jeho osoby a majetku a upovedomí o tom úrady jeho domovského štátu. Ak súd (úrad) domovského štátu maloletého sa neujme vedenia poručenstva v primeranom čase, zriadi poručenstvo československý súd podľa československého práva a vedie ho až dotiaľ, kým sa zriadi poručenstvo v domovskom štáte poručenca.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane aj pre starostlivosť o maloletého v rodičovskej moci a pre opatrovanca.

§ 614.

Právomoc vo veciach osvojenia.

Rozhodovať vo veciach osvojenia prislúcha vždy československému súdu, ak je osvojiteľ československým občanom.

§ 615.

Právomoc a príslušnosť vo veciach zistenia a zapretia otcovstva.

Ak nemá žalovaný v Československej republike všeobecný súd, možno podať žalobu na tunajšom všeobecnom súde žalobcu; ak nemá ani žalobca v Československej republike všeobecný súd, ale jeden z rodičov alebo dieťa je československým občanom, možno žalovať o zistenie alebo zapretie otcovstva na súde, ktorý určí podľa § 12 Najvyšší súd.

§ 616.

Právomoc a príslušnosť vo veciach pozbavenia svojprávnosti.

(1) Rozhodovať vo veciach pozbavenia svojprávnosti prislúcha československému súdu,

ak osoba, o ktorej sa rozhoduje, je československým občanom. Ale ak má taká osoba trvalý pobyt v cudzine, súd môže upustiť od konania i rozhodnutia, ak opatrenia urobené v cudzine postačujú na ochranu jej práv a záujmov.

(2) Ak sú dôvody na začatie konania a ak ide o cudzinca, ktorý má v Československej republike pobyt, urobí tunajší súd všetky opatrenia na jeho ochranu a upovedomí o tom úrady jeho domovského štátu. Ak súd (úrad) domovského štátu cudzinca neurobí v primeranom čase žiadne opatrenie, rozhodne tunajší súd podľa československého práva o pozbavení svojprávnosti. Svoje rozhodnutie môže súd zrušiť alebo zmeniť, ak sú pre to dôvody podľa tunajšieho práva.

(3) Opatrenia a rozhodnutia československých súdov proti cudzincovi sú účinné len dotiaľ, kým neurobí iné opatrenie alebo rozhodnutie súd (úrad) domovského štátu cudzinca.

§ 617.

Právomoc a príslušnosť vo veciach vyhlásenia za mŕtveho a dokázania smrti.

(1) Vyhlásiť československého občana za mŕtveho prislúcha československým súdom.

(2) Cudzince môže vyhlásiť tunajší súd za mŕtveho s právnymi následkami, ktoré treba posudzovať podľa československého práva, a s právnymi následkami pre imanie v Československej republike. Vyhlásenie za mŕtveho sa stane podľa československého práva.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia aj na dokázanie smrti.

Právomoc a príslušnosť vo veciach prejednávania dedičstva.

§ 618.

Ak bol poručiteľ v čase smrti československým občanom, prejednanie dedičstva patrí do právomoci tunajších súdov. Ale ak ide o imanie, ktoré je v cudzine, prejedná tunajší súd dedičstvo len vtedy, ak sa taký majetok vydáva československým súdom alebo ak priznáva cudzina takým rozhodnutiam československých súdov právne následky.

§ 619.

Ak ide o dedičstvo po cudzincovi, ktoré je v Československej republike, obmedzí sa tu najší súd na opatrenia potrebné na zabezpečenie, pokiaľ z ďalších ustanovení nevyplýva iné.

§ 620.

Československý soud prejedná po cudzincovi dedičstvo, ktoré je v Československej republike, a to podľa československého práva,

- a) ak štát, ktorého príslušníkom je poručiteľ, ani nevydáva dedičstvo československých občanov československým súdom, ani nepriznáva ich rozhodnutiam právne následky, alebo ak cudzí štát odmietne zaoberať sa dedičstvom alebo ak sa nevyjadrí, alebo
- b) ak tu mal poručiteľ bydlisko a ak o to žiada dedič, ktorý sa tu zdržuje.

§ 621.

(1) Hnuteľný majetok cudzinca možno vydať do cudziny, ak je jeho vývoz dovolený a ak sú zabezpečené dane a verejné dávky, ako aj práva tunajších dedičov a veriteľov, ktorí sa prihlásia na základe verejnej vyhlášky československému súdu; známym účastníkom sa vyhláška doručí.

(2) Ak dôjde k vydaniu majetku osobám, ktoré cudzí súd vyhlásil za oprávnené na základe dedičského práva, nemôže tomu iná osoba odporovať preto, že má sama nárok na tento majetok na základe dedičského práva.

§ 622.

Právomoc a príslušnosť vo veciach súdneho umorenia listín.

Za umorené nemožno vyhlásiť dlhopisy cudzích štátov, ďalej iné listiny vystavené v cudzine, ak ich umorenie nemôže mať podľa povahy vecí v Československej republike právne následky.

§ 623.

Právomoc zakladajúca sa na dohode strán.

(1) Právomoc československých súdov sa môže zakladať aj na dohode o príslušnosti určitého tunajšieho súdu alebo vôbec tunajších súdov (prorogácia). Ustanovenie § 3 nemôže byť touto dohodou dotknuté.

(2) Dohoda sa môže vzťahovať iba na veci uvedené v § 404 ods. 1.

(3) Dohoda sa musí stať písomne.

(4) V medziach odsekov 2 a 3 je prípustná aj dohoda o príslušnosti súdu (súdov) cudzieho štátu; na takej dohode sa však na československej strane môže zúčastniť iba právnická osoba.

Exteritoriálne osoby, budovy a miestnosti.

§ 624.

Právomoc československých súdov sa vzťahuje na osoby, ktoré požívajú v Československej republike exteritoriálne práva, len

- a) pokiaľ sa tieto osoby dobrovoľne podrobia tunajším súdom, alebo
- b) ak je predmetom právnej veci ich nehnuteľný majetok v Československej republike alebo ich práva na takých nehnuteľných veciach patriacich iným osobám, ako aj práva z nájomného pomeru k takým nehnuteľným veciam, pokiaľ nie je predmetom konania platenie nájomného.

§ 625.

Súdne úkony, najmä aj exekučné úkony proti exteritoriálnym osobám alebo v exteritoriálnych budovách alebo miestnostiach možno vykonať len potiaľ, pokiaľ to medzinárodné právo pripúšťa. Pri takých úkonoch má právo byť prítomný zástupca Ministerstva zahraničných vecí.

§ 626.

(1) Doručenie exteritoriálnym osobám alebo osobám, ktoré sú v exteritoriálnych budovách alebo miestnostiach, sprostredkuje Ministerstvo zahraničných vecí.

(2) Ak nemožno takto doručiť, súd ustanoví opatrovníka na prijímanie písomností, popripade na obranu práv; u exteritoriálnych osôb urobí tak iba vtedy, ak podliehajú právomoci československých súdov.

TRETÍ DIEĽ.

PRÁVNA POMOC MEDZI TUNAJŠÍMI
A CUDZOZEMSKÝMI SÚDMI.

Právna pomoc požadovaná cudzozemskými súdmi (úradmi).

§ 627.

Československé súdy poskytujú cudzím súdom a úradom na ich dožiadanie právnu pomoc. Právnu pomoc možno odoprieť:

- a) ak úkon žiadaný dožadujúcim súdom či úradom je podľa ustanovení platných o tom v Československej republike vyňatý z pôsobnosti súdu; ak žiadaný úkon patrí do pôsobnosti iných tunajších úradov, dožiadaný súd môže odovzdať dožiadanie úradu na to príslušnému;
- b) ak sa žiada o vykonanie úkonu, ktorý je tunajším právnym poriadkom zakázaný alebo

ktorý odporuje požiadavkám slušnosti, alebo ak by vykonanie úkonu mohlo ohroziť vnútorný poriadok alebo bezpečnosť;

c) ak súd dožadujúceho štátu nezachováva vzájomnosť.

§ 628.

(1) Žiadaná právna pomoc sa poskytuje podľa predpisov platných pre dožiadaný československý súd. Pokiaľ je to podľa týchto predpisov prípustné, má dožiadaný súd z úradnej povinnosti urobiť všetky opatrenia potrebné na vybavenie dožiadania.

(2) Pri poskytovaní právnej pomoci sa možno odchýliť od tunajších predpisov iba vtedy, ak sa výslovne žiadalo, aby sa pri žiadanom úkone zachoval určitý postup vyžadovaný cudzozemským právom, a ak taký postup nie je zakázaný žiadnym tunajším predpisom.

Právna pomoc požadovaná československými súdmi.

§ 629.

(1) Diplomatický alebo konzulárny úrad Československej republiky môže na dožiadanie tunajšieho súdu vykonávať:

- doručenie osobám tam sa zdržujúcim, pokiaľ je také doručenie prípustné podľa ustanovení medzinárodných smlúv, vyhlásených v Sbíerke zákonov republiky Československej, alebo podľa iných pravidiel medzinárodného práva;
- doručenie československým občanom tam sa zdržujúcim a majúcim tam právo exterritoriality, ako aj výsluch takých osôb ako svedkov, znalcov alebo účastníkov konania;
- na základe splnomocnenia ministra zahraničných vecí výsluchy svedkov, znalcov a účastníkov konania, ako aj iné procesné úkony, pokiaľ sa tieto osoby dobrovoľne ustanovia.

(2) Diplomatický alebo konzulárny úrad Československej republiky zachová pri poskytovaní právnej pomoci primerane predpisy platné pre dožadujúci československý súd. Úkony ním vykonané majú tie isté účinky, ako keby boli vykonané československým súdom.

§ 630.

Doručenia vykonané na dožiadanie príslušného súdu cudzím súdom alebo úradom, ako aj dôkazy na nich vykonané sú platné, i keď nie sú v súlade s predpismi cudzieho práva, ak vyhovujú predpisom platným pre dožadujúci československý súd.

ŠTVRTÝ DIEL.

USTANOVENIA O KONANÍ.

§ 631.

Žalobná zábezpeka.

(1) Cudzincovi, ktorý sa domáha žalobou rozhodnutia o majetkovom nároku, na návrh žalovaného súd uloží, aby složil súdom určenú zábezpeku na trovy konania, ktoré pravdepodobne vzniknú žalovanému. Súčasne ho poučí, že — kým nesloží určenú zábezpeku — nebude sa proti vôli žalovaného pokračovať v konaní.

(2) Složenie zábezpeky nemožno uložiť:

- ak návrh na jej uloženie bol podaný až vtedy, keď sa žalovaný pustil do konania vo veci samej alebo vykonal prvý procesný úkon po tom, čo sa dozvedel, že žalobca stratil československé občianstvo;
- ak v štáte, ktorého príslušníkom žalobca je alebo sa stal, sa nevyžaduje v podobných prípadoch zábezpeka od československého občana;
- ak žalobca má v Československej republike nehnuteľný majetok v dostatočnej cene na úhradu trov žalovaného;
- ak ide o zmenkové, šekové alebo rozkazné konanie;
- ak je žalobca oslobodený od súdnych poplatkov.

§ 632.

Oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov, ustanovenie zástupcu.

Cudzinci majú nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov a na ustanovenie zástupcu podľa §§ 140 a 142 potiaľ, pokiaľ je zaručená vzájomnosť.

§ 633.

Zistenie cudzieho práva.

Pri zistení cudzieho práva môže súd z úradnej povinnosti urobiť všetky vyšetrenia, ktoré na ten účel považuje za potrebné, pokiaľ mu obsah cudzieho práva nie je známy.

Dôkaz listinami vydanými v cudzine.

§ 634.

(1) Listiny, ktoré boli vydané v cudzine, avšak v medziach úradných oprávnení takými verejnými orgánmi, ktoré sú podriadené úradu, ktorý má sídlo v Československej republike, platia za verejné listiny tu vydané.

(2) Listiny vydané súdmi a úradmi v cudzine, ktoré platia na mieste, kde byly vydané, za listiny verejné, majú dôkaznú moc verejných listín aj v Československej republike, ak sú opatrené predpísanými overeniami.

§ 635.

(1) Dôkaznú moc súkromnej listiny vystavenej v cudzine posúdi súd podľa voľného uváženia.

(2) To isté platí o obchodných knihách vedených v cudzine.

DRUHÁ HLAVA.

ÚČINNOSŤ A VÝKON CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

PRVÝ DIEĽ.

ÚČINNOSŤ CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

Všeobecné ustanovenia.

§ 636.

Rozhodnutie cudzieho štátu platí v Československej republike, len ak je tu uznané (§§ 639, 640). Za rozhodnutie cudzieho štátu sa tu považuje rozhodnutie cudzozemských súdov alebo úradov o právnych pomeroch, o ktorých by podľa ich povahy rozhodovaly v Československej republike súdy (ďalej len „cudzíe rozhodnutie“).

§ 637.

Cudzíe rozhodnutie možno uznať iba vtedy:

- ak by sa právna vec mohla začať na súdoch cudzieho štátu, keby sa tunajšie ustanovenia o príslušnosti československých súdov použili vo vzťahu k súdom cudzieho štátu,
- ak bolo predvolanie alebo nariadenie, ktorým sa začalo konanie na cudzom súde, doručené účastníkovi, proti ktorému sa má rozhodnutie uznať, do vlastných rúk, ak tento účastník neurobil sám návrh na začatie konania na cudzom súde, a
- ak proti cudziemu rozhodnutiu podľa vysvedčenia cudzieho súdu alebo úradu o tom predloženého podľa práva platného pre tento súd alebo úrad nie je už prípustný opravný prostriedok, ktorý by odložil právoplatnosť alebo vykonateľnosť.

§ 638.

I keď sú splnené podmienky § 637, cudzíe rozhodnutie nemožno uznať:

- ak by to odporovalo ustanoveniu medzinárodnej smluvy, vyhlásenej v Sbíerke zákonov republiky Československej, alebo

- ak účastníkovi, proti ktorému sa má rozhodnutie uznať, nebola daná možnosť zúčastniť sa v konaní na cudzom súde alebo úrade, alebo ak mu bola odňatá nejakou nepravidelnosťou v konaní, alebo
- ak by to malo za následok uznanie pomeru, ktorý sa prieči verejnému poriadku alebo požiadavkám slušnosti, alebo
- ak ide o vyhlásenie československého občana za mŕtveho, alebo
- ak nie je zaručená vzájomnosť.

§ 639.

Spôsob uznania cudzieho rozhodnutia.

Uznanie cudzieho rozhodnutia sa nevyslovuje osobitným výrokom. Uznanie sa stane tým, že československý súd ho vezme pri rozhodovaní do úvahy, ako keby išlo o rozhodnutie tunajšieho súdu.

Osobitné ustanovenia o uznaní cudzích rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach zistenia alebo zapretia otcovstva.

§ 640.

(1) Cudzíe rozhodnutia v manželských veciach a vo veciach zistenia alebo zapretia otcovstva, ktoré vydaly súdy alebo úrady v cudzine, možno uznať iba za podmienok uvedených nižšie.

(2) Rozhodnutiami v manželských veciach sa rozumejú rozhodnutia, ktorými sa manželstvo vyhlasuje za neplatné, zrušuje alebo ktorými sa určuje, že manželstvo medzi stranami je alebo nie je.

§ 641.

(1) Právoplatné rozhodnutie súdu cudzieho štátu, ktorého príslušníkmi boli v čase rozhodnutia obaja manželia, a ak ide o zistenie alebo zapretie otcovstva, obaja rodičia i dieťa, má bez ďalšieho konania rovnaké účinky, aké má právoplatné tunajšie rozhodnutie, pokiaľ nebráni uznaniu ustanovenie § 638 písm. c).

(2) Toto ustanovenie sa použije aj vtedy, ak ide o rozhodnutie súdu iného štátu, ktorý je uvedený v odseku 1, ak sa toto rozhodnutie uznáva v domovskom štáte týchto osôb, a ak sú tieto osoby príslušníkmi rôznych štátov, vo všetkých dotýčených štátoch.

§ 642.

(1) Iné než v § 641 uvedené cudzíe rozhodnutia v manželských veciach a vo veciach zistenia

alebo zapretia otcovstva možno uznať len vtedy, ak sú splnené podmienky § 637 a ak tomu nebránia ustanovenia § 638 písm. a), b), c). Ak v čase cudzieho rozhodnutia v manželských veciach nebol niektorý z manželov československým občanom alebo ak nemal v onom čase na území československej republiky bydlisko (obvyklý pobyt), nie je prekážkou uznania príslušnosť tunajšieho súdu, ani ak je výlučná.

(2) Cudzie rozhodnutie týkajúce sa československého občana nemožno však uznať:

- a) ak sa skutkový základ nezistil spôsobom vyhovujúcim v podstate príslušným ustanoveniam československého práva, alebo
- b) ak cudzie rozhodnutie neposúdilo podľa československého práva pomery, pre ktoré je toto právo podľa svojich ustanovení rozhodné, okrem ak právo, podľa ktorého sa rozhodlo, je shodné s príslušnými ustanoveniami československého práva alebo je im v podstate blízke.

§ 643.

(1) Vysloviť, že sa uznáva cudzie rozhodnutie uvedené v § 642, prislúcha Najvyššiemu súdu po vypočutí generálneho prokurátora. Iné súdy a administratívne úrady nemôžu riešiť otázku uznania ani ako predbežnú otázku.

(2) Návrh, aby Najvyšší súd rozhodol o uznaní, môžu podať účastníci, súd v trestnom alebo civilnom konaní, generálny prokurátor vo všeobecnom záujme a konečne každý, kto preukáže právny záujem, aby rozhodnutie bolo uznané.

(3) Najvyšší súd rozhoduje rozsudkom bez ústného pojednávania; pritom môže upustiť od vypočutia účastníkov, ak ich vypočutie nie je potrebné. Rozsudkom Najvyššieho súdu sú súdy a administratívne úrady väzvané.

DRUHÝ DIEĽ.

VÝKON CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

§ 644.

Na základe cudzieho rozhodnutia, ktoré podľa práva štátu, kde vzniklo, je spôsobilé na exekúciu, možno nariadiť exekúciu alebo jednotlivé exekučné úkony na území Československej republiky iba vtedy a v takom rozsahu, pokiaľ je zaručená vzájomnosť medzinárodnými smluvami alebo vládnymi vyhláškami vydanými o tom a vyhlásenými v Sbierke zákonov republiky Československej.

§ 645.

(1) Návrhu na exekúciu, ktorý sa opiera o cudzie rozhodnutie, možno vyhovieť len vtedy,

ak sú splnené podmienky uvedené v § 637 a ak tu niet žiadneho dôvodu, ktorý by bránil uznaniu podľa § 638.

(2) Exekúciou nemožno vynútiť konanie alebo opomenutie, ktoré podľa tunajšieho práva vôbec nie je dovolené alebo aspoň ho nemožno vynútiť.

(3) Rozhodnutie o návrhu na nariadenie exekúcie treba odôvodniť.

§ 646.

Ustanovenia §§ 644 a 645 platia primerane, ak ide o výkon rozhodnutí cudzích rozhodcovských súdov, cudzích rozhodcovských rozhodnutí, cudzích súdnych pokonávok a cudzích notárskych listín.

§ 647.

O výkone exekúcie a jednotlivých exekučných úkonov na základe cudzích rozhodnutí, rozhodnutí cudzích rozhodcovských súdov, cudzích rozhodcovských rozhodnutí, cudzích súdnych pokonávok a cudzích notárskych listín platia všeobecné ustanovenia tretej časti tohto zákona.

PIATA ČASŤ.

KONANIE PRED ROZHODCAMI. PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

KONANIE PRED ROZHODCAMI.

§ 648.

(1) Strany sa môžu dohodnúť, že o veciach uvedených v § 404 ods. 1 má namiesto súdu rozhodovať jeden alebo viac rozhodcov; dohoda (rozhodcovská smluva) sa musí stať písomne.

(2) Rozhodcovskú smluvu možno uzavrieť len vtedy, ak jednou zo strán je československá právnická osoba.

§ 649.

(1) Rozhodcovia môžu vypočúvať svedkov, znalcov a strany, len ak sa k nim ustanovia tieto osoby dobrovoľne. Úkony, ktoré nemôžu sami vykonať, vykoná na ich dožiadanie okresný súd (§ 16).

(2) Dožiadaný súd vyhovie dožiadaniu, ak nejde o úkon neprípustný podľa zákona. Pri vykonaní dôkazov je súd oprávnený urobiť najmä rozhodnutia, ktoré sú inak týmto zákonom vyhradené procesnému súdu.

§ 650.

Pre nárok, o ktorom bola uzavretá rozhodcovská smluva, je prípustné predbežné opatrenie. Predbežné opatrenie nariadi súd, v obvode ktorého sa má zabezpečovacie opatrenie vykonať, alebo súd, ktorý by bol príslušný na začatie súdneho konania.

§ 651.

Rozhodcovské rozhodnutie musí byť usnesené väčšinou rozhodcov. Musí byť vydané písomne, podpísané aspoň jedným z rozhodcov a doručené stranám alebo ich zástupcom buď osobne, alebo doporučené poštou. Len čo bolo podpísané rozhodnutie doručené, nadobúda účinok právoplatného súdneho rozsudku. Takto doručené rozhodnutie, ako aj pokonávka uzavretá pred rozhodcami a podpísaná stranami sú vykonateľné súdnou exekúciou.

§ 652.

(1) O neúčinnosť rozhodcovského rozhodnutia môže strana žalovať:

- a) ak rozhodnutie nebolo vydané rozhodcami ustanovenými podľa rozhodcovskej zmluvy;
- b) ak bola strane odňatá možnosť riadne vec prejednať.

(2) Ak vyhlási súd rozhodcovské rozhodnutie za neúčinné, rozhodne na návrh strany i vo veci samej.

§ 653.

(1) Žaloba o neúčinnosť rozhodcovského rozhodnutia sa podáva na okresnom súde, v obvode ktorého bolo vydané napadnuté rozhodnutie.

(2) Žalobu treba podať do tridsiatich dní. Táto lehota sa počíta odo dňa, keď bolo strane rozhodcovské rozhodnutie doručené.

§ 654.

Na konanie na základe rozhodcovských smlúv uzavretých pred účinnosťou tohto zákona sa použijú doterajšie ustanovenia; na žaloby o zrušenie rozsudku, poprípade pokonávky rozhodcovského súdu (rozhodcovského výroku) vydaných na základe takých smlúv sa však použijú doterajšie ustanovenia, len pokiaľ ide o dôvody, pre ktoré možno žalovať o zrušenie týchto rozhodnutí.

DRUHÁ HLAVA.

PRECHODNÉ USTANOVENIA.

Všeobecné ustanovenia.

§ 655.

(1) Pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon i pre konanie začaté pred jeho účinnosťou. Právne účinky procesných úkonov, ktoré nastaly pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú však zachované.

(2) Ak nemožno konanie začaté pred účinnosťou tohto zákona prispôbiť jeho ustanoveniam, súd konanie zastaví a prípadné rozhodnutia vynesené v tomto konaní zruší; ustanovenie § 57 platí tu primerane.

§ 656.

(1) Kde sa má podľa naďalej platných predpisov rozhodovať v nesporovom konaní, použijú sa ustanovenia prvej časti tohto zákona s doplnkami a odchýlkami, ktoré vyplývajú z týchto predpisov.

(2) V týchto prípadoch rozhoduje sudca bez ústneho pojednávania.

(3) Výnimkou z ustanovenia odseku 2 rozhoduje senát bez ústneho pojednávania v prípadoch zákona č. 21/1948 Sb., o právnom postavení snúbeníc a detí pozostalých po účastníkoch národného boja za oslobodenie, zákona č. 273/1948 Sb., o úprave uspokojenia a o určení sročnosti niektorých záväzkov dotknutých znárodňovacími a inými predpismi, ďalej v prípadoch, kde má súd rozhodovať o vyvlastnení, o náhrade alebo odškodnení pri vyvlastnení alebo o iných náhradách škody; v prípadoch zákona č. 128/1946 Sb., o neplatnosti niektorých majetkovo-právnych úkonov z doby neslobody a o nárokoch vznikajúcich z tejto neplatnosti a z iných zásahov do majetku (v znení zák. č. 79/1948 Sb.), rozhoduje však usnesením senát po ústnom pojednávaní.

§ 657.

(1) Pre procesné lehoty určené zákonom, ktoré sa v deň nadobudnutia účinnosti tohto zákona ešte neskončili, platia ustanovenia tohto zákona.

(2) Ale ak doterajšie zákony určili dlhšiu lehotu, skončí sa lehota až v tomto neskoršom čase, avšak najneskoršie uplynutím tridsiatich dní od účinnosti tohto zákona, a ak ide o dlhšiu lehotu než jeden rok, najneskoršie uplynutím jedného roku od účinnosti tohto zákona. V žiadnom prípade sa

nemôže lehota skončiť skôr, než ustanovuje predchádzajúci odsek.

§ 658.

Ak je podľa tohto zákona príslušný iný súd, postúpi sa mu vec, len pokiaľ sa pred účinnosťou tohto zákona nezačalo konanie vo veci samej. Ak sa začalo konanie vo veci samej v prvej stolici na krajskom súde, je súdom druhej stolice Najvyšší súd.

§ 659.

Vyhlásenie za mŕtveho a dokázanie smrti.

(1) Pre konanie o vyhlásenie za mŕtveho a dokázanie smrti, v ktorých bola pred účinnosťou tohto zákona už vyvesená vyhláška na návěstnej tabuli súdu, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Ak ide o účastníkov vojny v rokoch 1939 až 1945 v smysle §§ 17 a 18 dekrétu prezidenta republiky č. 117/1945 Sb., ktorým sa upravujú ustanovenia o vyhlásení za mŕtveho, určujú sa lehoty v konaní o vyhlásení za mŕtveho a dokázanie smrti aj naďalej podľa ustanovení §§ 17, 20 a 21 uvedeneho dekrétu.

§ 660.

Pozostalostné konanie.

Ak zomrel poručiteľ pred účinnosťou tohto zákona, platia pre pozostalostné konanie doterajšie ustanovenia.

§ 661.

Konanie o súdne umorenie listín.

(1) Pre konanie o súdne umorenie listín, v ktorých bol pred účinnosťou tohto zákona už vyvesený na návěstnej tabuli súdu vyzývací edikt, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Lehota jedného roku pre ďalší návrh na vyhlásenie listiny za umorenú (§ 15 zák. č. 250/1934 Sb., o umorovaní listín) sa skracuje na tridsať dní; ale ak sa pred účinnosťou tohto zákona lehota už začala, skončí sa až uplynutím tridsiatich dní od začiatku jeho účinnosti, ak neuplynula už skôr.

§ 662.

Upomínacie konanie.

Pre upomínacie konanie (zák. č. 67/1873 r. z.) začaté iba na žiadosť veriteľa, v kto-

rom bol pred účinnosťou tohto zákona už doručený platobný rozkaz, platia doterajšie ustanovenia.

§ 663.

Dobrovoľný odhad a dražba.

Konanie o dobrovoľný odhad a dražbu začaté pred účinnosťou tohto zákona dokončí súd podľa doterajších ustanovení.

§ 664.

Exekučné tituly.

Exekučné tituly vzniknuté pred účinnosťou tohto zákona sú exekučnými titulmi podľa tohto zákona.

§ 665.

Exekúcia vnútenou správou nehnuteľnej veci.

Exekúcie vnútenou správou nehnuteľnej veci neskončené do účinnosti tohto zákona sú zrušené. Sumu zvyšujúcu podľa záverečného účtu vnúteného správcu rozdelí ako výťažkové zvyšky podľa doterajších ustanovení.

§ 666.

Exekúcia vnútenou dražbou nehnuteľnej veci.

(1) Pre exekúcie vnútenou dražbou nehnuteľnej veci, v ktorých bol pred účinnosťou tohto zákona už nariadený dražobný termín, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Ak nedošlo k dražbe a ak sa má už za účinnosti tohto zákona nariadiť nový termín, platí pre konanie tento zákon.

Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat.

§ 667.

Zexekvovanie peňažných pohľadávok a platu, ku ktorému došlo pred účinnosťou tohto zákona, má účinky zexekvovania peňažných pohľadávok alebo platu podľa tohto zákona.

§ 668.

Exekučné opatrenie vykonané pred účinnosťou tohto zákona sa obmedzuje alebo rozširuje na výšku zexekvovania prípustného podľa tohto zákona. Na návrh veriteľa alebo dlžníka exekučný súd primerane upraví skoršie

usnesenie. Až do doručenia pozmeňovacieho usnesenia je poddlžník oprávnený plniť v rozsahu skoršieho usnesenia s eslobodzujúcim účinkom.

§ 669.

Exekúcia na iné majetkové práva.

Pri exekúcii na iné majetkové práva vedenej vnútenou správou sa použije obdobne ustanovenia § 665.

§ 670.

Zabezpečovacia exekúcia.

(1) Pre zabezpečovacie exekúcie povolené pred účinnosťou tohto zákona platia doterajšie ustanovenia. Vnútenú správu podľa § 374 exekučného poriadku súd zruší a jej výťažky sa uložia na súde pre veriteľa až do právoplatného rozhodnutia o zabezpečenom nároku.

(2) Ak by súdne rozhodnutie vydané pred účinnosťou tohto zákona, pre ktoré sa nevedie zabezpečovacia exekúcia, malo alebo mohlo byť predbežne vykonateľné podľa tohto zákona, vysloví súd na návrh usnesením predbežnú vykonateľnosť tohto rozhodnutia. Súd rozhodne podľa povahy veci buď po ústnom pojednávaní alebo bez neho.

§ 671.

Konkurzné konanie.

Pre konkurzy vyhlásené pred účinnosťou tohto zákona platia doterajšie ustanovenia. Na nútené vyrovnanie sa použije ustanovenie § 672.

§ 672.

Vyrovnacie konanie.

(1) Pre vyrovnacie konanie, v ktorom už bolo vyrovnanie veriteľmi prijaté, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Až do právoplatného skončenia vyrovnacieho konania nie je prípustné nariadiť exekučnú likvidáciu.

§ 673.

Zásadné použitie ustanovení tohto zákona.

(1) Ustanovenia §§ 6, 7, 32, 45, 46 až 53, 72 až 76, 80 až 83, 86, 163, 164, 219 až 227 tohto zákona sa použijú i pre konania, v ktorých sa má konať podľa doterajších ustanovení.

(2) Ani tam, kde sa má podľa tohto zákona konať podľa doterajších ustanovení, nie je prípustné vziať zúčastnené osoby do prísahy a donucovať ich väzbou.

§ 674.

Žaloba o vylúčenie veci z administratívnej exekúcie.

Ak tretia osoba uplatňuje právo, ktoré neprípúšťa výkon administratívnej exekúcie, náleží rozhodnúť o tom súde.

TRETIA HLAVA.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

§ 675.

Dňom 1. januára 1951 zrušujú sa — pokiaľ sa tak nestalo už skôr — všetky predpisy, ktoré upravujú veci, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, a to najmä:

1. nariadenie ministra spravodlivosti č. 40/1854 r. z., o overovaní listín,
2. zákon o súdnom konaní v nesporových právnych veciach, uvedený patentom č. 208/1854 r. z. (nesporový patent),
3. zákon č. 67/1873 r. z., o upomínacom konaní, v znení podľa neskorších predpisov,
4. zák. čl. XX/1877, o úprave poručenských a opatrovanských vecí,
5. zák. čl. LX/1881, o exekučnom konaní,
6. zák. čl. VI/1885, ktorým sa menia a dopĺňujú niektoré ustanovenia zák. čl. XX/1877, o úprave poručenských a opatrovanských vecí,
7. zák. čl. XVI/1894, o pozostalostnom konaní,
8. zákon č. 110/1895 r. z., ktorým sa uvádza jurisdikčná norma,
9. zákon č. 111/1895 r. z., o vykonávaní súdnej moci a o príslušnosti riadnych súdov v občianskych právnych veciach (jurisdikčná norma),
10. zákon č. 112/1895 r. z., ktorým sa uvádza civilný súdny poriadok,
11. zákon č. 113/1895 r. z., o súdnom konaní v občianskych právnych veciach (civilný súdny poriadok),
12. zákon č. 78/1896 r. z., ktorým sa uvádza zákon o exekučnom a zaistovacom konaní,
13. zákon č. 79/1896 r. z., o exekučnom a zaistovacom konaní (exekučný poriadok),
14. zák. čl. XLI 1908, o zmene a doplnení zák. čl. LX/1881 o exekučnom konaní,

15. zák. čl. I/1911, občiansky sporový poriadok,
16. zák. čl. LIV/1912, ktorým sa uvádza zák. čl. I/1911, občiansky sporový poriadok,
17. zák. čl. XXXIV/1914, o uvedení do účinnosti zák. čl. I/1911, občianskeho sporového poriadku,
18. cisárske nariadenie č. 207/1916 r. z., o pozbavení svojprávnoti (poriadok o pozbavení svojprávnoti),
19. zákon č. 44/1928 Sb., o ochrane nájomníkov, v znení vyhlášky č. 62/1934 Sb.,
20. zákon č. 57/1931 Sb., o použití úradníkov vyšej pomocnej súdnej služby na súdoch a poručenských (sirotských) úradoch,
21. zákon č. 64/1931 Sb., ktorým sa vydávajú konkurzný, vyrovnací a odporovací poriadok,
22. zákon č. 100/1931 Sb., o základných ustanoveniach súdneho nesporevého konania,
23. zákon č. 250/1934 Sb., o umorovaní listín,
24. dekrét prezidenta republiky č. 117/1945 Sb., ktorým sa upravujú ustanovenia o vyhlásení za mŕtveho,
25. zákon č. 199/1946 Sb., o uznaní rozhodnutí v manželských veciach, vydaných súdmi alebo úradmi v cudzine, v oblasti československého právneho poriadku, v znení zákona č. 64/1949 Sb.,
26. zákon č. 227/1946 Sb., o niektorých opatreniach v občianskych právnych veciach,
27. nariadenie č. 54/1946 Sb. n. SNR., o ochrane nájomníkov,
28. zákon č. 47/1947 Sb., o exekúcii na pracovný príjem a príjmy postavené mu na roveň (zákon o exekúcii na platy),
29. zákon č. 105/1947 Sb., ktorým sa menia a dopĺňujú niektoré ustanovenia o súdnej organizácii a o príslušnosti a konaní v občianskych právnych veciach,

30. § 197 ods. 4 písm. b) zákona č. 99/1948 Sb., o národnom poistení.

§ 676.

Nedotknuté ostávajú osobitné predpisy o zákonných záložných a prednostných právach pri exekúcii, ako aj predpisy vylučujúce alebo obmedzujúce exekučný predaj alebo vôbec možnosť viesť exekúciu na určité veci, pokiaľ ide o exekučný prostriedok prípustný podľa tohto zákona.

§ 677.

Minister spravodlivosti vydá nariadenia potrebné na vykonanie tohto zákona. Môže najmä určiť, ktoré jednoduché úkony, sverené podľa tohto zákona sudcovi alebo predsedovi senátu, môže vykonávať súdna kancelária.

§ 678.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1951; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.,
aj za námestníka predsedu
vlády a ministra zahraničných
vecí Širokého

Dr. Ševčík v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Dolanský v. r.

arm. gen. Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Kopřiva v. r.

Kabeš v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Rais v. r.

Kopecký v. r.

Kliment v. r.

Đuriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Erbán v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Šrobár v. r.

PREHL'AD OBČIANSKEHO SÚDNEHO PORIADKU.

PRVÁ ČASŤ.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA.

Účel zákona	§ 1	Účastníci	§ 5
Dosah ustanovení prvej časti	§ 2	Prokurátor	§ 6
Právomoc riadnych súdov	§ 3	Návod a poučenie účastníkov	§ 7
Senát. Jediný sudca	§ 4		

DRUHÁ HLAVA.

SÚDY A SÚDNE OSOBY.

PRVÝ DIEL.

Príslušnosť súdu.

Všeobecný súd	§§ 8—11	Územný rozsah činnosti súdu	§ 15
Určenie príslušnosti Najvyšším súdom	§ 12	Dožiadania	§ 16
Príslušnosť na procesné úkony, ktoré nevyžadujú rozhodovanie	§ 13	Príkázanie veci inému súdu. Spory o príslušnosť a o právomoc	§§ 17—20
Trvanie príslušnosti	§ 14		

DRUHÝ DIEL.

Vylúčenie súdnych osôb.

Dôvody vylúčenia sudcov	§ 21	Vylúčenie iných orgánov	§ 23
Rozhodovanie o vylúčení sudcov	§ 22		

TRETIA HLAVA.

OSOBY ZÚČASTNENÉ NA KONANÍ.

PRVÝ DIEL.

Procesná spôsobilosť.

Kto má procesnú spôsobilosť	§ 24	Skúmanie procesnej spôsobilosti a odstránenie jej nedostatku	§§ 27—28
Zastúpenie procesne nespôsobilého účastníka	§ 25	Ustanovenie opatrovníka	§ 29
Preukaz oprávnenia na zastupovanie	§ 26		

DRUHÝ DIEL.

Zmocnenie a plnomocenstvo.

Zastúpenie zmocnencom	§ 30	Druhy plnomocenstva	§ 35
Zastupovanie osôb neschopných sa sro- zumiteľne vyjadrovať	§ 31	Procesné plnomocenstvo	§ 36
Kto môže byť zmocnencom	§§ 32, 33	Trvanie procesného plnomocenstva	§ 37
Preukázanie plnomocenstva	§ 34	Odvolanie a výpoveď plnomocenstva	§ 38
		Následky nedostatku plnomocenstva	§ 39

ŠTVRTÁ HLAVA.
KONANIE NA SÚDE PRVEJ STOLICE.

PRVÝ DIEĽ.

Súdna pokonávka pred začatím konania.

Súdna pokonávka pred začatím konania § 40

DRUHÝ DIEĽ.

Začatie konania. Návrhy a podania.

Začatie konania	§ 41	Všeobecné náležitosti písomných podaní	§§ 43, 44
Návrh na začatie konania	§ 42	Odstránenie chýb písomných podaní . .	§ 45

TRETÍ DIEĽ.

Doručovanie.

Spôsob doručovania	§ 46	Doručenie verejnou vyhláškou. Ustano-	
Náhradné doručenie	§ 47	venie opatrovníka	§§ 51, 52
Doručovanie zmocnencovi	§ 48	Právomoc predsedu senátu pri doručo-	
Zmocnenec na prijímanie písomností . .	§ 49	vaní	§ 53
Odpretie prijatia doručovanej písom-			
ností	§ 50		

ŠTVRTÝ DIEĽ.

Skúmanie príslušnosti a právomoci.

Skúmanie príslušnosti a právomoci . . §§ 54—58

PIATY DIEĽ.

Priebeh konania.

Postup v konaní	§ 59	Zmena návrhu	§ 72
Povinnosť účastníkov	§ 60	Vzatie návrhu späť, uznanie a vzdanie	
Ústne pojednávanie	§§ 61—67	sa nároku, súdna pokonávka	§§ 73—76
Iné pojednávanie a podobné sudcovské		Nečinnosť účastníkov	§§ 77—79
úkony	§ 68	Prerušenie konania	§§ 80—83
Výsluch účastníka	§ 69	Lehoty	§§ 84—85
Predbežné otázky	§ 70	Navrátenie do predošlého stavu	§ 86
Spojenie niekoľkých vecí	§ 71	Nazretie do súdnych spisov	§ 87

ŠIESTY DIEĽ.

Dokazovanie.

Dokazovanie všeobecne	§§ 88—98	Listiny	§§ 113—118
Dôkazné prostriedky	§ 99	Ohliadka	§§ 119—121
Svedkovia	§§ 100—107	Ostatné dôkazné prostriedky	§ 122
Znalcí	§§ 108—112	Zabezpečenie dôkazov	§§ 123—126

SIEDMY DIEĽ.

Trovy konania.

Povinnosť znášať a nahradiť trovy ko-	§§ 127—133	Rozhodnutie o náhrade trov konania .	§§ 137—139
nania	§ 134	Oslobodenie od súdnych poplatkov a	
Niekoľko účastníkov		preddavkov. Ustanovenie zástupcu .	§§ 140—147
Trovy súdnej pokonávky, zrušeného			
alebo zastaveného konania	§§ 135—136		

PIATA HLAVA.

ROZHODNUTIA.

Forma rozhodnutí § 148

PRVÝ DIEĽ.

Rozsudok.

Obsah a druhy rozsudkov	§ 149	Vyhotovenie rozsudku	§§ 157—158
Stav rozhodný pre rozsudok	§ 150	Oprava a doplnenie	§§ 159—160
Lehota na plnenie	§§ 151—152	Právoplatnosť	§ 161
Viazanosť súdu rozsudkom	§ 153	Zmena rozsudku	§ 162
Účasť sudcov na vynesení rozsudku	§ 154	Predbežná vykonateľnosť	§§ 163—164
Porada a hlasovanie	§ 155	Účinky súdnej pokonateľnosti	§ 165
Vyhlasenie a doručenie rozsudku	§ 156		

DRUHÝ DIEĽ.

Usnesenie.

Viazanosť súdu usnesením	§ 166	Vykonateľnosť	§ 169
Vyhlasenie a doručenie	§ 167	Podporná platnosť ustanovení o rozsudku	§ 170
Písomné vyhotovenie	§ 168		

ŠIESTA HLAVA.

OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

Posudzovanie opravných prostriedkov . . . § 171

PRVÝ DIEĽ.

Riadne opravné prostriedky.

Prvý oddiel.

Odvolanie.

Prípustnosť	§ 172	Odkladný účinok	§ 178
Lehota na podanie odvolania	§ 173	Konanie o odvolaní	§§ 179—184
Osoby oprávnené podať odvolanie	§ 174	Rozhodnutie odvolacieho súdu	§§ 185—186
Náležitosti	§§ 175—176	Trovy odvolacieho konania	§ 187
Podporná platnosť ustanovení o konaní na súde prvej stolice	§ 177	Vzatie odvolania späť	§ 188
		Doručenie rozhodnutia	§ 189

Druhý oddiel.

Sťažnosť.

Prípustnosť	§§ 190—192	Konanie a rozhodnutie o sťažnosti	§§ 194—196
Novoty	§ 193		

DRUHÝ DIEĽ.

Mimoriadne opravné prostriedky.

Prvý oddiel.

Obnova konania.

Prípustnosť	§§ 197—199	Príslušnosť súdu	§ 203
Lehota na podanie návrhu	§§ 200—201	Osoby oprávnené podať návrh na obnovu konania	§ 204
Náležitosti návrhu na obnovu	§ 202	Konanie	§§ 205—209

Druhý oddiel.

Sťažnosť pre porušenie zákona.

Pripustnosť	§ 210	Konanie a rozhodnutie Najvyššieho súdu	§§ 214—215
Podanie a náležitosti	§ 211	Konanie na pôvodnom súde	§ 216
Vyžiadanie súdnych spisov generálnym prokurátorom	§ 212	Účinky rozsudku Najvyššieho súdu	§ 217
Odloženie vykonateľnosti pôvodného rozhodnutia	§ 213	Nepripustnosť návrhu na zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia	§ 218

SIEDMA HLAVA.

PREDBEŽNÉ OPATRENIA.

Pripustnosť	§ 219	Trovy	§ 227
Príslušnosť	§ 220	Predaj dlžníkových hnutelných vecí bez exekučného titulu	§ 228
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 221—224	Exekučné opísanie nájomníkových hnutelných vecí	§ 229
Obsah	§ 225		
Zrušenie	§ 226		

DRUHÁ ČASŤ.

OSOBITNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

MANŽELSKÉ VECI A OSTATNÉ VECI TÝKAJÚCE SA MANŽELOV.

PRVÝ DIEĽ.

Manželské veci.

Príslušnosť	§ 230	Osobitné ustanovenia pre konanie o rozvod manželstva	§§ 239—241
Konanie	§§ 231—236		
Osobitné ustanovenia pre konanie o neplatnosť manželstva	§§ 237—238		

DRUHÝ DIEĽ.

Ostatné veci týkajúce sa manželov.

Ostatné veci týkajúce sa manželov §§ 242—243

DRUHÁ HLAVA.

VECÍ PORUČENSKÉ, OPATROVANSKÉ, VECÍ DETÍ V RODIČOVSKÉJ MOCI A VECÍ OSVOJENIA.

PRVÝ DIEĽ.

Veci poručenské, opatrovanské a veci detí v rodičovskej moci.

Príslušnosť	§§ 241—245	Zabezpečenie majetku poručenca	§§ 255—256
Obsadenie súdu	§ 246	Vyúčtovanie poručníka	§ 257
Konanie	§§ 247—249	Preskúmanie vyúčtovania	§ 258
Rozhodnutie o rodičovskej moci	§ 250	Schvaľovanie vyúčtovania	§ 259
Výchova a výživa detí	§ 251	Zmena poručníka	§ 260
Povolenie uzavrieť manželstvo	§ 252	Vydanie majetku po nadobudnutí plnoletosti poručenca	§ 261
Ustanovenie poručníka	§ 253	Opatrovanci a deti v rodičovskej moci	§ 262
Zistenie imania poručenca	§ 254		

DRUHÝ DIEĽ.

Veci osvojenia.

Príslušnosť	§ 263	Zrušenie osvojenia	§§ 267—268
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 264—266		

TRETIA HLAVA.

UZNANIE, ZISTENIE A ZAPRETIE OTCOVSTVA.

PRVÝ DIEĽ.

Uznanie otcovstva.

Uznanie otcovstva §§ 269—271

DRUHÝ DIEĽ.

Zistenie otcovstva.

Príslušnosť § 272 Konanie §§ 273—279

TRETÍ DIEĽ.

Zapretie otcovstva.

Zapretie otcovstva § 280

ŠTVRTÁ HLAVA.

POZBAVENIE SVOJPRÁVNOSTI A POVOLENIE DRŽANIA V ÚSTAVE.

PRVÝ DIEĽ.

Pozbavenie svojprávnoti.

Príslušnosť	§ 281	Trovy konania	§ 290
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 282—288	Zrušenie a premena pozbavenia svoj- právnoti	§ 291
Rozhodnutie	§ 289		

DRUHÝ DIEĽ.

Povolenie držať v ústave.

Povolenie držať v ústave §§ 292—296

PIATA HLAVA.

VYHLÁSENIE ZA MRTVEHO A DOKÁZANIE SMRTI.

PRVÝ DIEĽ.

Vyhlásenie za mŕtveho.

Príslušnosť	§ 297	Rozhodnutie	§ 303
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 298—299	Zrušenie a oprava rozhodnutia	§ 304
Ustanovenie opatrovníka	§ 300	Trovy konania	§ 305
Vyhláška	§ 301	Sťažnosť	§ 306
Zastavenie konania	§ 302	Výlučnosť rozhodnutia	§ 307

DRUHÝ DIEĽ.

Dokázanie smrti.

Návrh § 308 Použitie iných ustanovení § 309

ŠIESTA HLAVA.

PREJEDNANIE DEDIČSTVA.

Príslušnosť	§ 310	Osobitné opatrenia čo do niektorých dedičov	§ 336
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 311—312	Opatrenia po vydaní usnesenia o potvr- dení nadobudnutia dedičstva	§ 337
Oznámenie o úmrtí	§ 313	Odkazy a odkazovníci	§ 338
Predbežné vyšetrovania a opatrenia	§§ 314—317	Dodatočné objavenie majetku	§ 339
Zabezpečenie dedičstva	§ 318	Dodatočné objavenie závetu	§ 340
Zistenie stavu a obsahu závetu	§ 319	Zrušenie usnesenia o potvrdení nadobud- nutia dedičstva	§ 341
Neprejednanie dedičstva	§§ 320—322	Odúmrť	§ 342
Prejednanie dedičstva	§§ 323—332		
Skončenie prejednávania dedičstva	§ 333		
Potvrdenie nadobudnutia dedičstva	§ 334		
Dohoda o rozdelení dedičstva	§ 335		

SIEDMA HLAVA.
SÚDNE UMORENIE LISTÍN.

Príslušnosť § 343	Účastníci § 347
Obsadenie súdu a spôsob konania § 344	Konanie §§ 348—357
Predmet súdneho umorenia § 345	Účinky umorenia § 358
Návrh § 346	

OŠMA HLAVA.
VECI SÚDNEJ ÚSCHOVY.

Príslušnosť § 359	Staré úschovy §§ 367—368
Obsadenie súdu a spôsob konania §§ 360—366	

DEVIATA HLAVA.
NÁJOMNÉ VECI.

PRVÝ DIEL.

Nechránené nájomy.

Príslušnosť § 369	Doručenie rozkazu § 377
Účastníci § 370	Konanie po odpore §§ 378—380
Výpoveď §§ 371—374	Účinnosť rozhodnutia proti iným osobám § 381
Rozkaz na odovzdanie alebo prevzatie § 375	
Obsadenie súdu a spôsob konania § 376	

DRUHÝ DIEL.

Chránené nájomy.

Rozsah a zánik chráneného nájomného pomeru §§ 382—384	Konanie §§ 389—390
Výpoveď §§ 385—386	Účinnosť rozhodnutia § 391
Príslušnosť § 387	Smluvy na určitý čas § 392
Účastníci § 388	Smrť nájomníka § 393

DESIATA HLAVA.
VECI NÁRODNÉHO POISTENIA.

Súdna právomoc § 394	Konanie §§ 396—403
Príslušnosť § 395	

JEDENÁSTA HLAVA.
OSTATNÉ OBČIANSKE PRÁVNE VECI.

Použitie ustanovení tejto hlavy § 404	Konanie § 420
Žaloba §§ 405—406	Spočívanie konania § 421
Príslušnosť §§ 407—410	Uplatnenie vzájomnej pohľadávky § 422
Účastníci §§ 411—415	Zmenkové a šekové konanie §§ 423—424
Vedľajšie účastenstvo §§ 416—419	Rozkazné konanie §§ 425—426

TRETIA ČASŤ.
USTANOVENIA O EXEKÚCII.

PRVÁ HLAVA.
SPOLOČNÉ USTANOVENIA.

Účastníci § 427	Exekúcia proti družstvám a iným právnickým osobám § 438
Exekučné tituly § 428	Obmedzenie exekúcie § 439
Príslušnosť § 429	Postup v konaní § 440
Obsadenie súdu § 430	Námietky dlžníka proti exekúcii § 441
Výkonní úradníci § 431	Žaloba o vylúčenie vecí z exekúcie § 442
Nariadenie exekúcie §§ 432—435	Odklad exekúcie § 443—444
Nariadenie exekúcie v prospech inej osoby alebo proti inej osobe, než je označená v exekučnom titule § 436	Zrušenie exekúcie § 445
Exekúcia proti štátu, proti štátnym, národným a komunálnym podnikom a proti Ústrednej národnej poisťovni § 437	Náhrada exekučných trov § 446—447
	Navrátenie do predošlého stavu § 448

DRUHÁ HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOŽENIE PEŇAŽNÝCH POHĽADÁVOK.

PRVÝ DIEL.

Exekúcia na nehnuteľné veci.

Exekučné prostriedky § 449

Prvý oddiel.

Zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľné veci.

Nehnuteľné veci zapísané vo verejnej knihe	§§ 450—451	Nehnuteľné veci nezapísané vo verejnej knihe	§§ 452—457
--	------------	--	------------

Druhý oddiel.

Dražba nehnuteľných vecí.

Nariadenie dražby	§§ 458—460	Výkon dražby	§§ 482—487
Účinok nariadenia dražby pre ostatných veriteľov	§ 461	Usnesenie o priklopnutí	§§ 488—489
Poradie práva vymáhajúceho veriteľa	462	Rozvrhové pojednávanie	§§ 490—492
Odhad	§§ 463—467	Rozdeľovaná podstata	495
Dražobná vyhláska	§§ 468—471	Zásady rozvrhu	§§ 494—496
Dražobná zábezpeka	§ 472	Pohľadávky obmedzené podmienkou	497
Najnižšia ponuka	§ 473	Zaručné a úverové pohľadávky	498
Zaplatenie najvyššej ponuky	§ 474	Pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom	§ 499
Započítanie do najvyššej ponuky	§ 475	Vecné bremená	§ 500
Opätovná dražba	§§ 476—477	Rozvrhové usnesenie	§ 501
Účinky priklopnutia, jeho odopretia alebo zrušenia	§ 478	Konanie o zapretých nárokoch	§§ 502—504
Určenie záväzkov výdražou a ich vymáhanie	§ 479	Vykonalie rozvrhového usnesenia	§ 505
Prevzatie vecných bremien výdražou	§ 480	Knihovné usporiadanie	§ 506
Prevzatie nehnuteľnej veci	§ 481	Dražba nehnuteľnej veci nezapísanej vo verejnej knihe	§ 507

DRUHÝ DIEL.

Exekúcia na hnuteľné veci.

Exekučné prostriedky	§ 508	Exekúcia na príslušenstvo nehnuteľnej veci	§ 510
Zexekvovanie	§§ 509—510	Nariadenie predaja zexekvovaných vecí	§ 517
Veci vylúčené z exekúcie	§ 511	Dražba	§§ 518—521
Obmedzenie predaja	§ 511	Výťažok predaja	§§ 522—523
Účinky zexekvovania	§ 512	Rozvrh výťažku	§§ 524—525
Úschova zexekvovaných vecí	§ 513	Vykonalie rozvrhového usnesenia	§ 526
Zexekvovanie peňazí	§ 514		
Veci podliehajúce skaze	§ 515		

TRETÍ DIEL.

Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat.

Exekučné prostriedky	§ 527	Oznámenie úradu (orgánu verejnej správy) o zaplatení	§ 540
Peňažné pohľadávky	§ 528	Rozsah zexekvovania	§ 541
Plat	§ 529	Povinnosti dlžníka	§ 542
Peňažné pohľadávky a platy vylúčené z exekúcie	§ 530	Práva vymáhajúceho veriteľa	§ 543
Zexekvovateľné časti platu	§ 531	Účinky konania o žalobe vymáhajúceho veriteľa	§ 544
Zexekvovanie pre opakujúce sa dávky	§ 532	Účinky zaplatenia poddlžníkom	§ 545
Prednostné pohľadávky	§ 533	Složenie pohľadávky poddlžníkom na súde	§ 546
Uspokojenie prednostných pohľadávok	§ 534	Zexekvovanie pohľadávok zo zmeniek a iných cenných papierov	§ 547
Vypočítanie čistého platu	§ 535	Exekúcia na pohľadávky zapísané na nehnuteľnej veci	§ 548
Nezmeniteľnosť ustanovení o exekúcii na plat	§ 536		
Zexekvovanie peňažnej pohľadávky alebo platu	§§ 537—538		
Stážnosť poddlžníka	§ 539		

ŠTVRTÝ DIEĽ.

Exekúcia na iné majetkové práva.

Predmet exekúcie a exekučné prostriedky	§§ 549—550	Prenajatie	§§ 551—552
---	------------	----------------------	------------

TRETIA HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOŽENIE NEPEŇAŽNÝCH NÁROKOV

Exekúcia na vydanie alebo dodanie hnutelých vecí	§§ 553—554	Exekúcia na vymoženie nároku na rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci predajom	§ 564
Exekúcia vypratáním	§§ 555—557	Exekúcia na vymoženie nároku na zastupiteľný čin povinnej strany	§§ 565—566
Exekúcia na vymoženie nároku na zriadenie alebo zrušenie práv na nehnuteľnej veci	§§ 558—562	Exekúcia na vymoženie nároku na nekonanie alebo trpenie	§§ 567—568
Exekúcia na vymoženie nároku na hmotné rozdelenie majetkového spoločenstva a na úpravu hraníc	§ 563	Rozsah nariadenia exekúcie na vymoženie nepeňažných nárokov	§ 569

ŠTVRTÁ HLAVA.

EXEKUČNÁ LIKVIDÁCIA.

Pojem a rozsah	§ 570	Speňaženie likvidačnej podstaty	§§ 586—587
Účastníci	§ 571	Veci ponechané dlžníkovi	§ 588
Návrh na nariadenie likvidácie	§§ 572—573	Zpráva o speňažení a vyúčtovanie odmeny	§§ 589—590
Konanie o návrhu	§ 574	Rozvrh výťažku	§§ 591—594
Nariadenie likvidácie z úradnej povinnosti	§ 575	Oddelí veritelia	§ 595
Usnesenie o nariadení likvidácie	§ 576	Nároky vylúčené z uspokojenia	§ 596
Dôvodenie a uverejnenie usnesenia	§ 577	Uspokojenie jednotlivých druhov nárokov	§ 597
Účinky nariadenia likvidácie	§§ 578—579	Doručenie rozvrhového usnesenia	§ 598
Plnenie smluv	§ 580	Zrušenie likvidácie	§§ 599—600
Správca podstaty	§§ 581—582	Osobitné ustanovenia pre likvidáciu dedičstva	§§ 601—605
Povinnosti dlžníka	§ 583		
Zapretie pravosti, výšky alebo poradia nároku správcem podstaty	§§ 584—585		

ŠTVRTÁ ČASŤ.

USTANOVENIA O POMERE K CUDZINE.

PRVÁ HLAVA.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÝ DIEĽ.

Základné ustanovenia.

Dosah ustanovení štvrtej časti	§ 606	Osvedčenie o československom práve	§ 609
Procesná spôsobilosť cudzincov	§ 607	Vyššie overenie súdnych a notárskych listín	§ 610
Vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti	§ 608		

DRUHÝ DIEĽ.

Právomoc a príslušnosť československých súdov.

Právomoc všeobecne	§ 611	Právomoc a príslušnosť vo veciach vyhlásenia za mŕtveho a dokázania smrti	§ 617
Právomoc a príslušnosť v manželských veciach	§ 612	Právomoc a príslušnosť vo veciach prejednávania dedičstva	§§ 618—621
Právomoc a príslušnosť vo veciach detí v rodičovskej moci, vo veciach poručenských a opatrovanských	§ 613	Právomoc a príslušnosť vo veciach súdneho umorenia listín	§ 622
Právomoc vo veciach osvojenia	§ 614	Právomoc zakladajúca sa na dohode strán	§ 623
Právomoc a príslušnosť vo veciach zistenia a zapretia otcovstva	§ 615	Exterritoriálne osoby, budovy a miestnosti	§§ 624—626
Právomoc a príslušnosť vo veciach pozbavenia svojprávnosti	§ 616		

TRETÍ DIEĽ.

Právna pomoc medzi tunajšími a cudzozemskými súdmi.

Právna pomoc požadovaná cudzozemskými súdmi (úradmi)	§§ 627—628	Právna pomoc požadovaná československými súdmi	§§ 629—630
--	------------	--	------------

STVRÝ DÍL.

Ustanovenia o konaní.

Zalobná zábezpeka	§ 631	Zastupenie cudzieho práva	§ 633
Oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov, ustanovenie zástupcu	§ 632	Dôkaz listinami vydanými v cudzine	§§ 634—635

DRUHÁ HLAVA.

ÚČINNOSŤ A VÝKON CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

PRVÝ DIEL.

Účinnosť cudzích rozhodnutí.

Všeobecné ustanovenia	§§ 636—638	Osobitné ustanovenia o uznaní cudzích rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach zistenia alebo zapretia otcovstva	§§ 640—643
Spôsob uznania cudzieho rozhodnutia	§ 639		

DRUHÝ DIEL.

Výkon cudzích rozhodnutí.

Výkon cudzích rozhodnutí	§§ 644—647
------------------------------------	------------

PIATA ČASŤ.

KONANIE PRED ROZHODCAMI. PRECHODNÉ
A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

KONANIE PRED ROZHODCAMI.

Konanie pred rozhodcami	§§ 648—654
-----------------------------------	------------

DRUHÁ HLAVA.

PRECHODNÉ USTANOVENIA.

Všeobecné ustanovenia	§§ 655—658	Exekúcia vnútenou dražbou nehnuteľ- nej veci	§ 666
Vyhlasenie za mŕtveho a dokázanie smrti	§ 659	Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat	§§ 667—668
Pozostalostné konania	§ 660	Exekúcia na iné majetkové práva	§ 669
Konanie o súdne umorenie listín	§ 661	Zabezpečovacia exekúcia	§ 670
Upomínacie konanie	§ 662	Konkurzné konanie	§ 671
Dobrovoľný odhad a dražba	§ 663	Vyrovnacie konanie	§ 672
Exekučné tituly	§ 664	Zásadné použitie ustanovení tohto zákona	§ 673
Exekúcia vnútenou správou nehnuteľ- nej veci	§ 665	Žaloba o vylúčenie vecí z administratív- nej exekúcie	§ 674

TRETIA HLAVA.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

Záverečné ustanovenia	§§ 675—678
---------------------------------	------------

